

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

John Steinbeck • Tatlı Perşembe

John Steinbeck

Tatlı Perşembe*

Türkçesi: Dost Körpe

*SEL

3.
BASKI

TATLI PERŞEMBE*

JOHN STEINBECK, babası Prusya, annesi ise İrlanda göçmeni ırgat bir ailenin çocuğu olarak, 1902 yılında California'nın Salinas kentinde doğdu. Çocukluk ve ilk gençlik yılları boyunca okul dışındaki zamanını Salinas Vadisi'ndeki çiftliklerde çalışarak geçirdi. Eserlerinin çoğunda da mekan olarak burayı seçti. Erken yaşlarda yazar olmaya karar veren Steinbeck, 1919'da girdiği Stanford Üniversitesi'nde yalnızca yazarlığına katkısı olacağını düşündüğü derslere katıldı. Öğrenimini sürdürdüğü altı yıl boyunca tezgâhtarlık, ırgatlık, marangozluk, laborantlık, boyacılık, kapıcılık gibi pek çok işte çalıştı. Steinbeck'in ilk romanlarından başlayarak emekçilerin yaşam koşullarını ve ilişkilerini başarıyla yansıtabilmesinde bu yaşam deneyimi etkili oldu. Üniversiteyi bıraktıktan sonra New York'a giderek gazetecilik yapmayı denedi ancak yazılarının büyük kısmını yayımlatmayı başaramayarak California'ya döndü. İlk romanı *Altın Kupa* (1929) fazla ilgi görmedi. Yazarlık yeteneği 1935 yılında *Yukarı Mahalle*'nin yayımlanmasının ardından dikkat çekti. Bu eserini her biri klasik sayılan *Bitmeyen Kavg*a (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve Pulitzer Ödülü kazanan *Gazap Üzümleri* (1939) takip etti. Kitaplarında işçi sınıfının gündelik ilişkilerini, yaşam koşullarını ve mücadelelerini, döneminin ve çağımızın en temel toplumsal meselelerini tüm insani ayrıntılarıyla resmetti. *Sardalye Sokağı*, *Cennetin Doğusu*, *Al Midilli* ve daha pek çok başyapıt veren yazar 1962 yılında edebiyata katkılarından dolayı Nobel Edebiyat Ödülü ile onurlandırıldı. Eserleri edebi değerleri kadar güncellikleriyle de övgü alan ve birçoğu sinemaya uyarlanan Steinbeck, 1968 yılında öldü.

***SEL YAYINCILIK**

Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul

Tel. (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>

E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:

Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat

Cağaloğlu - İstanbul

E-mail: siparis@selyayincilik.com

Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

***SEL YAYINCILIK: 623**

ISBN 978-975-570-643-6

TATLI PERŞEMBE

John Steinbeck

Roman

Türkçesi: Dost Körpe

Özgün Adı:

Sweet Thursday

© John Steinbeck, 1954 (Elaine A. Steinbeck, Thom Steinbeck and John Steinbeck IV, 1982)

© Mcdntosh & Otis ve AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla

Sel Yayıncılık, 2012

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı

Editör: Banş Cezar

Kapak tasarım ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Eylül, 2013

İkinci Baskı: Aralık, 2015

Üçüncü Baskı: Nisan, 2017

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası

Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203

Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

John Steinbeck

Tatlı Perşembe

Türkçesi: Dost Körpe

Roman

*ELIZABETH'E**
sevgiyle

* Steinbeck'in edebiyat ajanı ve sırdaşı Elizabeth R. Otis (1901-81)

GİRİŞ

Mack bir gece Flophouse Palas'taki yatağında sırt üstü yatarken "O Sardalye Sokağı kitabı beni tatmin etmedi hiç," dedi. "Ben olsam farklı yazardım."

Bir süre sonra dönüp çenesini eline yasladı ve "Ben eleştirmen gözüyle bakıyorum altı üstü," dedi. "Ama o kitabı yazan adama rastlarsam iki çift lafım olacak."

"Ne gibi?" dedi 1. Whitey.

"Eh," dedi Mack, "şunun gibi. Diyelim ki birinci bölüm, ikinci bölüm, üçüncü bölüm var. İyi de ben her bölümün başında özet olsun isterim. Diyelim ki geri dönmek istiyorum ve beşinci bölümü hatırlamıyorum. Özet olsa, geri dönmek istediğim bölümün o olduğunu anlarım."

"Devam et," dedi 1. Whitey.

"Eh, kitaplarda bol konuşma olmasını severim ve konuşan kişinin dış görünüşünün anlatılmasından hazzetmem. Dış görünüşünü konuşma tarzından çıkarmak isterim. Ve bir şey daha... onun sözlerinden yola çıkarak düşüncelerini anlamak hoşuma gider. Biraz tasviri de severim," diye devam etti. "Bir şeyin rengini, kokusunu ve bazen de görünüşünü, nasıl hisler uyandırdığını bilmek isterim... ama fazla abartılmayacak."

"Eleştirmen olduğun kesin," dedi 2. Whitey. "Mack, bu yönünü hiç bilmiyordum. Hepsi bu kadar mı peki?"

"Hayır," dedi Mack. "Bazı kitapların biraz saçma olmasını da isterim. Adam kitap yazıyor sonuçta, bırak da biraz saçmalasın. Mesela

güzel sözcükler uydursun veya kısa bir şarkı sözü yazsın. Bunlar hoş şeyler. Ama ayrı bir bölümde yer alsalar da okumak zorunda olmasam keşke. Öyküye saçmalık karışmasını istemem. Yani kitabı yazan kişi saçmalamak istiyorsa, bunu en başta yapmalı. Böylece istersem o kısmı atlayabilirim veya öykünün sonunu öğrendikten sonra başa dönüp okuyabilirim."

"Mack, Sardalye Sokağı'nı yazan adam gelirse bütün bunları mı söyleceksin?" dedi Eddie.

"Mack herkese her şeyi söyleyebilir yahu," dedi 2. Whitey. "Mack bir hayalete, bir eve nasıl musallat olacağını bile söyleyebilir."

"Söyleyebilirim tabii," dedi Mack, "ve masalara vurmalar, zincirler filan istemem. Evlere musallat olan hayaletler yıllardır kendilerini geliştirmediler. Haklısın Whitey, kesinlikle söyleyebilirim!" Sırt üstü yatıp, yatağının sayvanına baktı.

"Gözümde canlandırabiliyorum," dedi Mack.

"Hayaletleri mi?" diye sordu Eddie.

"Yok canım," dedi Mack, "bölümleri..."

ARADA OLUP BİTENLER

Savaş Monterey ve Sardalye Sokağı'na gelince herkes az ya da çok, şöyle ya da böyle bir şekilde savaştı. Husumet sona erdiğinde herkes yaralıydı.

Konserve fabrikalarının sahipleri de, balık avı sınırlamasını kaldırarak ve bütün balıkları avlayarak savaştılar. Bunu vatan-severlik sebebiyle yapmaları, balıkları geri getirmedi. *Alice*'teki* istiridyeler gibi, "Hepsini yemişlerdi." Sebep Batı'nın ormansız kalmasına ve şu an California topraklarından suyun, yağmurun geri doldurabileceğinden daha hızlı dışarı pompalanmasına yol açan o soylu dürtüydü. Çölleşme gerçekleşince insanlar üzülecek; tıpkı bütün California sardalyeleri yakalanıp konserve yapıldığında ve yendiğinde Sardalye Sokağı sakinlerinin üzüldüğü gibi. Oluklu demir sactan yapılma, inci grisi konserve fabrikaları sessizdi ve onlara yaşam katan tek şey, volta atan bekçiydi. Bir zamanlar kamyonların gürlediği sokak sessiz ve boştu.

Evet, savaş herkesi etkiledi. Doc askere alındı. Batı Biyoloji Laboratuvarları'nı Yaşlı Jingleballicks adlı bir arkadaşına emanet edip, bir zührevi hastalıklar bölümünde teknik çavuş olarak hizmet verdi.

Doc buna felsefi yaklaştı. Boş zamanlarında devletin sınırsız miktarda alkolünü tüketip birçok arkadaş edindi ve terfi edilme-ye ısrarla direndi. Savaş bitince, minnet duyan devlet bazı stok

* Lewis Carrol'ın *Aynanın İçinden* (1871) adlı kitabı.

problemlerini halletmesi için onu çalıştırmayı sürdürdü. Doc bu iş için biçilmiş kaftandı, çünkü problemlerin çoğunun sebebi kendisiydi. Doc zaferden iki yıl sonra terhis edildi.

Batı Biyoloji'ye geri dönünce, laboratuvarın nemden şişmiş kapısını güçlkle açtı. Yaşlı Jingleballicks oraya yıllardır gelmiyordu. Her şey toz ve küf içindeydi. Lavaboda kirli tencereler ve tavalar vardı. Aletler paslanmıştı. Canlı hayvan kafesleri boştu.

Eski koltuğuna oturan Doc'ın üstüne ağırlık çöktü. Yaşlı Jingleballicks'e usulca, keyifle, ağız dolusu küfür ettikten sonra kendiliğinden kalkıp boş sokağın karşı tarafına, Lee Chong'ın bakkalına, bira almaya gitti. Lee Chong'ın gitmiş olduğunu ancak tezgâhın arkasında duran şık Meksikalı adamı görünce anımsadı.

"Bira," dedi Doc. "İki litre."

"Geliyor," dedi Patron.

"Mack buralarda mı?"

"Tabii. Buralardadır."

"Söyle ona, görüşmek istiyorum."

"Kim diyeyim?"

"Doc geri döndü de."

"Tamam Doc," dedi bakkalın sahibi. "Bu tür bira iyi mi?"

"Bira olsun da hangi türden olursa olsun, iyidir," dedi Doc.

Doc'la Mack gecenin köründe laboratuvarı oturdular. Mack görüşmedikleri yıllarda olanları anlatırken, artık yetmez olan biranın yerini bir litre Old Tennis Shoes* aldı.

Her yer değişmişti. İnsanlar ya gitmiş ya da değişmişlerdi, ki değişmek gitmek gibiydi neredeyse. İsimlerden, sağların isimlerinden bile hüznle bahsettiler. Gay ölmüştü, Londra'da uçak-savar şarapneli isabet etmişti. Bombardımanlarda gökyüzüne bakmadan duramazdı. Karısı onun sigortasından gelen para sayesinde tekrar evlenmekte zorlanmamıştı, ama Flophouse Palas'takiler Gay'in yatağına el sürmemişlerdi... Gay'in küçük mabedi olmuştu o yatak. Gay'in yatağına oturmak yasaktı.

* Old Tennessee marka viski.

Mack, 1. Whitey'nin Oakland'deki bir silah fabrikasında çalışmaya başladığını ve ikinci gün bacağını kırdığını, sonra da üç ay yan gelip yattığını da anlattı Doc'a. 1. Whitey beyaz hastane yatağında mızıka çalmayı öğrenmişti ve bu başarısının tadını hayatının sonuna dek çıkaracaktı.

Bir de yeni Whitey, 2. Whitey vardı ve Mack onunla gurur duyuyordu, çünkü 2. Whitey Birinci Deniz Alayı'na katılıp yedek er olarak yurtdışına gitmişti. Birisi (2. Whitey değil) onun Bronz Yıldız kazandığını söylemişti, ama bu doğruysa bile 2. Whitey madalyayı kaybetmişti, dolayısıyla kanıt yoktu. Ama 2. Whitey asıl ödülünü... yani brendiyle dolu bir litrelik kavanozda turşusu kurulmuş kulakları elinden alan Deniz Piyade Teşkilatı'nı asla affetmemişti. O kavanozu yatağının yukarısındaki rafa, vatanına verdiği hizmetin hatırası olarak koymak istemişti.

Eddie, La Ida Kafe'de, Geniş Ida'nın yanında çalışmaya devam etmişti. Eddie'nin muayene raporuna bakıp da ondaki terslikleri gören askeri tabip, Eddie'nin teknik açıdan on iki yıldır ölü olduğu sonucuna varmıştı. Ama Eddie yaşamaya devam etmişti ve herkes askere alındığından, Geniş Ida'nın kadrolu barmeni olmasına ramak kalmıştı. Duygusal sebepler yüzünden, bardaklardaki artıkların toplandığı şarap küpünü küçük fıçılara boşaltmış ve dolan her fıçıyı, deliğini tıpayla tıkadıktan sonra gömmüştü. Palas şu an Monterey İlçesi'ndeki ucuz otellerin en iyisidir.

Aşağı yukarı yarım litre Old Tennis Shoes içmelerinden sonra Mack, Dora Flood uykusunda ölünce Bear Flag personelinin yasa boğulduğunu anlattı. Kızları yıkılmışlardı. Üç gün boyunca kız kıza içtiler; kapıya "Kapalıyız" yazısı assalar da, Dora'nın anısına söyledikleri üç şarkı –"Rock of Ages", "Asleep in the Deep" ve "St. James Infirmary"– duvarların ardından duyulabiliyordu. O kızlar gerçekten yas tuttular... kır kurtları gibi yas tuttular.

Bear Flag, Dora'nın ablasına miras kaldı; San Francisco'dan gelen kadın, oradaki Howard Sokağı'nda yıllarca işlettiği Midnight Mission yoksullar evinden para kazanmıştı. Baştan beri

sessiz ortağı olduğu genelevin eşsiz uygulamalarıyla kurallarını belirlemişti. Örneğin Dora mekânına Lone Star adını vermek istemişti, çünkü gençliğinde Fort Worth'ta muhteşem bir hafta sonu geçirmişti. Ama ablası, mekâna California'nın şerefine Bear Flag* adının verilmesinde diretmişti. "Bir eyalette fahişelik yapacaksan, oraya saygı göstermen gerek," demişti. Yeni işini eskisinden farklı bulmuyordu, ikisini de amme hizmeti olarak görüyordu. Yıldız falı bakıyordu ve Bear Flag'ı en azından iş saatlerinin dışında bir tür kız görgü okuluna dönüştürmeyi sürdürdü. Gerçek adı Flora'ydı, ama bir gün yoksullar evinde, kibar bir serseri çorbasını bitirdikten sonra ona "Flora, bana daha çok sende Fauna tipi var gibi geliyor," demişti.

"Bak bu hoşuma gitti," demişti kadın. "Bu ismi kullansam olur mu?" Kullanmıştı da. Sonrasında Fauna ismini kullanmıştı hep.

Bütün bunlar yeterince üzücüydü, ama Mack asıl üzücü haberi vermeyi erteleyip durdu. Vermek istemiyordu. O yüzden Doc'a ressam Henri'den bahsetti.

Mack, Henri konusunda kendini suçluyordu biraz. Henri hoş bir kabini olan, küçük, dört dörtlük bir tekne inşa etmişti. Ama yukarıda, ormanda inşa etmişti çünkü okyanustan korkuyordu. Teknesi beton blokların üstünde duruyordu ve Henri orada mutluydu. Bir keresinde, yapacak pek bir işi olmayan Mack ile çocuklar ona oyun oynadılar. Canları sıkılıyordu. Sahildeki kayalıklara inip kaya midyesi topladılar ve onları yukarı götürüp Henri'nin teknesinin altına, çabuk katılaştan çimentoyla yapıştırdılar. Henri epey rahatsız oldu, özellikle de bunu kimseye anlatamadığı için. Doc olsa onu sakinleştirebilirdi, ama Doc askerdeydi. Henri midyeleri kazıyıp teknenin altını boyadı, ama boya kurur kurumaz çocuklar yine aynı şeyi yaptılar ve bu sefer biraz deniz yosunu da yapıştırdılar. Daha sonra olanları görünce de çok utandılar. Henri yirmi dört saat içinde tekneyi

* Ayılı Bayrak, California eyaletinin bayrağı.

satıp şehri terk etti. Uykudayken teknesinin denize gittiği düşünmesini, dehşete kapılmasına yol açan bu korkunç düşünceyi aklından çıkaramıyordu.

Mack, Hazel'ın da askere yazıldığını anlattı; gerçi buna kimseyi inandıramazdınız. Harry G.I. belgesi* almaya hak kazanacak kadar askerlik yapmıştı ve bir başvuru formuna tik atarak, California Üniversitesi astrofizik bölümüne yazılmıştı. Üç ay sonra, ortalık biraz yatışınca, üniversite yetkilileri onun farkına vardılar. Psikoloji bölümündekiler onun öğrenimine devam etmesini istese de, bu kanuna aykırıydı.

Hazel okuduğu bölümün neyle ilgili olduğunu merak ediyordu sık sık. Bunu Doc'a sormak niyetindeydi, ama Doc geri döndüğünde bu soru aklından çıkmıştı artık.

Doc birinci Old Tennis Shoes şişesindeki içkinin kalanını bardaklara dökerken "Bahsetmediğin tek bir şey kaldı. Sana neler oldu Mack?" dedi.

"Ben burada kalıp düzeni korudum," dedi Mack.

Evet, Mack düzeni korumuştı ve karşılaştığı herkesle savaş hakkında konuşmuştu. Kendisinin katıldığı savaşa Büyük Savaş diyordu. Birinci Dünya Savaşı'ydı bu. O savaşın dışında, Dört Temmuz ruhuyla ilgilendiği ikinci konu atom bombası testleriydi. Hükümetin yeni uranyum yataklarının keşfi için koyduğu büyük ödülü duyunca zincirleme tepkimeye giren Mack, ikinci el bir Geiger sayacı satın aldı.

Monterey otobüs terminalinde Geiger sayacı vızıldamaya başlayınca Mack sayacın işaret ettiği yöne gitti... önce San Francisco'ya, sonra da Marysville, Sacramento ve Portland'a. Mack bilimle ilgilenmeye kendini öyle kaptırmıştı ki, otobüste ki kızı fark etmedi. Yani çok fark etmedi. Eh, olaylar birbirini takip etti, ki Mack'in başına sık gelen bir şeydi bu. Kız Jacksonville, Florida'ya uzun yoldan gidiyordu. Mack Tacoma'da kız-

* 2. Dünya Savaşı'ndan dönen gazilerin üniversite ya da meslek okulu eğitimi almasını sağlayan Askerlerin Uyumlandırılması Yasası'nın halk arasındaki adı.

dan ayrılacaktı, ama Geiger sayacı yüzünden doğuya gitmeyi sürdürdü. Kızla birlikte Salina, Kansas'a gitti. Sıcak ve boğucu bir günde, kız otobüste bir sineğe vurayım derken kol saatini kırınca, Mack aslında bir radyumlu saat kadranını takip etmekte olduğunu keşfetti. Mack romantizmi yeterli bulacak yaşta değildi. Fort Ord'a giden bir trenin açık yük vagonuna binerek, orta boy bir tankı örten branda bezinin altında seyahat ederek Monterey'e geri döndü. Mack evine geri döndüğüne çok memnundu. Vagondaki bekçiden birkaç dolar kazanmıştı. Flophouse Palas'ı güzelce temizledi ve ön bahçeye bir dizi çadır çiçeği dikti; Eddie'yle o, mekânı savaştan dönen kahramanlar için hazırladılar. Kahramanlar birer ikişer geri geldikçe çok eğlendiler.

Doc'la Mack'in üstüne çöken hoş melankoli, sonbahar yapıları gibiydi; melankolinin sebebi Old Tennis Shoes'la eski zamanlar, yitirilmiş dostlarla değişmiş dostlardı eşit ölçüde. Ve ikisi de kaçındıkları bir konu olduğunu, o önemli konuyu açmamak için önemsiz şeylerden bahsettiklerini biliyorlardı. Ama sonunda başka konu kalmayınca, o konuya geçmek zorunda kaldılar.

Doc büyük bir cesaretle konuyu açtı. "Bakkalın yeni sahibi hakkında ne düşünüyorsun?"

"Ah, iyi biri," dedi Mack. "İlginç denebilir. Tek sorun şu ki, Lee Chong'un yerini alamaz asla. Arkadaşlıkta Lee Chong'un üstüne yoktu," dedi Mack üzüntüyle.

"Evet, akıllı ve iyi bir insandı o," dedi Dock.

"Numaracıydı da," dedi Mack.

"Zekiydi de," dedi Doc.

"Bir sürü insana iyiliği dokundu," dedi Mack.

"Ve yardım istemezdi pek," dedi Doc.

Lee Chong'dan bahsedip durdular; belleklerindeki Lee Chong öyle erdemli, akıllı ve güzel bir insandı ki, adam kendisinden böyle bahsedildiğini duysa şaşırırdı. Biri o tüccar Çinli'yi öven bir öykü anlatırken, diğeri daha da övgü dolu bir öykü anlatmak için sabırsızlanıyordu. Belleklerinin ortaya koydu-

ğu yaratık insana benzemiyordu pek, iyi kalpli bir ejderha ve üçkâğıtçı bir melekti. Tanrılar böyle yaratılır işte.

Ama şişe boşalmıştı artık ve bu duruma sinirlenen Mack, öfkesini Lee Chong'un anısına yöneltti.

"Orospu çocuğu sinsilik yaptı," dedi Mack. "Bakkalı satıp gideceğini söylemeliydi bize. Onca işi arkadaşlarından yardım almadan yapması hiç arkadaşça değildi."

"Belki de bundan korkuyordu," dedi Doc. "Lee bu konuda yazdı bana. Ona akıl veremezdim -fazla uzaktaydım-, o yüzden güvendediydi."

"Çinlilerin aklından ne geçtiği hiç belli olmaz," dedi Mack. "Onun, nasıl derler... böyle kumpas kuracağı kimin aklına gelirdi ki Doc?"

Ah, şoke ediciydi gerçekten. Lee Chong dükkânını o kadar uzun süre işletmişti ki, orayı satacağını kimse öngöremezdi. Sardalye Sokağı sakinlerinin gıda ve kıyafet ihtiyaçlarını o kadar uzun süre karşılamıştı ki, kalıcı olduğu düşünülmüştü. Paradoksal Batılı zihnine paralel gibi görünen paradoksal Doğulu zihniyle gizli gizli plan kurduğunu kim tahmin edebilirdi ki?

Kaptanların kabinlerinde otururken, rüzgârdan ve dalgalardan etkilenmeyen bir bakkal açmayı planladıkları düşünülür genellikle. Lee Chong abaküsünü kullanırken ve insanlara litrelilik Old Tennis Shoes şişeleri verirken, büyük bıçağıyla incecik domuz pastırması dilimleri keserken hayal kurmuştu. Büyük hayaller kurdu... denizin hayalini. Planlarından kimseye bahsetmedi, tavsiye de istemedi. İstese birçok tavsiye alırdı.

Lee Chong günün birinde bakkalını satıp bir uskuna satın aldı. Güney Denizleri'nde ticaret yapmak istiyordu. Palmiyelerle Polinezyalıların hayalini kuruyordu. Bakkalındaki tüm malları... bütün konserveleri, kauçuk botları, kepleri, iğneleri ve küçük aletleri, havai fişekleri ve takvimleri, hatta altın kaplama kol düğmeleriyle çakmakların bulunduğu cam kapaklı vitrinleri bile uskunasının ambarına koydu. Her şeyini yanına aldı. Onu

son gördüklerinde Point Pinos'taydı, hayalindeki geminin içinde şamandıranın yanından geçip günbatımına doğru giderken miyar güverteden mavi denizci kepini sallıyordu. Yolda batmadıysa şu an oradadır... arka güvertedeki bir tentenin altındaki hamakta yatıyordu herhalde ve etrafındaki neredeyse çırılçıplak, güzel Polinezyalı kızlar onun domates konservelerini ve çizgili tamirci keplerini taşıyordu.

"Bunu neden yaptı sence?" diye sordu Mack.

"Kimbilir?" dedi Doc. "Herhangi bir insanın zihninin derinliklerinde yatanları kim bilebilir? Herhangi bir insanın ne istediğini kim bilebilir?"

"Orada mutlu olmayacak," dedi Mack. "O yabancıların arasında yalnızlık çekecek. Ben meseleyi çözdüm Doc, anlarsın ya. O lanet olası filmler yüzünden oldu. Bizimki her Perşembe gecesi dükkânı kapardı, hatırlarsın. Çünkü sinemada o gece yeni film gösterimi olurdu. Lee Chong hiçbir filmi kaçırmazdı. Filmler yüzünden oldu. Biz ikimiz filmlerin yalancı olduğunu biliyoruz Doc. Lee Chong gittiği yerde mutlu olmayacak. Mutsuz olup geri gelecek."

Doc bakımsız laboratuvarına göz gezdirdi. "Keşke orada, onun yanında olsaydım," dedi.

"Bunu kim istemez ki?" dedi Mack. "Güney Denizi adalarındaki kızlar onu öldürecek. Eskisi kadar genç değil artık."

"Biliyorum," dedi Doc. "Biz ikimiz orada olmalıydık Mack, onun kendi kendinden korunmasına yardım etmeliydik. Sokağın karşı tarafına geçip de bir litre içki daha alsam mı, yoksa gidip yatsam mı Mack?"

"Neden yazı tura atmıyorsun?"

"Sen at," dedi Doc. "Yatmak istemiyorum aslında. Sen atarsan istediğim sonuç çıkacak bence."

Mack yazı tura atınca Doc haklı çıktı. "Ben seve seve giderim Doc," dedi Mack. "Sen rahatını bozma... birazdan dönerim." Döndü de.

JOSEPH AND MARY'NİN ZOR HAYATI

Bir litre Old Tennis Shoes getiren Mack, Doc'ın bardağıyla kendi bardağını doldurdu.

Doc "Bakkalın yeni sahibi nasıl biri... Meksikalı, değil mi?" dedi.

"İyi biri," dedi Mack. "Şık giyiniyor. Adı Joseph and Mary Rivas. Zehir gibi zeki, ama biraz şanssız Doc... şanssız ve komik. Nasıldır bilirsin, bir pezevenk âşık olunca ne kadar üzülürse üzülün fark etmez... hali komiktir. Joseph and Mary de öyle biraz."

"Onu anlatsana bana," dedi Doc.

"Onu gözlemliyorum," dedi Mack. "Bana anlattıklarından yola çıkarak sonuca vardım. Zeki biri. Bilirsin Doc, bazı insanların zekâsı başına beladır. Zeki olmaya çabalayıp durdukları için başka şeylere zaman ayıramayan insanlar tanımadın mı hiç? Eh, Joseph and Mary öyle biraz."

"Anlatsana."

"Birbirine sizin kadar zıt iki insan yoktur herhalde," diye söze başladı Mack. "Sen hoş bir insansın Doc, hoş ve mürekkep yalamış bir insansın, ama kurnaz olduğunu söylemek için deli olmak gerek. Herkes sana yardım ediyor, çünkü gizlin kapaklın yok. Joseph and Mary ise sürekli çakallık peşinde koştuğundan, insanda durup dururken yumruğu çakma isteği uyandırıyor. Aslında o da hoş bir insan bir bakıma."

“Nereden gelmiş ki?” diye sordu Doc.

“Eh, anlatayım,” dedi Mack.

Mack haklıydı. Doc’la Joseph and Mary birbirlerine taban tabana zıttılar, ama ince bir zıtlıktı bu. Farklılıkları bir taşıttayken hafif bir esinti altında birbirine tutunan iki insan gibiydi, karşılıklı dengeleyiciydi. Doc yasal ve meşru şeyleri tamamen benimseyen ve onlara yönelen biriydi. Tamamen serbest olsa bile bütün kanunlara uyardı, hatta bulvarlardaki dur işaretlerine bile. Doc’ın sürekli kanunsuz işlere bulaşması kendisinin değil, onu ikna eden arkadaşlarının suçuydu... içki yasalarının dar bir korse gibi sıkıştırdığı Geniş Ida’nın ve sunduğu hizmet kabul edilse ve tanınsa da, akla gelebilecek tüm kanun kitaplarında kesinlikle aşağılayıcı bir üslupla bahsedilen Bear Flag’in suçuydu.

Mack ile çocuklar serserilik kurallarının gölgesinde o kadar uzun süre yaşamışlardı ki, onları kalkan ve şemsiye olarak görüyorlardı. Sardalye Sokağı sakinleri onların hırsızlık ve dolandırıcılık yapmalarını, aylaklıklarını, dolap çevirmek için toplanmalarını ve türlü türlü kumpaslar kurmalarını kabullenmekle kalmayıp, bunlarla bir ölçüde gurur duyuyorlardı. Ama onlar, Joseph and Mary’ye kıyasla namuslu, erdemli, kuzu gibi çocuklardı. O adamın yaptığı her şey kanuna aykırıydı doğal bir şekilde. Çocukluğunun ilk yıllarından beri geçerli olmuştu bu. Doğduğu yer olan Los Angeles’ta, daha çocukken bir *pachuco** çetesinin lideri olmuştu. Yazı tura atarken sahte para kullandığı iddiaları kanıtlanamasa da akla yakındı. Taşınabilir malların özel mülkiyeti kuramını neredeyse doğar doğmaz reddetmişti. Sekiz yaşına geldiğinde öyle iyi bir bilardo oyuncusuydu ki ve insanları onunla oynamaya ikna ederek paralarını almakta öyle ustaydı ki, bazı Donanma subayları onun bilardo salonlarına girmesini yasaklamışlardı. Los Angeles’ın Meksikalı bölgesinde çete savaşları patlak verince, Joseph and Mary *pachucoları* aştı.

* 1930’larla 1950’ler arasında güneybatı ABD’de Meksika asıllı Amerikalıların kurduğu çocuk çetelerinin üyelerine verilen ad.

Seyyar satıcılık yaparak sustalı bıçak, maymuncuk tabancası, muşta ve çok fakir insanlara da, oldukça ucuz ve etkili olan kum dolu çoraplar satmaya başladı. On iki yaşında ıslahevine girdi ve iki yıl sonra alınının akıyla mezun oldu. Neredeyse tüm suç tekniklerini öğrenmişti. Hüzünlü ve masum gözlere sahip olan bu on dört yaşındaki, yakışıklı çocuk kasaları sadece parmaklarını kullanarak ya da stetoskopla açabiliyordu. Binaların ikinci katlarına ayaklarında vantuz varmış gibi tırmanabiliyordu. Ama bu sanatları, onlarda ustalaşır ustalaşmaz bıraktı; fazla riskli olduklarını düşünüyordu. Zeki bir çocuktur. Joseph and Mary, kurbanın avcının ortağı olduğu bir meslek arıyordu. Porsuk oyunu, döner panel ve İspanyol hazinesi gibi dolandırıcılıklar onun idealine daha yakındı. Ama bunları bile yeterli bulmuyordu. Hiç tutuklanmamıştı ve tutuklanmak istemiyordu. Dışarıda bir yerlerde, kendisini ahlaki açıdan tatmin edecek kadar yasa dışı, ama ortalamalar kanunu anlayışına ters düşmeyecek kadar güvenli bir meslek olduğunu hissediyordu. Kariyerinde iyice ilerleme kaydetmeye başlamışken ergenliğe girince işleri bozuldu ve birkaç yıl boyunca farklı faaliyetlere yöneldi.

Joseph and Mary birkaç yıl boyunca hırsızlıkla dolandırıcılığın tarlalarında yeşerdi. Gözlerindeki sis perdesi kalktığında, tekrar görebilmeye başladığında koca adam olmuştu. Tam kolları sıvayacakken Ordu onu askere aldı ve vicdanının elverdiği kadar uzun süre boyunca bırakmadı. Joseph and Mary sonunda ordudan atıldığında, büyük bir kabahat işlediği söylentisi yayıldı.

J and M işlerini bir türlü yoluna koyamıyordu. Kariyerine tekrar başlayınca yanlış bir adım attı, genç ve anlayışlı bir rahibin etkisine kapılarak Kilise Ana'nın sıcak bağrına sokuldu, ki zaten orada doğmuştu. Joseph and Mary Rivas artık günah çıkartmayı ve bağışlanınayı onaylıyordu ve belki de tıpkı François Villon* gibi, kilisenin himayesi altındayken yeteneklerini daha rahat kullanabileceğini düşünüyordu. Rahip Murphy ona

* Fransız şair ve hırsız.

dürüst emek kuramını öğretti; Joseph and Mary bu ilkeyi öğrendince girdiği şoku atlatınca, onu bir denemeye karar verdi. Hâlâ etkilenebilecek yaşıydı ve Villon'ın aksine, kilisenin mallarını çalınamayla başardı. Şehrin belediye meclisinde tanıdıkları olan Rahip Murphy'nin yardımıyla belediyede saygın bir iş buldu; artık parmak izi bırakma korkusu yaşamadan her ay para alıyordu.

Los Angeles'taki Plaza kare şeklindedir ve küçük bahçelerle, dev saksılardaki palmiye ağaçlarıyla ve birçok çiçekle bezelidir. Turist merkezidir ve kentin simgesi olmasının yanı sıra gurur kaynağıdır da, çünkü Meksika'da bilinmeyen bir Meksikalılık'ı korur. Joseph and Mary'nin işi Plaza'daki bitkileri sulamak ve bakımlarını yapmaktı... bu iş kolay ve zevkli olmakla kalmayıp, Joseph and Mary'nin küçük uyuşturucu paketleriyle ilgilenilecek turistlerle doğrudan temas kurmasını sağlıyordu. Joseph and Mary asla bu işten zengin olamayacağını bilse de, en azından kısmen yasal çalışmaktan haz alıyordu. Birçok insanın günah işlemekten aldığı hazzı alıyordu bundan.

O sıralar Los Angeles polis teşkilatı bir gizemle karşı karşıyaydı. Piyasaya bol miktarda marihuana çok ucuza sürülüyordu. Narkotik ekibi birçok baskın yapsa da, kaynağı bulamadı. San Pedro'dan Eagle Rock'a dek, şehirdeki bütün boş arsalar incelendi. Sonra sayfiye haritası açıldı ve sivri uçlu marihuana yapraklarının aranması giderek genişleyen çemberler halinde sürdü: kuzeyde Santa Barbara'nın ötesine, doğuda Colorado Nehri'ne, güneydeyse ta sınıra dek. Sınır kapatıldı; Pasifik Okyanusu'ndaysa marihuana yetişmediğini herkes bilir. Bütün yerel yetkililerle ve eyalet polisiyle işbirliği içinde, altı ay boyunca sürdürülen yoğun araştırmalardan olumlu sonuç çıkmadı. O marihuana hâlâ piyasaya sürülüyordu ve narkotik ekibi torbacıların kaynağı bilmediklerinden emindi.

Los Angeles Lisesi'nde okuyan, Botaniğe Giriş sınıfının başkanı olan on üç yaşındaki Mildred Bugle olmasa, bu durum

daha ne kadar sürerdi kimbilir. Bu kız bir cumartesi ikindisinde Plaza'dan geçerken, bir palmiye saksısında gördüğü bazı ilginç yaprakları koparınca, bunların Cannabis Americana yaprağı olduklarını fark etti.

Joseph and Mary Rivas'ın başı belaya girebilirdi, Los Angeles polis teşkilatının başı daha da büyük bir belaya girecek olmasaydı. Onu tutuklayamadılar. Marihuananın Plaza'da yetiştirildiği gazetelerde çıkarsa, polis teşkilatı nasıl görünürdü? Ürünün bir belediye çalışanı tarafından, şehrin suyuyla sulanarak ve gübreyle beslenerek yetiştirildiği halk tarafından öğrenilirse?

Joseph and Mary öyle ağır sözlerle işten kovuldu ki, gözleri yaşardı. Polis ona ta San Luis Obispo'ya gitmesi için otobüs bileti bile aldı.

Doc kıkırdadı. "Yahu Mack," dedi, "öyle bir anlatıyorsun ki, duyan da dürüstlüğü savunuyorsun sanır."

"Ben her zaman dürüstlüğü savunurum," dedi Mack.

"Islak sırtlı* işine nasıl girmiş peki?" diye sordu Doc.

"Eh, kariyer arayışındaymış," dedi Mack, "ve ıslak sırtlı işi kârlı gibi gelmiş. Joseph and Mary işin zorluklarını, kâr oranını filan hesaplamış. Başarısız olması mümkün değildi." Gerçekleri saymak için parmaklarını kaldırdı, sonra da ellerinin meşgul olacağı süreyi göz önünde bulundurarak bir yudum içki içti çabucak.

Mack sol elinin serçe parmağına sağ işaret parmağıyla dokundu: "Birincisi," dedi, "J and M Meksikaca biliyor, çünkü anne babası Meksikalı'ymış ve L.A.'e sonradan gelmiş." Yüzük parmağına dokundu. "İkincisi, ıslak sırtlılar kendi istekleriyle geliyorlar. Kimse onları gelmeye zorlamıyor. Artları arkaları kesilmiyor hiç. Üçüncüsü İngilizce bilmiyorlar ve polisleri tanıyamıyorlar. Joseph and Mary gibi birinin onlarla ilgilenmesine, onlara iş bulup para kazandırmasına *ihtiyaçları* var. Sorun çıkaran olursa, J and M'nin tek yapması gereken federalleri aramak; gelip adamı sınır

* ABD'deki Meksikalı kaçak göçmenlere verilen aşağılayıcı isim.

dışı ediyorlar, J and M'ye hiç ilişmeden. Hep istediği şeymiş bu... kâr payı almak. Hallerde çalışan üç dört ekibi var; yan gelip yatabiliyor, hep istediği gibi. Lee Chong'un dükkânını o yüzden satın almış. Bakkalı adamları için bir çeşit işçi merkezine dönüştürmek niyetindeymiş; onları dinlendirirken bir yandan da bir şeyler satabilecekmiş. Ve yaptığı şey kanuna çok da aykırı değil."

"Ses tonundan anladığım kadarıyla yürümemiş," dedi Doc. "Ne oldu ki?"

"Müzik," dedi Mack.

Joseph and Mary'nin bütün zorlukları, ortalamaları ve oranları bildiği doğrudur. Kurduğu sistemin tıkr tıkr işlemesi gerekirdi, ama öyle olmadı. İstedığınız zarların gelmesi küçük bir olasılıktır, ama bazen devreye büyü girer ve birileri zengin olur.

Ülkede milyonlarca ıslak sırtlı vardı... bu sessiz sakin, çalışkan, cahil insanlar talepkâr toprağı iki büküm işlemeye razıydılar. Sistem kurulmuştu; başarısızlık mümkün değildi. Peki Joseph and Mary'nin ekibinde bir tenorla bir gitaristin bulunması nasıl mümkün olabilmişti? Joseph and Mary bir orkestra kurulmasını dehşetle seyretti... iki gitar, bir Meksika gitarı, ritimciler ve marakasçılar, bir tenor ve iki bariton. Yeğeni trompetiyle birlikte onlara katılmasa, topunu sınırdışı ettirecekti.

Joseph and Mary'nin ıslak sırtlıları, havuç ve karnıbahar tarlalarını bırakıp California'daki küçük kasabaların dans salonlarına gitmeye başladılar. Kendilerine Espaldas Mojadas* adını vermişlerdi. "Ven a Mi, Mi Chica Dolorosa"yı, "Mujer de San Luis"yi ve "El Nubito Blanco que Lloro"yı çalıyorlardı.

Espaldas Mojadas dar *charro* ** kostümü giyip dev Meksika şapkası takıyorlardı ve Spreckel Fireman's Hall'daki, Soledad I.O.O.F.'teki*** Elks of King City'deki, Greenfield Garage'daki, San Ardo Belediye Oditoryumu'ndaki dans partilerinde çalı-

* Islak Sırtlılar.

** Meksikalı kovboy kıyafeti.

*** Bağımsız Sıra Dışı İnsanlar Derneği.

yorlardı. Joseph and Mary onlarla kavga etmeyi kesip onlara iş bulmaya başladı. İşlerin tıkrında gittiğini görünce, yeni ıslak sırtlıların arasındaki yetenekli kişileri aramaya girişti. Joseph and Mary şov dünyasına ilk kez giriyordu ve bu dünyadaki namussuzluğu görünce, doğru yolda olduğundan emin oldu.

"Yani, anlarsın ya," dedi Mack, "müzik yüzünden oldu. Artık hiçbir şeye güvenemiyor insan. Fauna'yı ele alalım... Bear Flag karadaki ve denizdeki başka kerhanelere benzemez. Fauna kızlara sofra adabı ve duruş dersleri veriyor ve yıldız falı bakıyor. Hayatında öyle şey görmemiştir. Her şey değişti Doc, her şey."

Küf tutmuş laboratuvarına bakınan Doc ürperdi. "Belki ben de değişmişimdir," dedi.

"Sen değişemezsin Doc. Sen de değişirsen neye güveneceğiz biz! Değişirsen bir sürü insan üzülür Doc. Hepimiz normale dönmek için senin geri gelmeni bekliyorduk."

"Kendimi eskisi gibi hissetmiyorum Mack. Huzursuz bir insan oldum."

"Git kendine kız bul," dedi Mack. "Gramofonunda kilise müziği çalarsın ona. Sonra da ben gelip senden biraz para koparırım. Bir dene Doc. Arkadaşlarına borçlusun bunu."

"Denerim," dedi Doc, "ama inancım yok. Korkarım ki değiştim."

3.

SAÇMALIK (1)

Geçmişe bakınca, yeni bir dönemin başladığı anı bulabilirsiniz genellikle; oysa o gün, yaşanırken sıradan bir gündü sadece.

O kış ve ilkbaharda ilginç olaylar ve alametler gerçekleşti, ama böyle şeyler ancak sonradan fark edilir. Toro Dağı'ndan inen karlar bir taraftaki Pine Canyon'a ve diğer taraftaki Jamesburg'e kadar ulaştı. Carmel Vadisi'nde altı bacaklı bir buzağı doğdu. Monterey göğünde salınan bir bulut O-N harflerine dönüştü. Metodist Kilisesi'nin beton zemininde mantarlar bitti. Doksan üç yaşındaki Bay Roletti satiriasis hastalığına yakalandı ve liseli kızların peşinde koşması ancak kaba kuvvetle engellenemedi. İlkbahar soğuk geçti ve yağmurlar geç başladı. Monterey Körfezi'ne giren milyarlarca mor denizanası kıyıya vurup öldü. Seal Kayalıkları civarında denizaslanlarına saldıran katil balinalar birçoğunu öldürdüler. Doktor Wick, Bayan Gaston'ın içinden el büyüklüğünde ve tazı başı şeklinde bir böbrek taşı çıkardı. Lions Kulübü, "Futbolun Karakter Gelişimindeki Faydaları" konulu bir makale yarışması düzenledi ve elli dolar ödül koydu. Ve son olarak (ama kesinlikle diğerlerinden önemsiz değil bu), Sherman'ın gülü tomurcuk verdi. Bütün bunların hiçbir anlamı yoktu belki de: Böyle şeyler ancak sonradan fark edilir.

Monterey değişmişti, tıpkı Sardalye Sokağı ve sakinleri gibi. Mack'in dediği gibi: "Hayat değişir, eskinin yerini yeni alır. Tanrı hayatı çeşitli şekillerde değiştirir."

Doc istemese de değişiyordu, bunun farkında olmasına ve arkadaşlarının ettiği dualara karşın. Neden değişmesindi ki? İnsanlar değişir ve değişim şafak vakti perdeleri dalgalandıran bir esinti gibi, otların arasında gizli yaban çiçeklerinin hafif kokusu gibi çıkagelir. Değişimin habercisi hafif bir sızı olabilir; soğuk aldığınızı sanırsınız. Veya daha dün sevdiğiniz bir şeye karşı hafif bir tiksinti duyabilirsiniz. Hatta değişim, fırdık fıstıkla bastırılmayacak bir aklık şekline bürünebilir. Tatminsizliğin başlıca belirtilerinden birinin aşırı yemek olduğu söylenmez mi? Ve tatminsizlik değişime yöneltmez mi?

Doc'ın savaştan önceki müşfik ve güzel hayatı, güç koşullarda yaşayan bazı insanları kıskandırmıştı. Doc çeşitli deniz hayvanlarını toplayıp muhafaza ederek ve onları okullara, üniversitelere ve müzelere satarak gereksindiği ya da istediği kadar iyi bir hayat sürüyordu. Heyecan verici dünyaya sevecenlikle ve yargılamadan bakabiliyordu. Denizin güzelliğini insanoğlunun en hoř başarıyla... müzikle birleştirmişti. Muhteřem gramofonu sayesinde Sistine Korosu'nun meleksi sesini dinleyebiliyor ve William Byrd'ün nefis kilise müziğinde yarı kendinden geçmiş halde gezinebiliyordu. İnsanoğlunun en büyük iki başarısı olduğuna inanıyordu: Goethe'nin *Faust*'u ve J. S. Bach'ın *Art of the Fugue*'u. Doc asla sıkılmazdı. Arkadaşlarının sevgisi ve ondan faydalanmaları ona yetiyordu. Çünkü Diamond Jim Brady'nin,* arkadaşlarının onu enayi yerine koyduğu söylendiğinde, "Enayi olmak eğlencelidir... bedelini ödeyebiliyorsan," dediğini hatırlıyordu. İnsanların zeki görünmeye çalışmalarına yol ačan kibirden eser yoktu onda.

Doc kadınlara duyduğu doğal hayranlığın ve arzunun karşılığını her zaman almıştı. Müşfik, cömert ve eğlenceli bir insan olmaktan başka sorumluluğu yoktu pek. Ve bunları çok zor bulmuyordu. Genel olarak, kendini bildi bileli halinden memnun

* James Buchanan Brady (1856-1917) Amerikalı bir iş adamı.

ve kanaatkâr bir insan olmuştu. Eşine az rastlanır biri olarak, başkalarında kiskançlık uyandırmıştı; ne de olsa işini, hayatını... kendini seven insanların sayısı çok azdır. Doc kendini seviyordu; taparcasına değil, başkalarını sevdiği kadar. Kendisiyle barışık olması, dünyayla barışık olmasını sağlıyordu.

Askerdeyken müziğini, küçük hayvanlarını ve laboratuvarının huzuruyla ilginçliğini özlediği zamanlar olmuştu. Evine dönmek, su emip şişmiş kapıyı güç bela açmak ona hem haz, hem de acı vermişti. Kitap raflarına bakarken iç geçirdi. Önce hangi plağı çalacağına karar vermek on dakikasını aldı. Sonra geçmiş aklından çıktı ve gelecekle yüz yüze kaldı. Yaşlı Jingleballe o küçük işletmeyi Doc'tan bile daha kötü idare etmiş, sonra da çekip gitmiş ve içeriye su basmıştı. Muhafaza edilen hayvan stoğu erimişti. İş anlaşmalarının süresi dolmuştu. Doc'ın borçlu olduğu banka, vatanseverliğe saygıyı boşverip harekete geçmişti. Doc'ın az da olsa kâr getiren işletmesini ayağa kaldırabileceği şüpheliydi. Eskiden olsa, kendini haz aldığı ilgi alanlarına verip bu kaygıları unutturdu. Şimdiyse tatminsizlik yüzünden içi içini yiyordu... acı verici düzeyde olmasa da sürekli.

Tatminsizlik nerede başlar? Üşümeseniz de titrersiniz. Yemek yeseniz de açlık duyarsınız. Sevilseniz de içinizdeki arzu sizi yeni alanlara götürür. Üstüne üstlük bir de zaman vardır, piç Zaman. Hayatın sonu artık çok uzak değildir –bitiş çizgisini görür gibi görürsünüz onu– ve zihniniz der ki: “Yeterince çalıştım mı? Yeterince yiyip içtim mi? Yeterince sevdim mi?” Bütün bunlar insanoğlunun en büyük lanetinin ve belki de en büyük ihtişamının temelidir elbette. “Hayatımın şimdiye kadarki anlamı neydi ve geriye kalan zamanımdaki anlamı ne olacak?” Ve böylece o habis, zehirli hançere geliriz: “Defter-i Kebir’e ne katkım oldu? Değerim nedir?” Kibir ya da hırs değildir bu. İnsanlar ne kadar uğraşırlarsa uğraşınsınlar asla ödeyemeyecekleri bir borçla doğarlar. Borçları artar sürekli. İnsan, insana borçludur. Bu borcu göz ardı ederse zehirlenir, ödemeye çalışırsa da borç giderek kabarır ve kişinin değerini yeteneğinin niteliği belirler.

Doc'ın en büyük yeteneği borç ödemektir. Bitiş çizgisinin tek anlamı, ona varmadan önce olabildiğince çok yaşamaktı Doc'a göre. Her gün, geceyle son buluyordu; her düşünce bir sonuca varıyordu; ve her sabah doğu dağlarının üstünde yükselen yeni bir özgürlük dünyayı aydınlatıyordu. Tersinin olacağını düşünmek için bir sebep olmamıştı hiç. İnsanlar Doc'ın hesaplı ve harikulade amaçsızlığının tadını çıkarmak için laboratuvara hac yolculuğu yapmışlardı. Ne de olsa insan daha önce milyon kez başarılmamış yeni neyi başarabilir ki? Lao-Tse'de veya *Bhagavadgita*'da ya da İşaya Peygamber'de bulamayacağı neyi söyleyebilir ki? Güzelliğın temelinde ebediyen çirkinliğın yattığı bir dünyada, oturup etrafı hayranlıkla ve derin düşüncelere dalarak seyretmek daha iyidir: Temel ortadan kalktı mı güzellik de kaybolur. Doc'ın bunu yapması iyi bir şeydi ve öyle yapabilmeyi isteyen birçok kişı vardı.

Ama tatminsizlik kurdu Doc'ın içini kemiriyordu şimdi. Belki de sebep Doc'ın orta yaşa girmesiydi... salgı bezlerinin salgıları azalıyordu, cildi parlaklığını yitiriyordu, tat hücreleri duyarsızlaşıyordu, gözleri eskisi kadar keskin değildi ve kulakları da biraz daha az duyuyordu. Veya belki de sebep Sardalye Sokağı'nın boşalmış olmasıydı... sessiz makineler, paslanan metallere. Doc başarısız olduğunu hissediyordu için için. Ama az çok gerçekçi bir adamdı. Gözlerini muayene ettirdi, diş röntgeni çekti. Onu muayene eden Doktor Horace Dormody huzursuzluğa sebep olabilecek gizli bir enfeksiyona rastlamadı. Bunun üzerine Doc tedirginliğini bitkinlikle bastırmayı umarak kendini işine verdi. Hayvanları toplayıp muhafaza ederek ve iğne yaparak, stok rafalarını tekrar doldurdu. Kafeslerin tel örgülerinde yeni nesil pamuk fareleri sürünüyordu ve dört yeni çingiraklı yılan rahat bir tutsaklık hayatına alıştılar.

Ama Doc hâlâ tatminsizdi. Hissettiğı acılar huzursuzluk kıpırtısı ya da kalp teklemesi gibiydi. Viskiden tat almaz oldu; buz gibi bir bardak biradan aldığı ilk yudum da eskisi kadar

keyif vermiyordu. Artık uzun öyküleri dinlemeyi orta yerinde kesiyordu. Arkadaşlarını görünce gerçekten sevinmiyordu. Ve bazen, Büyük Gelgit Havuzu'ndaki büyük bir kayayı ters çevirirken –o kayanın altında paniğe kapılmış bir sürü hayvan olduğunu biliyordu,– kayayı eski yerine bırakıp ellerini beline koyarak doğruluyor ve denize, denizin üstünde toplanmış pembeli beyazlı, siyah kenarlı, yuvarlak bulutlara bakıyordu. *Ne düşünüyorum? Ne istiyorum? Nereye gitmek istiyorum?* diye düşünüyordu. Merak ve biraz da sabırsızlık hissediyordu; sanki kendine dışarıdan, bir cam kabuğun ardından bakıyordu. Ve içindeki bir ya da birkaç ezginin farkına varıyordu, uzaklardan gelen bir müziği duyarcasına.

Veya şöyle olabiliyordu. Doc gecenin köründe eski ve külüstür mikroskobunun başında çalışıyor, lamın üstündeki planktonları özenle düzenliyor, onları cam çubukla hareket ettiriyordu. O sırada üç ses birden şarkı söylüyordu ona. En yüksek ses, düşünen zihninin sesi şu şarkıyı söylüyordu: “Bu minik partiküller ne güzel, ne hayvan ne bitki, her nasılsa her ikisi birden... dünyadaki tüm tüm yaşamın kökü, herkesin temel besin kaynağı. Bunların hepsi ölse, diğer bütün canlılar da ölebilir.” Duygusal zihninin daha alçak olan sesiyse şu şarkıyı söylüyordu: “Ne arıyorsun küçük adam? Kendini bulmaya mı çalışıyorsun? Büyük şeylerden kaçınmak için küçük şeylere mi bakıyorsun?” İliklerinden gelen üçüncü sesse şu şarkıyı söylüyordu: “Yalnızsın! Yalnızsın! Bunun ne faydası var? Kime faydası var? Düşünce, duygudan kaçınmaktır. Dışarı sızan yalnızlığına duvar örüyorsun sadece.”

Bazen işini bırakıp deniz fenerine gidiyordu, beyaz ışığın ufku aydınlatmasını seyretmek için. Oraya varınca tekrar planktonları düşünmeye başlıyordu tabii ve şöyle düşünüyordu: *Protein besini elbette. İnsanların bu besini doğrudan tüketmesini sağlamanın yolunu bulsam, dünyada kimse açlık çekmez bir daha.* Alt ses ise şarkı söylüyordu: “Yalnızsın, yalnızsın! Kabul görmeyi satın almaya çalışıyorsun.”

Doc sadece kendisinin tatminsizlik duyduğunu sansa da yanıliyordu. Sardalye Sokağı'ndaki herkesin gözü üstündeydi ve onun için kaygılanıyorlardı. Mack ile çocuklar onun için kaygılanıyorlardı. Mack, Fauna'ya dedi ki: "Doc kadına ihtiyacı varmış gibi davranıyor."

"Müessesemizden her zaman faydalanabilir," dedi Fauna.

"Onu demiyorum," dedi Mack. "Etrafında olacak bir kadına ihtiyacı var. Kavga edecek bir kadına ihtiyacı var. Böylece kendini savunmakla o kadar meşgul olur ki, kendini suçlamaya zaman bulamaz."

Fauna evliliğe sıcak bakıyordu. Evlilik hem arzulanır bir sosyal durumdu, hem de en iyi müşterilerinden bazıları evliydi.

"Eee, evlendirelim öyleyse," dedi Fauna.

"Yo, hayır," dedi Mack. "Abartmayalım bence. Tanrım! Doc evlenmesin!"

Doc sorununu eski yöntemle halletmeye çalıştı. Altı yüz elli kilometre doğudaki La Jolla'ya uzun, keyifli bir yolculuk yaptı. Eskisi gibi seyahat etti, genç bir kadınla birlikte ve bol bol bira içerek; Doc bu kadının omurgasız hayvan zoolojisine duyduğu ilginin esnek olduğunu umuyordu... ki sahiden de öyleydi.

Yolculuğun tamamı başarılı geçti: Hava açık ve ılıktı, sular çekilmişti. Doc gelgit aralığındaki bölgenin yosunlu kayalarının altında, on-on beş santimlik kollara sahip yirmi sekiz yavru ahtapot buldu büyük bir şans eseri. Onları sağ tutmayı başarabilirse, az da olsa bir kazanç olacaktı bu. Onları ahşap bir toplama kovasının içine şefkatle koydu ve korumak için üzerlerini deniz yosunuyla örttü. Giderek heyecanlanıyordu.

Arkadaşı biraz hayal kırıklığı yaşamaya başlamıştı. Doc'ın ahtapot merakı, pek de esnek olmadığını gösteriyordu. Ve hiçbir kız ilgi odağını başkasına, özellikle de bir ahtapota kaptırmak istemez. Monterey'e geri dönerken yaptıkları altı yüz elli kilometrelik yolculuk kesintiliydi; çünkü Doc birkaç kilometrede bir durup, kovasını örten bezi ıslatıyordu.

“Ahtapotlar sıcağa dayanamazlar,” dedi.

Kıza şiir okumadı. Onun gözlerinden, teninden, düşüncelelerinden dem vurmadı. Bunun yerine, ona ahtapotları anlattı... iki gün öncesi olsa, bu konu kızın çok ilgisini çekerti.

“Onlar muhteşem hayvanlar, narin, karmaşık ve utangaçlar,” dedi Doc.

“Çirkinler,” dedi kız.

“Hayır, çirkin değiller,” dedi Doc. “Ama öyle demeni anlıyorum. Ahtapotlar insanlara hem itici, hem de büyüleyici gelmiştir hep. Ahtapotların gözleri habıs ve zalim görünür. Ayrıca ahtapotlar hakkında türlü türlü efsaneler türemiştir. Kraken* öyküsünü bilirsin elbette.”

“Elbette,” dedi kız kısaca.

“Ahtapotlar aslında çekingen yaratıklardır,” dedi Doc heyecanla. “Son derece karmaşıktırlar. Onları akvaryuma koyunca sana gösteririm. İnsanla alakaları yok tabii, ama neredeyse insani görünen bazı özelliklere sahipler. Genellikle saklanırlar ve beladan uzak dururlar, ama bir tanesinin bir diğeri kasıtlı olarak öldürdüğünü gördüm. Dehşete ve hiddete kapıldıkları da oluyor görünüşe göre. Huzursuzlandıklarında ve öfkeli olduklarında renk değiştiriyorlar; hiddete kapılan insanların yüzünün kızarması gibi neredeyse.”

“Çok ilginç,” diyen kız, eteğini dizlerinin üstüne çekti.

Doc devam etti: “Bazen öyle sinirleniyorlar ki, beyin kanamasına benzer bir şey geçirip ölüyorlar. Oldukça duygusal hayvanlar. Onlar hakkında bir makale yazmayı düşünüyorum.”

“Bakarsın insanların beyin kanaması geçirmesinin sebebini bulursun,” dedi kız; ama Doc onu dinlemediğinden, kızın sesindeki alaycı tonu fark etmedi.

Kızın ismini verineye gerek yok. Batı Biyoloji’ye bir daha gelmedi. Bilime duyduğu ilgi mum gibi söndü, ama Doc’ın içinde bir alev belirdi.

* Ahtapot kollu, devasa, efsanevi deniz yaratığı.

Kavrayış alevi bir anda parlayıp söner ve insanı sarsar; kişi hem mutlu olur, hem de korkar. Tarihte bunun birçok örneği vardır elbette. Newton'ın elmasını herkes bilir. Charles Darwin ve *Türlerin Kökeni* bir anda parladılar ve Darwin hayatının geri kalanını kitabını savunmakla geçirdi; görecelik kuramı da Einstein'ın aklına el çırpma süresi kadar kısa bir sürede geldi. İnsan zihninin en büyük gizemidir bu... tümevarımsal sıçrama. Her şey yerine oturur, ilgisiz görünen şeylerin arasındaki bağlantı ortaya çıkar, uyumsuzluk uyuma dönüşür ve saçmalık anlamla taçlanır. Ama netleştirici sıçrama akıl karmaşasının zengin toprağından yapılır ve sıçrayan kişi acıya yabancı değildir.

Kız veda edip gitti ve Doc onun gittiğinin farkına varmadı. Kızın daha önce kendisinin yanında olduğunu da bilmiyordu zaten.

Doc büyük bir akvaryumu özenle sildi, dibini deniz kumuyla kapladı ve süngerlerle, hidroidlerle ve anemonlarla kaplı taşlar yerleştirdi. Yosun ekti ve yengeçler, yılan balıkları ve kaya balıkları yakaladı. Sahilden kova kova deniz suyu getirdi ve suyun akvaryumla su deposu arasında gidip gelmesini sağlayacak bir filtre düzeneği kurdu. Bildiği her faktörü göz önünde bulundurdu... bitkilerle hayvanların ilişkilerini, besini, filtrelemeyi, oksijenlemeyi. Ahtapotların tüm ihtiyaçlarını öngörmeye ve tüm düşmanlarını, onlara yönelik tüm tehditleri ortadan kaldırmaya çalışarak, cam duvarların arasında bir ahtapot dünyası oluşturdu. Işık ve ısı meselelerini göz önünde bulundurdu.

Ahtapotların sekizi ölmüştü, ama yirmisi yeni evlerinin zeminine kaçarak, şişip sönerek ve heyecandan kızarak saklandılar. Doc bir tabure çekip oturdu ve yarattığı küçük dünyaya baktı; zihni soğuk yeşil düşüncelerle ve heybetli silüetlerle doldu. Bir an huzur buldu. Ahtapotların soluk, ifadesiz gözleri onun gözlerine bakıyordu sanki.

Sonraki günlerde Doc'ın ruh hali o kadar değişkenleşti ki, Mack her yolu denedikten sonra nihayet iki dolar istemek için Batı Biyoloji'ye gitti.

Mack kariyerinin en karmaşık planını kurmuştu. İşe çaktırmadan başladı ve ancak tamamen hazırlık yaptıktan sonra harekete geçti. Duyguları nakış gibi işledi ve sesinde trajik mecburiyetin ağır tonu hafifçe belli olmaya başladı. Dramın dozunu uygun şekilde giderek artırdı. Mack'in sesi kontrollü ve yumuşaktı, henüz titremiyordu; gayet makul ve net, ama tutku potansiyeli taşıyan bir sestti. Mack iyi gittiğini biliyordu. Kendi sesini duyabiliyordu ve hitap ettiği kişi kendisi olsa, yelkenleri ister istemez suya indirirdi. Doc neden gözlerini loş akvaryumdan ayırmıyordu peki? Mack içeri girince Doc "Selam," demişti oysa. Biraz sarsılan Mack *vox angelicayı*, *vox dolorasayı*, sonunda da öyle etkileyici bir *bendiga stupendayı* denedi ki, kendisi bile ağlamaklı oldu.

Doc başını çevirmedi.

Afallayan Mack kalakaldı. Elinizden gelen her şeyi yapıp tükenmek ve tepki alamamak ürkütücü bir şeydir. Mack ne yapacağını bilmiyordu. "Doc!" dedi yüksek sesle.

"Selam," dedi Doc.

"Kendini iyi hissetmiyor musun?"

"İyiyim Mack. Ne kadar istiyorsun?"

"İki dolar."

Doc gözlerini kaldırmadan arka cebinden cüzdanını aldı. Mack gelip lafı dolandırmadan para isteseydi bile fark etmezdi sanki. Mack az önceki performansını bir daha asla yineleyemeyeceğini biliyordu. Birden sinirlendi ve parayı reddetmeyi düşündü, ama sağduyusu onu kurtardı. Öylece durup, elindeki dolar banknotlarını birbirine sürttü. "Senin neyin var Doc?" dedi.

Doc yavaşça ona döndü. "Büyük bir sorun var," dedi. "Onları nasıl ışıklandıracağım? Bu hep sorundur zaten, ama bu sefer çözümlüm yok galiba."

"Neyi ışıklandıracaksın Doc?"

"İki bariz problemle karşı karşıyayız," diye devam etti Doc. "Birincisi ısıya dayanıklı değiller, ikincisi bir ölçüde fotofobikler. Yeterli soğuk ışığı nasıl bulacağımı bilmiyorum. Onları sü-

rekli ışıklandırarak koşullandırmam, böylece fotofobilerini geçirmem mümkün müdür sence?"

"Ah, kesinlikle," dedi Mack huzursuzca.

"O kadar emin olma," dedi Doc. "Işıklandırma süreci onları öldürmese bile doğal tepkilerini değiştirebilir. Tepkilerden yola çıkarak duyguları anlamak güçtür hep. Onları anormal bir koşula maruz bırakırsam, tepkilerinin normal olduğundan emin olabilir miyim?"

"Hayır," dedi Mack.

"İçlerini açıp da duygularını göremeyiz ki," diye devam etti Doc. "Başka bir canlı türü bir insan cesedini kesip biçse, o insanın duygularını ya da düşüncelerini öğrenemez. Şimdi anlıyorum ki hiddet veya daha doğrusu hiddeti andıran semptom, kendi içinde oldukça anormal olsa gerek. Akvaryumlarda gördüm bunu. Denizin dibinde de öyle oluyor mudur? Gözlemlenen fenomen belki de sadece akvaryumla sınırlı değil midir? Hayır, buna inanmam, yoksa bütün tezim çürür."

"Doc!" diye haykırdı Mack. "Baksana Doc, benim... Mack!"

"Selam Mack," dedi Doc. "Ne kadar demiştin?"

"Verdin zaten," dedi Mack ve bunu der demez kendini salak gibi hissetti.

"Daha iyi ekipmana ihtiyacım var," dedi Doc. "Lanet olsun, daha iyi ekipman olmadan göremem."

"Doc, çıkıp yarım litre Old Tennis Shoes içelim mi, ne dersin?"

"Olur," dedi Doc.

"Ben ısmarlayacağım," dedi Mack. "İki dolarım var."

"Para bulmam gerek," dedi Doc heyecanla. "Nereden para bulabilirim Mack?"

"Ben ısmarlayacağım dedim ya Doc."

"Geniş açılı bir binoküler mikroskoba ve lambaya ihtiyacım var. Lamba meselesini araştırmam gerek... odanın diğer tarafından incecik bir huzme gönderecek bir şey olabilir. Hayır, o za-

man ışıktan uzak dururlar. Belki de yeni lamba türleri çıkmıştır. Araştırmam gerek.”

“Haydi gel Doc.”

Doc bir litre Old Tennis Shoes satın aldı, daha sonra da Mack’e para verip onu bir litre daha alsın diye gönderdi. Laboratuvarı yan yana oturup, dirseklerini rafa dayayıp akvaryuma baktılar ve sonunda viskiye biraz su kattılar.

“Gözleri amcamın gözlerine benziyor,” dedi Mack. “O zengin ihtiyar tam bir piçti. İnsan zengin olunca neden bakışları soğuklaşır ki?”

“Kendini korumak için,” dedi Doc ağırbaşlılıkla. “Akrabalar yüzündendir herhalde.”

“Dediğim gibi Doc. Sokak’taki herkes senin için kaygılanıyor. Hiç eğlenmiyorsun. Kaybolmuş gibi dolanıyorsun ortalıkta.”

“İntibak dönemi herhalde,” dedi Doc.

“Eh, kendine gelmek için kadına ihtiyacın olduğunu düşünenler var. Morali bozulunca karısına geri dönen bir adam tanıyorum. Böylece elindekinin değerini anlıyor. Kendini iyi hissedince de tekrar gidiyor.”

“Şok terapisi,” dedi Doc. “Ben iyiyim Mack. Ama kimsenin beni evlendirmesine izin verme... beni evlendirmelerine sakın izin verme! İnsanın bir yöne ihtiyacı vardır sanırım. Benim de ihtiyacım olan bu. Çember çizmek bir yere kadar.”

“Benim hoşuma gidiyor,” dedi Mack.

“Makalemin başlığı ‘Bazı Kafadanbacaklılardaki Apopleksiyi Andıran Semptomlar’ olacak.”

“Ulu Tanrım!” dedi Mack.

OYUN OLMAZDI

Joseph and Mary, Doc'ı tanıdıkça neredeyse sevmeye başladı... ne de olsa sevgi bilinmeyenle ve bilinemezle beslenir. Doc'ın dürüstlüğü Joseph and Mary'ye ilginç geliyordu. Bunu tuhaf buluyordu. Cazip buluyordu, anlayamasa da. Kaçırdığı bir şeyler olduğunu hissediyordu, ama ne olduğunu bulamıyordu.

Joseph and Mary bir gün Batı Biyoloji'de otururken satranç tahtası gördü, bunun bir oyun olduğunu öğrendi ve oyunlarda iyi olduğundan, Doc'tan kendisine satranç öğretmesini istedi. J and M kalelerin, fillerin, atların, şahla vezirin ve piyonların karakteriyle niteliklerini kolayca öğrendi. İlk maç sırasında Doc telefona çağrıldı ve geri döndüğünde "Benim bir piyonumun, senin de vezirinle atının yerini değiştirmişsin," dedi.

"Nereden bildin?" diye sordu Patron.

"Bu oyunu iyi bilirim," dedi Doc. "Bak Joseph and Mary, satranç dünyada hile yapılması imkânsız tek oyundur."

Joseph and Mary bunu duyunca şaşırdı. "Neden?" diye sordu.

"Hile yapılması mümkün olsa, satranç diye bir oyun olmazdı," dedi Doc.

J and Mary sonradan bunu düşündü. Geceleri aklından çıkmaz oldu. Meseleye her açıdan baktı. Ve gidip o konuda başka sorular sordu. Bu fikirden çok hoşlanmıştı, ama onu anlayamıyordu.

Doc sabırla açıkladı: “İki oyuncu da tamı tamına aynı şeyleri bilirler. Zihinler maç yapar.”

“Anlamıyorum.”

“Bak! Matematikte, şiirde veya müzikte hile yapamazsın, çünkü gerçeğe dayalıdırlar. Yalan veya hile bunlara yabancısıdır, onlarda yeri yoktur. Aritmetikte hile yapamazsın.”

Joseph and Mary başını iki yana salladı. “Anlamıyorum,” dedi.

Bu afallatıcı fikri cazip buluyordu, çünkü fikrin saçmalığı ona hile yapmanın tuhaf, yeni bir yolu gibi geliyordu bir bakıma. Zihninin gerisinde bir düşünce kıpırdandı. Dürüstlüğü dolandırıcılıkta kullanmanın nasıl bir şey olacağını merak etti... fark edilmesi en zor dolandırıcılık türü olabilirdi bu. Öyle yeni bir fikirdi ki zihnini ürkütüyordu, ama aklından çıkmıyordu bir türlü. Gözlerini kıstı. “Belki de Doc kendine özgü bir sistem icat etmiştir,” dedi kendine.

SAHNEYE SUZY GİRER

Küçük kasaba polisini aptal ve beceriksiz olarak hayal etmek yaygındır. Kitaplarda hödük rolü oynar. İnsanlar da bu yaklaşımı benimser, doğru olmadığını bildiklerinde bile. Doğru olmadığını bildiğimiz öyle çok inancımız var ki.

Bir polis, sadece birkaç yıl hizmet vermiş olsa bile, kasaba-sıyla ilgili her konuda herkesten daha bilgilidir. Belediye başkanıyla belediye meclisi üyelerinin, İtfaiye Teşkilatı'yla sigorta şirketlerinin arasındaki hassas siyasi dengenin farkındadır. Bayan Geltham'ın neden büyük bir parti verdiğini ve o partiye muhtemelen kimlerin katılacağını bilir. Mabel Andrews evine hırsız girdiğini bildirdiğinde, polis gerçekten hırsızlık mı olduğunu yoksa oturma odasında bir sıçanın mı gezindiğini veya kadının kuruntuya mı kapıldığını genellikle bilir. Liseli delikanlıların ne zaman cinden marihuanaya geçiş yaptıklarını bilir. Kasabanın yüzeyindeki bütün dalgalanmaların farkındadır. Suç işlendiğinde polis genellikle kimin yapmadığını, çoğunlukla da kimin yaptığını bilir. Polis işini iyi yaparsa, gerçekleşmesi muhtemel yüzlerce olay savuşturulabilir. Bazen bir arka sokakta kısa bir tartışma yapar; bazen telefon eder; bazense bir sokak lambasının ışığında gölgesi görünür sadece. Ağaçta kalmış bir kediye indirirken, kedinin sahibi hakkında her şeyi biliyordur. Ve polis işinde iyiye, birçok oğlan ve kız çocuğu Five-And-Dime'dan

çaldıkları ufak tefek şeyleri ebeveynlerinin zorlamasıyla teslim ettiklerinde, kanunları çiğnemededen çocuklarda adaletin merhametli olduğu hissini uyandırır.

Monterey'de Del Monte Ekpres Tren'den inen bir yabancı gelişinin dikkat çektiğini fark etmeyebilir, ama o gece bir şey olursa bunu öğrenir kesinlikle.

Monterey'de yaşayan Joe Blaikey iyi bir polisti. Emniyet müdürü olamayacaktı asla... Bunu pek istemiyordu da. Kasabadaki karı koca kavgalarını durdurabilecek tek kişiydi. Sosyal hayat ve şiddet tekniklerini, on beş hoş ama şiddet düşkünü kardeşin en genci olması sayesinde öğrenmişti. Sırf evde başının çaresine bakmak bile öğretici olmuştu. Monterey'deki herkesi tanıyan Joe, bir yabancı hakkında neredeyse anında fikir sahibi olabiliyordu.

Greyhound otobüsünden inen Suzy adlı kız, sokakta sağa sola bakındıktan sonra rujunu tazeledi ve eskimiş bavulunu alıp Golden Poppy Restoranı'na gitti. Suzy düz burunlu, geniş ağızlı, güzel bir kızdı. Vücudu biçimliydi, yaşı yirmi birdi, boyu bir altmış beşti, saç muhtemelen kahverengiydi (sarıya boyanmıştı); kahverengi kumaş ceketinin yakası tavşan derisiydi ve pamuklu basma etekle kahverengi dana derisi ayakkabılar giymişti (topukları biraz aşınmıştı ve sağ ayakkabısının burnu çizilmişti). Sağ ayağıyla hafifçe topallayarak yürüyordu. Bavulunu almadan önce kahverengi suni deri el çantasını açtı. Çantada bir ayna, iki dişi eksik bir tarak, Lucky Strikes, üstünde "Otel Rosaline, San Francisco" yazan bir kibrit kutusu, yarısı dolu bir Life Savers nane şekeri paketi, seksen beş gümüş sent, teneke bir aspirin kutusu vardı; ruj da vardı ama pudra yoktu, katlı banknot yoktu, anahtar yoktu.

O gece cinayet işlenmiş olsa Joe Blaikey bütün bunları kâğıda dökebilirdi, oysa şimdi bildiğinin bile farkında değildi. Joe tamamen içgüdüsel hareket etti. Golden Poppy'ye girdiğinde garson kadın tezgâha, Suzy'nin önüne bir fincan kahve koyuyordu.

Joe, Suzy'nin yanındaki tabureye oturdu. "Selam Ella," dedi garson kadına. "Bir fincan kahve."

"Geliyor," dedi Ella. "Eşin nasıl Joe?"

"Eh, gayet iyi. Ama bir an önce gücünü toplamak istiyor."

"İnsan tükeniyor tabii," dedi Ella. "Erkekler anlayamaz. Tonik ver ona ve bırak dinlensin. Beklemek istersen taze kahve bir dakikada hazır olur."

"Hı hı," dedi Joe.

Ella tezgâhın başına gidip Silex'e kahve koydu.

Joe, Suzy'ye "Aklında ne var kardeş?" dedi usulca.

"Hiçbir şey," dedi Suzy. Adama bakmadı bile; ama tezgâhın ardındaki süt çalkalama makinesinin parıltısında adamın yansımasını görebiliyordu.

"Tatilde misin?"

"Evet."

"Ne kadarlığına?"

"Bilmiyorum."

"İş mi arıyorsun?"

"Olabilir."

Onlara yaklaşımaya başlayan Ella olanları görünce durdu ve tezgâhın diğer ucunda oyalandı.

"Buralarda tanıdığın var mı?" diye sordu Joe.

"Teyzem var."

"Adı ne?"

"Seni ilgilendirir mi?"

"Hı hı."

"Tamam, teyzem yok."

Joe ona gülümseyince Suzy kendini daha iyi hissetti. Karısı için endişelenen adamları severdi.

"Berduş musun?"

"Daha değil," dedi Suzy. "Bana sorun mu çıkaracaksınız beyefendi?"

"Elimden gelirse hayır," dedi Joe. "Sosyal güvenlik kartın var mı?"

“Kaybettim,” dedi Suzy.

“Burası zor bir kasabadır,” dedi Joe. “Çok düzenlidir. Sokaklarda çalışma. Yetkililer izin vermez. Paraya ihtiyacın olursa bana gel. Adım Joe Bailey.”

“Sağol Joe. Ama fahişelik yapmıyorum ben, gerçekten.”

“Şimdilik yapmıyorsun,” dedi Joe. “Konserve fabrikaları kapandığından beri burası işsizlikten kırılıyor. Rahat ol.” Adam kalkıp gerindi. “Kahveyi sonra içerim Ella,” dedi ve çıkıp gitti.

Ella işini bitirmiş gibiydi. Tezgâhı ıslak bezle sildi. “Tatlı adamdır,” dedi. “Kahveni tazeleyeyim mi? Yeni yaptım.”

“Öyle gibiydi,” dedi Suzy. “Hı hı.”

Ella yeni bir fincan kahve getirdi. “Nerede kalıyorsun?”

“Henüz bilmiyorum.”

“Kız kardeşim oda kiralıyor... gayet güzel. Haftalığı dört dolar. İstersen onu arayıp boş odası var mı diye sorabilirim.”

“Ben biraz kasabada gezineyim,” dedi Suzy. “Bavulumu burada bıraksam olur mu? Biraz ağır da.”

“Tabii. Tezgâhın arkasına koyarım.”

“Eh, geri geldiğimde senin mesain bitmiş olur herhalde.” Ella, Suzy’ye samimiyetle baktı. “Benim mesaim hiç bitmez kardeş,” dedi.

Suzy, Alvarado Sokağı’ndaki dükkânların camekânlarına baktıktan sonra rıhtıma gidip, iskeleye bağlanmış balıkçı teknelerini seyretti. İskelenin gölgesinde minik balıklar olurdu hep; misinayla balık avlayan iki oğlan çocuğu hiçbir şey tutamamışlardı. Saat dört civarında Suzy in cin top oynayan Sardalye Sokağı’nda dolandı, bakkaldan bir paket Lucky Strikes aldı, Batı Biyoloji’ye ilgisizce göz attı ve Bear Flag’in kapısını çaldı.

Kapıyı açan Fauna’nın üstünde yatak odası ve iş kıyafetlerinin bir karışımı vardı.

“Seninle açık konuşacağım,” dedi Fauna, “işler kesat. Haziran’da biraz canlanabilir. Keşke seni işe alabilseydim. Fikrimi değiştirecek bahtsızlık öykülerin yok mu?”

“Yok,” dedi Suzy.

“Beş parasız mısın?”

“Hı hı.”

“Ama umursamıyorsun.” Fauna döner koltuğunda arkasına yaslanıp gözlerini kıstı. “Bir yoksullar evinde çalışmışım,” dedi. “İki tarafın da bahtsızlık öykülerini bilirim. Duyduğum bütün talihsizlikleri oturup yazsan, İncil’den kalın bir kitap olur. Bazıları gerçektir de. Şimdi, senin hakkında tahmin yürüteyim.”

Suzy sessizce oturdu... duruşuyla, elleriyle, yüzüyle kendini ele vermiyordu.

“Ev hayatın berbattı,” dedi Fauna. “Sürekli kavga dövüş vardı. Evlendiğinde en fazla on beş-on altı yaşındaydın herhalde veya belki de adam evlenmek istemedi. Sırf kavga dövüşten kaçmak için onunla gittin.”

Suzy karşılık vermedi.

Fauna onun yavaşça kenetlediği ellerini görmemek için bakışlarını kaçırdı. “Hemen aile havasına girdin,” dedi Fauna. “Adam da huzursuzlanıp toz oldu. Ona ne dedin?”

“Bir şey demedim,” dedi Suzy.

“Bebek nerede?”

“Düşük yaptım.”

“O adamdan nefret ediyor musun?”

“Söyleyecek sözüm yok,” dedi Suzy.

“Benim için hava hoş. Çok da umurumda değil. Bu işi yapmak için doğmuş kadınlar vardır. Bazıları çalışmayacak kadar tembeldir, bazıları da erkeklerden nefret eder. Hemen hiçbirini yaptığı işten hoşlanmaz. Bir barmenin içki içmeye bayılması gibi olurdu bu. Sen doğuştan fahişe gibi gelmiyorsun bana. Tembel değilsin. Neden iş bulmuyorsun?”

“Garsonluk yaptım, Five-and-Dime’da da çalıştım. Tek fark şu ki, üç dolar vermek yerine sinemaya götürüyorlar,” dedi Suzy.

“Yerleşmeyi mi düşünüyorsun?”

“Olabilir.”

“Hayatında bir oğlan var mı?”

“Hayır.”

“Oğlanlardan nefret eder misin?”

“Hayır.”

Fauna iç geçirdi. “Sana kanım ısındı kardeş. Kanımın ısındığını hissediyorum. Sert çocuksun. Yaşlı dolandırıcılar gibi tek tabanca takılıyorsun. Bunu severim. Bahtsızlık öykülerinden daha etkileyici gelir bana. Peki aleyhine kullanılabilecek şeyler var mı?”

“Ha?”

“Yani şantaj için diyorum. Sana şantaj yapabilecek birileri var mı?”

“Hayır.”

“Hapse düştün mü hiç?”

“Bir kez. Otuz günlüğüne. Serserilikten.”

“Sabıka kaydında başka bir şey var mı?”

“Hayır.”

“Gülümseyebilir misin? Bu halinle müşterileri soğutursun.”
Suzy, Fauna’ya sırtıttı.

“Ulu Tanrım!” dedi Fauna. “O ne kardeşçe gülümseme öyle! Korkarım ki bana pahalıya mal olacaksın. Neden bu kadar safım ki? Kerhanede çalıştın mı hiç?”

“Hayır.”

“Eh, sokakta çalışmaktan iyidir. Yarın Doc Wilkins gelecek.”

“Bavulumu getirebilir miyim?” diye sordu Suzy.

“Olur.” Fauna masasındaki cüzdanı açtı. “J. C. Penney’s altıya kadar açıktır. Kendine bir elbise al... şık ama ucuz olsun. Saç fırçası da al. Ve Tanrı aşkına, geri gelince saçına çeki düzen ver. Bakımlı olursan güzel görünebilirsin çocuk.”

“Otobüs yolculuğu yaptım,” dedi Suzy.

“Pekâlâ,” dedi Fauna. “Altı buçukta yemek yeriz. En son ne zaman karnını doyurdun?”

“Dün.”

“Bu gece sığır etli yahniyle havuç püresi var, tatlı olarak da kirazlı jöle.”

Suzy kapıya gidince duraksayıp kapı çerçevesine pat pat vurdu. “Bugün bir polis konuştu benimle,” dedi. “Adı Joe Blaikey imiş.”

“İyi adamdır. İstersen borç bile verir sana,” dedi Fauna.

“O da öyle dedi,” diye karşılık verdi Suzy. “Sığır etli yahniye bayılırım.”

Golden Poppy’de Ella bavulu tezgâhın üstünden uzattı. “İş bulmuşa benziyorsun çocuk,” dedi.

“Öyle görünüyor. Baksana, J. C. Penney’s nerede?”

“Sağa sapıp bir buçuk sokak yürü. Sarı bina. Görüşürüz.”

“Tabii,” dedi Suzy.

Kaldırımında Joe Blaikey yanaşıp elinden bavulunu aldı. “İyi kadın dediğin böyle olur işte,” dedi. “Beladan uzak durursan sorun yaşamazsın.”

“Nereden bildin?” diye sordu Suzy.

“Fauna telefon etti,” dedi Joe. “Görüşürüz.”

“Tamam,” dedi Suzy.

Bavulunu adamdan alıp J. C. Penney’s’e girdi.

“Yardımcı olabilir miyim?”

“Elbise alacağım. Çok pahalı olmasın.”

“Bu tarafa.”

“Şu domates rengi olanı sevdim.”

“O yeni bir ton, ‘Aşk Elmaları’.”

“Domates rengi.”

“Rayondur. Sağlamdır.”

“Umarım. On iki beden.”

“Uygun ayakkabı?”

Suzy derin bir soluk aldı. “Evet, Tanrı aşkına!” dedi.

YARATICILIK KAVŞAĞI

Doc'ın içi, zümrüdüanka zihni günlerce alev alev yandı. Evet, uygun mikroskobu yoktu, ama gözleri ve Tanrı'ya şükür ki algılardan, duygulardan, acılardan soyutlanabilen analitik bir zihni vardı. Ahtapotlara baktıkça tezi biçimlendi. Ahtapotlardan birini cam iğneyle dürtüp durdu, ta ki korkuya ve hiddete kapılan hayvan saldırıya geçip kardeşini öldürene dek. Pasif bir ahtapotu ayrı bir kavanoza koydu ve hayvanı az miktarda mentol solüsyonuna ve Epsom tuzlarına maruz bırakarak biraz hastalandırdıktan sonra iyileştirdi. Sonra hayvanı hiddetlendirdi ve vücut renkleri değişince suya biraz kokain sülfat kattı; hayvanın sakinleşip uyuduğunu gördü, bir ahtapotun uyuduğu söylenebilirse eğer. Sonra hayvanı maden tuzuyla canlandırıp, o can sıkıcı iğneyle orasına burasına dokundu ve renginin kızarıp parlaklaşmasını, kollarını kararsızca sallayıp bir şeyler yakalamaya çalışmasını, sonunda da ölüvermesini seyretti. Doc ölü hayvanı aldı ve kesip biçerek, patlamış kesecikler aradı.

“İşe yarıyor!” dedi yüksek sesle. “Nasıl etki ettiğini görmedi mi sağlayacak ekipmanın olmasa da, bu hayvan felç olmuş gibi görünüyor. Göremesem de, kanama geçirmiş olmalı. Makaleme bu gözlemle başlayabilirim.”

Doc bir paket sarı yazı kâğıdı ve iki düzine kurşunkalem satın aldı. Onları masasına koydu ve ucunu iğne gibi sivrilttiği kalemleri sarı askerler misali yan yana dizdi. Bir sayfanın başına şunu yazdı: GÖZLEMLER VE TAHMİNLER. Kalemnin ucu kırıldı. Başka bir kalem alıp G ve Ö'nün çevresine halka çizdi, T'yi büyüttü ve başlığı tırnak içine aldı. Ayak bileği kaşınıyordu. Çorabını indirip bileğini kaşıyınca, bu sefer kulağı kaşındı. "Birisi benden bahsediyor," dedi ve sarı kâğıda baktı. Pamuk farelerini besleyip beslemediğini merak etti. Düşünceye dalmışken bir şeyleri unutmak kolaydır.

Doc verdiği yiyeceği farelerin kapışmasını seyrederken, yemek yemediğini hatırladı. Bir iki sayfa yazdıktan sonra tava da yumurta pişirecekti. Ama önce karnını doyurması, böylece sonradan düşüncelerinin bölünmemesi daha iyi olmaz mıydı? Rahatça düşünebileceği bu huzurlu zamanı günlerce beklemişti. Huzursuzluğunun çözümü buydu işte: huzur ve zihinsel yaşam. Önce karnını doyurması daha iyi olurdu. İki yumurta pişirip, tavandan sarkan lambanın altındaki sarı kâğıda bakarak yedi. Işık fazla parlaktı. Doc yumurtalarını bitirince kalkıp bir aydınlar kâğıdı aldı ve tavan abajurunun alt kısmına, ampulün altına bantladı. Bu işi düzgün yapması zaman aldı. Tekrar sarı kâğıdın başına oturdu, başlığın bütün harflerini halka içine aldı, sonra da kâğıdı buruşturup çöpe attı. Beş kalemin ucunu kırmıştı. Onları sivriltilip, kardeşlerinin yanına düzgünce koydu.

Bear Flag'in önüne bir araba park etti. Doc pencereye gidip dışarıya baktı. Gelen kişiyi tanı mıyordu, ama Mack'in bakkala girdiğini gördü. Mack'e bir şey sormak istediğini anımsadı.

Odaklanmaya başlamak zordur hep. Düşünmekten kurtulmak isteyen zihin tavuk gibi kaçır; oysa düşünmek, insanoğlunun en kazançlı işlevidir. Doc bu işin altından kalkabilirdi. Ne yaptığınızı biliyorsanız, onun altından kalkabilirsiniz. Çenesini sıktı ve tam masasına geri dönecekken, bir etek parıltısını göz ucuyla gördü. Tekrar pencereden dışarı baktı. Bear Flag'ten çı-

kan bir kız Sardalye Sokağı'nda, Monterey'e doğru yürüyordu. Doc yüzünü göremese de kızın yürüyüşü hoştu, kalçasıyla dizleri ve ayak bilekleri özgürce ve gururla hareket ediyordu, çoğu kadın gibi kasılarak ve sarsılarak yürümüyordu. Hayır, bu kız omuzlarını geriye atarak ve çenesini kaldırarak, kollarını ritmik şekilde sallayarak yürüyordu. *Neşeli bir yürüyüş*, diye düşündü Doc. Yürüme tarzı öyle çok şeyi ele verir ki... cesaret kırıklığını veya hastalığı, kararlılığı. Kasıla kasıla ve fesatça yürüyenler, kabadayıcı yürüyenler, utangaçça ve usulca yürüyenler vardır; bu yürüyüş ise neşeliydi, sanki yürüyen kişi sevdiği biriyle buluşmaya mutlu mutlu gidiyormuş gibi. O yürüyüşte gurur da vardı, ama kibir yoktu. Doc kızın köşeyi dönmeyeceğini umuyordu, ama kız köşeyi döndü. Eteği savruldu ve sonra gözden kayboldu. Ama Doc onun sallanan uzuvlarını ve kıvrak vücudunun tez hareketlerinin ezgisini hayalinde görebiliyordu. *Herhalde çok çirkindir*, diye düşündü, sonra da kendine güldü. "İşte çember tamamlandı," dedi. "Zihnim, seni tebrik ederim. Beni sekse zıplattın, sonra da onu estetiğe dönüştürdün ve sonunda çamur atmama sebep oldun. Daha ne kadar ikiyüzlü olabilirim? Ve bütün bunların sebebi çalışmak istemeyişim. Çalışmaktan kaçmak için canla başla çalışıyorum. Yapma zihnim. Bu sefer başaramayacaksın... Haydi masaya geri dönelim."

Eline bir kalem alıp yazdı: "Gözlemlenen numuneler La Jolla kasabası civarındaki gelgit aralığından alınmış yirmi küçük ahtapotdur. Numuneler doğal habitatlarını olabildiğince andıran büyük bir akvaryuma yerleştirildi. Deniz suyu sürekli filtrelendi ve yirmi dört saatte bir değiştirildi. Akvaryuma tipik ekolojik komünite hayvanlarının yanı sıra, ahtapotların toplandığı yerden alınan kum, taş ve yosunlar kondu. Küçük kabuklu hayvanlar temin edildi. Tebdirlere karşın, ahtapotlardan beşi bir hafta içinde öldü. Geri kalan on beş ahtapot ortama kolayca uyum sağlamış gibiydiler ve akvaryuma yerleştirilmiş küçük grapsoid yengeçleri çabucak yediler. Işıklar..." Kaleminin ucu kırıldı.

Eline bir başka kalem aldı ve onun da ucu kâğıdı biraz yırtarak kırıldı. Yazdıklarını okudu; *sıkıcı, soğuk*, diye düşündü. *Neden şunu varsayayım ki, insandan bu kadar farklı bir hayvanın... belki de kendimi kandırıyorum.* Orta ses usulca şarkı söyledi: "Sular- da kendini arıyorsun... hidroidlerin arasında ruhunu arıyorsun küçük adam... tatmini hava atmakta arıyorsun. Mack'ten üstün müsün ki, söyleyecek sözünün olmadığı gerçeğini bilimin gizli, rahipsi kelimeleriyle örtbas ediyorsun?"

Ve alt ses kederle konuştu: "Yalnızım! Yalnızım! Bırak ışığa ve sıcaklığa çıkayım. Yalnızım!"

Doc ayağa fırlayıp akvaryuma gitti ve aydınlatılan suya baktı. Bir kayanın altından bakan bir ahtapotun kollarından biri orkestra yönetircesine, ritmik şekilde sallanıyordu ve ritim neşeliydi, serbest ve akıcıydı... kalçayla dizlerin ve ayak bileklerinin hareketi gibiydi.

Doc avcunu yüzüne bastırdı, gözleri kararana ve görüş alanına yeşil ve kırmızı ışık noktacıları doluşana dek. Sonra kalkıp, bira almak için sokağın karşı tarafına gitti.

ATEŞLE BARUT YAN YANA DURMAZ

Joseph and Mary Rivas, Fauna'dan hoşlanıyordu, hatta onu takdir ediyordu. Ama düzenli gelir getiren kârlı bir müessese olan Bear Flag'in sahibinin kadın olması biraz uygunsuz geliyordu ona. Evet, bir kadın orayı işletebilirdi, ama sahibi olmamalıydı. Joseph and Mary'ye göre, geri planda kârı cebe indiren bir adam olması gerekirdi. Kadınların para sahibi olunca huzursuzlandıklarını gözlemlemişti. Ona göre, sağlıklı kadın beş parasız kadındı. Paralı kadın, yarım adam sayılırdı. Kadın olmaya çalışmayı keserdi ve herkesin bildiği gibi, bir kadının en güzel yanı, kadın olmasıdır.

Joseph and Mary, Fauna'yı kâr etme sorumluluğundan kurtarmanın yolu üstüne kafa yormuştu biraz: Bear Flag'in sahibi kendisi olsa ve orayı Fauna işletse, doğal ve pratik bir denge oluşurdu. Fauna adamın yardımseverliğinden kurtulmayı becermişti şimdiye kadar, ama Joseph and Mary pes etmezdi, özellikle de pes etmemek zahmetsiz olduğunda.

İyi bir borsa manipülatörü ekonomi sayfasını okur ve yalnızca kendi hissesini değil, ne olur ne olmaz diye başka hisseleri de takip eder. Joseph and Mary, Bear Flag'i bu gözle izliyordu. Günün birinde Fauna'nın anlık bir dikkatsizlik yapabileceğini hissediyordu. Kendi işi artık tıkırında gittiğinden, etrafına müşfik bir harislikle bakabiliyordu. Suzy'nin varlığından, daha o

kız giysilerini yıkatmadan önce haberdar olmuştu ve Fauna'nın hata yapmaya başladığını hissediyordu.

"O kız başına bela olacak," dedi Fauna'ya. "Adım gibi emimim."

"Öyle olur herhalde," dedi Fauna.

"Onu neden işe aldın ki?"

"Arada sırada kendime hata yapma izni veririm," dedi Fauna. "O kız iyi bir fahişe değil, ama onunla işim bittiğinde bir erkeğe gayet iyi bir eş olabilir."

"Seni saf durumuna düşürüyor," dedi Patron.

"İnsanın arada sırada saf olması iyidir," dedi Fauna. "Hiç enayilik etmemişsen kendini asla gerçekten iyi hissedemezsin. Bir keresinde misyonerlik yapmak için Güney Amerika'ya gitmiştim."

"Neden?" diye sordu Patron.

"Şu an hatırlamıyorum."

"Orada ne yaptın?"

"Onlara birbirlerini sevmeyi öğrettim."

"Onlar ne yaptılar?"

"Bana kafaları küçültmeyi öğrettiler."

"Vahşiler!" dedi Patron.

"Hayır, vahşi değildiler. O kafa avcıları gayet hoş insanlardı... dürüsttüler de. Kafa satarken kazık atmaya çalışmazlar. Ama aralarında bir bilge vardır hep. Mesela Athatoolagooloo diye biri vardı... doğuştan kafa avcısıydı. Maymun kafalarını iyice tıraş ediyordu, böylece onları fazla küçültmesine gerek kalmıyordu. Her malın bir alıcısı vardır."

"Biliyorum," dedi Patron.

"Eh, piskopos geldi," dedi Fauna, "ve o maymun kafalarını satın aldım diye küplere bindi."

"Nasıl yani, *sen* onları satın mı alıyordun?" dedi Patron.

"Tabii ki satın alıyordum. Odunlukta bir kutu dolusu var onlardan. Herkes aptallık ettiğimi söyledi, ama ben kazançlı çıktım."

“Nasıl kazançlı çıktın?”

“Bak, şöyle,” dedi Fauna. “Benim adamlarım dürüsttü ve kafaları doğru dürüst küçültürdü. Diyelim ki mal gönderiyoruz ve bu Athatoolagooloo denen şakacı, sandığa kendi kafalarından iki tane koyuyor gizlice... kısa süre sonra kimsenin kimseye güveni kalmaz. İnsanlar güzel kafalar görmek isterler. Ben o adamın kafalarını piyasadan uzak tutmak için satın alıyordum. Saygınlığımı düşünmem gerekiyordu.”

“İyi de bu şakacı...” diye söze başladı Patron.

“Ne diyeceğini biliyorum... ve evet, öyle oldu. Beni avcunun içine almıştı. Maymun kafalarını fahiş fiyattan satıyordu bana. Beni avcunun içine aldığını biliyordu.”

“Ben de öyle düşünmüştüm. Kim olsa bilirdi zaten,” dedi Patron.

“Ah, işe yaradı ama,” dedi Fauna. “İleride bir Chungla kafası satın alırsan, aldığın malın birinci sınıf olduğunu bileceksin.”

“Şakacıya ne oldu peki?” dedi Patron.

Fauna masasının çekmecesini açtı ve cilalı abanoz gibi simsiyah, limon büyüklüğünde, güzel, ufak bir nesne çıkardı. “Kafası güzel olmuş, değil mi?” dedi Fauna.

Patron huzursuzca gözlerini kaçırdı. “Geri dönmeliyim,” dedi. “Dükkânı yeğenime emanet ettim.”

“Trompet çalmıyor mu o?”

“Beni deli ediyor,” dedi Joseph and Mary. “Yeni bir trompet aldı. Ondan ayrılamıyor. Pratik yapacağı zaman sahile gönderiyorum. Dalgalarla deniz aslanlarının sesi trompet sesini bastırır diye. Geçen gece bir donanma römorkörüne trompetle selam vermiş; hâlâ selam vereni arıyorlar. Ama en kötüsü dün geceydi. Sahilde pratik yaparken o lanet olası trompetini lağım borusuna doğru tutmuş. Rezonans içinmiş. Doğru mudur bilmiyorum ama bütün mahalledeki tuvaletlerde ‘Stormy Weather’ çalmış. Yaşlı bayan Somers lavman yapıyormuş. Bir şey dediler, ama öyle bir şey olduğuna inanmıyorum. Geri dönmeliyim. O çocuk tiz çalarsa bardakları kırabilir.”

“Yine gel,” dedi Fauna.

“Suzy ile ilgili söylediklerimi unutma.”

“Unutmam,” dedi Fauna.

Tuhaftır ama insan kendi mekânından alışveriş yapmak istemez hiç. Sokağın karşısındaki dükkânda sizdekinden daha taze sigaralar bulunur hep. Bear Flag'deki kızlar, oradaki otomatı asla kullanmıyorlardı. Lucky Strike veya 7 UP istediklerinde bakkala gidiyorlardı. Aslında Sardalye Sokağı'ndaki hemen herkes Sardalye Sokağı'ndaki hemen her yere hemen her gün gidiyordu.

Joseph and Mary bakkala geri döner dönmez içeri Suzy girdi. Joseph and Mary Tanrı'nın en güzel yaratısını takdir edecek insanlardan değildi, ama bir kadını çabucak değerlendirecek birini arıyorsanız Joseph and Mary'den iyisini bulamazdınız. Joseph and Mary duygusal bağı olmadığına iyi idi. Suzy bozukluk çıkarıp da adamın sigara makinesindeki Lucky Strike düğmesine bastığında, ikisi artık birbirleri hakkında yargıya varmışlardı bile.

Suzy'nin yargısı: “Pislik, zeki ve fesat. Sana bir şey verirse dikkatli ol. Hesap kitap adamı. Ağzıyla gülümsüyor. Gözleri yılan gibi. Zekâsı başına iş açabilir.”

Patron'un yargısı: “Kerhane için büyük risk. Sivri bir tip. Kurallara uymaz. Karşı saldırıya geçebilir. Fazla dost canlısı. Bir erkekten hoşlanırsa ilk adımı atabilir.”

Patron'a kalsa bu kıza tekme yi basardı. Sadece bencil insanlara tamamen güvenilebileceğini biliyordu. Öyle bir insanın çizgisi her zaman bellidir. Ne yapacağını hep bilirsiniz. Oysa iyi kalpli biri sizi kandırabilir. Gerçekten tatminkâr olan tek enayi, tamamen bencil olandır. Öyleleriyle asla sorun yaşamazsınız. Fauna kendini tamamen açıyordu.

Joseph and Mary ikinci el araba satın almışçasına Suzy'yi inceledi. Kızın vücudu gayet güzeldi, ayak bilekleriyle bacakları da iyi idi, kalçası fazla küçük ve memeleri fazla büyüktü. Bu kötüye alamettir: İyi fahişeler düz göğüslüdür. Suzy'nin yüzü fena

değildi; kız istediği zaman güzel görünebiliyordu. İyi bir fahişenin maskesi vardır, herkese aynı görünür, güzel görünür, ama görünüşünü ertesi sabah hatırlamazsınız. Suzy'yi ise unutmazdınız. Gerçekten büyük bir riskti. Suzy bir insanı ya çok severdi ya da hiç sevmezdi. Bu da başlı başına kötüydü.

Patron'un yeğeni Cacahuete rafların tozunu alırken Suzy'ye ıslıl ıslıl gülümsedi.

Suzy'nin yüzü aydınlandı. Gülümsemedi... sırttı. Dudakları dolgun, ağzı genişti; sırtığında gözleri kırıştı ve kızın içinden sıcak ve korkutucu bir şey çıktı. Bu büyük bir risktir. Üstüne üstlük, kızda bir sertlik vardı; ama öngörülebilir, tekdüze bir sertlik değildi. Suzy, Jack Dempsey'ye* bile yumruğu geçirebilirdi. Zeki değildi. Sonuç olarak, Joseph and Mary'ye kalsa Suzy'ye anında tekme-yi basardı. Suzy bir adama banka hesabındaki parayı öğrenmeden âşık olacak türden salak kadınlardandı. Tek bir erkeğe bağlanıp onun başına iş açacak kadınlardandı. Doc'a benziyordu biraz. Patron, Fauna'yı tekrar uyarmaya karar verdi. Bu çocuk tam bir baş belasıydı. Patron'un düşünüp taşınarak vardığı sonuç buydu ve Patron profesyoneldi. Hastalıklar konusunda doktor tavsiyesine güveniyorsanız, fahişeler konusunda da Patron'un tavsiyesine güvenebilirsiniz. Gerçi ikisi de yanılabilir tabii.

Değerlendirmeler ve yargılar neredeyse bir anda gerçekleşti, öyle ki Suzy sigara paketini açıp da içinden çıkardığı bir sigarayı ağızına alıp yaktığında yargıya varmıştı bile.

"Nasılsın?" diye sordu Joseph and Mary.

"İyiyim," dedi Suzy. "Fauna birkaç paket sarı yazı kâğıdıyla iki kurşunkalem istiyor... yumuşak uçlu."

Patron istenenleri tezgâha koydu. "Epey yazıyor," dedi. "Aşağı yukarı bir ayda altı paket kullandı."

"Astrolojiyle ilgili yazıyor."

"Astrolojiye inanır mısın?"

* William Harrison Dempsey (1895-1983). Dünya ağırsiklet boks şampiyonu (1919-26).

“Hayır, ama zararsızdır.”

“O işten iyi para kazanan bir adam tanıyorum,” dedi Patron.

“Ah, Fauna para almıyor,” dedi Suzy.

“Biliyorum,” dedi Patron. “Sebebini anlayamadım. Fauna aptal değil.”

“Hiç değil,” dedi Suzy.

Doc iki boş bira şişesi getirdi. “İki şişe bira; soğuk olsun, tamam mı?” dedi.

Suzy bir an onu süzdükten sonra gözlerini kaçırdı. Adamın sakalını görünce biraz afallamıştı. Doc’a bakmaktan kaçındı, sakat bir insana bakmaktan kaçınırcasına.

“Neden soğutucu almıyorsun?” dedi Patron. “O zaman birayı kasayla alırsın.”

“Soğutma işini senin halletmen kolayıma geliyor,” dedi Doc.

“Suzy’yi tanıyor musun? Bear Flag’e yeni geldi.”

“Nasılsınız?” dedi Doc.

“İyiyim, siz nasılsınız?” dedi Suzy. Karşısında başka biri olsa, ona “Selam” derdi.

Doc gidince Patron “Tuhaf adam,” dedi.

“Her türden insan var,” dedi Suzy.

“Hayatımda duymadığım şeyler biliyor.” Herkes gibi Patron da Doc’ı savunuyordu.

“Züppe mi?” diye sordu Suzy.

“Yok canım! Hep öyle konuşur o. Başka türlü konuşmayı bilmez.”

“Eh, her türden insan var herhalde,” dedi Suzy.

“Okyanustan böcek filan toplayıp satıyor.”

“Kime?”

“Her malın bir alıcısı vardır sonuçta,” dedi Patron.

“Vardır herhalde. Neden kendileri toplayacaklarına para veriyorlar ki?”

“Uğraşmak istemiyorlar; hem daha fazla seçenekleri oluyor.”

“Peki neden öyle sakal bırakıyor? Tanıdığım bir güreşçinin sakalı anyen öyleydi.”

"Sebebini bilmiyorum," dedi Patron. "Güreşçi niye sakal bırakıyormuş ki?"

"Kendisini sert gösterdiğini düşünüyormuş."

"Eh, Doc da öyle düşünüyordur belki... ama hayır, sert olmak istemez o." Patron söze devam etti: "Orduda sakal bırakmazlardı. Sakal bırakan insan farklı olmak ister ve farklı olursanız kışlada başınız belaya girer derlerdi."

"Belki de sebep budur," dedi Suzy. "Ben farklı erkekleri yadırgamam, fazla farklı olmadıkları sürece."

"Kadınlar katlanabilirler," dedi Patron. "Hoşlanmasalar da katlanabilirler. Ben niye böyle durmuş çene çalışıyorum ki? İşim gücüm var!"

"Meksikalı mısınız?" diye sordu Suzy.

"Amerikalı'yım. Babam Meksikalı'ydı."

"Meksika şivesiyle konuşabilir misin?"

"Tabii."

"Polly-voo?"*

"O dili bilmiyorum," dedi Patron.

"Görüşürüz," diyen Suzy dükkândan çıktı ve sineklikli kapı arkasından kapandı.

Fena çocuk değil, diye düşündü Patron, ama bana kalsa onu Bear Flag'ten kovardım.

Doc, Batı Biyoloji'nin penceresinden dışarı baktı. Suzy'nin boş araziden geçip Bear Flag'in ön sundurmasına gitmesini seyretti. Kız tam basamakları çıkacakken durup döndü ve etrafa bakındı. Birinin kendisine baktığını düşünmüştü. Doc'ı görmedi.

* *Fr. Parlez-vous: Konuşur musun?*

BÜYÜK AMERİKAN KROKETİ SAVAŞI

Pacific Grove'la Monterey, körfezin önündeki bir tepede yan yanadır. İki kasaba omuz omuza dursa da birbirinden farklıdır. Monterey çok eskiden yabancılar, Kızılderililer, İspanyollar vs. tarafından kuruldu ve plansızca, hedefsizce, gelişigüzel büyüdü; Pacific Grove ise çılgınca, ideolojik ve yasal bir dinin demir kalbinde doğup serpildi. 1880'lerde inziva yeri olarak kuruldu ve kuralları, idealleri ve gelenekleri oluştu. Kasaba kanunlarına göre, bir eve alkollü içki sokulursa evin tapusu geçersizleşir. Dolayısıyla kasabada demirli ve şaraplı tonik satışları tavan yapmıştır. Pacific Grove'da, evinizin panjurlarını güneş batmadan indirmeniz yasaktır. Hızlı bisiklet sürmek yasaktır, pazar günleri sahilde güneşlenmek ve tekne kullanmak da yasaktır. Net tanımlanmasa da kesinlikle kanuna aykırı olan bir suç vardır. Şamata yapmak yasaktır. Bu kanunların çoğunun tamamen uygulanmadığını itiraf etmek gerekir. Bir zamanlar Pacific Grove'u çevreleyen çitin yerinde yeller esmektedir.

Çok eskiden, bir keresinde Pacific Grove'un başı belaya, büyük bir belaya girmişti. Kasaba kurulduğunda birçok yaşlı insan buraya inzivaya çekilmeye gelmişlerdi, oysa inzivaya çekilecek kişilere benzemiyorlardı. Bu yaşlı insanlar bir süre sonra hırçın-

laşmaya ve her şeye karışıp sorun çıkarmaya başladılar; sonunda Deems adlı bir hayırsever, kasabada iki Amerikan kroketi sahası yaptırdı.

Amerikan kroketi, karmaşık bir kroket türüdür; dar kaleler ve kısa saplı sopalar kullanılır. Bıldarda olduğu gibi, topu kenarlardan sektirmek serbesttir. Çok karmaşıktır. Karakteri geliştirdiği söylenir.

Yerel bir sporun müsabakası ve ödülü olmalıdır. Pacific Grove'da her yıl, kazanan Amerikan kroketi takımına kupa veriliyordu. Öyle bir müsabakanın o kadar çekismeye yol açacağı kimsenin aklına gelmezdi, özellikle de yarışmacıların çoğunun yaşı yetmiş geçmiş olduğundan.

Takımlardan birinin adı Maviler, diğ erininkiyse Yeş iller'di. Yaş lı adamlar küçük kepler takıyor ve takımlarının renklerini taşıyan çubuklu blazer ceket giyiyorlardı.

Henüz iki yıl geçmişken kıyamet koptu. Maviler kroket sahasında Yeş illerle birlikte antrenman yapıyorlardı, ama onlarla konuşmuyorlardı. Sonra ailelerin arasında kamplaşma başladı. Ya Mavi ailesiydiniz ya da Yeş il ailesi. Sonunda kamplaşma ailenin ötesine yayıldı. Ya Mavilerin partizanıydınız ya da Yeş illerin. İş ler öyle bir raddeye geldi ki, Yeş illerle Maviler arasında evlilik yapılması engellenmeye çalışıldı. Kısa süre sonra husumet siyaset alanına da girdi ve Yeş iller Mavilerden olanlara oy vermeyi akıllarından bile geçirmez oldular. Bu mesele yüzünden kilise tam ortadan ikiye ayrıldı. Mavilerle Yeş iller aynı tarafta oturmuyorlardı. Ayrı kiliseler inşa etmeyi planladılar.

Turnuva zamanı gerilim iyice arttı elbette. Herkes çok gergindi. O yaş lı adamlar, oyuna karşı inanılmaz bir tutku sergiliyorlardı. Seksenlik iki ihtiyar birlikte yürüyerek ormana girseler, öldüresiye dövüşmeye başlıyorlardı. Hatta aralarında konuştukları şeyleri hasımları anlamasın diye gizli diller geliştirdiler.

İş ler öyle kızış tı ki ve düş manlığ ın boyutu öyle arttı ki, ilçe yönetimi duruma el atmak zorunda kaldı. Bir Mavi'nin evi yan-

dı, sonra da ormanda Amerikan kroketi sopasıyla dövülerek öldürülmüş bir Yeşil'in cesedi bulundu. Kısa saplı ve ağır olan Amerikan kroketi sopası gayet ölümcül bir silah olabilir. Yaşlı adamlar kroket sopalarını bileklerine kayışla bağlayarak, savaş baltası gibi taşımaya başladılar. Sopalarını almadan hiçbir yere gitmiyorlardı. İki tarafın da birbirine yöneltmediği suçlama yoktu; ilerlemiş yaşları sebebiyle, isteseler bile işleyemeyecekleri suçları işlemekle suçlanıyorlardı. Maviler Yeşillerin dükkânlarından alışveriş yapmıyorlardı. Kasaba iyice karışmıştı.

Hayırsever, yaşlı Bay Deems iyi bir adamdı. Eskiden biraz afyon içtiğinden (bunun yasal olduğu zamanlarda), sağlıklı ve dinç kalmıştı; öyle ki ne tansiyon sorunu vardı, ne de verem olmuştu. Müşfik bir adamdı, ama filozoftu da. Pacific Grove'a Amerikan kroketi sahaları armağan etmekle yol açtığı şeyi görünce önce üzüntüye, sonra da dehşete kapıldı. Tanrı'nın ne hissettiğini anladığını söyledi.

Turnuvanın düzenleneceği 30 Temmuz günü yaklaştıkça husemet öyle arttı ki, insanlar tabanca taşır oldular. Mavi çocuklarla Yeşil çocuklardan oluşma çeteler birbiriyle savaşıyordu. Bay Deems kendini Tanrı gibi hissettiğine göre, Tanrı gibi de davranabileceğini birkaç yıl sonra nihayet fark etmişti. Şehirde fazla şiddet vardı.

Bay Deems 29 Temmuz gecesi bir buldozer gönderdi. Sabah olduğunda, Amerikan kroketi sahalarının yerinde derin bir çukur vardı artık. Bay Deems, zamanı olsa Tanrı'nın bulduğu çözüme devam edecekti. Çukuru suyla dolduracaktı.

Bay Deems'i Pacific Grove'un dışına kadar kovaladılar. Yakalasalar katrana bulayıp tüy yapıştıracaklardı, ama Monterey'e kapağı attı ve yerfıstığı yağı lambasının ışığında afyon pişirdi.

Pacific Grove kasabasının tüm halkı hâlâ, her 30 Temmuz günü toplanıp Bay Deems'in temsili kuklasını yakar. Bunu şenliğe dönüştürmüşlerdir; insan boyundaki bir kuklayı giydirip bir çam ağacına asarlar. Sonra da yakarlar. İnsanlar alttan me-

şalelerle geçerken Bay Deems'in zavallı aciz kuklası yanıp kül olur her sene.

Bütün bunların yalan olduğunu söyleyenler çıkacaktır, ama bir şeyin olmamış olması yalan olduğu anlamına gelmez.

TANRILAR SEVDİKLERİNİ DELİRTİR

Dıştan bakan birine, Sardalye Sokağı birbirinden bağımsız ve dışa kapalı, birbiriyle ilgisi olmadan işleyen bir dizi birimden oluşuyormuş gibi görünebilirdi. La Ida'yla Bear Flag'ın, bakkalın (hâlâ Lee Chong'un Heavenly Flower* Bakkalı adıyla biliniyordu), Flophouse Palas'ın ve Batı Biyoloji Laboratuvarları'nın arasında görünürde bağlantı yoktu pek. Oysa aslında her biri diğerlerine incecik çelik tellerle bağlıydı... birine zarar verseniz hepsi intikam almaya kalkardı. Biri üzülse hepsi ağlardı.

Doc, Sardalye Sokağı'nın en önde gelen sakini olmaktan da öteydi. Yaralı ruhların ve kesik parmakların şifacısıydı o. Her ne kadar kanuna düşkün olsa da, arkadaşlarının ihtiyaçları yüzünden yasaları çiğnemek zorunda kalıyordu hep; herkes onu kolayca kandırıp bir dolar para koparabilirdi. Doc'ın başı belaya girdi mi, herkesin başı belaya girmiş sayılırdı.

Doc'ın sorunu neydi? Kendisi bile bilmiyordu. Son derece mutsuzdu, kederliydi. Masasında, önünde sarı yazı kâğıdıyla ve yan yana dizilmiş, iğne gibi sivriltilmiş kurşunkalemleriyle saatlerce oturuyordu. Çöp kutusu bazen buruşturulmuş, yazırlarla kaplı sayfalarla dolup taşıyordu; bazense tek bir sayfa bile olmuyordu orada. Sonra Doc akvaryuma gidip içine bakıyordu. Ve içindeki sesler uluyor, haykırıyor ve inliyordu. "Yaz!" diyor-

* Cennet Çiçeği.

du üst sesi, "Ara!" diye şarkı söylüyordu orta sesi ve "Yalnızsın! Yalnızsın!" diye iç geçiriyordu alt sesi. Doc yenilgiyi mücadele etmeden kabullenmedi. Eski aşk ilişkilerini hatırladı, kendini müziğe verdi, *Werther'in Acıları*'nı okudu, ama sesler onu rahat bırakmadı. Kendisini çağıran o sarı sayfalar düşmanı oldu. Akvaryumdaki ahtapotlar birer birer öldü. Uygun mikroskobu olmadığı bahanesi Doc'ı avutmuyordu artık. Yine de, son ahtapotu da ölünce bu bahaneye tutundu. Ziyarete gelen arkadaşlarına "Anlarsınız ya, numuneler olmadan devam edemem; numune bulmak için de bahar gelgitlerini beklemem gerekiyor," diye açıklama yapıyordu. "Numuneler ve yeni bir mikroskop edinir edinmez makalemi hızla yazabileceğim."

Çektiği acıyı hisseden arkadaşları, kendilerine bulaşan o acıyı içlerinde taşıyorlardı. Önünde sonunda bir şeyler yapmaları gerekeceğini biliyorlardı.

Flophouse Palas'ta küçük bir toplantı düzenlendi... kendiliğinden oldu, kimse çağrı yapmadı, kimse planlamadı, ama yine de herkes konunun ne olduğunu biliyordu.

Geniş Ida kara kara düşünüyordu. Agnes, Mabel ve Becky, Bear Flag'i temsil ediyorlardı. Bütün tayfa toplanmıştı. Toplantı her toplantıda olması gereken şekilde, havadan sudan konuşmalarla başladı.

"Dün gece Geniş Ida sarhoşun tekini kapı dışarı ederken omzunu incitti," dedi Hazel.

"Eskisi kadar genç değilim," dedi Geniş Ida kasvetle.

"Sarhoş ona diklendi," dedi Hazel. "Ta sokağa kadar uçtu; kaldırıma değmedi bile. Ense ve Kıçtan Tutup Fırlatmak diye bir olimpiyat dalı olsa, Geniş Ida birinciliği kimseye kaptırmazdı."

"Omzum fena incindi," dedi Geniş Ida.

Asıl sorundan kaçınmayı sürdürdüler.

"Fauna nasıl?" diye sordu Mack.

"Gayet iyi. Sorunları var," dedi Agnes.

Becky tırnaklarındaki ojeyi dikkatle kazıyordu. "Bizim Fauna," dedi, "bir alem. Bize sofrada adabı dersi veriyor. Önüne otuz

beş farklı çatal koysan, her birinin ne işe yaradığını bilir emnim."

"Yemek yemeye yaramıyorlar mı?" diye sordu Hazel.

"Aman, kara cahil sen de!" dedi Becky. "Sen daha tatlı çatalı nedir bilmezsin."

"Jackson çatalı* ne işe yarar biliyor musun sen?" dedi Hazel öfkeyle.

"Hayır, ne işe yararmış?"

"Bırak ya, kimin cahil olduğu belli oluyor," dedi Hazel.

"Doc'ta değişiklik var mı?" diye sordu Geniş Ida.

"Hayır," dedi Mack. "Dün gece onu görmeye gittim. Elimizden bir şey gelse keşke."

Düşünceye daldılar. Doc zor zamanlar geçiriyorsa, onu seven arkadaşları için de geçerliydi bu. Doc eskiden hata yapmazdı. Başaramayacağı bir şey yoktu, çünkü başarmayı çok istediği bir şey yoktu. Arkadaşları artık onu biraz küçük görmeye başlamışlardı ister istemez... oysa Doc eskiden öylesine muhteşem bir insan olmasa, arkadaşları müşfiklikle ve sevecenlikle karışık bu küçümseme hissine kapılmazlardı. Bir zamanlar adını huşuyla ağızlarına alan insanlar şimdi kendilerini ondan üstün görüyorlardı, çünkü Doc onlardan üstün değildi.

"Ne yapmalı hiç bilmiyorum," dedi Mack.

"Fauna'ya söylesek de Doc'ın yıldız haritasını çıkarsa?" dedi Hazel. "Şimdi benimkini çıkarıyor."

"Senin geleceğin yok ki," dedi Mack.

"Bal gibi de var," dedi Hazel. "Bence Fauna bize Doc'la ilgili ne yapmamız gerektiğini söyleyebilir."

Mack ilgilenmiş gibiydi. "Hiç yoktan iyidir," dedi. "Bakarsın işe yarar. Eddie, sen şu savaşta gömdüğün fıçılardan birini çıkar. Hazel, Fauna'ya söyle de gelsin, beraber içelim. Astroloji malzemelerini filan da getirsin."

"Benimkini bitirmiştir belki," dedi Hazel.

* Büyük miktarda saman taşımakta kullanılan mekanik yaba.

Fauna astrolojiye tamamen inanmadığı için biraz üzülse de, yıldızların bizimle ilgilendiğine hemen herkesin inanmak istediğini fark etmişti. Onun bilimi, insanlara ne yapmaları gerektiğini söylemesini sağlıyordu ve Fauna'nın herkesin ne yapması gerektiği konusunda çok net fikirleri vardı.

Gizli inançsızlığına karşın, bazen onu çok şaşırtan sonuçlarla karşılaştığı oluyordu. Hazel'in yıldız falı karşısında nefesi kesilip, apışıp kalmıştı. Yıldız haritasını yakmayı ve Hazel'a falda çıkanları asla söylememeyi ciddi ciddi düşündü.

Hazel onu Flophouse Palas'a götürdü ve Mack ona fıçından içki koydu. Fauna içkiyi fondiplerken derin düşünceler içindeydi hâlâ.

"Yıldız haritamı çıkardın mı?" diye sordu Hazel kaygıyla.

Fauna onu kederle süzdü. "Sana söylemek istemiyorum," dedi.

"Neden? Kötü mü ki?"

"Berbat," dedi Fauna.

"Haydi ama, söylesene. Dayanabilirim."

Fauna iç geçirdi. "Defalarca kontrol ettim," dedi. "Doğum tarihini doğru verdiğinden emin misin?"

"Kesinlikle."

"Öyleyse fal yanlış olamaz." Kadın diğerlerine döndü bezgince. "Yıldızların söylediğine göre, Hazel ABD Başkanı olacakmış." Herkes afalladı ve sessizlik çöktü.

"İnanmıyorum," dedi Mack.

"Başkan olmak istemiyorum," dedi Hazel; sahiden de istemiyordu.

"Seçme şansın yok," dedi Fauna. "Yıldızlar konuştu. Washington'a gideceksin."

"İstemiyorum!" diye haykırdı Hazel. "Orada kimseyi tanımıyorum."

"Asıl biz nereye gideceğiz?" dedi 2. Whitey. "Pasifik'te gayet güzel adalar gördüm. Ama oralarda da Hazel'dan kurtulamayız ki. ABD mandasındalar."

"Kabul etmem," dedi Hazel.

"Onu öldürebiliriz," dedi Mack.

"Yıldız haritası öyle demiyor," dedi Fauna. "Yetmiş sekiz yaşına kadar yaşayacak ve bozuk midyeden zehirlenip ölecek."

"Midye sevmem," dedi Hazel.

"Washington'a gidince seversin belki."

"Belki de hata yapmışsındır," dedi Mack.

"Ben de öyle umuyordum," dedi Fauna. "Tekrar tekrar kontrol ettim. Hayır efendim! Hazel başkan olacak."

Eddie "Eh, biz ne badireler atlattık," diye teselli sundu perişanca.

"Yapmam desem dinlemezler mi ki? Olmazsa saklanırım yahu!" dedi Hazel umutsuzca.

Fauna başını iki yana salladı kasvetle. "Tekrar kontrol ederim," dedi, "ama hiç şansın yok bence. Ayak parmakların dokuz tane mi Hazel?"

"Bilmem."

"Saysana."

Hazel ayakkabılarını çıkarıp dudaklarını kımıldattı. "Dokuz," dedi acı acı.

"Falda da öyle çıkmıştı. Hayırlısı olsun demekten başka bir şey gelmez elimizden."

"Tanrım!" dedi 2. Whitey. "Rastlantının bu kadarı. Fauna, bu serseriye bile başkan yaptığına göre, Doc'ın makalesine de bir el atsan?"

"Serseri kimmiş?" diye sordu Hazel.

"William Henry Harrison."* "Ha!" dedi Hazel. "Ha, evet!"

Agnes boğuk soprano sesiyle konuştu: "Doc çok değişti. Ona bir litre içki götüreyim dedim; bütün gün elini bile sürmedi neredeyse. Öylece oturup, önündeki sarı sayfaya bakıyordu. O sayfada ne vardı, biliyor musunuz?"

* ABD tarihindeki en kısa sıra görev yapmış başkan... başkanlığının otuzuncu gününde öldü.

“Yumurta,” dedi 1. Whitey.

“Hayır. Söylemek istemiyorum. Hoş değil.”

“Vay canına!” dedi Mack. “Belki de düzeliyordur. Söylese-ne... ne vardı?”

“Şey,” dedi Agnes afallamış gibi konuşarak, “çıplak kadın resmi çizmişti, yanına da o lanet olası ahtapotlardan birini, ama ahtapot pipo içiyordu. Bizim Doc böyle şeyler çizmezdi.”

Yoğun bir uyuşukluğa kapılmış olan Geniş Ida titreyerek kendine geldi. “Eskiden dünyanın en kaygısız adamıydı. Şimdiyse saç sakalı birbirine karıştı. Doc’tan başkası olsa, kadın meselesi derdim. Ama Doc’tan bahsediyoruz! Birlikte olamadığı kadınlara kafayı takmaz o.”

“Birlikte olduğu kadınlara *bile* kafayı takmaz,” dedi Mack.

Fauna ellerini beline koydu. “Ortada Doc’ın ulaşamadığı bir yerde saklanan bir kız olmadığından emin misiniz?”

“Hayır,” dedi Hazel. “Doc kendini toplasa keşke. Gidip konuşunca bir şey demiyor, dinlemiyor da.”

“Yanına birkaç kadın götürelim; bakalım beğendiği olacak mı,” dedi 2. Whitey.

“Ben astrolojiye inanmam, ama keşke Fauna Doc’ın falına baksa,” dedi Mack. “Fikir sahibi olmamızı sağlayabilir.”

“Yıldız falı bakmamı isteyenlerin hiçbiri yıldız falına inanmaz zaten,” dedi Fauna. “Ben bile inandığımdan emin değilim. Doc’ın yıldız haritasına bakarım tabii. Doğumgünü ne zaman?”

Hatırlayamadıklarını fark edince şaşırdılar.

“Sonbahardaydı galiba,” dedi Eddie.

“Doğum tarihi lazım,” dedi Fauna. “Mack, sen öğrenebilir misin?”

“Sanırım evet. Fauna, dürüstlüğü engel olmayacaksa biraz hile yapabilir misin?”

“Nasıl yani?”

“Mesela Doc’a o lanet olası makaleden vazgeçmesini, keyfine bakmaya geri dönmesini söylesen?”

“Makale yazmasında ne terslik var ki?” diye sordu Hazel sertçe.

Mack karnıru kaşdı. “Bununla yüzleşmeliyiz sanırım,” dedi. “Doc o saçma sapan makaleyi yazmak istiyor. Kafayı taktı. Ne düşünüyorum, biliyor musunuz? Bence Doc o makaleyi asla yazmayacak.”

Hazel ayağa kalktı. “Ne demek istiyorsun?”

“Eh, hani şu netameli dedikleri, başına sık sık kaza gelen insanları bilir misiniz? Ne yaparlarsa yapsınlar zarar görürler. Kaza geçirmek *isterler* sanki. Eh, bence Doc o makaleyi yazmak istemiyor aslında.”

1. Whitey “Öyleyse epey dolambaçlı bir yol seçtiği kesin,” dedi.

“Yerine geçme diye bir şey duydunuz mu hiç?” dedi Mack.

“Hani şu futbol maçlarında bankta oturanlar gibi mi?” diye sordu Eddie.

“Yok canım!” dedi Mack. “Bir şeyi örtbas etmek için başka bir şey kullanmayı kast ediyorum... Doc bunu yaptığının farkında bile değildir belki de.”

Hazel “Doc’ı kötülüyor musun?” diye sordu sertçe.

“Sakin ol,” dedi Mack. “Bence Doc o makaleyi yazmaya korkuyor, çünkü çılgınca olduğunu biliyor. *Quod erat demonstrandum.*”

“Ha?” diye sordu Fauna.

“Q.E.D.,” dedi Mack.

“Ha!” dedi Fauna. “Elbette.”

* Latince’de “kanıtlanacak olan buydu”; bir şeyin açıkça kanıtlandığını belirtmekte kullanılır. Kısaltması Q.E.D. matematiksel kanıtların sonunda sık sık kullanılır.

GERÇEKLİKTE BİR DELİK VAR VE İSTERSEK ONUN İÇİNDEN BAKABİLİRİZ

Doc değişiklikler yapmış, masasını pencerenin önüne çekmişti. Oturup sarı kâğıtlarına hızlı hızlı yazıyordu. "Renk değişimi," diye yazdı, "yalnızca sıvıların yüzeyde toplanmasının değil, dokuların kırılmasının ve belki de ışığın kırılmasına yol açmasının sonucu gibi görünüyor."

Bir kapı sertçe kapandı. Doc sokağa baktı. Fauna salına salına yürüyerek Flophouse Palas'tan uzaklaşıyordu.

Doc önündeki kâğıda tekrar baktı. Kaldırımından ayak sesleri geliyordu. Doc başını kaldırdı. Geniş Ida barına doğru gidiyordu. Heavenly Flower'dan çıkan Joseph and Mary sokağı geçip Batı Biyoloji'nin basamaklarını çıktı ve kapıyı çaldı.

"Gel," diye seslenen Doc'ın rahatladığı sesinden belliydi.

"Biraz çene çalayım dedim. Benim müzik grubu üst katta prova yapıyor. Delirtiyorlar beni."

"Eh, ben çok meşgulüm," dedi Doc.

J and M odaya bakındı. "Neden yılan besliyorsun ki?"

"Satmak için."

"Kim yılan satın alır ki?" dedi J and M. "Sen neye bakıyorsun öyle?" Boynunu uzattı. "Yeni gelen kız bu. Fauna'nın başını derde sokacak. Küçük baş belası."

"Kim?" diye sordu Doc.

"Dinlemiyordun galiba."

"Çalışmam gerek," dedi Doc.

"Baksana, hâlâ anlamıyorum."

"Neyi?"

"Satrançta hile yapmanın bir yolu olmalı."

"Yok. Gitmeliyim."

"Acelen ne?"

"Gelgit!" dedi Doc.

Doc deniz fenerinin ötesindeki sahilde yürüdü. Beyaz köpüklü dalgalar ayak bileklerini ıslatıyordu bazen. Önünde koş-turan kumkuşlarının ayaklarında minik tekerlekler vardı sanki. Altın sarısı ikindi güneşi Çin'e doğru ilerlerken, ufukta bir ke-reste uskunası dengede duruyordu.

Doc'ın solundaki beyaz kumulların ardındaki karanlık çam ağaçları, gecenin bir kısmını gün boyu muhafaza eder gibiydi.

Doc şöyle düşündü: Stimülasyon altında nabızları tıpkı fizik-sel ya da duygusal stres altındaki insan nabızı gibi hızlanıyor ve adrenaline benzer bir şey salgılıyorlar... ama bunu kanıtlamanın yolu yok. Yeni numune için bahar gelgitlerini beklemem gerek.

Orta sesi itiraz etti: "Belki de bunların hiçbirine inanmıyor-sun. Neden kendine gülemiyorsun ki? Bir kez olsun gülebilirsin. Kibrinin tutsağı olmuşsun."

"Yalnızsın!" diye haykırdı alt ses, Doc'ın bağırsaklarından. "Ne bir şeyler verebileceğin, ne de bir şeyler alabileceğin biri var hayatında. Yeterince sıcak, yeterince sevdiğin biri yok."

Doc eski hayatına geri dönmeyi çok istiyordu... küçük bir ço-cuk olmak isteyen, küçük çocukların çektiği acıları unutmuş bir adamın acizane umuduydu bu. Doc diz çöküp elini kepçe şek-line getirerek ıslak kumda çukur kazdı. Deniz suyunun çukura dolmasını ve çukurun kenarlarını çökertmesini seyretti. Bir kum yengeci, Doc'ın kazan parmaklarının arasından geçerek kaçtı.

Arkasından gelen bir ses "Niye kazıyorsun?" diye sordu.

"Öylesine," dedi Doc arkasına dönmeden.

"Burada midye yoktur."

“Biliyorum,” dedi Doc. Ve üst sesi şarkı söyledi: “Tek istediğim yalnız olmak. Konuşmak, açıklama yapmak, tartışmak, hatta dinlemek bile istemiyorum. Şimdi bana oşinografiyle ilgili bir teorisini anlatacak. Dönüp bakmayacağım.”

Arkasından gelen ses dedi ki: “Denizde öyle çok metal var ki. Bir mil karelik deniz suyunda, bütün ülkeyi kaplamaya yetecek kadar magnezyum var.”

Bunlar da hep beni bulurlar, diye düşündü Doc. Zırdeliler ta kilometrelerce öteden gelip beni bulurlar.

“Ben kâhinim,” dedi ses.

Doc topuklarının üstünde öne arkaya sallandı öfkeyle. “Tamam,” dedi. “Bana işimi öğreteceksen buyur.” Bir yabancıya bu kadar kaba davrandığını hatırlamıyordu.

Bu yabancı iri yarıydı, sakallıydı ve sağlıklı bir bebeğin canlı, masum gözlerine sahipti. Başındaki hasır şapkanın kenarlarındaki iki büyük delik, bu şapkanın eskiden bir ata ait olduğunun kanıtıydı.

Doc giderek ilgi duymaya başladığını hissetti.

“Yabancıları akşam yemeğine davet etmek adetimdir,” dedi kâhin. “Orijinal bir şey değil bu elbette. Harun Reşit de öyle yapardı. Beni takip et lütfen.”

Çömelmiş olan Doc ayağa kalktı. Diz arkası tendonları gıcırdayarak sızladı. Kâhin ondan çok daha uzun boyluydu ve yakından bakınca, mavi gözlerinin bilge bebek gözleri gibi ışıldadığı görülüyordu. Ama adamın yüzü granittendi sanki... peygamberlerin ve patriklerin yüzleri gibi heykelsiydi. Doc bazı azizlerin öyle görünüp görünmediklerini merak ettiğini fark etti. Adamın mavi gömleğinin yıpranmış yenlerinden çıkan bilekleri iri asma dalları gibiydi ve kahverengi nasırlarla kaplı ellerinde çapraz kaya midyesi kesiği izleri vardı. Kâhin sol elinde taşıdığı bir çift çok eski basketbol ayakkabısına Doc’ın baktığını görünce “Onları sadece denizde giyiyorum,” dedi. “Ayaklarımı deniz kestaneleriyle kaya midyelerinden korumak için.”

Doc adamdan ister istemez etkilendiğini hissetti. "Harun'u," dedi Doc, "cinler ve toprak, ateş ve su ruhları ziyaret ederdi. Seni de cinler ziyaret ediyor mu?" Ah, Tanrım! Bu saçmalığa katılacak mıyım? diye düşündü Doc. Neden parmak parmak üstüne atıp, tükürüp, çekip gitmiyorum? Hâlâ çekip gidebilirim.

Kâhin başını yana eğip Doc'a tepeden baktı. "Ben yalnız yaşıyorum," dedi basitçe. "Açık havada yaşıyorum. Geceleri dalgaların sesini duyuyorum ve göğe yükselen karanlık çam dallarını görüyorum. Sesler ve sessizlik varken, renkler varken, yalnızken hayal görmem normal tabii. Kim olsa görür."

"Ama gördüğün o hayallere inanmıyorsundur?" diye sordu Doc umutla.

"Bunu inanç ya da inançsızlık meselesi olarak görmüyorum," dedi kâhin. "Güneşin okyanusa batmadan önce yayıldığını ve tuhaf şekillere büründüğünü görürsün. Bunun havadaki tozlarla denizde kırılan ışığın yol açtığı bir yanılsama olduğunu her seferinde kendine anımsatmak zorunda mısındır, yoksa o güzelliğin tadını mı çıkarırsın sadece? Sen hayal görmez misin hiç?"

"Hayır," dedi Doc.

"Dinlediğin müzikte, arzular ve anılar şekillenmez mi?"

"O başka," dedi Doc.

"Ben fark görmüyorum," dedi kâhin. "Gel... akşam yemeği hazır."

Kumullarda, rüzgârın eğip büktüğü çamların hareketli kumlara direndiği yerlerde açılmış derin, küçük oyuklar vardır ve kâhin bunlardan birine, sahilden sadece yüz metre kadar ötedeki bir tanesine yerleşmişti. Bu küçük vadi rüzgâr almıyordu. Üstü çam dallarıyla örtülüydü, kumlarsa kalın bir çam iğnesi tabakasıyla kaplıydı. Fincan şeklindeki o küçük oyuga inince, tepedeki çam dallarının uçlarını titreten rüzgârı duyabiliyordunuz ve eğri büğrü ağaçların altında ebedi alacakaranlık hüküm sürüyordu. Çamlar üstün güçlere boyun eğmekle sağ kalabilmişlerdi ancak... uzuvlarını rüzgârın estiği yönde iyice yatırmışlardı ve hareketli

kumulların ilerleyişini yavaşlatan küçük bitkileri besliyorlardı. Ağaçların altında ateş yanıyordu ve düz taşlardan yapılma ocağın üstündeki kararmış teneke kutulardan buhar çıkıyordu.

"Burası evim," dedi kâhin. "Hoşgeldin. Akşam yemeğim muhteşem." Bir ağacın çatalında duran teneke kutuyu alıp, içinden bir somun Fransız ekmeği çıkardı ve iki tane kalın dilim kesti. Sonra dala asılı, su damlatan bir torbadan çıkardığı deniz kestanelerini bir kayanın üstünde kırdı ve içlerini ekmek dilimlerine sürdü. "Erkekler tatlı, dişiler ekşi olur," dedi. "Ben ikisini karıştırmayı seviyorum."

"Tatlarına bakmıştım," dedi Doc. "Deniz kestanesini İtalyanlar yer. En iyi proteğin kaynaklarından biridir. Afrodizyak olduğunu düşünenler de var."

Kâhinde demir sertliğinde bir sadelik vardı. Çileden çıkarıcı saçmalık dalgalarının önünde duran bir mantık anıtı gibiydi adam.

"Sırada salyangoz buğulama var," dedi kâhin. "İğneyle yerim. Deniz marulu sever misin? Tadına zamanla alışıyor insan. Bir de yahnim var –bir çeşit evrensel bouillabaisse-* ama içinde ne olduğunu söylemeyeceğim. Kendin görürsün."

"Sadece deniz mahsülleriyle mi besleniyorsun?"

Kâhin ona gülümsedi. "Yo, kesinlikle hayır. Keşke öyle olsa. Daha kolay olurdu. Bana bol bol yetecek kadar proteini deniz mahsüllerinden alıyorum; ama insanım sonuçta, midem nişasta istiyor. Biraz ekmek, biraz patates istiyorum. Proteini asitle birlikte almaya bayılırım. Bak... bir şişe sirkem ve birkaç limonum var. Ve son olarak, şifalı otlara düşkünüm: biberiye, yabani kekik, adaçayı, mercanköşk."

"Peki ya şeker?" diye sordu Doc. "Gelgit havuzunda şeker bulamazsın."

Kâhin gözlerini indirip, heyelan eden kumlara tırmanmaya çalışan ve aşağı kayıp duran bir karakarıncayı seyre daldı. Tek-

* Fransız mutfağından bir balık çorbası.

rar konuştuğunda sesinde çekingenlik ve utanç vardı. "Çikolata çalışıyorum," dedi. "Kendimi engelleyemiyorum."

"Nefse direnmek zordur," dedi Doc.

"Ah, o konuda sorunum yok," diye haykırdı kâhin. "İştahlı olmak iyidir. İnsan ne kadar iştahlıysa o kadar zengin olur, ama bana hırsızlık yapmamam öğretildi. Çalmaya inanmıyorum. Hırsızlık yapınca üzülüyorum ve çikolatadan aldığım tat azalıyor; ama Baby Ruth'a ve Mound'a bayılıyorum."

Deniz salyangozlarını iğneyle kabuklarından çıkarıp limon suyuna batırdılar. Sarımsak ve biberiye katılmış yahnide midye, deniz tarağı, yengeç ve ufak balıklar vardı.

"Herkes sevmez," dedi kâhin.

Yemekten sonra çam iğnelerine sırt üstü yatan Doc hoş bir huzura kapıldı. Güzel hava, iğnelerin yumuşaklığı, yosun ve çam ve *yerba buena** kokuları, kıyıya vuran dalgaların ve çam iğnelerini kımıldatan rüzgârın müziği Doc'ın karnunun tokluğuyla birleşince, onun kendini bir tatmin odacığının içindeymiş gibi hissetmesine yol açıyordu.

"Seni hapse atmamalarına şaşırdım... akıllı adamsın," dedi. "Senin gibi kaygısız ve sakin insanların tehlikeli görülmesi, zamanımızın semptomlarından biri. En çok da dünyanın sonunun yaklaştığını düşünmeyenler tehlikeli görülüyor."

"Dünyanın sonunun yaklaştığı kesin," dedi kâhin. "Doğdu-ğu anda başladı bu."

"Seni neden hapse atmıyorlar bilmem. Ekipmansız mutlu olmak suçtur."

"Ah, atıyorlar," dedi kâhin, "nezarete attıkları da oluyor."

"Unutmuşum," dedi Doc. "Sen delisin, değil mi?"

"Galiba," dedi kâhin, "ama tehlikeli değilim. Ve beni çikolata çalarken yakalamadılar hiç. O konuda çok kurnazım ve her seferde tek bir tane çalışıyorum."

* Batı ve Kuzeybatı ABD'de, Batı Kanada'da ve Alaska'da yetişen hoş kokulu bir bitki.

“Sakın mürit toplayayım deme,” dedi Doc. “Yoksa anında çarmıha gererler seni.”

“Öyle bir tehlike pek yok. Kimseye bir şey öğretmiyorum ki.”

“Ben o kadar emin değilim,” dedi Doc. “Zamanımızın doktrinine göre, insanların bir sürü şeyden rahatsız olmaları gerek. Sen vaaz vermesen de, yaşam tarzınla ihanet ediyorsun.”

“Tembelim,” dedi kâhin. “*Yerba buena* çayı içtin mi hiç?”

“Hayır.”

“Serttir, hoş kokuludur ve biraz kafa yapar. Bira şişesinden içebilir misin?”

“İçebilirim herhalde.”

“Dikkat et! Şişe sıcak! Al, şu ince dalı şişenin etrafına sar.”

Bir süre sonra kâhin şunu sordu: “İçini acıtan şey ne; yoksa bu konuda konuşmak istemiyor musun?”

“Ne olduğunu bilsem konuşurum,” dedi Doc. “Aslında şu an geçti.”

“Ah, onlardan biri,” dedi kâhin. “Karın, çocuğun var mı?”

“Hayır.”

“Karın, çocuğun olsun istiyor musun?”

“Sanmıyorum.”

“Dün gece bir denizkızı gördüm,” dedi kâhin. “Hatırlarsın, yarımaya ve hafif, salınan bir sis vardı. Gece rengârenkti; sıradan geceler gibi siyah, gri ve beyaz değildi. Aşağıda, sahilin ucunda kayalar vardır ve orada deniz öyle çekilmişti ki, yosunlar pürüzsüz bir yatak oluşturmuşlardı. Denizkızı kayalığın kenarına kadar yüzdükten sonra, hızlı akıntıda sıçrayan bir som balığı gibi kuyruk salladı. Sonra da yosun yatağa uzanıp, beyaz kollarıyla ve elleriyle dans hareketleri yaptı. Sular tekrar yükselip de yosun yatağı kaplayana kadar orada kaldı.”

“Hayal miydi? Onu hayal mi ettin?”

“Bilmiyorum. Ama öyleyse bile, o kadar güzel bir şeyi hayal edebildiğim için kendimle gurur duyuyorum. Senin istediğin nedir?”

“Düşünmeye çalıştım,” dedi Doc. “Gördüğüm, düşündüğüm, öğrendiğim her şeyi indirgemek, birbiriyle ilişkilendirmek ve süzgeçten geçirmek istiyorum, ta ki sonunda elimde anlamlı, kullanılabilir bir şeyler olana dek. Ve görünüşe göre bunu başaramıyorum bir türlü.”

“Belki de hazır değilsin. Ve belki de yardıma ihtiyacın var.”

“Nasıl bir yardım?”

“İnsanın tek başına yapamayacağı şeyler vardır. Ben öyle büyük bir işe kalkışmayı aklımdan bile geçirmem, şey olmadan...” Kâhin sustu. Ağır dalgalar sert sahili dövüyordu ve batan güneşin sarı ışığı batıdaki bir bulutu aydınlatıyor, altın sarısı bir topağa dönüştürüyordu.

“Ne olmadan?” diye sordu Doc.

“Sevgi olmadan,” dedi kâhin. “Şimdi gidip günbatımını seyretmeliyim. Öyle bir noktaya geldim ki, ben olmazsam güneş batamaz gibi geliyor. Bu da bana ihtiyaç duyulduğunu hissetmemi sağlıyor.” Kalkıp yırtık pırtık tulumunu çam iğnelerinden temizledi.

“Seni görmeye gelirim tekrar,” dedi Doc.

“Gitmiş olabilirim,” diye karşılık verdi kâhin. “İçimde bir huzursuzluk var. Gitmiş olurum herhalde.”

Kâhinin kum tepesine ağır adımlarla çıkmasını seyreden Doc, rüzgârın adamın hasır şapkasının kenarını yukarı kıvırdığını, sarı güneşinse onun yüzünü aydınlatıp sakalını ısıldattığını gördü.

HAZEL KARA KARA DÜŞÜNÜYOR

Mack'in Flophouse Palas'tan çıkmasından sonra (bu arada Doc'ı evde bulamadı) Hazel oturup kara kara düşündü. Hazel'in aklı yavaş çalışırdı. Mack'in Doc'ın makalesini asla yazamayacağına ilişkin teorisini uzun uzadıya anlatmasını dinlese de, bu ifadenin anlamını ancak evde tek başına kalınca fark etmişti. Doc'ın hata yapmaz biri olmadığı hissinin Sardalye Sokağı'nın her yerinde giderek arttığı doğruysa da, Hazel bu haberi almamıştı henüz. Doc'ın başının dertte olduğunu bilse de, arkadaşça bir küçümseme hissine kapılmamıştı. Hazel dünyanın hangi gün ve saatte sona ereceğini bilmek istese Doc'a giderdi ve Doc'ın verdiği yanıtı körü körüne inanırdı. Tek başına kara kara düşünüyordu; Doc'ın zayıf olduğunu değil, Doc'ın arkadaşlarının onu sorgulamakla, sorgulamaya *cüret etmekle* ona ihanet ettiklerini düşünüyordu.

Hazel sallanan sandalyesinin kolçağına eliyle bir süre vurduktan sonra kalkıp Geniş Ida'nın mekânına gitti. Barda Eddie durduğundan, Hazel iki bardak viski içip bir kola parası ödedi.

İki konserve fabrikasının arasından sahile yürüdü. Kanadı kırık bir martı görünce acıma duygusu kabardı. Martıyı kovaladı, ona yardım etmeye çalıştı, ama kuş yüzerek denize açıldı ve boğuldu.

Sarsılan Hazel gezinerek kendine gelmeye çalıştı. Pacific Grove kumsalında kayalar boyunca yürüdü ve kızlar için amu-

da kalkan yağız delikanlılarla bile ilgilenmedi. Tepeye çıkıp Holman's Bonmarşesi'nin bodrumunda turladı. Kat müdürü ona eşlik etti, ki bu önlem pek az insanın nail olduğu bir şerefti. Ama Hazel sergilenen ıslıl ıslıl aletleri bile görmedi.

Bir insana dengesini kaybettirip, sonra da normal davranmasını bekleyemezsiniz. Hazel, Sardalye Sokağı'na geri dönerken, kalabalık bir grubun toplanmakta olduğu bir cenaze evinin önünden geçti. Hazel normalde her türlü kutlamayı şevkle karşılardı. Ama bu sefer, dışarı taşınan glayöl çelenklerini seyrederken, törene katılmak gelmedi içinden. Şen ölülerin Hazel'sız gömülmeleri gerekecekti.

Hazel, New Monterey'de gezinirken bir köpek dövüşüne rastgelince, etraftan dolanmak yerine kavga eden hayvanların arasından geçti dosdoğru. Arkadaşları Hazel'ın şimdiye kadar sergilediği belirtileri görseler kaygılanırlardı, ama aklından geçenleri bilseler dehşete kapılırlardı.

Düşünmek her zaman acı vericidir, ama Hazel'ın gösterdiği çaba kahramancaydı. O sürecin resmini görseniz deniz tutmuş gibi olurdunuz. Fıldır fıldır dönen gri görüntüler, anılar, sözcükler. Sanki Hazel bir şeyi taşıırken büyük bir kavşağın ortasında, trafikte sıkışıp kalmıştı.

Sardalye Sokağı'na geri döndü, ama Flophouse Palas'a gitmedi. Palas'ta kalmaya başlamadan önce yıllarca kaldığı boş arazideki siyah servinin altına emekleyerek girdi. Hazel'in düşünceleri karmaşık değildi. Düşünebilmesi bile şaşırtıcıydı.

Hazel, Doc'ı seviyordu. Doc'ın başı dertteydi. Bunun sebebi biriydi. Kimdi? Hazel sebebin bir kişiden çok bir durum olabileceğini düşünemiyordu. Doc'a zarar veren kişi durdurulmalıydı, gerekirse öldürülmeliydi. Hazel cinayete karşı değildi. Kimseyi öldürmemesinin sebebi buna gerek ya da istek duymamasıydı sadece. Doc'ın sorunuyla ilgili duyduğu her şeyi anımsamaya çalıştı, ama hepsini hayal meyal hatırlıyordu ancak, biri hariç: Mack, Doc'ın makalesini yazmadığını söylemişti. Söylenen tek net söz buydu. Suçlu Mack'ti. Mack sorunun ne olduğunu bili-

yorsa, sorunun sebebi oydu demek ki. Hazel buna üzüldü, çünkü Mack'ı çok severdi. Onu öldürmek zorunda kalmayacağını umdu.

Siyah servinin altı kararmaktaydı, bir şey okunamayacak kadar kararmıştı. Hazel aydınlığı bir şey okunup okunamayacağına göre ölçerdi hep, oysa asla bir şey okumazdı. Bear Flag'in ön sundurmasının ışığı yandı. Batı Biyoloji hâlâ karanlıktı. Tepedeki Flophouse Palas'ın pencerelerinin ardından, gaz lambasının donuk ışığı geliyordu. Hazel tatlı düşüncesizliğe geri dönmeye tekrar tekrar çabaladı, ama boşunaydı. Suçlu Mack'ti. Mack'in durumu düzeltilmesi gerekiyordu.

Hazel kalkıp üstünü başını temizledi. Tepeye çıkmaya başlayarak paslı borularla boş buhar kazanının yanından geçti ve demiryolundan geçerek yokuşu çıkıp Palas'ın bahçe yolunda yürüdü. Arkasından, "Stormy Weather"ı çalan Cacahuete'in trompetinin konserve fabrikaları yüzünden boğuklaşmış sesinin ve China Point'teki deniz aslanlarının kesik haykırıışlarının geldiğini duyuyordu.

Palas'ta Mack ile çocuklar üç taş oynuyorlardı ve yerde bir tebeşir parçası vardı. Şarap testisi yanlarındaydı.

"Selam Hazel," dedi Mack. "Gelsene."

"Mack," dedi Hazel kederle, "benimle dışarı çıkıp gardını almanı istiyorum."

Mack topuklarının üstünde geriye doğru sallandı. "Ne!"

"Seni eşek sudan gelene kadar döveceğim," dedi Hazel.

"Neden?" diye sordu Mack.

Hazel'in korktuğu soru tam da buydu. Sert bir karşılık bulmaya çabaladı telaşta. "Sen hele dışarı gel, sebebini öğrenirsin," dedi.

"Hazel..." Mack ayağa kalktı. "Hazel, canını sıkan nedir be-beğim? Söyle bana. Belki bir çözüm bulabilirim."

Hazel durumun tamamen kontrolünden çıktığını hissetti. "Doc'a öyle davranamazsın," dedi öfkeyle. "Doc'a olmaz!"

“Ona nasıl davranıyorum ki? Ben Doc’a bir şey yapmadım; ufak tefek kazıklar attığım oldu sadece. Ama bunu hepimiz yaptık... sen bile denedin.”

“Makalesini yazamayacağını söyledin; yaptığın buydu.”

“Ah, Tanrı aşkına!” dedi Mack.

“Korkuyorsun demek.”

“Tamam, korkuyorum. Korkmadığım bir ara seni adamakıllı benzetirim. Otur. Testi bir yudum al.”

Hazel’ı öyle şımarttılar ki, sonunda gözleri minnetle yaşardı. Ama Hazel bir şeye kafayı taktı mı kolay kolay vazgeçmezdi. “Ona yardım etmelisin,” diye tekrarladı. “Mutlu değil o, sürekli üzgün. Ona yardım etmelisin.”

“Bu sırf bizim suçumuz değil,” dedi Mack. “Mesele şu ki Doc kendini goncadaki kurtçuk gibi gizliyor, gizliliğin onun damasko yanağından beslenmesine izin veriyor.”* “Kesinlikle gizliyor,” dedi 2. Whitey.

“Bahanelere karnım tok,” dedi Hazel.

Mack sorunu her açıdan ele aldı. “Hazel haklı,” dedi sonunda. “Bencillik ettik. Hayatımızda Doc kadar iyi bir dostumuz olmadı hiç ve ona yardımcı olmuyoruz. Bundan utanıyorum. Hazel yolu gösterdi. Benim başım belaya girse, Hazel’dan akıl almak istemezdim; ama onun dostluğu hoşuma giderdi kesinlikle.”

Utanan Hazel başını eğdi. Övgü aldığı öyle nadirdi ki, ne yapacağını bilemedi.

Mack devam etti: “Hepimiz kalkıp Hazel’ın şerefine içelim... çok ama çok asil bir insan o!”

“Aaa, yapmayın arkadaşlar,” diyen Hazel gözlerini yeniyle sil-di.

Mack ile Eddie, 1. Whitey ile 2. Whitey onun etrafında çember oldular ve testi elden ele gezdirerek Hazel’a içtiler. Kendilerini öyle iyi hissediyorlardı ki tekrar içtiler ve üçüncü tur başlarken Hazel “Başka bir şeye içsek de ben de içebilsem olmaz mı?” dedi.

* Shakespeare, *On İkinci Gece ya da Siz Nasıl İsterseniz*, 2. perde, 4. sahne, 3. satır.

“Lefty Grove’a* içelim!” dedi Eddie.

Böylece buzlar çözüldü. İyi hisler dönemi başladı. Eddie’nin savaş sırasında gizlediği özel stoğundan bir fıçıyı daha kazıp çıkardılar. Eddie tıpayı açıp fıçının içini dikkatle kokladı.

“Bunu hatırlıyorum,” dedi. “Güney Amerikalı adamlar bir şişe apsent getirmişlerdi.”

“Bütün ev mis gibi koktu,” dedi Mack.

Eski günler gibiydi tıpkı ve bunu birbirlerine hatırlattılar. Keşke Gay de burada olsaydı... artık aramızda olmayan sevgili Gay’e içelim.

Apsent fıçındaki karışımı yumuşatmış ve tatlı, eski bir hava katmıştı. Flophouse Palas sakinleri eski dünya insanları gibi kibar konuşmaya başladılar giderek. Herkes tekrar doldurulan testi ilk değil son içen kişi olmaya çalışıyordu.

“İlk fırsatta Woolworth’s’ten** bardak alalım,” dedi Mack.

“Yok yahu,” dedi 2. Whitey, “kırılırlar. Ama ne demek istediğini anlıyorum.”

Tarihin duraksayıp yön değiştirdiği anlardan birini yaşadıklarını hissediyorlardı her nasılsa. İleride bu geceyi bir başlangıç olarak göreceklarını biliyorlardı. Böyle zamanlarda insanlar nutuk çekmeye meyleder.

Mack sobaya tutunup dikeldi ve dikkatleri üstünde toplamak için soba borusuna defalarca vurdu. “Beyler,” dedi, “Doc’ı moral bozukluğundan kurtarmak için ne yapacağımızı kararlaştıralım.”

Eddie “Hatırlarsan bir ara öyle bir şey yapalım dediydik de, adamın hayatını karartıyorduk az kalsın,” dedi.

Mack iyimserliğini korudu. “O zamanlar gençtik,” dedi. “Bu sefer daha iyi, kusursuz bir plan yapacağız.”

Arkadaşlarının arasına geri dönmenin sevinciyle gevşemiş olan Hazel saçmalamaya başlamıştı. “Lefty Grove’a!” dedi.

* Ünlü bir Amerikalı beyzbol oyuncusu (1900-1975).

** Amerika’daki ünlü bir mağaza zinciri.

Mack sobanın kapağını açıp üstüne oturdu. "Epey düşündüm," dedi. "Son zamanlarda düşünmekten başka bir şey yapmadım pek."

"Normalde de başka bir yaptığın yok ki," dedi 2. Whitey. Mack ona aldırmadı. "Bir teorim var..."

"Öff, kapa çeneni!" dedi Eddie.

"Kime diyorsun?" dedi 2. Whitey.

"Bilmem," dedi Eddie masumca, "yarası olan gocunsun..."

"Bir teorim var; dinleyemeyecek kadar sarhoş değilseniz anlatayım," dedi Mack. Onları susturduktan sonra devam etti: "Teorimi duyunca üstüne saldırabilirsiniz. Önce bir uyuyun, sonra konuşuruz. Bence Doc'ın eşe ihtiyacı var."

"Ne!"

"Şey, evlenmesi şart değil," dedi Mack. "Ne demek istediğimi biliyorsunuz..." Apsentin verdiği hoşgörü olmasa, oracıkta Mack'in üstüne saldırabilirlerdi. "Sözümü kesmeyin lütfen," dedi Mack. "Şimdi ABD'deki kadın durumunu ele alacağım. Boşanmalara ve boşanma sebeplerine bakınca tek bir şey geliyor akla: Bir erkek, evleneceği kadını bizzat seçmemeli. Bu bir gerçek. Bir erkek kendi başına bırakıldığında mutlaka yanlış kadınla evlenir."

"İşini sağlama alacaksın, kimseyle evlenmeyeceksin," dedi 2. Whitey.

"Bazı adamlar evlenmeden yaşayamaz," dedi Mack.

"Doc'ı, gerçek dostumuzu kendi ellerimizle mi evlendirelim yani?"

"Dediğim gibi, önce bir uyuyun, sonra konuşuruz," dedi Mack vakarla.

Hazel onun kolunu çekiştirdi. "Şaka mı yapıyorsun Mack?"

"Hayır," dedi Mack. "Şaka yapmıyorum."

"Doc'ın başına kötü bir şey gelirse sana ne yaparım, biliyor musun?" diye sordu Hazel.

"Evet," dedi Mack. "Galiba biliyorum... ve galiba öyle bir şeyi hak ederim."

Hazel'in sayvanlı yatağının direkleri ikiye dörtlük tahtadan-
dı ve yatağın üstü yorganla örtülüydü. Hazel bu yatağı bir film-
den esinlenerek yapmıştı. Flophouse Palas'a nihayet sessizlik
knce Hazel yatağına uzanıp, sayvanındaki lomboz desenle-
rine baktı. Aklı karmakarışıktı. Mack'in nerdiğı çözüm kadar
u noktada olmayan, daha basit bir yol bulmak istiyordu. Bir
ara kalkıp kapıdan bakınca, laboratuvardaki yeşil abajurlu lam-
banın yandığını gördü.

"Zavallı herif," diye fısıldadı.

İyi uyumadı ve rüyaları mantar şeklindeydi.

ÇATLAK BİR DUVARDAKİ ÇİÇEK*

Joe Elegant kâküllü, soluk benizli, genç bir adamdı. Uzun abanoz ağızlığıyla ithal sigara içerdi ve Bear Flag'te aşçıydı. Kızlar onun dünyanın en iyi *popover* çöreğini yaptığını söylerdi; bahriyelilerin doluştuğu Cumartesi gecelerinde de kızlara masaj yapıp sinirlerini yatıştırırdı. Çoğu zaman kıs kıs gülerdi ve yemek saatlerinin dışında kendi başına takılırdı, Bear Flag'ın arkasındaki küçük kulübesinde vakit geçirirdi ve gecenin geç saatlerinde oradan gelen daktilo sesleri duyulurdu.

Bir sabah, Suzy geldikten hemen sonra kahvesini içerken, Joe Elegant masayı önceki kahvaltılardan kalma kırıntılardan temizliyordu.

"Güzel kahve yapıyorsun," dedi Suzy.

"Teşekkürler."

"Burada çalışacak birine benzemiyorsun."

"Seni temin ederim ki geçici bir iş bu."

"Muhteşem bir bamya tarifi biliyorum. Vermemi ister misin?"

"Yemekleri Fauna seçiyor."

"Pek dost canlısı değilsin."

"Neden olayım ki?"

Adam Suzy'nin arkasından geçiyordu. Suzy elini uzatıp onu gömlek yakasından kavradı ve yüzünü aşağıya, kendi yüzünün hizasına çekti. "Beni iyi dinle," diye söze başlarken, adamın pört-

* Alfred Tennyson'ın "Çatlak Duvardaki Çiçek" şiirine gönderme.

lemiş gözlerine kaşlarını çattı. "Aman, neyse," diyerek adamı serbest bıraktı.

Joe Elegant geri çekildi, boğazını ovuşturdu ve gömleğini düzeltti.

"Pardon," dedi Suzy.

"Hiç sorun değil."

"Ne kadar aksisin?"

"Dediğin gibi. Buraya ait değilim."

"Nereye aitsin?"

"Anlayabileceğini sanmam."

"Burayı kendine layık görmüyor musun?"

"Farklıyım diyelim."

"Hadi ya!" dedi Suzy.

"Roman yazıyorum."

"Öyle mi? Ne hakkında? Romanlara bayılırım."

"Benimkini sevmezsin."

"Neden?"

"Anlamazsın da ondan."

"Öyleyse ne işe yarar?"

"Halk için yazmıyorum."

"Ben halk oluyorum ha? Bence sende kabiliyet var. Bahse girerim ki istesen gayet güzel şeyler yazabilirsin."

Yutkunan Joe Elegant'ın yüzü seğirdi. "Bir ara bir bölümünü okurum sana."

"Bak bu hoş olur. Anlamazsın demiştin ama."

"Açıklama yaparak okurum."

"Bu hoşuma gider. Anlamadığım o kadar çok şey var ki."

"Çikolatalı kek sever misin?" diye sordu adam.

"Bayılırım."

"Sana biraz yaparım. Bir ikindi vakti evime gelirsin belki. Çay ikram ederim."

"Sen iyi bir adamsın! Kahve kaldı mı?"

"Taze yapayım."

PARALELLER BAĞLANTILI OLMALI

Doc huzursuz bir gece geçirdi. Akllı sarı sayfalarda, kâhinlerde ve ahtapotlardaydı. Normalde uyuyamayınca çalışır ya da kitap okurdu, ama şimdi ışığı açsa sarı sayfaları ve sıra sıra dizilmiş kalemleri görecekti.

Şafak körfezin üstünde ağır ağır sökerken Doc çok uzun bir yürüyüş yapmaya verdi; sahil boyunca ta Carmel'a kadar bile yürüyebilirdi. Yataktan kalktı ve laboratuvar hâlâ loş olduğundan, kahve yapmak için ışığı açtı.

La Ida'nın girişinde duran Geniş Ida, Doc'ın ışığının yandığını gördü. Kahverengi sıvıyla dolu, etiketsiz, pembe bir şişeyi kâğıt poşete koyup sokağın karşı tarafındaki Batı Biyoloji'ye gitti.

"Doc," dedi, "şunu inceler misin?"

"Nedir?"

"Viski diyorlar. Ben içenleri öldürüp öldürmeyeceğini öğrenmek istiyorum sadece. Çok ucuza alıyorum. Pine Canyon'da imal ediyorlar."

"Bu kanuna aykırı," dedi Doc.

"İnsan öldürmek de kanuna aykırı," dedi Geniş Ida.

Doc içki kaçakçılığıyla cinayeti arasında kararsız kaldı. Hep böyle durumlara düştüğünü kederle düşündü... iyiyle kötünün değil, kötüyle daha az kötünün arasında seçim yapmak zorunda kalıyordu. "Zehirli değil," dedi, "ama mideye iyi geldiği de söy-

lenemez. İçinde füzel yağı* var biraz. Ama Old Tennis Shoes'tan daha zararlı değildir herhalde."

"Sağol Doc. Borcum ne kadar?"

"Eh, bir litre yeter... ama bundan istemem."

"Old Taylor gönderirim."

"Abartmana gerek yok," dedi Doc.

"Doc, duyduğuma göre sorun yaşıyormuşsun."

"Ben mi? Nasıl bir sorun?"

"Öyle duydum işte," dedi Geniş Ida.

"Sorunum yok benim," dedi Doc öfkeyle. "Millet niye öyle diyor anlamıyorum! Ulu Tanrım, herkes hastaymışım gibi davranıyor. Ne sorunum olacak ki?"

"Yapabileceğim bir şey varsa," diyen kadın, şişeyi bıraktı ve çabucak çıkıp gitti.

Doc şişeden bir yudum aldı, yüzünü ekşitti, sonra da şişeyi başına dikti. Kalbi sinirden küt küt atıyordu. Arkadaşlarının ona acımasının, kendisinin canını sıkan şeyin gerçekliğinin göstergesi olduğunu itiraf edemiyordu. Merhametin ve küçümsemenin kardeş olduklarını biliyordu. Çenesini sıktı. "Bahar gelgitleri başlayınca La Jolla'ya *gideceğim*," dedi kendi kendine. "Yeni bir mikroskop *alacağım*." Ve en kısık ses fısıldadı: "Bir yerlerde sıcaklık var."

Doc masasına oturup çabucak yazdı: "Paraleller bağlantılı olmalı." Şişeden bir yudum daha alıp, dün gelen mektupları gözden geçirdi. Sipariş ettiği altı lam seti gelmişti... Oakland Polytechnic Lisesi'ne denizyıldızı ceninleri serisi hazırlayacaktı. Bildiği işi yapmaktan memnundu neredeyse. Toplama kovaları ve kauçuk botlarını alarak külüstür arabasıyla içine atıp, arabaya atlayıp Büyük Gelgit Havuzu'na gitti.

* Fermantasyon sonucu oluşan bir yan ürün. İnsanlar için zehirlidir.

BERBAT ÇARŞAMBA

Bazı günler baştan çirkindir. Hava nasıl olursa olsun, bunlar günün ilk ışığından itibaren kötü geçerler ve bunu herkes bilir. Sebebini kimse bilmese de, böyle günlerde insanlar yataktan kalkıp da güne başlamak istemezler. Sonunda açlık ya da iş yüzünden kalkmaları gerektiğinde de, günlerinin gerçekten de berbat geçtiğini görürler.

Böyle bir günde güzel bir fincan kahve yapmak olanaksızdır, ayakkabı bağcıkları kopar, raflardaki fincanlar kendiliğinden düşüp kırılır, normalde dürüst olan çocuklar yalan söyler, uslu olan çocuklarsa gaz ocağının açma kapama kolunun vidalarını söküp kaybeder ve pataklanmaları gerekir. Böyle bir günde kedi doğum yapmayı seçer ve tuvalet eğitimi almış köpekler salon-daki halıya işer.

Ah, böyle günler çok kötüdür! Postacı ödeme tarihi geçmiş faturalar getirir. Hava güneşliyse fazla güneşlidir ve karanlıksa, buna kim katlanabilir ki?

Mack böyle bir gün yaşayacağını biliyordu. Pantolonunu bulamıyordu. Bir kutuya ayağı takılınca yere düştü. Flophouse Palas'taki bütün kardeşlerine sövüp saydı ve boş araziden geçerken, bir karahindiba çiçeğini tekmelemek için yolundan saptı. Bir borunun üstünde moralsizce otururken Eddie çıkagelince, Mack gününün gidişatını değiştirmek için onunla birlikte Geniş

Ida'nın mekânına gitti doğal olarak. Gizlice Eddie'den içki alabilmek için Geniş Ida'nın gitmesini bekledi. Ama bar tezgâhına eğilmiş olan Ida bir mektuba bakarak küfrediyordu.

"Vergiler," dedi kadın. "Ne zaman işler düzelmeye başlasa yeni vergi koyuyorlar. Sen şanslısın Mack. Hiçbir şeyin yok ve para kazanmıyorsun. İnsanların derisi için de vergi kesmeye başlayacakları güne kadar güvendesin."

"Ne vergisi istiyorlar?" diye sordu Mack.

"Şehir ve ilçe vergileri," dedi Geniş Ida.

"Ne için?"

"Bu mekân için. Çok değil; ama yeni bir Pontiac için peşinat biriktiriyordum."

Normalde böyle bir söz Mack'te kişisellikten uzak bir sempati ve vergilendirilebilir mallara sahip olmadığı için az çok sevinç uyandırırdu. Ama kaygıya kapıldı ve daha rahat bir ortamda kaygılanabilmek için Flophouse Palas'a geri döndü. Palas'ın tarihini geçirdi aklından.

Palas eskiden Lee Chong'undu. Savaştan çok önce Mack ile çocuklar orayı ayda beş dolara kiralamışlardı ve hiç kira ödemişlerdi elbette. Ödeseler Lee Chong apışıp kalırdı zaten. Sonra Lee Chong bakkalını Joseph and Mary'ye satmıştı. Palas'ı da satmış mıydı peki? Mack bunu bilmiyordu, ama Lee Chong bakkalı sattıysa bile Patron'un bundan haberi yoktu. O adam Lee Chong gibi değildi. Kira isterdi. Ama Patron oranın sahibiyse, vergi ödemek zorundaydı. Vergi ödeyeceği için de Mack ile çocukların ensesine binerdi. Patron'un para harcayınca mutlaka daha fazlasını kazanmak isteyen adamlardan olduğu kesindi.

Hiç adil gelmiyordu bu. Evleri, güvenlikleri, hatta sosyal konumları söz konusuydu. Yatağına uzanan Mack neler yapılabileceğini düşündü. Patron yıllarca birikmiş kirayı isteyebilirdi. Öyle adamlara güven olmazdı. Ne berbat bir gündü! Mack ne yapacağını bilemediğinden çocukları toplantıya çağırdı, hatta Hazel'ı Eddie'yi çağırması için Geniş Ida'nın barına gönderdi.

Toplantı kasvetli ve sarsıcı geçti. Mack durumu her açıdan anlattı, öyle ki sonunda Hazel bile tehlikenin farkına vardı sanki. Çocuklar parmaklarını incelediler, tavana baktılar, parmak eklemelerine üflediler. Eddie kafasını toplamak için kalkıp sandalyesinin etrafında turladı.

Sonunda 2. Whitey konuştu: "Posta kutusunu kontrol edip vergi faturalarını çalabiliriz."

"Pratik bir çözüm değil bu," dedi Mack. "Hatta suç bile olabilir."

"Onu öldürebiliriz," diye önerdi Hazel.

"Bunun da kanuna aykırı olduğundan haberin yok mu?" diye sordu Mack.

"Yani, kaza süsü verebiliriz," dedi Hazel. "Lobos Burnu'ndan düşebilir."

"O zaman da bizim mekân başkasına kalır ve kime kalacağını bile bilmiyoruz."

Gayrimenkulün özel mülkiyeti kuramındaki adaletsizliği görmeye başlıyorlardı.

"Doc'ın onunla konuşmasını sağlayabiliriz belki. Doc'ı seviyor." 1. Whitey'nin önerisiydi bu.

"O zaman adamın dikkatini bu konuya çekmiş oluruz. Hatta kiraya zam bile yapabilir."

"Kirayı almaya bile çalışabilir," dedi Eddie.

Hazel giderek duygusallaşıyordu. Flophouse Palas'ın kireç bakanalı duvarlarına, Coca-Cola takvimindeki kızlara, büyük antika odun sobasına, sarkaçlı duvar saatine, Rommie Jacks'in* çerçeveli portresine baktı. Gözleri dolu dolu oldu. "Orospu çocuğu," dedi. "Biz onca uğraşıp didinelim, sonra da gelsin yuvamızı elimizden alsın... hayatımda mutlu olduğum tek yeri. Bir insan nasıl bu kadar kötü olabilir?"

"Henüz öyle bir şey yapmadı," dedi Mack. "Hatta durumun farkında bile değildir belki."

* Steinbeck'in "Kasımpatılar" adlı öyküsünde geçen, Salinas'taki Abbot Otel'i'nin (sonradan Cominos Otel'i oldu) müdürü.

“Keşke Palas Doc’ın olsaydı,” dedi Eddie. “Doc’la sorun yaşamazdık.”

Mack ona bir bakış fırlattı. “Bunu nereden çıkardın?” diye sordu sertçe.

“Doc’ın mektuplarını haftalarca açmadığı oluyor yahu. Doc kirayı almayı unuturdu, vergi faturalarının zarflarını açmayı da unuturdu.”

Mack’in gözleri heyecanla parladı. “Eddie,” dedi, “çözümü bulmuş olabilirsin.”

“Nasıl bir çözüm?”

“Düşünmem gerek,” dedi Mack, “ama bizim sevgili Eddie bir dahi olabilir.”

Eddie zevkten kızardı. “Ben ne yaptım ki Mack?”

“Henüz söyleyemem.”

“Haydi ama Mack, ne yaptığımı bilmek istiyorum.”

“Zekiceydi,” dedi Mack. “Muhteşem bir deha örneği idi. Şimdi Patron’u ele alalım. Ne kadar parası vardır sizce?”

“Epey vardır,” dedi Hazel. “Kafası da zehir gibi çalışıyor.”

Mack yavaşça, yüksek sesle düşünerek konuştu. “Bir bakalım. Joseph and Mary’nin genel olarak uçkâğıtçı biri olduğu söylenebilir...”

“Şık giyiniyor,” dedi Hazel.

“Üçkâğıtçı bir düşman edinemez; kasabayı terk etmeyi planlıyorsa o başka tabii. Herkesi mutlu etmesi, herkesle arkadaş olması gerekir.”

“Haydi ama Mack,” dedi 1. Whitey. “Ağzındaki baklayı çıkarsana!”

“Arkadaşlar,” dedi Mack, “planımı şimdi söylersem ve işe yaramazsa, gözünüzde itibar kaybederim. Bu sefer adamakıllı düşünmek istiyorum, o adamı köşeye sıkıştırabilir miyiz diye. Ama bu işi yapacaksak hepinizin yardımı gerek.”

“Neyi yapacaksak?”

“Şimdi beni yalnız bırakın çocuklar,” diyen Mack yatağına geri döndü ve kavuşturduğu ellerine çenesini dayayıp Flophouse Palas’ın tavan kirişlerini inceledi.

Hazel onun yatağına yaklaştı usulca. “Evimizi kimsenin elimizden almasına izin vermeyeceksin, değil mi Mack?”

“Söz veriyorum!” dedi Mack hararetle. “Eddie nerede?”

“Geniş Ida’nın mekânına geri döndü.”

“Benim için bir şey yapar mısın Hazel?”

“Elbette Mack.”

“Şu yağ şişesini alıp Eddie’ye git; fazla mırın kırın etmeden birayla dolduracak mı diye bak bakalım.”

“Biranı alacaksın,” dedi Hazel. “Sen düşünmeye devam et yeter ki. Baksana Mack, nasıl oluyor da Eddie farkında bile olmadan dahice fikirler bulurken benim aklıma hiç öyle fikirler gelmiyor?”

“Ne dedin?” dedi Mack.

“Nasıl oluyor da... aman, boşver!” dedi Hazel.

HARROW'UN OYUN ALANLARI

Fauna iş hayatında üç zor girişimden alınının akıyla çıkmıştı. Çelik ve kimyevi madde sektörlerinde ve hatta General Electrics'te bile başarılı olabilirdi muhtemelen, çünkü çağdaş iş hayatında gereken niteliklere sahipti. Müşfik olmasına rağmen borcunu ak-satmıyordu, yardımseverdi ve içten içe bireyciydi, eli açıktı ama hesabını kitabını bilirdi, duygusaldı ama yumuşak başlı değildi. Büyük bir şirketin yönetim kurulu başkanlığını yapabiliirdi kolayca. Ayrıca Fauna kızlarıyla kişisel olarak, yakından ilgilenirdi.

Fauna, Bear Flag'i devraldıktan kısa süre sonra Hazırlık Odası'nı dekore etti. Bu geniş ve güzel dairenin üç penceresi boş araziye bakıyordu. Fauna odaya derin koltuklar ve çiçek desenli, parlak, sırlı basma kumaşlı kanepeler koydu. Perdeler mobilyalarla uyumluydu ve tablolar... gölcüklerdeki ineklerin, derelerdeki geyiklerin, göllerdeki köpeklerin kabartmaları dikkat çekmeden rahatlık verecek şekilde tasarlanmıştı.

Fauna eğlence için masa tenisi seti, iskambil masası ve kızma-birader tahtası satın aldı. Hazırlık Odası rahatlanacak, bir şeyler okunacak, dedikodu yapılacak, ders çalışılacak bir yerdi ve Bear Flag'in kızları bunlardan bazılarını yapıyorlardı.

Fauna bir duvarı kaplayan büyük, çerçevelev panoya yapıştı-rılmış devasa, altın sarısı yıldızlarla şahsen gurur duyuyordu. Hazırlık Odası eğlenceli ve kadınsı bir havaya sahipti. Alçıdan

yapılma çömelmiş Buda heykelinin kararmış kucağında yanan tütsü içeriye egzotik, oryantal bir koku katıyordu.

Aşağı yukarı üç çeyrek kala Agnes, Mabel ve Becky Hazırlık Odası'nda dinleniyorlardı. Vakit miskinlik vaktiydi. Boş arazi-yi aydınlatan yoğun, donuk gün ışığı paslı borularla eski buhar kazanının bile güzel görünmesine yol açıyordu. Uzun ebeğümecilerin yaprakları bahçede yetiştirilmişçesine yemyeşildi. Parlak tüylü, gri, tembel bir İran kedisi otların arasında tarla sincabı avlayarak eğleniyordu.

Mabel pencerenin önünde durdu. "Duyduğuma göre eskiden şu eski kazanın içinde insanlar oturuyormuş," dedi.

Ayak tırnaklarına oje süren Agnes, kurusunlar diye ayaklarını sallıyordu. "Senden önceydi o," dedi. "Bay ve Bayan Malloy yerleşmişlerdi oraya... girişe tente gerip oryantal halı sermişlerdi. Kapıdan girince içerisi çok hoştu. O kadın tam bir ev hanımıydı."

"Neden gittiler ki?" diye sordu Becky.

"Tartışmaya başladılar. Kadın perde diye tutturmuştu. Adam onun perde asmasına izin vermiyordu, çünkü pencere yoktu. Tartıştıklarında seslerinin içeride yankı yapması sinirlerini bozuyordu. Adam içerisi öyle dar ki yumruk atarım diyordu. Şimdi ilçe hapishanesinde... iyi halden ceza indirimi aldı. Bayan Malloy ise Salinas'ta pis bir evde kalıyor, haşhaş satıyor ve adamın çıkmasını bekliyor. Cidden hoş insanlardılar. Adam Elk* derneğine üye."

Mabel pencereden uzaklaştı. "Bu gece Rattlesnake** Kulübü Salinas'tan geliyormuş, duydun mu? Mekânı kapatmışlar."

"Hı hı," dedi Becky. "Ölen üyelerinin anısına toplanıyorlarmış. Fauna onlara indirim yapmış."

Agnes sol ayağını kaldırıp ayak tırnaklarına üfledi. "Bu rengi beğendiniz mi?" diye sordu.

* The Benevolent and Protective Order of Elks (B.P.O.E.) 1868'de ABD'de kurulmuş bir sosyal dernektir.

** Çingiraklı Yılan.

"Hoş," dedi Becky. "Çürük rengi gibi biraz. Baksanıza, Suzy nerede kaldı yahu? Fauna'nın gecikmeye tahammülü olmadığını öğrenecek; o üçte dedi mi, üçte gelmek gerekir. Bu arada Fauna amma tuhaf isim."

"Eski ismi Flora'ymış. Hem faunanın anlamı ne ki? Benim hiç o isimde bir tanıdığım olmadı."

"Şey, yavru geyik gibi bir şey," dedi Becky. "Suzy burada fazla kalmaz bence. Biraz kafadan kontak... gözleri deli deli bakıyor. Yürüyüşe çıkıp duruyor."

"Eh, üçe iki var," dedi Mabel. "Suzy gelse iyi olur."

Saat üçü çalınca bir kapı açıldı ve Fauna yatak odasından çıktı. Turuncu saçını gümüş rengi bir saç bandıyla toplamıştı... Kısa süre önce ölen bir eylemci lidere benziyordu bu haliyle. Fauna ancak yaşlı zenginlerin misafir odalarıyla *hauta monde** genelevlerinde görülen türden bir zarafete sahipti. Kilolu olmasına karşın hafif ve çevik adımlarla yürüyordu. Büyük bir sepet taşıyordu.

"Suzy nerede?" diye sordu.

"Bilmem," dedi Mabel.

"Eh, odasına baksana."

Mabel dışarı çıktı.

Fauna kızmabirader tahtasına gitti. "Birileri kızmabirader zarlalarıyla barbut oynamış," dedi.

"Nereden biliyorsun?" diye sordu Becky.

"Kenardaki bardakta iki dolar var. Hazırlık Odası'nda kumar istemiyorum. Genç bayanlarımın müşterilerle bir iki el iskambil oynamalarına lafım yok, ama artık kemiklerde kalem izi görmek de istemiyorum. Kumar kötüdür. İşinde iyi olan, geleceği parlak bir sürü fahişenin şans oyunları yüzünden hayatının karardığını gördüm."

"İyi de Fauna, sen poker oynuyorsun yahu," dedi Becky.

"Poker şans oyunu değildir," dedi Fauna. "Hem düzgün konuş Becky. Sokak ağzıyla konuşursan kerhanemizin ismi kötüye

* Fr. Yüksek sosyete.

çıkarmış." Sepetinden bir keten masa örtüsü çıkarıp kızmabirader tahtasının üstüne örttü. Sonra masaya bir peçete, bir tabak, şarap kadehleri ve çatal bıçak koydu.

Mabel'la Suzy geldiler.

"Genç bayanlarımın geç kalmalarından hoşlanmam," dedi Fauna. Sepetinden bir öğretmen değneği çıkardı. "Şimdi, hangi genç bayan ilk olmak ister?"

"Ben yaparım," dedi Agnes.

"Sen dün yaptın," dedi Mabel. "Sıra bende yahu!"

"Genç bayanlar, şu laflarınızı yakışıklı ve salak bir delikanlı duysa ne olurdu bir düşünün. Şimdi, Mabel..." Kadın masanın üstündeki nesneleri değneğiyle gösterirken Mabel şiir okuyan bir çocuk gibi söze başladı: "Midye çatalı... salata çatalı... balık çatalı... kızartma çatalı... aperitif çatalı... tatlı çatalı... tabak... tatlı bıçağı... aperitif bıçağı... kızartma bıçağı... balık bıçağı..."

"Güzel!" dedi Fauna. "Şimdi buraya geç." Mabel devam etti: "Su... beyaz şarap... Bordo şarabı... Burgonya şarabı... Porto şarabı... brendi."

"Mükemmel," dedi Fauna. "Salata hangi tarafa konur?"

"Sola koyarsan giysinin kolu yemeğin suyuna girer."

Fauna çok memnun kalmıştı. "Tanrı aşkına, gayet iyi! Yakında Mabel'in da yıldızını asarsak şaşırmam." Duvardaki altın sarısı yıldızları gösterdi.

"Onlar ne ki?" diye sordu Suzy.

Fauna gururla konuştu: "O yıldızlar, Bear Flag'de çalışmış ve iyi evlilik yapmış genç bayanları temsil ediyor. İlk yıldızın temsil ettiği bayanın dört çocuğu oldu ve kocası A and P'de* müdür. Sondan üçüncünün temsil ettiği bayan, Salinas İlerleme Ve Yükselme Kulübü'nün başkanı oldu ve Ağaç Dikme Günü'nde ağacı taşıdı. Yanındaki yıldızın temsil ettiği bayansa Gözetim

* The Great Atlantic and Pacific Tea Company; Kuzey Amerika'daki bir süpermarket zinciri.

Ve Koruma'da* yüksek mevki sahibi ve San Jose Episkopal Kilisesi'nin korosunda alto. Benim genç bayanlarım hayatta iyi yerlere gelirler. Şimdi, Suzy..."

"Ha?"

"Ne oldu?"

"Şu çatal bir tuhaf?"

"Ne işe yarar?"

"Bilmem."

"İşbirliği yap Suzy. Onu ne yerken kullanırsın?"

Suzy düşünceli bir tavırla konuştu: "Püre desem değil. Turşu olabilir mi?"

"Midye çatalı," dedi Fauna. "Şimdi söyle. *Midye çatalı*."

Suzy öfkeyle konuştu: "Ben hayatta midye yemem; kepçeyle versen bile yemem."

"Geri zekâlıya bak!" dedi Agnes.

Suzy ona döndü. "Geri zekâlı olmadığımı söyleyemezsin!"

"Çifte olumsuz! Çifte olumsuz!" diye haykırdı Mabel.

"Ne diyorsun?" dedi Suzy.

"Dilin sürçtü," dedi Mabel. "Geri zekâlı diyebilirsin demiş oldun."

Suzy onun üstüne yürüdü. "Sen kime geri zekâlı diyorsun?"

Fauna bağırdı: "Bazı bayanlar kendilerine çeki düzen vermezlerse fena olacak! Şimdi... duruş çalışmaya başlayalım. Kitaplar nerede?"

"Joe Elegant onları okuyor galiba," dedi Agnes.

"Lanet olsun," dedi Fauna. "O kitapları kimse almasın diye özellikle seçmiştim. Neden okuyor ki? *Besicilik Dergisi*, *California Medeni Kanunu* ve Sterling North'un** bir romanı... bunlar okunacak şeyler mi? Eh, sepetlerle idare etmemiz gerekecek sanırım. Agnes, şu sepeti başının üstüne koy."

Fauna, Agnes'i süzdü. "Şimdi buraya bakın genç bayanlar," dedi. "Sırf ayak bileklerinizi birleştirip kalçanızı öne itmeniz..."

* Muhtemelen New England Gözetim Ve Koruma Derneği kast ediliyor.

** Thomas Sterling North (1906-74); yetişkin ve çocuk kitapları yazarı.

düzgün durduğunuz anlamına gelmez. Agnes, kışını içeri çek! Düzgün durmak ruh haliyle ilgilidir. Bir bayan kışının üstünde otururken bile başının üstünde kitap taşıyormuş gibi durabiliyorsa, düzgün duruş budur işte."

Kapı çalındı ve Joe Elegant, Fauna'ya bir mesaj verdi. Fauna mesajı okuyunca hazla iç geçirdi. "Ah şu Mack," dedi. "Tam bir centilmen! Ninesinin cesedinden tahnit sıvısı çalacak tınyette biri olsa da, o işi bile zarifçe yapar."

"Ninesi öldü mü ki?" diye sordu Agnes.

"Kimbilir?" dedi Fauna. "Bunu dinleyin genç bayanlar. 'Mack ile çocuklar yarın öğleden sonra kaliteli içki içip önemli bir mesele hakkında konuşmak için mekânlarına teşrif etmenizi rica ediyorlar. Kızları getirin. R.S.V.P.'"* Fauna duraksadı. "Gelip aşağıdan seslense de olurdu, ama Mack öyle yapmaz... teşrif etmemizi rica ediyormuş." İç geçirdi. "Tam bir centilmen! Serserinin teki olmasaydı, sizlerden birini onunla evlendirmeye çalışırdım."

"Mack'in ninesinin nesi varmış ki?" diye sordu Agnes.

"Ninesi var mı yok mu, onu bile bilmiyorum," dedi Fauna. "Şimdi, yarın oraya gittiğimizde çenenizi kapalı tutun ve sadece dinleyin genç bayanlar." Düşünceli bir tavırla konuştu: "Önemli bir mesele... eh, Mack'in yirmi dolara ihtiyacı vardır belki; o yüzden siz tek kelime etmeyin ve düşünme işini bana bırakın."

Fauna birden elinin ayasıyla alnuna vurdu. "Az daha unuttuyordum! Joe Elegant çok büyük, kocaman bir kek yaptı. Suzy, dört kutu soğuk birayla o keki alıp git Doc'a ver de keyfi yerine gelsin."

"Tamam," dedi Suzy. "Ama o kadar kek yerse karnı ağrır herhalde."

"Onun karnı seni ilgilendirmez," dedi Fauna.

Suzy gidince Fauna "O çocuk için de bir yıldız yapıştırabilsem keşke," dedi. "Burada pek ağırlığını koyamadı."

* *Fr. Répondez s'il vous plaît*: Lütfen cevap veriniz.

AZİZ MACK'İN KÜÇÜK ÇİÇEKLERİ*

Doc on iri denizyıldızını bir rafa serdikten sonra, yarısına kadar deniz suyuyla dolu sekiz bardağı yan yana dizdi. Yattığı yerde özensizliğe meyilli olsa da, laboratuvarında son derece titizdi. Cenin serisini yaratma sürecinden haz alıyordu. Bu işi daha önce yüzlerce kez yapmıştı ve bildiği bir işi yapmayı güven verici buluyordu... her şey netti. Bazı şeyleri yapınca, bazı şeyler gerçekleşiyordu. Rutinler rahatlatıcıdır.

Eski hayatını anımsadı... o halinden memnunluk platosunda küçük heyecan tepeleri olsa da, orijinal düşünmenin ve mucit yalnızlığının sarp acısı yoktu. Gramofonu usulca Bach'ın denklem netliğindeki güvenli ve belirgin füglerini çalıyordu. Çalıştıkça mülayimleşti. Kendini tekrar sevmeye başladı eskisi gibi; herhangi bir insanı severcesine, şahıs olarak sevdi. Birçok insanı zehirleyen ve Doc'un bir süredir canını sıkan öz nefret şimdilik geçmişti. Zihninin üst sesi huzur ve düzen şarkısı söylüyordu; boğuk orta ses ise hafifti ve mırıldanıyor, hırıldıyor, ama kendini duyuramıyordu. Alt ses suskundu, ılık ve güvenli bir denizin hayalini görüyordu.

Tel kafesteki çingıraklı yılanlar birden başlarını kaldırıp çatal dillerini çıkararak havayı yokladılar; sonra dördü birden sert vı-

* Assisili Aziz Francis'in (1182-1256) hayatıyla ilgili halk efsanelerinin klasik bir derlemesi olan *Assisili Aziz Francis'in Küçük Çiçekleri*'ne gönderme.

zıltılar çıkarmaya başladı. Mack içeri girince Doc işinden başını kaldırıp baktı.

Mack kafese göz attı. "Yeni yılanlar bana alışmadılar daha," dedi.

"Biraz zaman alır," dedi Doc. "Buraya pek gelmiyorsun."

"Doğru dürüst bir ağırlama göremedim ki."

"Kusura bakma Mack. Bu aralar kafam meşgul. Daha iyisini yapmaya çalışırım."

"Ahtapotlarla ilgilenmeyi kesecek misin?"

"Bilmiyorum."

"Seni hasta ediyorlardı."

Doc güldü. "Mesele ahtapotlar değildi. Mesele düşünmeye çalışmamdı galiba. Düşünme alışkanlığımı yitirmiştim."

"Benim o alışkanlığım olmadı hiç," dedi Mack.

"Bu doğru değil," dedi Doc. "Senin kadar ayrıntılı düşünen birini tanımadım hiç."

"Ben duymadım bile," dedi Mack. "Baksana Doc, Patron hakkında ne düşünüyorsun... samimi fikrini, sözünü sakınmadan söyler misin?"

"Onu anladığımı sanmıyorum. Birbirimizden farklıyız."

"Doğru söylüyorsun," dedi Mack. "Dürüst bir insan değil o."

"Uzman konuşuyor," dedi Doc.

"Ne demek istiyorsun?"

"Yani sen bu konuda deneyimlisin."

"Ah, ne demek istediğini anladım," dedi Mack içtenlikle, "ama biliyorsun ki ben dolap çevirsem bile bunu dürüstçe yaparım. Aslında kimseyi kandırmam... kendimi bile. Ve bir şey daha... ben dürüst olmadığım zamanları bilirim. Joseph and Mary ise aradaki farkı bilmiyor."

"Haklı olabilirsin," dedi Doc.

"Ben asıl şunu merak ediyorum... şey, Patron buralarda sorun çıksın istemez herhalde, değil mi?"

"Kimse sorun çıksın istemez."

“Onun burada kaybedecek şeyleri var,” diye devam etti Mack. “Bütün sokağın ona düşman olmasını göze alamaz, değil mi?”

“Neden bahsettiğini bilsem daha iyi olur,” dedi Doc.

“Bir şeyi anlamaya çalışıyorum sadece,” dedi Mack.

“Eh, Patron’un hassas bir konumda olduğunu kast ediyorsan...”

“İşte bunu kast ediyorum,” dedi Mack. “Düşman edinmeyi göze alamaz.”

“Kimse düşman edinmek istemez,” dedi Doc.

“Biliyorum. Ama onun kaybedecek çok şeyi var. Dükkânı var, malı mülkü var.”

“Ne demek istediğini anlıyorum,” dedi Doc. “Ona baskı yapacaksın ve nasıl tepki vereceğini görmek istiyorsun. Onun neyini elinden almaya çalışacaksın Mack?”

“Sadece düşünüyorum,” dedi Mack.

“Ben senin boş yere düşündüğünü görmedim hiç. Ne zaman düşünsen birileri zarar görüyor.”

“Ben kimseye zarar vermedim Doc.”

“Eh, çok zarar vermedin. Isırığının ölümcül olmadığını söyleyebilirim.”

Mack rahatsız olmuştu. Kendisinden bahsedilmesini istemiyordu. Konuyu değiştirdi.

“Baksana Doc, şeyi duydun mu? İlçe kulübünün tamamı golf sahasında, on sekizinci delikte yemin etmiş. 2. Whitey onların golf takımlarını taşıyormuş. Bütün üyeler şapkalarını çıkarıp, ABD hükümetini devirmeyeceklerine yemin etmişler.”

“Buna sevindim,” dedi Doc. “Kaygılanıyordum. Golf takımı taşıyıcıları da yemin etmişler mi?”

“Bazıları etmiş, ama Whitey etmemiş. Ona bir tür idealist denebilir. Aklına eser de başkenti yakıp yıkmak isterse, yalan yere yemin etti diye dava açılmasını istemiyormuş. Golf takımı taşıyıcılığı yapmasına izin vermiyorlarmış artık.”

“Başkenti yakıp yıkmak mı istiyormuş?” diye sordu Doc.

“Şey, hayır. Şu an istemiyormuş, ama gelecek ay ne isteyeceğini bilemezmiş. Bundan epey bahsediyor bize. Eskiden bahriyeli olduğu ve vatan uğruna epey savaştığı için, bunu kişisel bir mesele olarak görüyormuş. Kimsenin ona ne yapacağını söylemesini istemiyormuş.”

Doc güldü. “Yani idealleri yüzünden golf sopası taşıyamıyor mu artık?”

“Güvenlik riski olduğunu söylüyorlarmış,” dedi Mack. “Whitey ise hafızasının kötü olduğunu, o yüzden de güvenlik riski olamayacağını söylüyor. Hem golf sahasında parayla kadınlardan başka bir şeyden konuşulmuyormuş.”

“Önce kahramanlar cezalandırılır,” dedi Doc.

“Kadınlardan söz açılmışken, Doc...”

“Tamam, onlardan konuşalım,” dedi Doc.

“Eskiden ziyaretine gelen o kürk mantolu güzel kadına ne oldu?”

“Sağlığı iyi değil.”

“Bu kötü işte,” dedi Mack. “Nesi varmış?”

“Ah, bilmiyorlar ki. Ne olduğunu bulamıyorlar.”

“Eee, o kadar para olunca...”

“Nasıl yani?”

“Buna öyle çok şahit oldum ki,” dedi Mack. “Diyelim ki bir kadın haftada yirmi beş dolar kazanan bir adamla evlendi. O kadını kasap satırıyla bile öldüremezsin. Çocukları vardır ve çamaşır, bulaşık yıkar... belki biraz yorulur, ama başına gelebilecek en kötü şey budur. Ama adam haftada yetmiş beş dolar kazanmaya başladı mı kadına bir haller olur; üşütmeye, vitamin kullanmaya başlar.”

“Yeni bir tıp kuramı bu,” dedi Doc.

“Yeni değil. Gözlerini kullan yahu. Adam haftada yüz dolar kazanmaya başladı mı bu kadın da *Time* dergisi okumaya başlar ve daha sayfayı bitirmeden en yeni hastalığa yakalanır. Tıp

konusunda doktorlara taş çıkartacak kadınlar tanıdım. Şimdi de alerji diye bir şey çıktı. Eskiden saman nezlesi denirdi... insanı hapşirtir. Adamın teki de alerjinin patentini almayı akıl etti. Alerji, insanın bir şeyi yapmak istemeyince hastalanmasıdır. Bu-
laşık suyuna alerjisi olan kadınlar tanıdım. Evli bir adam para kazanmaya başladı mı... karısı hastalanır."

"Şaka yapıyorsun herhalde," dedi Doc.

"Hayır, yapmıyorum. Kocasını zengin olup da kendisi sağlıklı olan tek bir kadın göster bana."

Doc kıkırdadı. "Arkadaşıma da öyle mi oldu sence?"

"Yok canım," dedi Mack. "O çok zengin. O kadar para olun-
ca işler değişir. Onun kimsenin bilmediği bir hastalığa yakalan-
ması gerek. Tuzla filan geçecek sıradan bir hastalık kesmez onu. Doktorların kafasını karıştırır. Etrafını çevirip hayretle kafa sal-
lar ve kaşınırlar; öyle bir vakayı ilk kez görüyorlardır."

"Böyle konuşmanı epeydir duymamıştım," dedi Doc.

"Beni dinleyecek ruh halinde değildin ki. Doktorları dürüst mü sanıyorsun?"

"Bundan şüphe etmem için sebep yok. Neden sordun?"

"Bahse girerim ki ben zengin kadınları iyileştirebilirim,"
dedi Mack. "En azından bir süreliğine."

"Bunu nasıl yapacaksın ki?"

"Önce kendime sağır ve dilsiz bir asistan tutarım efendim. Onun işi sadece dinler gibi yapıp kaygılı görünmektir. Sonra da bir şişe Epsom tuzu alırım ve döner kapaklı, güzel, küçük bir şeyin içine dökerim; adını da Aytozu koyarım. Bir çay kaşığına otuz dolar alırım, satışını da sadece ofisimden yaparım. Son-
ra kadını kayışla bağlayacağım bir makine icat ederim. Silme kromdandır ve dakika başı ışıkları filan yanar. Kadın yarım sa-
atine on iki dolar verir ve makine ona çamaşır yıkama hareket-
leri yaptırır. Böylece onları iyileştiririm! Ve zengin olurum. Kısa sürede tekrar hastalanırlar tabii; ben de başka bir şey veririm; mesela uyku hapiyle uyanma hapını karıştırıp, insanı baştaki haline geri döndürecek bir şey icat ederim."

"Neyse ki çalışma ruhsatın yok!" dedi Doc.

"Neden öyle diyorsun?"

"Aslında sebebini bilmiyorum," dedi Doc. "Peki ya önleyici tıp?"

"Hastalanmalarını önlemeyi mi kast ediyorsun?"

"Evet."

"O kolay," dedi Mack. "Beş parasız kal!"

Doc bir süre sessizce oturdu. Denizyıldızlarına göz atınca, kollarının arasından üreme sıvısı sızmaya başladığını gördü. "Baksana Mack," dedi, "benden bir şey istemeye mi geldin?"

"Sanmıyorum," dedi Mack. "Öyleyse bile ne isteyeceğimi unuttum. Onlardan sıkılmana sevindim Doc."

"Nelerden?"

"Ah, o lanet olası ahtapotlardan."

"Bana bak Mack!" Doc birden sinirlendi. "Aklına saçma sap pan fikirler gelmesin. O makaleyi yazacağım. Baharda da gelgitler için La Jolla'ya gideceğim."

"Tamam Doc, tamam. Nasıl istersen öyle olsun."

Ama Mack, Flophouse Palas'a geri dönünce çocuklara "Daha iyi görünüyordu, ama hevesi geçmemiş," diye rapor verdi. "Ona yardım etmeliyiz; o lanet olası makaleyi yazmamasına yardım etmeliyiz."

SUZY PEYNİR MAYALİYOR

Suzy koşuyordu. Basamakları bir çırpıda çıkıp, yılanların vızıldamasına fırsat vermeden Batı Biyoloji'nin kapısını çaldı. Doc mikroskobundan başını kaldırmadan "Gir," diye seslendi.

Suzy kapı eşiğinde durdu. Bir elinde dev bir kek taşıırken, diğeriyle kutu bira dolu bir kâğıt poşeti tutuyordu. "Nasılsınız?" dedi resmiyetle.

Doc başını kaldırıp baktı. "Ah, selam. O ne yahu?"

"Kek. Joe Elegant yaptı."

"Neden?" diye sordu Doc.

"Fauna istedi galiba."

"Eh, umarım kek seviyordursundur," dedi Doc.

Suzy güldü. "Bu kek yemelik değil bence. Seyirlik. Fauna bira da gönderdi."

"Bu güzel işte," dedi Doc. "Fauna ne istiyormuş?"

"Hiçbir şey."

"Bu tuhaf."

"Keki nereye koyayım?" dedi Suzy.

Doc Suzy'ye, Suzy de Doc'a baktı ve akıllarından aynı düşünce geçince kahkahayı bastılar. Suzy'nin gözlerinden yaş geldi. "Ah Tanrım!" dedi Suzy. "Ah Tanrım!" Ağzını ardına kadar açarak gülüyordu ve gözlerini yummuştu. Doc ise bacağına şaplak vurarak, başını geriye atarak, gürleyerek gülüyordu. Ve

gölmek öyle hoştu ki, komik an geçtikten sonra bile gölmeyi sürdürdüler.

“Ah Tanrım,” dedi Suzy. “Gözlerimi silmeliyim.” Keki çingiraklı yılan kafesinin üstüne koyunca yılanlar panikle vızıldamaya başladılar. Suzy geriye sıçradı. “O ne?”

“Çingiraklı yılanlar.”

“Ne işine yarıyorlar ki?”

“Zehirlerini çıkarıp satıyorum.”

“Bu pis yılanlarla birlikte yaşamak istemezdim.”

“Pis değiller. Hatta deri değıştiriyorlar. İnsanlardan temizler yani.”

“Yılanlardan nefret ederim,” dedi Suzy ürpererek.

“Tanısan nefret etmezdin.”

“Eh, tanımak gibi bir niyetim yok,” dedi Suzy. “Pisler.”

Doc koltuğuna yaslanıp bacak bacak üstüne attı. “Bu ilgimi çekti,” dedi. “Yılanlar çoğu hayvandan temizdir. Neden onlara pis diyorsun acaba?”

Suzy istifini bozmadan ona baktı. “Sebebini öğrenmek ister misin?”

“Kesinlikle.”

“Çünkü Fauna’yı kötüledin.”

“Dur bir dakika,” dedi Doc. “Bunun ne alakası... öyle bir şey yapmadım ben!”

“Fauna’nın senden bir şey almaya çalıştığını söyledin. Niyeti sadece iyilik etmekti oysa.”

Doc başını yavaşça sallayıp onayladı. “Anlıyorum. Sen de yılanlara pis deyip intikam aldın.”

“Aynen öyle beyefendi. Ben varken kimse Fauna’yı kötüleyemez.”

“Şakaydı sadece,” dedi Doc.

“Bana şaka gibi gelmedi.”

“Fauna en yakın arkadaşlarımdan biridir yahu,” dedi Doc. “Haydi bira içip barışalım.”

"Tamam," dedi Suzy. "Önce sen."

"Joe Elegant'a söyle, bu kek muhteşem," dedi Doc.

"Üstü marşmelov kaplı," dedi Suzy.

"Fauna'ya da söyle, bu biralar hayatımı kurtardı."

Suzy'nin yüzü gevşedi. "Tamam," dedi kız. "Bu yeterli sanırım. Açacak nerede?"

"Şu arkadaki lavaboda."

Suzy biraları açıp Doc'ın çalışma masasına getirdi. "Baksana, ne yapıyorsun?"

"Lam hazırlıyorum. Başta bu bardakların her birine denizyıldızı spermleriyle yumurtaları koydum. Her yarım saatte bir, bardaklardan birindeki gelişen ceninleri öldürüyorum ve seri tamamlanunca onları böyle lamların üstüne koyuyorum; böylece gelişim safhasının tamamı tek bir lamda görülüyor."

Suzy lamların üstüne eğildi. "Bir şey görmüyorum."

"Çok küçükler. Sana bardaktakileri gösterebilirim."

Suzy doğruldu. "Bu işi neden yapıyorsun?"

"Öğrenciler denizyıldızlarının nasıl oluştuğunu görebilsinler diye."

"Neden insanları incelemiyorlar peki?"

Doc güldü. "Doğmamış bebekleri yarım saatte bir öldürmek biraz zor. İşte, bir bak." Mikroskobun altına bir lam itti.

Suzy mikroskopla baktı. "Ulu Tanrım!" dedi. "Ben bir zamanlar böyle mi görünüyordum?"

"Aşağı yukarı."

"Şimdi de kendimi öyle hissediyorum bazen. Baksana Doc, mesleğin tuhafmış... böcekler filan."

"Daha tuhaf meslekler var," dedi Doc sertçe.

Kız kaskatı kesildi. "Benim mesleğimi mi kast ediyorsun? Mesleğimi sevmiyorsun ha?"

"Sevip sevmemem önemli değil. Sonuçta öyle bir meslek var. Ama aşkın yerini tutamaz bence... yalnızlığı gidermeyen bir telafi yöntemi o kadar."

Suzy ellerini beline koydu. "Peki ya sende ne var beyefendi! Böcekler, yılanlar? Şu çöplüğe bak! Leş gibi kokuyor. Yerler yıllardır silinmemiş. En son ne zaman sıcak yemek yediğini hatırlamıyorsundur herhalde. Burada oturup böcek yetiştiriciliği yapıyorsun yahu! Bu neyin telafisi sence?"

Doc eskiden bu tavrı eğlenceli bulurdu, ama şimdi gafil avlanmıştı ve kızın öfkesi hastalık gibi bulaştı ona. "Ben istediğim şeyi yapıyorum," dedi. "İstediğim şekilde yaşıyorum. Özgürüm... anlıyor musun? Özgürüm ve istediğim şeyi yapıyorum."

"Senin hiçbir şeyin yok," dedi Suzy. "Böcekler, yılanlar ve pis bir ev. Bahse girerim ki bir kadın tekmeyle basmıştır sana. Onun telafisini arıyorsun. Karın var mı? Yok! Kız arkadaşın var mı? Yok!"

Doc bağırmaya başladığını fark etti: "Karım olsun istemiyorum ki. İstediğim kadar kadına sahibim ben!"

"Kadın ve kadınlar aynı şey değil," dedi Suzy. "Bir erkek kadınlar hakkında her şeyi bilebilir, ama bir kadın hakkında hiçbir şey bilmiyor olabilir."

"Bu erkek halinden memnun," dedi Doc.

"Halinden memnunmuş!" dedi Suzy. "Pısrığın tekisin sen! Sana sahip olan bir kadın yoksa, bunun sebebi hiçbir kadının seni istememiş olması. Böyle bir yerde, böceklerle yılanların arasında yaşamayı kim ister ki!"

"Kim cebinde üç doları olan herkesle yatmak ister ki?" dedi Doc zalimce.

Suzy buz gibi bir sesle konuştu: "Zeki adam. Çok zeki canım. İsteddiği her şeye sahip. Duyduğuma göre pek mühim, alengirli bir makale yazıyormuşsun."

"Bunu kim söyledi sana?"

"Herkes biliyor. Herkes arkandan gülüyor... ve sebebini biliyor musun? Çünkü kendini kandırdığını herkes biliyor. O makaleyi asla yazmayacaksın, çünkü o makaleyi yazamazsın. Dilek tutma oyunu oynayan küçük bir çocuk gibi boş boş oturuyorsun burada."

Suzy sözlerinin adamın göğsüne saplanan oklar gibi hedefi bulduğunu görünce hem üzüldü, hem de utandı. "Keşke öyle demeseydim," dedi usulca. "Tanrım, keşke öyle demeseydim."

"Haklı olabilirsin," dedi Doc usulca. "Belki de gerçeğe parmak bastın. Herkes bana gülüyor mu? Herkes gülüyor mu...?"

"Adım Suzy," dedi kız.

"Gülüyorlar mı Suzy?"

"Gülmeye hakları yok," dedi Suzy. "Ben sırf sinirimden öyle konuştum... yemin ederim. Söylediklerimin hiçbirinde ciddi değildim."

"Gerçekleri severim," dedi Doc. "Üzücü olduklarında bile. İnsanın kendisi hakkında gerçeği bilmesi daha iyi değil midir?" Bunu kendine sormuştu. "Evet, bence daha iyidir. Bence daha iyidir. Çok haklısın, hiçbir şeyim yok benim. O yüzden makalemle ilgili bir yalan uydurdum ve sonunda o yalana kendim de inandım... büyük adam rolü yapan küçük bir adamım ben, bilge olmaya çalışan bir budalayım."

"Fauna beni öldürecek," diye inledi Suzy. "Boynumu kırıverecek. Baksana Doc, üç kuruşluk bir fahişenin ipe sapa gelmez laflarına kulak asma sen... boşver."

"Gerçeği kimin söylediğinin ne önemi var," dedi Doc, "söylenenler gerçekse?"

"Doc, kendimi hiç bu kadar kötü hissetmemiştim," dedi Suzy. "Bana kız, olur mu?"

"Neden kızayım? Bir sürü saçmalığı engelledin belki de. Belki de bir budalanın gözünün erken açılmasını sağladın."

"Bana sinirlen!" diye yalvardı kız. "Haydi! Vur bana."

Doc kıkırdadı. "O kadar kolay olsa keşke."

Kederle "Öyleyse başka çarem kalmadı," diyen Suzy avaz avaz bağırdı: "Lanet olası serseri! Sünepe, leş gibi kokan budala! Sen kendini ne sanıyorsun?"

Koşma sesleri duyuldu ve kapı birden açıldı.

Gelen Becky idi. "Suzy! Geciktin. Rattlesnakeler geldi. Hadesene! Domates rengi elbiseni giy."

"O renge 'Aşk Elmaları' deniyor," dedi Suzy usulca. "Hoşçakal Doc," diyerek Becky'nin peşinden çıktı.

Doc gitmelerini seyretti. "Hayatımda tanıdığım, gerçekten dürüst tek insan o herhalde." Gözü masaya ilişince birden bağırdı: "*Lanet olsun!* Onun yüzünden zamanı kaçırdım. Pis kaltak! Şimdi her şeye baştan başlamam gerekecek." Lamların üstündekileri çöp kovasına attı.

GÜNLÜK İŞLERİN ARASINDA BİR MOLA

Fauna'nın Bear Flag'e getirdiği en önemli ve en değerli adetlerden biri, işten sonra ve uyumadan önce Hazırlık Odası'nda biraz dinlenilip düşüncelere dalınmasıydı. Burada şikayetler ifade edilir ve ele alınır, tartışmalar tatlıya bağlanır ve ilginç gelen ya da umutsuzluk veren her türlü ufak tefek mesele adamakıllı incelenir ve gerçek değeri biçilirdi. Sonra övgü ya da suçlama faslına geçilirdi. Gelişme planları, başka sahalardan edinilmiş bilgi ve ustalıkla harmanlanırdı. Fauna genç bayanlarını, huzurlu uykunun ebeveyni olan iyi huyluluğa ve iyi kalpliliğe yönlendirirdi çaktırmadan. Hafif atıştırmalık ikram edildiği olurdu sık sık ve genç bayanlar bazen hep birlikte şarkı söylerdi... "Home Sweet Home", "Old Black Joe", "Down by the Old Mill Stream", "Harvest Moon." Hazırlık Odası'nda iki saat kalmak, yıpranmış sinirlere ve bedenlere iyi gelirdi.

Salinas Rattlesnake Kulübü'nün, vefat etmiş üyeleri için anma töreni düzenleyeceği gece, Bear Flag'te eleman kıtlığı vardı. Helen ile Wisteria kavga ettikleri için hapisteydiler; Sardalye Sokağı'nda hâlâ takdirle bahsedilen o kavga yüzünden altmışar gün ceza almışlardı.

Son Rattlesnake de gidince ve büyük ön kapı kapanınca, kızlar bitkince yürüyerek Hazırlık Odası'na gidip oturdular ve ayakkabılarını fırlatıp attılar. "Bu gece o Rattlesnakelerden biri bizden anıtsal bir kuruluş şeklinde bahsetti," dedi Becky.

"Suzy gibi birkaç kişi daha olursa, burası tımarhaneye dönecek," dedi Agnes ters ters. "Amcam tımarhanede. San Juan Tepesi savaşını bitirmemekte diretiyor. Suzy nerede?"

"Buradayım," dedi Suzy içeri girerek. "Müzik kutusundaki o çatlak plağı çıkarıyordum. Kolumu kaldıracak halim yok! Yatalım haydi."

"Fauna bize iyi geceler dilemeden mi? Deli misin?" dedi Mabel. "Küplere biner."

Becky iç geçirdi. "Ne geceydi ama! Grup indirimi bir kez olsun işe yaradı. O Rattlesnakeler geceyarısına kadar kalmasalar da epey aktiftiler."

"İçkileri bitene kadar iyi gidiyorlardı," dedi Mabel. "Geniş Ida'nın gönderdiği şu yeni içki Meksika fasulyesinden yapılmış herhalde."

Suzy dedi ki: "O kısa boylu herif, küçük oğlunun bir solucanı kürekle ikiye bölmesini bir kez daha anlatsaydı..."

"Aaa, sana da mı anlattı? O piç kurusu ne demiş, biliyor musun? Daha dört yaşındaymış. Demiş ki: 'Solcan kestim.' Deve kestim dese neyse, üç dört kere dinlerdim o zaman."

"Kel olanı diyorsunuz!" dedi Mabel. "Karısı büyük bir ameliyat geçirmiş! Kadının içini dışına çıkarmışlar. Adam öyle bir anlatıyordu ki, kadının derisini yüzmüşler sanki. Ne ameliyatı olduğunu anlayamadım; adam hüngür hüngür ağlıyordu."

"Habis kur muymuş neymiş," dedi Becky. "Tane tane söyledim."

"Baksanıza, hani Sigmund Ki diye biri için şarkı söylüyorlardı ya; kimmiş o adam?" diye sordu Agnes.

"Hiç duymadım," dedi Becky. "Ama tanıdığım bir kadın, Frankie and Johnny şarkısındaki kızda kendini bulduğunu söylemişti."

"Ben öyle üç kız tanıdım," dedi Mabel. "Suzy, müşterilerle tartışmaya son vermelisin."

"Rattlesnake Kulübü'nün sağ üyeleri öyleyse, ölüleri iyi ki ölmüşler. Tepemi attırmassınlar."

Ofis olarak da kullandığı yatak odasından çıkan Fauna ellerine losyon sürerek kapı eşiğinde durdu. Üstünü değiştirmiş, şeftali rengi bir sabahlık giymişti. Ciddiyetle konuştu: "Rattlesnakelerle dalga geçebilirsiniz genç bayanlar, ama ileride bir gün yönetici olursanız onlar gibi iyi, güvenilir vatandaşları memnuniyetle karşılayacaksınız. Salinas'ın en önde gelen şahsiyetleri buradaydı yahu! Onlara epey indirim yaptım, ama dikkat ettiyseniz mobilyalar hiç zarar görmedi. Evet, geçen Cumartesi gelen denizciler su gibi para harcadılar, ama mobilyaların tamiri seksen beş dolar tuttu. Hani o hoş çocuk vardı ya, Becky'ye beş dolar bahşiş vermişti... bahşiş verdi ama iki pencere kırdı ve holdeki geyik boynuzu palto askısını çaldı."

Suzy "Acayip uyku var," dedi.

Fauna sertçe konuştu: "Suzy, benim tek bir kuralım var: ters laflara ve düzgün tutulmayan muhasebe defterlerine tahammülüm yoktur." Burnunu kurşunkalemle kaşındı. "Keşke daha çok Rattlesnake olsa," dedi.

"Keşke daha çoğu ölse," dedi Suzy.

"Ters laf ediyorsun Suzy!" dedi Fauna. "Kuşlar mutlu mutlu cıvıldarken, biz neden mutlu olmayalım ki? Artık gevşeyelim. Kim bira ister?"

"Ben isterim desem, herkese getirmek zorunda kalacağım," dedi Becky. "Bacaklarıma kara sular indi! Ne dansı yaptım, biliyor musunuz? Kadril!"

Fauna "Seni gördüm," dedi ters ters. "Sana biraz ders vermem gerekecek galiba. Kalçanı fazla sallıyorsun. Yorulması gereken yer bacakların değil. Sana onca duruş dersi verdim; hâlâ kevaşe gibi dans ediyorsun."

"Kevaşe nedir?" diye sordu Becky.

"Orospu," dedi Mabel.

"Ya, orospu demek ha?" dedi Becky.

"Fauna, Suzy'ye söyle de ayak işlerine gittiği zaman geri gelsin," dedi Agnes. "Rattlesnakelerin en aktif zamanında Suzy, Doc'ta bir saat civarı kaldı."

“Baksana Fauna, Doc’ın sorunu ne?” diye sordu Suzy.

“Sorunu mu? Onun sorunu filan yok,” dedi Fauna. “Sardalye Sokağı’ndaki en hoş insanlardan biridir. Herkesten kazık üstüne kazık yemesine rağmen kızmaması şaşırtıcı. Geniş Ida içkilerini ona analiz ettirir, Mack ile çocuklar arada sırada ondan üç beş kuruş koparırlar, sokakta parmağı kesilen çocuklar bandaj yap-sın diye ona giderler. Becky şu Dünya Oduncular Derneği* üye-siyle kavga ederken omzundan ısırılmıştı; Doc olmasa kolunu kaybedebilirdi. Yara izini gösterecekti Becky.”

“Doc buraya hiç gelmez mi?” diye sordu Suzy.

“Gelmez. Ama tuhaf bir insan olduğunu düşünme sakın. Oraya kürk mantolu, şık kadınlar girip çıkıyor ve Doc kilise mü-zîğine benzeyen şarkılar çalıyor. Doc iyidir. Bir şeyi istedi mi elde eder. Dora’nın söylediğine göre bütün kızlar ona asılıyor-muş. Ben buna son verdim.”

“Bunu neden yaptın?” diye sordu Suzy.

“Onu ilerisi için saklıyorum... işte bu yüzden. Şu sarı yıldız-lara baksana... o yıldızlar iyi evlilik yapan kızlarımı temsil edi-yor.”

“Kavaşelerle kim evlenir ki?” dedi Suzy.

“İşte bu yanlış bir tavır,” dedi Fauna soğukça. “İşte bu tavrı engellemeye çalışıyorum. Şu sondan üçüncü yıldızla bak. İtiraf ediyorum o kız biraz kendini beğenmiş, ama neden beğenmesin ki? San Luis Obispo’daki büyük bir kilisede dua okuyor. Size söylüyorum; benim kızlarım iyi evlilik yapar!”

“Bunun Doc’la ne ilgisi var?” dedi Suzy.

“Onu doğru kadına saklıyorum,” dedi Fauna. “Bir gün ev-lendireceğim.”

“Hadi ordan,” dedi Suzy, “onun kimseyle evlenmek istediği yok ki.”

“Düzgün konuş Suzy,” dedi Fauna. Sonra da ilgiyle sordu: “İyi anlaşıyor mu?”

* 1890’da Omaha, Nebraska’da Joseph Cullen Root tarafından kurulan yardım-laşma derneği.

“Tartıştık,” dedi Suzy. “Birbirimizi sinirlendirdik. Hep o lanet olası böcekler yüzünden... bir de ahtapotların sinir krizleri hakkında makale yazacakmış! Günün birinde beyaz önlüklü bir adam gelip omzuna tık tık vuracak.”

“Hadi canım sen de! O böceklerden bazılarını on dolardan satıyor.”

“*Tanesini* değil herhalde?” dedi Suzy.

“Yaşlı, ahı gitmiş vahı kalmış kedileri yirmi beş sente alıyor ve kırmızı, mavi, sarı boya zerk edip on beş dolara satıyor.”

“Neden yahu?” diye sordu Suzy.

“Suzy, düzgün konuşmazsan ağzına biber sürerim. Şimdi kalk biraları getir de aklın başına gelsin. Sen cahil bir kızsın, ama sıradan olmana izin vermeyeceğim.”

Suzy dışarı çıkınca Fauna “Doc’a göre mi diye merak ediyorum... dili pabuç kadar,” dedi. “İkna kabiliyeti yüksek.”

Suzy bira şişeleriyle dolu bir tepsi getirdi.

“Fauna, neden Suzy’nin horoskobuna bakmıyorsun?” dedi Becky.

“Yani yıldızlara filan mı?” dedi Suzy. “Niye ki?”

“Doc’la evlenip evlenmeyeceğini görmek için.”

Suzy öfkeyle konuştu: “Ben şakadan anlarım, ama haddini bil.”

“Haddini bilmeyen kimmiş?” dedi Becky.

“Ben o yıldızlarla ilgili saçmalıklara inanmıyorum,” dedi Suzy. “Sen de Doc’ın arkasından konuşmaktan vazgeç. Üniversite okumuş o... öyle çok kitap okumuş ki sayısını bile bilmiyor... hem de çizgi roman demiyorum ha. Onunla benim arkamızdan konuşmayı kes.”

“Yeter artık hanfendi,” dedi Fauna. “Şu haritayı görüyor musun? Şu sarı yıldızlara bak. Özellikle de üstünde sarı yıldız olan sarı yıldızla bak. O genç bayan Stanford’daki bir profesörle evlendi. Adamın milyon tane kitabı var, o kadınsa pazarları bü-

tün gününü Jiggs'le Maggie'yi anlamaya çalışarak geçirirdi eskiden. Ne yapıyor, biliyor musun? Birisi onca kitabı gösterip de 'Küçük hanımefendi hepsini okuyor mu?' diye sorunca, hiç ses çıkarmadan gizemli bir edayla gülümsüyor sadece. Ona soru sorduklarında ne yapıyor, biliyor musun? Kulaklarını aç da öğren Suzy. Karşısında kim olursa olsun, o kişinin söylediği son üç kelimeyi tekrarlıyor ve onun kendi fikrini söylediğini sanıyorlar. Kocasını bile onun okuma yazma bildiğini sanıyor! Kafanı çalıştır Suzy. Doc kendisi kadar bilgili bir kadın istemez. Öyle bir kadınla ne konuşabilir ki? Bir kez olsun bırak da o konuşsun. Sen ona sözünü dinletmeye çalışma."

"Yapmaz ki," dedi Becky. "Dili pabuç kadar."

"Çenesini kapamayı öğrense iyi olur, yoksa sarı yıldız alamaz," dedi Fauna. "Yıldız falı iyi fikir. Doğumgünün ne zaman Suzy?"

"Yirmi üç Şubat."

"O zaman mı doğdun?"

"Tanrı bilir; ama artık yıldız galiba."

"Bahse girerim ki gece doğmuştur," dedi Agnes. "Bu konuda asla yanılmam."

Fauna odasına gidip bir harita getirdi ve duvara astı. Ve eski okul değneğini tekrar çıkardı. "Şimdi, şu sensin... yani Balık."

"Balık mıyım yani?" dedi Suzy.

"Balıksın," dedi Fauna.

"Hayatta inanmam. Ben balık sevmem bile," dedi Suzy. "Balık görünce midem kalkar yahu!"

"Öyleyse bakma onlara," dedi Fauna. "Ama doğumgünün konusunda yalan söylemediysen balıksın. Şimdi, bakalım... Jüpiter balıkta, Satürn ikinci evde, Venüs üçüncü evde..."

"Tek kelimesine inanmıyorum," dedi Suzy.

* Georges McManus'un (1884?-1954) yarattığı bir bant karikatür serisi.

Hesaplama yapan Fauna başını kaldırıp baktı. "Ona yaptığım şeyleri anlat biraz Mabel."

"Müthiş şeyler yaptığını gördüm," dedi Mabel. "Bir ara yavru köpeğim vardı. Fauna onun yıldız falına baktı. Falda köpeğin üçüncü doğumgününde saat onda patlayacağı çıktı."

"Patladı mı peki?" diye sordu Suzy.

"Şey, hayır. Haritada bir terslik vardı herhalde. O köpek üçüncü doğumgününde saat onda alev aldı. Ben limonlu suyla yıkanıyordum."

"Şimdi de sana iyi gelir aslında," dedi Fauna.

"Köpek neden alev aldı ki?" diye sordu Suzy.

"Durup dururken alev aldı işte. Kendiliğinden yanma mıymış neymiş. Çok güzel köpekti, ama pek akıllı sayılmazdı. Tuvalet eğitimi verilememişti. Joe Elegant'ın üstüne işerdi."

"Onu Joe Elegant yakmıştır bence," dedi Suzy.

"Yalan bu!" dedi Mabel. "Joe Elegant o sırada hastanedeydi."

Fauna iki eliyle alnına vurdu birden. "Ulu Tanrım!"

"Ne oldu?" dedi Becky. "Sorun ne?"

Fauna etkileyici bir tavırla konuştu: "Suzy, sen neyle evleneceksin, biliyor musun? Bir Yengeç'le evleneceksin!"

"Yengeçler sadece yakalanır sanıyordum," dedi Suzy. "Yakalayınca evlenmek gerektiğini bilmiyordum."

"Komiklik yapma," dedi Fauna. "Yengeç de Temmuz. Şimdi düşün... işi yengeçlerle filan ilgili olan kim var?"

"Balık pazarındaki Joe Anguro," dedi Becky.

Fauna "Doc!" diye bağırdı öfkeyle. "Ve onun da doğumgünü Temmuz'daysa hiç kaçarı yok. Agnes, Doc'ın doğumgünü ne zaman?"

"Bilmem. Mack soracaktı."

"Eh, öğrenmemiz gerek. Ama Doc bilmek istememizin sebebini öğrenmemeli."

"Mack öğrenir," dedi Agnes. "Doc'ı ikna etmeyi iyi biliyor."

"Eh, bir an önce öğrenmek istiyorum. Şimdi biraz uyuyun genç bayanlar, duyuyor musunuz beni? Bugün ne gelecek, bili-

yor musunuz?" Fauna kurşunkalemını saçlarının arasına sıkıştırdı. "Büyük, kocaman, tombul, kazanç kapısı bir destroyer. Ve günlerden ne, biliyor musunuz?"

Kızlar koro halinde konuştular: "Ulu Tanrım," dediler, "maaş günü!"

Fauna saçını beş dakikada topladı; son tura çıkmaya, çöplerin atılıp atılmadığını ve tüm ışıkların kapatılıp kapatılmadığını kontrol etmeye hazırды artık. Hazırlık Odası'nda yanan bir sigara gördü.

"Kim var orada?" diye seslendi.

"Ben," dedi Suzy.

"Neden yatmadın?"

"Düşünüyordum."

"Asla fahişe olamayacağından eminim artık. Ne düşünüyorsun, yıldız falını mı?"

"Hı hı."

"Doc'tan hoşlanıyorsun ha?"

"Onu üzdüm. Delirtti beni."

"Neden o işi bana bırakmıyorsun?" dedi Fauna. "Belki Doc'ı ayarlayabilirim sana."

"O evlenmek istemiyor; hele benim gibi birini hayatta istemez."

"İnsanlar ne istediklerini bilmezler," dedi Fauna. "Yönlendirilmeleri gerekir. Aklı başında adamlar neden evlenmek istesinler ki? Ama evleniyorlar işte."

"Belki de âşık oluyorlardır," dedi Suzy.

"Hı hı... ve olabilecek en kötü şey bu. Biliyor musun Suzy? Erkeklerin yüzde doksan dokuzu kendisi için en kötü olan kadına âşık olur. Bu yüzden ben dizginleri elime alırım."

"Nasıl yani?" diye sordu Suzy.

"Eh, bir erkek bir kadını seçtiğinde, aslında kendisindeki bir şeye âşıktır ve bunun o kadınla hiçbir ilgisi yoktur. O kadını annesine benzetiyordur veya sarışıklardan korktuğu için esmer bir

kadın seçmiştir, hatta belki de birinden intikam alıyordu veya erkekliğinden şüpheye düşmüştür ve erkek olduğunu kanıtlaması gerekiyordu. Böyle şeylere kafa yoran bir arkadaşım bana bir keresinde demişti ki... erkekler kadınlara âşık olmazlar. Taze güllere âşık olurlar ve kendi taze güllerini getirirler. En iyi evlilikler, zeki olan ve kanmayan insanlar tarafından yapılır. Sen Doc'a iyi gelirsin bence."

"Neden?"

"Çünkü onun gibi değilsin. Denememi ister misin?"

"Hayır," dedi Suzy. "Hiçbir erkeğin aklını çelmek istemem. Hele Doc'ın."

"Herkes herkesin aklını çeler," dedi Fauna.

"Haklıydın Fauna," dedi Suzy usulca. "Evlendiğimde on altı yaşındaydım. Ama benimle kızmışım gibi konuşuyordu. Nasıl bir şey olduğunu bile hatırlayamıyorum... birinin benimle kızmışım gibi konuşmasının."

Fauna elini Suzy'nin omzuna koydu. "Belki tekrar öğrenirsin," dedi. "Bu işi becerirsem, sarı yıldızının etrafına kırmızı çember çizeceğim. Artık uyumaya hazır mısın?"

"Galiba," dedi Suzy. "Doc'ın aklını çelmeyelim."

Suzy, Fauna'nın giysisini hışırdatarak yatağına gitmesini bekledikten sonra ön kapıdan usulca çıktı. Batı Biyoloji'nin ışığı hâlâ yanıyordu. Sokağın karşı tarafına geçen Suzy lambanın yanından geçip basamakları çıktı ve kapıyı parmak uçlarıyla çaldı. Doc karşılık vermedi. Suzy kapıyı açınca, Doc'ın masasında oturduğunu gördü; adamın gözleri kızarmıştı ve önünde cam lamaları duruyordu. Çok yorgun görünüyordu ve sakalının yukarısındaki cildi grileşmişti.

"Bu saatte hâlâ çalışıyorsun," dedi Suzy.

"Evet. Senin yüzünden ilk setim mahvoldu. Baştan başlamak zorunda kaldım. Bu işler zaman alıyor."

"Üzgünüm. Doc, o makaleyi yazmalısın. Onun hakkında hiçbir şey bilmesem de, o makaleyi mutlaka yazmalısın."

"Bence ilk söylediğinde haklıydın," dedi adam. "Belki de yazmam."

"Tabii ki yazabilirsin," dedi Suzy. "İstediğin her şeyi yapabilirsin sen."

"Belki de mesele bu. Belki de istemiyorum."

"Ben yazmanı istiyorum."

"Senin o makaleyle ne alakan var ki?"

Kızaran Suzy yanıt bulmaya çalışırken parmaklarına baktı. "Herkes yazmanı istiyor," dedi. "Yazmazsan herkesi hayal kırıklığına uğratacaksın."

Adam güldü. "Bu yeterince iyi bir sebep değil Suzy."

Suzy başka bir yol denedi. "Korkaklardan herkes nefret eder..."

"Korkaksam korkağım, kime ne?"

"Mutlaka yazmalısın Doc."

"Yazmayacağım!"

"Elimden gelse yardım ederdim sana."

"Ne yapabilirsin ki?"

Suzy'nin yüzü kızardı. "Kıçına tekmeyi basabilirim. Belki de ihtiyacın olan budur."

"Neden beni rahat bırakamıyorsun?" dedi adam. Sonra da: "Lanet olsun! Yine yaptın işte... senin yüzünden zamanı kaçırdım!"

"Senin yüzünden oldu," dedi Suzy, "pis ayyaş! Kendinden başka herkesi suçluyorsun. Senin yüzünden oldu."

"Kerhaneye geri dön!" diye bağırdı adam. "Hadisene! Defol!"

Suzy kapı eşiğinde durup geriye baktı. "Tanrım, aptallardan öyle nefret ediyorum ki!" diyerek kapıyı ardından hışımla kapadı.

Bir an sonra cama tıklandı.

"Evine git!" diye bağırdı Doc.

Mack kapıyı açtı. "Benim, Suzy değil."

"Bizi dinliyordun."

"Hayır, dinlemiyordum. Baksana Doc, Sardalye Sokağı'nda mülk satın almak iyi bir yatırım mıdır sence?"

"Hayır," dedi Doc.

"O kız da yamanmış ha," dedi Mack.

"Dinlemediğini söyledin sanıyordum."

"Bak Doc, bu sokaktaki hiç kimse dinlemiyordu... ama herkes duydu. Bir fahişeye evlenmek için üç iyi sebep vardır derler, bilirsin."

"Neden bahsediyorsun?" dedi Doc.

Mack parmaklarıyla saydı. "Birincisi, aldatma ihtimali düşüktür... yaşayacağını yaşamıştır zaten. İkincisi, onu şaşırtma ya da hayal kırıklığına uğratma ihtimalin düşüktür. Ve üçüncüsü, bir fahişe seni seçtiyse bunun tek bir sebebi vardır."

Doc onu hipnotize olmuş gibi seyrediyordu. "Neymiş o?"

"Senden hoşlanıyordur. İyi geceler Doc."

"Otur... bir içki iç."

"Yapamam. Uyumam gerek. Yarın işim var. İyi geceler Doc."

Doc, Mack'in kapattığı kapıya bakakaldı. Bitkin gözleri, o boyasız çamın kıvrandığını görüyordu sanki.

TATLI PERŞEMBE (1)

Geçmişe bakınca başlangıç gününü bulabilirsiniz genellikle, Saraybosna gününü, Münih gününü, Stalingrad veya Forge Vadisi gününü. O günü ve saati, başınıza gelen bir olayla bağlantılı olarak hatırlarsınız. Japonlar Pearl Harbor'ı bombaladığında tam olarak ne yaptığınızı hatırlarsınız.* O perşembe günü Sardalye Sokağı'ndaki bazı güçlerin harekete geçtiği şüphesiz. Bazı sebeplerle yönelimler nesiller boyu devam eden süreçlerin ürünüdür. Bunları önceden sezdiklerini öne süren insanlar çıkar hep. Deprem havasına benzettiklerini söylerler.

Günlerden perşembeydi ve yağmur sonrasında Monterey'deki havanın pırıl pırıl olduğu ve dolayısıyla körfezin karşı tarafındaki, otuz kilometre ötedeki Santa Cruz'un evlerinin ve Watsonville'in yukarısındaki tepenin kızılağaçlarının seçilebil-

* 1. Dünya Savaşı, Avusturya Arşidükü Franz Ferdinand ile karısı Hohenberg Düşesi Sophie'nin 28 Haziran 1914'te Saraybosna'da suikaste kurban gitmelerinden sonra çıktı. Avrupa'nın 2. Dünya Savaşı'na girmesinin temelinde, Adolf Hitler'in 29 Eylül 1938'de Almanya, İtalya, Fransa ve İngiltere arasında Münih Anlaşması'nın imzalanmasını sağlaması yatar. Sovyet askerlerinin Alman Altıncı Ordusu'nu ve diğer Mihver kuvvetlerini yendiği Stalingrad Muharebesi 21 Ağustos 1942'de başladı ve beş aydan fazla sürdü. George Washington'ın toplama Kıta Ordusu kışın Pennsylvania'daki Forge Vadisi'nde kamp kurdu ve orada yedi ay kalarak güç toplayıp eğitim yaptı. Japonya'nın Hawaii'deki Oahu'da bulunan Pearl Harbor'daki Pasifik Donanması'na yaptığı sürpriz saldırı 7 Aralık 1941'de gerçekleşti.

diği günlerden biriydi. Salinas'ın diğer tarafındaki, Frémont's Tepesi'nin kayalık zirvesi doğu göğünde yükseliyordu. Gün ışığı altın gibiydi ve kırmızı sardunyalılar etraflarındaki havayı yakıyordu. Hezarenler gökyüzündeki minik deliklerdi sanki.

Hiçbir yerde böyle günler sık görülmez. İnsanlar bu günlerin değerini bilir. Küçük çocuklar durup dururken tiz çığlıklar atmaya meyleder, iş adamlarıysa arabalarına atlayıp mülk incelemeye gitmeyi gerekli bulur. Yaşlı insanlar oturup uzaklara bakar ve gençliklerinde tüm günlerin böyle olduğunu hatırlar; oysa hafızaları yanılıyordur. Böyle bir günde yeşil çayırlarda atlar gezinir ve tavuklar güneşin altında yaygarayı basar.

Perşembe günü, böyle büyümlü günlerden biriydi. Normalde öğlene kadar huysuz olmakla gurur duyan Bayan Winch, posta-cıya günaydın dedi.

Erken kalkan Joe Elegant romanının üstünde, genç adamın ninesini mezarından çıkardığı sahnenin üstünde çalışmak istiyordu; genç adamın niyeti ninesinin hatırladığı kadar güzel olup olmadığını görmektir. Onun *Oedipus'un Pi Kökü* romanını hatırlarsınız. Ama Joe Elegant boş araziye aydınlatan altın sarısı ışığı ve her ebegümeci yaprağının kalbindeki çiyden elması gördü. Dışarı çıkıp nemli otlara yalınayak bastı ve yavru kedi gibi koşturdu, ta ki hapsirik tutana dek.

Pacific Grove'da düzenlenen kelebek şenliği tarih gösterisinde baş şarkıcı olan Bayan Graves ilk cüce cini su deposunun arkasında gördü... ama Tatlı Perşembe'de her yerde olan her şeyi anlatamazsınız.

O sabah, Mack ile çocukların gerçeği öğrenecekleri sabahtı ve bundan en çok etkilenecek kişi Mack olduğundan, arkadaşları ona sıcak kahvaltı hazırladılar ve Eddie kahveye hakiki burbon viski kattı. Hazel, Mack'in ayakkabılarını boyadı ve en güzel kot pantolonunu fırçaladı. 1. Whitey, babasının şapkasını getirip Mack'e verdi... bu dar kenarlı, siyah şapkanın tepesi sivriydi. 1. Whitey'nin babası sağlığında Southern Pacific'te makasçılık

yapmıştı ve bu şapka bunun kanıtıydı. İç bantın altına tuvalet kâğıdı tikiştirinca, şapka Mack'in başına tam oturdu.

Mack konuşmuyordu. Sorumluluğunun ağırlığının bilincindeydi ve hem cesur, hem de mütevazıydı. Çocuklar özenle bastıkları biletleri Mack'e verdiler ve onu uğurladıktan sonra yabancı otların arasında oturup beklemeye başladılar. Mack'in içten içe ödünün koptuğunu biliyorlardı.

Mack aşağı inip raylardan geçti. Eski kazanın yanından geçerken, çılgınca bir cesaret sergileyerek paslı borulara tık tık vurdu.

Bakkal vitrininde sergilenen tornavidaları sevgiyle, dikkatle inceledikten sonra içeri girdi.

Yazarkasanın başında Cacahuete duruyordu; *Down Beat** okuyordu. Sarı çizgili, mor bir rüzgârlık giymişti. Yakışıklı çocuktuktu, sıırım gibiydi ve gözlerinde dehanın vahşi ve huysuz parıltısı vardı.

"Selam!" dedi Mack.

"Merhaba!" dedi Cacahuete.

"Joseph and Mary buralarda mı?"

"Yukarıda."

"Onunla konuşmak istiyorum," dedi Mack.

Cacahuete ona uzun uzun, huysuzca baktıktan sonra dükkânın arka tarafına gidip "*Tío mio!*"** diye seslendi.

"Ne istiyorsun?"

"Mack seni görmek istiyor."

"Sebebi neymiş?"

"Kimbilir?"

Joseph and Mary merdivenden indi; üstünde uçuk mavi bir ipek bornoz vardı.

"Günaydın Mack. Bu çocuklarda terbiye namına bir şey yok."

* Amerikan caz dergisi.

** İsp. Amca.

Omuz silken Cacahuete *Down Beat*'ini alıp patates kasasının üstüne oturdu.

"Erkencisin," dedi Patron.

Mack törensel bir ciddiyetle söze başladı: "Sen buraya geleli fazla olmadı, ki epey arkadaş edindin Joseph and Mary; iyi dostlar edindin."

Bu sözü inceleyen Patron, biraz bozuk bir cümle olduğuna dikkat etti. Yine de Mack'in huyuna suyuna gitmekle kaybedeceği bir şey yoktu. "Buralıları sevdim," dedi. "Bana iyi davranıyorlar." Gözlerinin uykuluymuşçasına kısılması, radar gibi pür dikkat kesildiğinin göstergesiydi.

"Küçük kasaba insanı biraz geri kafalı olur. Ama sen dünyayı bilen bir adamsın. Görmediğin yer kalmamış. Hayatı tanıyorsun."

Bilgeliğini gülümseyerek onaylayan Patron bekledi.

"Ben ve çocuklar senden tavsiye alalım dedik," dedi Mack. "Ne de olsa aklı başında adamsın."

Patron biraz huzursuzlandı. "Hangi konuda?" diye sordu çekingenlikle.

Mack derin nefes aldı. "Senin gibi akıllı bir iş adamına salakça gelebilir bu, ama belki de yeterince burada kaldığın için bizi anlarsın. Duygusal bir mesele. Doc'la ilgili. Ben ve çocuklar Doc'a borçluyuz ve borcumuzu asla ödeyemeyeceğiz gibi görünüyor."

"Ne kadar?" diye sordu Patron. Yerden kaldırdığı bir süpürge den kopardığı bir saman çöpüyle diş aralarını temizlemeye başladı. Cacahuete'ye "Toz ol," deyince, yeğeni usulca üst kata çıktı.

"Para değil," dedi Mack, "minnet borcu. Doc yıllarca bize kol kanat gerdi... hastalandığımızda iyileştirdi, parasız kaldığımızda yardımcı oldu."

"Herkes öyle diyor," dedi Patron. Saldırıya uğradığını hissediyordu, saldırıyı tam olarak saptayamasa da.

Mack kendi sesini duydukça iinin ısındığını, rahatladığını hissediyordu. Mesleğini icra eden bir profesyoneldi o. "Doc'tan para koparmaya yıllarca devam edebilirdik," dedi, "ama artık durumu iyi değil maalesef."

"Başı dertte mi?"

"Başının dertte olduğunu biliyorsun," dedi Mack. "O zavallı piç, oturup ahtapotlarla ilgileneceğim diye kafayı yiyor."

"Bunu söylemiştin."

"Eh, ben ve çocuklar Doc'a yardımcı olmak istiyoruz. Sevgili dostumuzun göz göre göre tükenmesine seyirci kalmak istemiyoruz. Bahse girerim sana da bir iki iyiliği dokunmuştur."

"Satrançta hile yapılamayacağını biliyor muydun?" dedi Patron.

"Onu konuştuk ya," dedi Mack sabırsızca. "Doc'ın işleri iyi değil. O ahtapotları doğru dürüst inceleyebilmek için büyük, kocaman, lanet olası bir mikroskoba ihtiyacı varmış... aşığı yukarı dört yüz dolar tutarmış."

"Para topluyorsanız on dolar veririm," dedi Patron hemen.

"Sağol!" dedi Mack hararetle. "İyi bir insan olduğunu biliyordum. Ama mesele o değil. Mikroskobu ben ve çocuklar almak istiyoruz. Senden istediğimiz şey on dolar değil... tavsiyeni istiyoruz."

Patron tezgahın arkasına geçip soğutucuyu açtı, iki kutu bira çıkardı, onları açtı ve bir tanesini tezgaha koyup Mack'e doğru itti.

"Sağol," diyen Mack birayı kana kana içti; dili damağı kurumuştı. "Haaah!" dedi. "İyi geldi. Şimdi, bilmek istediğimiz şey şu. Elimizde bir şey var ve onun için piyango düzenlemek istiyoruz. Piyangodan gelen parayla da Doc'a mikroskop alacağız. Bize biletler konusunda filan yardım etmeni istiyoruz."

"Piyangoya koyacağınız şey ne?" diye sordu Patron.

İşte o an, o korkunç an gelip çatmıştı. Sert ve serin biranın kalan yarısını içen Mack'in eli hafifçe titredi. İi titredi. "Flophouse Palas... evimiz," dedi.

Patron siyah, parlak saçını bir kutudan aldığı tarakla taradı. "Dört yüz dolar etmez," dedi.

Mack sevinçten ağlayacaktı neredeyse. Patron'un elini öpmek geldi içinden. Joseph and Mary'ye karşı sevgi doldu. Kalın ve duygulu bir sesle, genizden konuştu. "Bunu biliyoruz," dedi, "ama orası evimiz. Ah, çok değerli olmadığını biliyorum, ama insanın elinde çok para etmeyen bir yer varsa... piyango düzenler, değil mi? Niyetin iyiye, bir çift eski çorap için bile piyango düzenleyebilirsin."

Patron'un gözlerinde saygı belirdi. "Haklısın," dedi ve ekledi: "Kim kazanacak peki?"

Mack artık kendinden emindi. Bu adamı tanıyordu. Bilgisini kullanmaya hazırdı. Özgüvenle konuştu: "Ben akıllı adamları kandırmaya çalışmam asla. Piyangoda hile yapmayacağımızı söyleyebilirdim, ama bunu yutmazsın. Hayır, aklımızda bir fikir var."

Patron öne eğildi. İhtiyatlılığı azalmıştı biraz. Hâlâ yönlendirilecek kıvamda olmasa da yumuşamıştı. "Nasıl bir fikir?" diye sordu.

"Şey, bize kalacak bir yer lazım, değil mi? Bak, bu aramızda kalacak... tamam mı?"

"Tamam," dedi Patron.

"Doc'a piyango bileti satacağız veya belki de hiç uğraşmayıp, onun adına bir piyango bileti ayırırız sadece; sonra da hile yapacağız ve piyango o bilete çıkacak."

"Anlamıyorum," dedi Patron.

"Bak!" dedi Mack. "Doc mikroskobuna kavuşacak, değil mi? Biz de Flophouse Palas'ta kalmayı sürdüreceğiz, ama sahibi Doc olacak. Yaşlandığında elinde bir mülkü olur böylece... güvencesi olur. Ben ve çocuklar Doc'ın çok iyiliğini gördük; en azından böyle faydamız dokunsun diyoruz."

"Peki ya orayı satarsa?" dedi Patron.

"Yok canım, Doc öyle şey yapmaz! Bizi sokağa atmaz."

Patron'un geniş, yakışıklı yüzüne gülümseme yayıldı. Hiç bir terslik göremiyordu. "Seni hafife almışım anlaşılan," dedi. "Zekisin. Belki birlikte iş yaparız... yani bir ara. Piyango bileti bastırdınız mı?"

"O işi dün gece hallettik." Mack masaya küçük bir demet kart bıraktı.

"Tanesi kaç?"

"Üzerlerinde yazıyor," dedi Mack. "İki dolar."

"İlk teklifim hâlâ geçerli," dedi Patron. "Ben beş tane alırım; ayrıca satmam için de biraz bırakabilirsin."

"Yirmi tane bıraksam?"

"Elliye yakın satabilirim," dedi Patron. "Espaldas Moja-das'takilere veririm, onlar satar."

Mack dışarı çıktığında dizleri titriyordu. Donuk gözlerle dos-doğru ileriye bakıyordu. Çocukların yanından geçip Flophouse Palas'a girdi ve yatağa çöktü. Çocuklar arkasında toplandılar.

"Onu ikna ettim!" dedi Mack. "Buranın sahibi olduğunu bilmiyor. Beş bilet satın aldı; ıslak sırtlılarına da elli tane sattıracakmış!"

İnsan bazen öyle yoğun bir rahatlık ve zafer hissine kapılır ki, bu his kelimelerle ifade edilemez. Dışarı çıkan Eddie'nin top-rağı kürekle kazmaya başladığını duydular. Eddie'nin yerden bir fıçı çıkardığını biliyorlardı.

Ve o Tatlı Perşembe'de gerçekleşen olaylardan sadece biriydi bu.

TATLI PERŞEMBE (2)

Fauna yatak odasının perdelerini iyice kapatırdı hep. Geç saatlere kadar çalıştığından, iyi dinlenebilmek için öğlene kadar uyması gerekiyordu. Tatlı Perşembe sabahı güneş ona bir oyun oynadı. Güneşlikte iğne deliği büyüklüğünde bir delik vardı. Sardalye Sokağı'nda olup bitenleri aydınlatan şakacı güneş, görüntüleri iğne deliğinden geçirirken ters çeviriyor ve Fauna'nın yatak odasının duvarına tüm renkleriyle düşürüyordu. Geniş Ida duvarda tepetaklak yürüyordu; üstünde kırmızı gelincik desenli bir basma elbise, başındaysa siyah bir bere vardı. Pacific Gaz ve Elektrik Şirketi'nin kamyonu ters gidiyordu; tekerlekleri havadaydı. Mack bakkala doğru baş aşağı yürüyordu. Az sonra da duvar kâğıdında tepetaklak ve bitkince yürüyen Doc belirdi; elinde taşıdığı litrelik bira, o görüntü illüzyon olmasa dökülürdü. Fauna başta tekrar uyumaya çalıştı, ama bir şeyleri kaçırmaktan korkuyordu. Doc'ın küçük, renkli, tepetaklak hayaletini görünce kanepesinden nihayet kalktı.

Gece vakti zor görünen bir probleme sabahleyin, uykudan sonra çözüm bulunmasına sık rastlanır. Fauna'ya da öyle oldu. Panjuru açıp da günün güzelliğini görünce sevindi. Hediondo* Konserve Fabrikası'nın çatısına tünemiş martılar inci gibi parlıyorlardı.

* Steinbeck'in şakası: "Hediondo" İspanyolca'da "pis kokulu" anlamına gelir.

Fauna saçını iyice tarayıp geriye attıktan sonra, siyah pullarla süslü dar bir şapka taktı. Koyu gri örgü takım elbisesini giydi ve yanına eldiven aldı. Mutfakta altı bira şişesini bir kâğıt poşete koyduktan sonra, sanki o an aklına gelmişçesine, büzülmüş maymun kafalarından birini de hediye niyetine poşete koydu. Batı Biyoloji'nin basamaklarını çıkıp kapının önünde biraz soluklandı; dışarıdan bakan biri onu görse, Bear Flag'i işlettiğini tahmin edemez ve onu Kızılhaç görevlisi sanırdı.

Doc kızartmakta olduğu sosislerin üstüne biraz çikolata kırıntısı serpmekteydi. Çikolatanın sosise tuhaf, oryantal bir tat verdiğini düşünürdü.

Fauna'yı "Erken kalkmışsın," diyerek karşıladı.

"Bir litre bira seni fazla idare etmez diye düşündüm."

"Haklısın, etmedi," dedi Doc. "Sosis ister misin?"

"Olur," dedi Fauna. Çünkü ikramda bulunan bir insanın, bunu yaptığı kişiye borçlandığını biliyordu. "Bak, bu yolculuklarım sırasında elime geçen bir maymun kafası."

"İlginç," dedi Doc.

"Bunları insan kafası sananlar çıkıyor," dedi Fauna.

"Nasıl öyle sanabilirler anlamadım. Göz ve kulak şekillerini görüyor musun? Burna baksana."

"Ah, bazı insanlar çok dikkatli bakmıyor," dedi Fauna. "Seninle bir bira içerim."

Çikolatalı sosislerin tadını ilginç buldu. "Hiç böyle bir şey yememişim," dedi. "Sen hiç çekirge yedin mi Doc?"

"Evet," dedi Doc. "Meksika'da. Bibersi bir tadı var."

Fauna lafı dolandıran insanlardan değildi. "Herkesin senden bir şeyler istemesinden bıkmışsındır," dedi.

Doc gülümsedi. "İstemeseler kötü olurdu," dedi. "Senin için ne yapabilirim? Bu arada, dün geceki kekle şarap için teşekkürler!"

"Çocuğu nasıl buldun?" diye sordu Fauna.

"Tuhaf," dedi Doc. "Bear Flag'te çalışmaya uygun gibi gelmedi nedense."

"Bana da," dedi Fauna. "O işte iyi değil, ama başıma kaldı gibi görünüyor. Mesele şu ki Suzy fazla hanımefendi; bu yönünü nasıl ortadan kaldırayabilirim bilmiyorum."

Doc düşünceli bir tavırla sosise çığneyip birasını yudumladı. "Bu hiç aklıma gelmemişti, ama mesleği için kötü olabilir sahiden," dedi.

"O hoş bir çocuk," dedi Fauna. "Ondan memnunum. Ama iş açısından hiç uygun değil."

"Neden kovmuyorsun?"

"Ah, yapamam," dedi Fauna. "Zor zamanlar geçirmiş. Ben insanları kovmayı hiç beceremem. Pıllını pırtını toplayıp gitse keşke. Ondan fahişe olmaz."

"Bana epey esip gürledi," dedi Doc.

"Bak, gördün mü?" dedi Fauna. "Sivri bir tip. Geneleve uygun değil."

"Birkaç temel gerçeği yüzüme vurdu," dedi Doc. "İyi bir gözlemci."

"Çenesi daha da iyi laf yapıyor," dedi Fauna. "Bana bir iyilik yapar mısın?"

"Elbette," dedi Doc. "Elimden ne gelirse."

"Başka kimseye gidemem," diye devam etti Fauna, "anlamazlar."

"Neyi?"

"Doc," dedi Fauna, "ben çok gezdim, her türlü insan tanıdım. Bak, sana söylüyorum, içinde birazcık olsun hanımefendilik varsa hayatındaki her şeyi berbat ediyor. Sen Bear Flag'e gelmiyorsun hiç. Sevgililerin oluyor. Ben şahsen öyle daha çok masraf ettiğini düşünüyorum, ama başkalarının hayatına karışan tiplerden değilim."

"Ne demek istediğini anlamıyorum," dedi Doc.

"Tamam, açık konuşayım. Kız ayarlamak istediğinde, bir amatörü ayarlamak istediğinde, başta epey dil dökmen gerekiyor... değil mi?"

Doc esefle gülümsedi. "Evet," dedi.

"Söylediklerinin her kelimesi doğru oluyor mu peki?"

Doc alt dudağını ısırđı. "Eee... şey... başta evet sanırım."

"Peki ya sonrasında?"

"Sonrasında, şimdi düşünüyorum da..."

"İşte kast ettiğim bu," dedi Fauna. "Yani bir çıtıra biraz palavra sıksan için içini yemez."

"Senden iyi analizci olur," dedi Doc. "Ne yapmamı istiyorsun?"

"Bu Suzy denen çocuk işi beceremiyor. Hanımefendiliği yüzünden iyi bir fahişe olamıyor. İyi bir hanımefendi olabilir mi, emin değilim. Ondan kurtulmak istiyorum. Doc, sen ona biraz asılsan, bir zararı olur mu? Yani buraya gelen kadınlara yaptığın gibi yapsan."

"Bunun ne faydası olabilir ki?" diye sordu adam.

"Eh, yanılıyor olabilirim ama, istersen o kız seni mutlu edebilir bence. Ona kur yapsan, hanımefendiymiş gibi davransan, senin için hanımefendi olabilir."

"Bunun ne faydası olacağını hâlâ anlayamıyorum," dedi Doc.

"Bear Flag'ten gitmiş olacak, ondan kurtulmuş olacağım," dedi Fauna. "İmkânı olsa fahişelerle birlikte yaşamak istemez."

"Ben ne olacağım?" dedi Doc.

"Diğer kadınlarla evlenmiyorsun, değil mi?"

"Evet, ama..."

"Ona asıl işte Doc, olur mu?" diye yalvardı Fauna. "Sana bir zararı olmaz. Hatta bakarsın gelip buraya yerleşir, daktilo kullanır, telefonlara bakar. Bunu benim için yapar mısın Doc?"

"Dürüstçe gelmiyor bana," dedi adam.

Fauna taktik değiştirdi. "Dün gece onunla konuşuyordum; dedi ki, en son ne zaman bir erkeğin ona kız muamelesi yaptığını hatırlamıyormuş. Ne zararı olacak ki?"

"Üzülebilir."

“Başımdan gidebilir.”

“Belki de hayatından memnundur.”

“Değil. Sosyete hanımefendisi o. Baksana Doc, sen onu akşam yemeğine çıkar, parasını ben ödeyeceğim. Asılmana da gerek yok. İyi davran yeter.”

“Bir düşüneyim.”

“Yapabilir misin sence?”

“Yapabilirim.”

“O iyi bir çocuk, düzgün davranırsan eğer. Bana büyük bir kıyak geçmiş olacaksın.”

“Ya kabul etmezse?”

“Edecek. Seçme şansı vermeyeceğim ona.”

Pencereden dışarı bakan Doc’ın içine sıcaklık yayıldı; kendini anımsadığı kadarıyla hiç hissetmediği kadar iyi hissetti birden.

“Bir düşüneyim,” dedi.

“Sen evet der demez üç şişe de şampanya vereceğim,” dedi Fauna.

Joe Elegant öğle yemeğinden sonra Fauna’ya son yazdığı bölümü okudu. Efsaneleri ve sembolleri açıkladı. “Anlarsın ya,” dedi, “nine suçluluk duygusunu temsil ediyor.”

“Ölüp gömülmemiş miydi o?”

“Evet.”

“Epey suçluluk duyuyormuş desene.”

“Gerçekliğin altındaki gerçeklik,” dedi Joe Elegant.

“Saçma!” dedi Fauna. “Baksana Joe, neden gerçek bir şeyler hakkında öykü yazmıyorsun?”

“Yazma sanatını sen mi öğreteceksin bana?” dedi adam.

“Öğretebilirim tabii,” dedi Fauna. “Bir adam vardır ve bir kadınla sevişir.”

“Aman ne orijinal,” dedi Joe.

“Erkekler söyledikleri sözlere inanırlar, yalan söylediklerini düşünseler bile.”

“Tanrı aşkına! Neden bahsediyorsun sen?”

“Bahse girerim ki belirli bir kişiden kurtulacağım ve panoya bir sarı yıldız daha yapıştıracağım. Bahse var mısın?”

“Doc keki nasıl buldu?” diye sordu Joe Elegant.

“Bayıldı,” dedi Fauna.

O Tatlı Perşembe’nin ikinci olayı buydu.

TATLI PERŞEMBE MÜTHİŞ BİR GÜNDÜ

Fisyon Flophouse Palas'ta gerçekleşti ve oradan dört bir yana zincirleme reaksiyon yayıldı. Sardalye Sokağı alev aldı. Mack ile çocuklar plutonyum kadar enerjik ve şevклиydiler. Ancak çok tembel insanlar o kadar çok şeyi o kadar kısa sürede yapabiliyordu. Ah, o toplantılar, gönderilen mesajlar, planlar ve karşı planlar! Mack giderek daha çok piyango bileti hazırlamak zorunda kalıyordu. Bir çeşit üstü kapalı şantaj olarak başlayan şey, Doc'a yönelik bir sevgi seline dönüşmüştü. İnsanlar bilet alıyor, bilet satıyor, bilet ticareti yapıyorlardı. Southern Pacific Tren İstasyonu'nda, Greyhound Otobüs Durağı'nda bilet satıcıları cirit atıyordu. Polis Joe Blaikey, Flophouse Palas ikramiyeli iki dolarlık biletleri cebinde taşıyordu ve bunlardan alanların park cezalarını iptal ediyordu.

1. Whitey, Pebble Plajı'yla Carmel'a ve Highlands'e dadanmıştı. 2. Whitey ise doğrudan yaklaşımı benimsemişti her zamanki gibi. Kendisinden bilet almayı reddeden ilk adamın arabasının ön camını taşla kırınca, haber yayıldı.

Çocuklar bu yola baş koymuşlardı. Ve kazanacak bilet (üstünde Doc'ın ismi vardı elbette) bir domates kutusuna konup boş araziye gömülmüştü. Kimsenin Doc'a piyangodan bahsetmemesi kararlaştırılmıştı. Mack ile çocuklar Doc'ın arkadaşlarına piyangoonun hileli olacağını söylemişlerdi... yabancılar ki-

min umurundaydı? Topluluktaki kolektif iyiliğin ve cömertliğin mükemmel bir örneği idi bu.

Ama topluluklarda bir İyilik Perisi grubu varsa, bir de Küçük Şeytan vardır, ki İyilik Perisi'ne paralel şekilde ve zaman zaman da onunla işbirliği yaparak çalışır. Sardalye Sokağı'nın Küçük Şeytan'ı, İyilik Perisi'nin canlandığını görünce harekete geçti. Müşterilerinin kulaklarına birkaç sözcük fısıldayınca, bu kişiler şeytani bir hazla sırtarak şöyle düşündüler: Patron akıllı adam. Buraya yeni geldi, şık giyiniyor, aciz ve yoksul ıslak sırtlıları sömürerek para kazanıyor çünkü kurnaz. Lee Chong ona Flophouse Palas'ı satmış olmalı; Patron bunu unutmuş veya bilmiyor. Doc evi piyangodan kazanırsa Patron sesini çıkarmaya cesaret edemez.

Ah, kurnaz bir insanı kandırmak öyle eğlencelidir ki. Sokağın Küçük Şeytan'ı işini yaparken çok iyi zaman geçiriyordu ve bir kez olsun işi neredeyse erdemli geliyordu ona. İnsanlar en çok Patron'dan bilet alıyorlardı. Patron'un yüzünü görmek istiyorlardı, gerçeği öğrenince adamın yüzünün alacağı halle kıyaslayabilmek için.

Normalde Mack ile çocuklar bilet satma işini haftalara yayarlardı, ama zaman kısıtlıydı. Patron'a vergi faturası gelirse, planları alt üst olurdu. Cuma günü her şeyi halletmiş olmaları gerekiyordu... cumartesi çekiliş günüydü. Çocuklar cumartesi gecesi Flophouse Palas'ta normal ve sert içki ikram edileceği ve katkıların memnuniyetle karşılanacağı haberini yaydılar.

Mack, Tatlı Perşembe'nin ikindisinde Doc'a gitti. "Cumartesi gecesi işin yoksa," dedi, "ben ve çocuklar küçük bir parti vereceğiz. R.S.V.P."

"Moi, je respond oui."

"Ne dedin?"

"Gelirim," dedi Doc.

Sonra Mack yapması beklenen bir işi hatırladı. "Daha önce yaptığım gibi ağzından laf almaya çalışabilirim Doc," dedi, "ama açıkça soracağım. Doğumgünün ne zaman?"

Doc ürperdi. "Lütfen benim için parti düzenleme," diye yalvardı. "Sonuncusu hayatımı karartıyordu az daha."

"Bu seferkinin partiyle alakası yok... bahis meselesi," dedi Mack. "Amacım para kazanmak. Doğumgünün ne zaman," diye ısrarla sordu.

Doc aklına gelen ilk tarihi söyledi. "Dört Temmuz," dedi.

"Aaa, Dört Temmuz bayramında doğdun yani!"

Epey rahatlayan Doc "Eh işte," dedi.

O gün akşama doğru Fauna'yla kızlar, Flophouse Palas'a resmiyetle geldiler; Mack onları eski ve kaliteli içkiden içmeye davet etmişti. Suzy gelmedi. Sabahı suskun geçirdikten sonra sahil boyunca, Point Pinos'daki deniz fenerine doğru uzanan yolda yürüdü. Gelgit havuzlarına baktı ve okyanusun olabildiğince yakınında bitmiş minik çiçekleri kopardı. Suzy huzursuz ve mutsuzdu. Hem heyecanlıydı, hem de midesi bulanıyordu. Hem gülümsemek, hem ağlamak istiyordu ve hem korkuyordu, hem mutluydu, hem de umutsuzdu. Doc onu iskelenin oradaki Sonny Boy's'ta akşam yemeğine davet etmişti.

Suzy'nin ilk tepkisi şiddetli olmuştu. "Gitmem!" demişti.

"Gideceksin," dedi Fauna. "Gerekirse sopayla ikna ederim seni... ama gideceksin."

"Beni zorlayamazsın."

"İstersen deneyeyim? Ben senin için o kadar uğraşıyorum, senin şu yaptığına bak."

"Giyecek elbisem yok," dedi Suzy.

"Doc'ın da yok. O umursamıyorsa sen niye dert ediyorsun ki?"

"Ama Fauna, o.... o çok dolu bir adam. Benim gibi insanların süslenmesi gerekir, çünkü dış görünüşümüzden başka bir

şeyimiz yok. Ters davranırım diye korkuyorum, çünkü güzel davranmayı bilmiyorum.”

“Suzy,” dedi Fauna, “sana bir tavsiye vereceğim ve tavsiyeme uymazsan, Joe Blaikey’yi çağırıp seni kasabadan kovdurmam gerekebilir. Sakın önce sen saldırıya geçme! Karşındakinin saldırmasını bekle. Göreceksin, çoğu zaman kimse ters davranmayacak sana.”

“Takım elbisemi giysem olur mu acaba? Kocaman bir lekesi var,” dedi Suzy.

“Joe Elegant’a söyle, temizleyip ütölesin. Benim söylediğimi söyle.”

Böylece Suzy, Tatlı Perşembe’de deniz fenerine doğru yola çıktı.

Palas’taki toplantı aslında gerekli değildi, çünkü piyango haberi yayılmıştı ve Fauna on tane bilet satın almakla kalmayıp, kızlara da birer tane aldırmişti.

Eddie, Geniş Ida’dan ödünç bardaklar almıştı... bir kez olsun Ida’nın izniyle. Toplantıya Ida da davet edilmişti ve iki litre Pine Canyon viski getirmişti.

“Bedavaya geliyor neredeyse,” diye açıklamıştı.

Toplantıda resmiyet hâkimdi. Agnes’le Mabel dizlerini bitişik tutarak oturdular; Becky de Fauna’nın ters ters baktığını görünce bacaklarını öyle hızlı kapattı ki içkisi döküldü.

“Harika olacak,” dedi Mack. “Doc’ın piyangoyu kazandığını öğrenince yüzünün alacağı şekli görmek için sabırsızlanıyordum.”

Geniş Ida “Bilet almadan kazanmasını ona nasıl açıklayacaksınız?” diye sordu.

“İsminin söylenmesini istemeyen bir arkadaşımızın onun yerine bilet aldığını söyleyeceğiz. Doc’ı demin gördüm. Buraya kesin gelecekmış.”

“Doğumgünüünü öğrendin mi?” dedi Fauna.

“Elbette. Dört Temmuz.”

Fauna gaz kaçağı gibi ses çıkararak nefes verdi. “Şu işe bak! Onun başı bağlı. Kaçarı yok. Taşların bu kadar yerine oturduğunu ilk kez görüyorum!”

“Ne diyorsun?” dedi Mack.

Fauna’nın gözleri yaşarmıştı. “Mack,” dedi boğuk sesle, “partine karışmak istemem ama, onu nişan partisi de yapsak olmaz mı?”

“Kim nişanlandı ki?”

“Şey, henüz nişanlı değiller... ama olacaklar.”

“Kimler?”

“Doc’la Suzy. Yıldız fallarında öyle görünüyor.”

“Ya nişanlanmazlarsa?”

“Nişanlanacaklar,” dedi Fauna. “Buna emin olabilirsin... nişanlanacaklar!”

Küçük grup sessizce oturdu ve sonra Mack usulca konuştu: “Harika olacak demiş miydim? *Muhteşem* olacak! İkinci Dünya Savaşı’ndan sonraki en muazzam şey olacak! Doc’ın kabul edeceğinden *emin* misin?”

“Sen o işi bana bırak... ve hiçbiriniz ona bundan bahsetmeyin sakın. Bir ara orta siklet bir boksörün, Ölüm Öpücüğü Kelly’nin menajerliğini yapmıştım. Doc’ı ringe çıkartacağım.”

“Peki ya Suzy?” diye sordu Eddie.

“Suzy ringe çıktı bile,” dedi Fauna.

Sessizce ayrıldılar, ama göğüslerinde duygu alevi yanıyordu. O Tatlı Perşembe gibi bir gün görülmemişti hiç. Ve gün daha bitmemişti.

SİLAHLANMA

Fauna öğleden sonra dört buçukta, ofis olarak da kullandığı yatak odasına Suzy'yi çağırdı; giyeceği bütün giysileri getirmesini söyledi. Suzy giysilerini Fauna'nın yatağına attı.

"Aferin, buruşmasınlar diye çok dikkat ediyorsun," dedi Fauna. Gri yün etekle ceketini alıp serdi ve lekeli olup olmadıklarına baktı, çamaşır suyu kokusu almak için onları kokladı. "Bunlar güzel," dedi.

"Hayır kurumu sandığından almıştım," dedi Suzy. "Hayır kurumunda çalışıyordum."

"Eh, orada çalışmayanlar da var." Fauna'nın gözü kahverengi ayakkabılara ilişti. Kapıya gidip seslendi: "Joe! Joe Elegant!"

Adam başını içeri uzattı. "Mesaim bitti," dedi.

"Ben işçilerin baş belasıyım," dedi Fauna. "Koş Wildock's'a git; şunların topuk uçlarını değiştirsinler. Güzelce boyayıp pırıl pırıl yapsınlar. İş bitene kadar bekle, sonra da ayakkabıları geri getir."

Joe söylene söylene de olsa gitti.

Fauna "Eldivenin var mı?" dedi Suzy'ye.

"Hayır."

"Ödünç veririm. İşte... bu beyazları al. Bir de mendil. Üstünde ruj lekesi istemem. Suzy, şimdi beni iyi dinle kızım... ayakkabılarına özen göster, temiz eldiven kullan, beyaz mendil taşı

ve çorabının kaçmamasına dikkat et. Bunları yaparsan her şeyi başarabilirsin. Bu takım elbise hoş... kumaşı eskidikçe güzelleşen türden... ama topuklarının aşınmamış olmasına dikkat et. Becky'yi çağır!"

Becky odaya girince Fauna "Senin beyaz, kısa kollu bir elbisen ve kol düğmelerin yok muydu?" dedi.

"Elbisemi yeni yıkadım."

"Onları Suzy'ye ödünç vermeni istiyorum. Kol düğmelerini şu cekete dik."

"Elbiseyi giydikten sonra yıkasın."

"Yıkayacak."

Becky düğmeleri dikerken Fauna "El çantanın içini boşalt Suzy," dedi. Yatağın üstündeki yığını inceledi. "Şu aspirine ihtiyacın yok. Benim tarağımı al.... şunu da çöpe at. Eksik dişli bir taraktan daha ucuz görünen bir şey yoktur. Şu kâğıt mendilleri koy. Pudralığımı al; arada bir burnunun ucunu pudralarsın. Tırnaklarını görelim! Hımmm, gayet iyi. Saçını yıkadın mı?"

"Peruk taksın," diyen Becky ipliği ısırdı.

"Ukalalık yapma. Hadi... kıcını kaldır da şunun saçını yap, ama fazla havalı olmasın." Fauna, Suzy'ye döndü: "Becky kuaförlükte iyidir. Şu mantoyu giyemezsin. Hayır kurumunun sandığı manto konusunda çuvallamış." Dişlerine kurşunkalemle tık tık vurduktan sonra gardırobuna gidip, iki tane kürk atkı çıkardı; sansar başları birbirlerini ısıırıyordu sanki. "Bunları boyuna asarsın," dedi Fauna. "Kaybedersen veya zarar verersen ciğerini sökerim senin. Şimdi, nerede kalmıştık? Parfüm yok. Şu Florida suyundan sıkarsın biraz... hem eski tarzdır, hem de genç havası verir."

Suzy'nin sandalyesinin arkasında duran Becky, kızın saçını fırçalayıp tarıyor ve kıvrıyordu. "Kulakları iri," dedi Becky. "Biraz gizleyebilirim belki."

"Kuaförlükte iyisin," dedi Fauna.

Son brifing saat altıda, yatak odasının kapalı kapısının ardında verildi.

"Dön," dedi Fauna. ""Ayak bileklerini birbirine yakın tut. Yürü şimdi! Güzel. Yürüyüşün gerçekten çok hoş. Dediğim gibi, biraz kendine baksan aslında güzel çocuksun sen."

Suzy aynada kendine bakınca gülümsedi, çünkü kendini gerçekten güzel bulmuştu; buna hem şaşırdı, hem de sevindi ve sevinince iyice güzelleşti. Sonra ağzının kenarlarını indirdi ve paniğe kapıldı birden.

"Ne oldu?" diye sordu Fauna sertçe.

"Ne hakkında konuşabilirim ki? Fauna, gitmek istemiyorum! Doc gibi bir adama uygun değilim ben. Tanrım, ona hastalandığımı söyle Fauna. Gitmeyeceğim."

Fauna onun sözünü bitirmesini bekledikten sonra usulca konuştu: "Ağlayıp da gözlerini kızartmak, onca emeğimi berbat etmek mi istiyorsun? Buyur, ağla!"

"Kusura bakma," dedi Suzy. "Bana iyi davrandın. Ama ben bu işe uygun değilim Fauna. Zamanını boşa harcıyorsun. Kendimi biliyorum... adam anlamadığım bir şeyler söyledi mi anında tepem atacak. Korkuyorum."

"Tabii ki korkuyorsun," dedi Fauna. "Doc'ı umursamasan korkmazdın. Korkuyu sen icat etmedin ki. Hoşlandığı bir adamla ilk kez çıkarken korkmayan kadın yoktur. Belki Doc da korkuyordur."

"Daha neler!" dedi Suzy.

"Senin yaşında olsam, senin yüzünle vücuduna ve şimdiki aklıma sahip olsam, dünyada elimden kaçıp kurtulacak adam olmazdı! Ben işi biliyorum... ama o kadar. Neyse! Sana binlerce şey söyleyeceğim Suzy; bunları dinlesen, istediğin her şeyi elde edersin. Ama dinlemeyeceksin ki! Kimse dinlemiyor ve akılları başlarına geldiğinde artık çok geç oluyor. Belki de iyi bir şeydir bu... bilmiyorum."

"Ben dinleyeceğim."

"Elbette, ama öğrenmeyeceksin. Bak Suzy, çeneni kapalı tut-tun diye başının derde girmesi mümkün değildir bu dünyada.

Şimdiye kadar yaşadığın bütün belalara bakarsan, hepsine de dilinin sebep olduğunu göreceksin.”

“Bu doğru,” dedi Suzy. “Ama kendimi durduramıyorum ki.”

“Bunu herhangi bir şeyi öğrendiğin gibi öğrenmelisin... sadece pratik yaparak. Bir sonraki mesele fikirler. Seninle ben fikirlerle dolup taşıyoruz hep. Aslında kendi fikrimiz filan yok Suzy! Filmlerde duyduğumuz ya da gördüğümüz şeyleri söylüyoruz o kadar. Bir şeyleri kaçırmaktan korkuyoruz, otobüs peşinde koşarcasına. Bu ikinci kural: fikirlerini bir kenara koy, çünkü aslında kendi fikrin yok.”

“Liste yaptın ha?” dedi Suzy.

“Bu işin kitabını mı yazsam,” dedi Fauna. “*O Yaptıysa Ben de Yapabilirim*. Şimdi üç numaraya geçelim. Kimse kimseyi dinlemiyor pek, oysa dinlemek öyle kolay ki! Dinlerken hiçbir şey yapmana gerek yok. Bir erkek sana ilginç gelen bir şey söylerse, ilgini gizleme. Ona ne karşılık vereceğini düşünmekten çok, onun ne düşündüğünü bulmaya çalış.”

“Beni ezdin resmen,” dedi Suzy usulca.

“Çok az kaldı; ama bu seferki hem en zoru, hem de en kolayı.”

“Kaç numara?”

“Numaraları şaşırdım. Olmadığın biriymişsin gibi davranma ve bilmediğin bir şeyi biliyormuşsun gibi yapma, yoksa önünde sonunda kıcının üstüne oturur kalırsın. Ve bir şey daha söyleyeceğim, numarası önemli değil: kimse sorulara gücenmez. Diyelim ki Doc bir şey söyledi ve sen anlamını bilmiyorsun. Ona sor! Dünyada bir insan için yapılabilecek en güzel şey, onun sana yardım etmesine izin vermektir.”

Suzy suskundu, başını eğmişti, ellerine bakıyordu.

“Tırnakların güzel,” dedi Fauna. “Güzelliklerini nasıl koruyorsun?”

“Kolay,” dedi Suzy. “Ninem öğretmişti. Ellerini her yıkayışında tırnaklarını bayat limon kabuğuyla ovuşturuyorsun. Son-

ra eline biraz yüz pudrası serpiyorsun, tırnaklarına cila sürüyorsun ve aralarını limon ağacı kıymığıyla temizliyorsun.”

“Gördün mü?” dedi Fauna.

“Ne?”

“Sana bir soru sordum.”

Suzy kızardı: “Faka bastım.”

“Hayır, basmadın. Gerçekten bilmek istiyordum. En iyisi gerçekten bilmek istediğin şeyleri sormandır.”

“Sağol,” dedi Suzy. “Sen müthiş bir kadınsın. Ben öğrenebilecek miyim acaba?”

“Öğrenebilirsin, bir sürü şeyi aklında tutman gerek o kadar: birincisi sadece Suzy olduğunu, Suzy’den başka kimse olmadığını hatırlamalısın. Sonra Suzy’nin iyi bir şey –gerçekten değerli bir şey–olduğunu ve dünyada eşinin benzerinin bulunmadığını hatırlamalısın. Kendine bunu söylemenden zarar gelmez. Sonra, bunu yapınca, Suzy’nin bilmediği bir sürü şey olduğunu hatırlamalısın. Suzy ancak görerek, okuyarak veya sorarak öğrenebilir. Çoğu insan kendilerinden başka bir şeye bakmazlar; yorucu ve sıkıcıdır bu.”

“Dördüncüsü ne?” diye sordu Suzy.

“Seninle gurur duyuyorum!” dedi Fauna. “Dinledin. Sıradaki maddenin üstünde biraz düşünmen gerekecek. Kimsenin Suzy’yi pek önemseydiği yok. Seni düşünmelerini sağlamak zor, çünkü kendilerini düşünmekle fazla meşguller. Dikkatlerini çekmenin birkaç sağlam yolu var: Onlardan bahsedeceksin. İyi, güzel veya hoş yönlerini görürsen söyleyeceksin. Numara yapma ama. Mecbur kalmadıkça kimseyle kapışma. Asla kavgaya başlatma, başlatan olursa da işler iyice kızışmadan kavgaya karışma. En iyi savunma yöntemi efendiliktir! Dikkatlerini çektiğinde, önce senin için bir şeyler yapmak isterler. Fazla gururlanma ve onlara böyle bir şeye ihtiyacın olmadığını ya da istemediğini söyle. Böylece tokadı basmış kadar olursun. İnsanların dünyada en çok hoşlandığı şey, sana hoşuna gidecek ve ihtiya-

cın olan bir şey vermektir. Ciddi söylüyorum. Bu gerçek. Söylediklerimi bir dene."

"Doc böyle şeylere kanar mı sence?"

"Sen hele bir dene."

"Fauna, sen hiç evlenmedin mi?" dedi Suzy.

Fauna gülümsedi. "Şimdi sana anlattıklarımı öğrendiğimde artık çok geçti."

"Seni seviyorum," dedi Suzy.

"Al işte. Tereyağı gibi yumuşattın beni. Kürk atkılar sende kalsın."

"Ama..."

"İtiraz istemem!"

"Hı hı, tamam. Çok teşekkürler. Peki bütün bunları yazsan da iyice öğrensem?"

"Tabii ki yazarım. Şimdi beni dinle Suzy... bu gece söyleyeceğin her sözü önce içinden kendine söyle ve eleme yap."

"Yani küfürleri filan mı eleyeyim?"

"Hem küfürleri kast ediyorum, hem de... şey, insan durup düşününce bazı şeyleri söylemek istemez. İnsanlar çoğunlukla düşünmeden konuşurlar. Eh, artık hazırsın sanırım."

"Senin için yapabileceğim bir şey var mı Fauna?"

"Evet. Şu söyleyeceklerimi tekrarlamayı istiyorum: 'Ben Suzy'yim ve başka hiç kimse değilim.'"

""Ben Suzy'yim ve başka hiç kimse değilim.""

""Ben iyi bir şeyim.""

""Ben iyi bir şeyim.""

""Koca dünyada benim gibisi yok.""

""Koca dünyada...' Lanet olsun Fauna, gözlerim kızaracak!"

"Öyle güzel görünüyorlar," dedi Fauna.

Doc saat yedide Bear Flag'in zilini çaldı; açık yaka gömlek, deri ceket ve asker pantolonu giymişti. Suzy'yi görünce "Bir telefon görüşmesi yapmam gerek, izin verir misin?" dedi. Ve koşarak laboratuvara geri döndü.

On dakika sonra geri geldi. Temiz kumaş pantolonla tüvit ceket giymiş ve yıllardır kullanmadığı bir kravatı takmıştı.

Fauna onun sundurma lambasının ışığında durduğunu gördü.

“Canım,” dedi Suzy’ye, “ilk raundu sayıyla kazandın.”

BİR AŞK GECESİ

Sonny Boy, Amerika'da doğmuş ve ismi gerçekten Sonny Boy olan tek Yunan'dır. Monterey rıhtımında bir restoran bar işletir. Sonny Boy tombuldur ve daha da tombullaşmaktadır. San Francisco'daki Sutro Parkı civarında doğmuş ve devlet okullarında okumuş olsa da, Yakın Doğu'nun gizemini tek başına korumuştur. Toparlak yüzü, Doğu Ekspresi'ni ve güzel casusları çağrıştırır. Kalın sesinde kalıtsal bir özgüven vardır. Sonny Boy uluslararası bir kumpastan bahsedercesine "iyi akşamlar" der. Restoranı sayesinde hem geçimini sağlar, hem de arkadaş edinir. Sonny Boy iki denizin Haliç'i öptüğü yerde Balkan kontesleriyle yemek yiyen, uzun siyah pelerin takmış bir adam gibi görünebilir... ama aynı zamanda iyi bir restoran işletmecisidir. O muhitteki herkesten daha çok sır bilir muhtemelen, çünkü martinileri doğruluk serumuyla yalan dedektörü karışımıdır. *Veritas** yalnızca *in vino*** kalmaz, sık sık dışarı da taşar.

Sonny Boy'un restoranının önüne park edip külüstür arabasından inen Doc diğer tarafa geçip kapıyı açtı ve Suzy'nin inmesine yardım etti.

Suzy biraz afallasa da ses çıkarmadı. "Beni sakat mı sanıyorsun yahu!" demek geldi içinden, ama Fauna'nın tavsiyesine uydu....

* Latince'de "hakikat".

** Latince'de "şarapta".

bu lafı fısıldayarak söylemekle yetindi. Dirseğinde adamın elini hissedince büyüğü bir şey oldu; omuzlarını geriye atıp çenesini kaldırdı. Çakmak çakmak gözlerindeki direniş ateşi söndü.

Doc barın kapısını açtı ve yana çekilip Suzy'ye yol verdi. Tabburelerdeki müdavimler dönüp baktılar. Bakışları kızın güzel yüzünden güzel bacaklarına doğru inerken, sansar kürklerine ilişti. Kız paniğe kapıldı bir an, ama müdavimlerin hiçbiri onun ne olduğunu anlamamış gibiydi.

Sonny Boy dönüp barın ucundan çıktı. "İyi akşamlar efendim," dedi. "Masanız hazır. Kokteyllerinizi burada mı içmek istersiniz, yoksa masanıza mı göndereyim?"

"Eh, masaya oturalım," dedi Doc.

Suzy kapıdan girerken Sonny Boy eğilerek selam verdi; kız güzel yürüyüşüyle ilerledi. Doc'ın yanında yürümeye başlayan Sonny Boy kumpasçı bir tavırla fısıldadı: "Sekreterin aradı. Her şey hazır. Sekreterin mi var Doc?"

Doc şaşkınlığını yendi. "Yarım gün çalışıyor," dedi.

"Bu bayan kim? Buralarda yeni mi?"

"Buralarda yeni," dedi Doc. Suzy'ye yetiştii.

"Bu taraftan," dedi Sonny Boy. Önden giderek onları taş şöminenin önündeki, yuvarlak bir masaya götürdü. Şöminede cıtır cıtır yanan çam odunları hoş bir koku yayıyordu. Masanın ortasında yaban zambakları vardı. Bardaklardaki galetalar asker gibi duruyordu. Peçeteler taç şeklinde katlanmıştı. Mekânın en iyi masasıydı bu; hem mahremiyet sunuyordu, hem de göz önündeydi ve ayrıca iyi ışıklandırılıyordu.

Suzy etrafa bakındı. Başka hiçbir masada çiçek yoktu. Suzy'nin iç dünyasında muhteşem bir şey gerçekleşti. Hemen oturmadı. Doc'ın ona sandalye tutmasını bekledi ve oturunca başını kaldırıp ona gülümseyerek "Teşekkürler," dedi.

Sonny Boy yanlarında durdu. "İyi ki önceden aradınız," dedi. "Yaladerma balığı bulmakta zorlandım, ama buldum sonunda. Kokteyle ne dersiniz? Şarap soğutuluyor."

"Bir ara şey içmiştim, bir çeşit..." dedi Doc.

"Hatırlıyorum!" dedi Sonny Boy. "Webster F. Street Lay-Away Plan...* vermut yerine *chartreuse* konuluyor. Çok iyidir."

"Hatırladığım kadarıyla iyi kafa yapıyordu," dedi Doc. "İki duble."

"Hemen geliyor," dedi Sonny Boy. "Dediğini yaptım, Tony'ye gelip piyano çalmasını söyledim, ama hastalandı."

Doc her şeyi Fauna'nın ayarladığını Suzy'nin bilip bilmediğini görmek için kıza baktı. Suzy bilmiyordu.

Doc, Webster F. Street Lay-Away Plan söylemeseydi bile, masaya bu kokteyl gelecekti muhtemelen. İçkilerin çok çabuk gelmesi, önceden hazırlandıklarını gösteriyordu.

Doc boynundaki kravata alışmaya başlamıştı. Karşısında oturan Suzy'ye bakıp gülümserken *Güzellik geçicidir; bir kızın güzel olmasının ne önemi var ki?* diye düşündü. Bu Suzy, geçen gece Doc'a avaz avaz bağırmuş olan huysuz fahişeye hiç benzemiyordu. Doc kokteyl bardağını kaldırdı. "Güzelsin," dedi. "Benimle geldiğine memnunum. İkimize içelim."

İçkisinden bir yudum alınca gözleri yaşaran Suzy spazmın geçmesini bekledi.

"Seni uyarmalıyım," dedi Doc, "bu içkinin çingiraklı yılan zehriyle ham afyondan yapıldığı söylenir."

Suzy tekrar soluk alabilmeye başladı. "Güzelmiş," dedi. "Ama sağ gösterip sol vurdu resmen!"

Zihni haykırdı: *Bunu dememeliydim! Daha şimdiden unuttum.* Sonra Doc'ın güldüğünü görünce, sorun olmadığını anladı.

Suzy bir garsonun çaktırmadan duyma menziline girdiğini fark etti. Kendisiyle ilgili bir şey keşfetmişti. Şüpheye düşünce yavaş hareket ediyordu. Başını garsona doğru çevirince adam uzaklaştı. Suzy yaptığı keşiften çok hoşlanmıştı... her şey ağır çekim hareket ediyordu. Bardağını yavaşça kaldırıp dikkatle inceledi, sonra da bir yudum içki içti ve bardağı masaya bırak-

* Steinbeck'in Stanford'dan sınıf arkadaşı Webster "Toby" Street'e (1899-1984) gönderme.

madan önce bir an havada tuttu. Y-a-v-a-ş-lık... her şeye anlam katıyordu. Her şeyi soylu kılıyordu. Suzy tanıdığı bütün kararsız ve huzursuz insanların kıpır kıpır olduklarını anımsadı. Sırf her şeyi yavaş yapmakla, kendini buna zorlamakla yeni bir tür güvenlik hissine kapılmıştı. Unutma, dedi kendine. Bunu sakın unutma. Yavaş! Yavaş!

Doc ona sigara verip kibrit tuttu; Suzy öyle yavaşça öne eğildi ki, sigarayı yakmadan önce alev parmaklarını yaladı. Vücuduna harika bir sıcaklık yayıldı. Kendini gözüpek hissediyordu; savunmacı değil ihtiyatlı bir şekilde gözüpekti.

“Biliyorlar mı... ne olduğumu?” diye sordu.

Lay-Away Plan herkeste aynı etkiyi gösterir. “Benimle birlikte olduğunu biliyorlar,” dedi Doc. “Bilmeleri gereken tek şey bu. Birer tane daha içelim mi?”

Doc parmağını kaldırır kaldırmaz içkiler geldi. Ortada bir kumpas varsa, Sonny Boy buna katılmak istiyordu. Hedef mutluluksa, Sonny Boy bunu da severdi.

“Şömineleri severim,” dedi Suzy. “Eskiden yaşadığım evde şöminemiz vardı.”

“Güzelsin,” dedi Doc. “Evet, kesinlikle! Güzelsin!”

Dilinin ucuna gelen sözleri ve daha sonrakileri bastıran Suzy sonunda gözlerini indirip “Teşekkürler,” dedi usulca.

Sonny Boy içinde bir şişe soğutulmuş Chablis şarabı bulunan buz kovaşını taşıyan garsona bizzat eşlik etti. Sonra da geriye çekilip masayı gözden geçirdi. “Her şey nasıl Doc?”

“Gayet iyi,” dedi Doc.

“Yemeğe başlamaya hazır mısınız?”

“Evet,” dedi Doc.

Suzy’nin keşfi işe yaramayı sürdürüyordu: ağır ol ve gözlerini açık, çeneni kapalı tut.

Soğuk, çatlamış yengeçle yaladerma balığı Suzy için yeniydi ve onun bilmediği bir yeme tekniğini gerektiriyorlardı. Doc’a çaktırmadan, onun her hareketini taklit etti.

Şampanya, meyve ve peynir gelince Suzy yalnız kalması gerektiğini anladı. Aklına öyle sarsıcı bir düşünce geldi ki, dizleri titredi ve şakakları zonkladı. *Yavaş!* diye uyardı kendini. Sakin ol. Dans eden alevlere baktıktan sonra başını Doc'a çevirdi. "İzin verir misin...?"

"Elbette!" Adam ayağa fırlayıp Suzy'nin sandalyesini geriye çekti. Suzy kadınlar tuvaletine kraliçe edasıyla gitti. Yere basan ayaklarını hissedemiyordu.

Doc onun gidişini seyretti. *Tuhaf, tuhaf,* diye düşündü. *Nasıl denir? "Genç kızsı." Yalnızlık ve korkunç bir çeşit mütevazılık. Bu değişimin sebebi nedir?* Sonra şunu düşündü: *Rol yapıyor. Fauna tembih etmiştir.* Ama bunun doğru olmadığını biliyordu. O gözler rol yapamazlardı. Tembihler o yanakları kızartamazdı. Doc kovadaki şampanya şişesini döndürürken, kızın bir an önce gelmesini istediğini fark etti. Gözleri kadınlar tuvaletinin kapısını yansıtan bir pencere buldu.

O kapının ardındaki Suzy bir parça kâğıt havluyu ıslatıp altına koydu. Aynada kendine bakınca, yüzünü tanıyamadı. Akşam yemeğini düşündü. "Balıktan nefret ederim," dedi yüksek sesle. "O balıkları gördükçe kaçmak istedim. Ama kaçmayacağım." Buraya gelmesine yol açan düşünceyi incelemeye hazırды nihayet. Öyle bariz bir şeydi ki, kim olsa görürdü. Kader yolu göstermekle kalmıyor, Suzy'ye arkadan tekmeyi basıyordu. Suzy masadan götürülen yemek tabaklarını düşündü: yengeç bacağı ve kısıkcı yığınlarını... Kendi burçlarını yemişlerdi! Yengeç ve Balık... balık ve yengeç.

Suzy "Ulu Tanrım!" diyerek kendini kaderin ellerine bıraktı.

Sonny Boy masaya geldi. "Her şey yolunda mı?"

"Evet," dedi Doc.

"Tam istediğin gibi."

"Ha?"

"Sekreterin söyledi."

"Tamam," dedi Doc, "tam istediğim gibi."

Suzy masaya geri döndüğünde azimliydı. Kadere ancak bir noktaya kadar direnirsiniz ve pes edince çok güçlenirsiniz; çünkü tüm gücünüz tek bir yönde akar.

Doc ona sandalye tuttuktan sonra şampanya şişesinin mantarını çıkarıp kokladı.

“Alabilir miyim?” dedi Suzy.

“Elbette.”

Suzy mantarı evirip çevirdi. Mantar çok güzeldi. Suzy onu el çantasına koydu ve vazodaki zambaklardan birini aldı.

“Şampanya sever misin?”

“Bayılırım,” diyen Suzy, şampanyanın tadını merak etti. Sahiden de bayıldı.

“Kumullarda çamlarla örtülü küçük vadiler var,” dedi Doc. “Bir ara, zamanın olduğunda, yanımıza et filan alıp oraya gidelim ve akşam yemeği hazırlayalım. Orası çok hoş.”

“Ateş hatırlattı,” dedi Suzy.

“Zekisin... sahiden de öyle oldu.”

“Doc, bana evindeki şeylerden bahseder misin bir ara?” dedi kız.

“Tabii ki bahsederim.” Doc’ın içi şefkatle doldu. Ama kızın korkunç mütevazılığından biraz ürküyordu da. Bakışlarını kızın gözlerinden kaçırıp, elindeki zambağa yöneltti. “Eski bir Gal öyküsü vardır,” dedi. “Kendine çiçeklerden bir eş yapan fakir bir şövalyeyle ilgili...”

Suzy şaraptan epey etkilenmişti artık. Aklına gelen cümleyi Doc’a söylemeden önce içinden iki kez tekrarladı. “Eşi solmamıştır umarım.”

Doc sonunda kısık sesle konuştu. “Yalnızım,” dedi. Bunu basit bir gerçek olarak ve hayretle söylemişti. Sonra özür diledi. “Biraz sarhoşum galiba.” Kendini çok çekingen hissediyordu. Kadehleri doldurdu. “Oldu olacak! Biraz da brendi içelim.”

Suzy yan döndü; alevler yüzünün ardında dans ediyordu şimdi. “Şu bahsettiğin yer var ya... hani şu kumullardaki?”

“Evet.”

“Oraya bakabilir miyiz?”

“Ne zaman istersen.”

“Buradan çıkınca?”

“Ayakkabıların mahvolur.”

“Biliyorum,” dedi Suzy.

“Onları çıkarabilirsin.”

“Çıkaracağım,” dedi Suzy.

BEKLEME GÜNÜ CUMA

Cumanın talihsiz bir gün olduğuna herkes inanmasa da, bekleme günü olduğunda hemen herkes hemfikirdir. İş hayatı o haftalığına sona ermiştir. Okullarda, cuma özgürlüğe açılan yarı aralık kapıdır. Cuma ne tatildir ne de iş günüdür, cumartesinin neler getireceğini merak etme günüdür. Ticaret ve eğlence bir kenara bırakılır. Kadınlar neler giyebileceklerini görmek için gardiroplarına bakarlar. Akşam yemeğinde, o haftaki yemeklerin artıkları yenir.

Joe Elegant, Bear Flag'te akşam yemeği hazırlamak için dil balığı sipariş etti. Son zaferinden dönen Espaldaj Mojadas grubu, bakkalın üstündeki odalara son derece kibarca götürüldü. Patron tekila şişeleri dağıttı. Bir çay tabağı dolusu Seconal'ı da* hazır tuttu. Islak sırtlıları sıla hasreti çekerti bazen. Uykunun dövüşmekten daha iyi olduğunu düşündü.

Geç vakte kadar uyuyan Doc kahvaltılık bira almak için bakkala gidince Joseph and Mary'nin gayet uyanık ve neşeli olduğunu gördü; üst katta şarkı söyleniyordu.

"İyi vakit geçirdin mi?" diye sordu Patron.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Doc sertçe.

"Dün gece âlem yapmadın mı?"

* Sekobarbital, beyin ve sinir sistemi faaliyetlerini yavaşlatarak kaygıyı azaltan bir yatıştırıcı.

"Ha, tabii," dedi Doc. Kestirip atmıştı.

"Doc, bana biraz daha satranç öğretmeni istiyorum."

"Hâlâ satrançta hile yapabileceğini düşünüyorsun, değil mi?"

"Hayır, anlamak istiyorum sadece. Meksika'dan bir kasa Bohemia bira geldi, buz gibi."

"Harika!" dedi Doc. "Batı Yarımküresi'ndeki en iyi biradır o."

"Armağanım olsun," dedi Patron.

"Neden?"

"Bilmem. Sırf kendimi iyi hissedeyim diye olabilir."

"Sağol," dedi Doc. Huzursuzlanmaya başlamıştı.

Gözler üstündeydi. Batı Biyoloji'ye geri dönerken, üstündeki gözleri hissediyordu. *Brendi yüzünden*, diye düşündü. *Brendi içmemeliyim. Beni gerginleştiriyor.*

Tavada iki yumurta pişirdi ve üzerlerine köri tozu serpti. Perşembe günü *Monterey Herald* gazetesindeki gelgit haritasına baktı. Öğleden sonra 2:18'de gelgit olacaktı; rüzgâr karaya doğru esmezse, yeterince kiton ve yilanyıldızı sahile vururdu. Bohemia bira gerginliğini alsa da huzursuzluğunu geçirmemişti. Körili yumurta da pek lezzetli gelmedi bu kez.

Fauna kapıyı çalıp içeri girdi. Çingiraklı yılanlara el salladı. "Kendini nasıl hissediyorsun Doc?"

"İyi."

"Sarhoş musun?"

"Biraz."

"Akşam yemeği nasıldı?"

"Harikaydı. Mönü seçmeyi biliyorsun."

"Bilmek zorundayım. Baksana, lafı dolandırılım mı yoksa sadede mi gelelim? O kız hakkında ne kast ettiğimi anladın mı artık?"

"Evet. O kendini nasıl hissediyormuş?"

"Henüz kalkmadı."

"Ben toplama işine çıkıyorum."

“Ona bunu söylememi ister misin?”

“Neden söyleyesin ki? Bekle... el çantası bende. Ona vermek ister misin?”

“Sakat değil ya. Kendi gelip almak ister belki.”

“Burada olmayacağım.”

“Eninde sonunda geri döneceksin.”

“Bu ne yahu?” dedi Doc.

Fauna, Doc’ın her an sinirlenebileceğini biliyordu. “Bir sürü işim var. Bana kızmadın, değil mi?”

“Neden kızayım ki?”

“Eh, bir şeye ihtiyacın olursa haber ver.”

“Fauna,” diye söze başladı adam. “Neyse, boşver.”

“Ne istiyorsun?”

“Sana bir şey soracaktım... ama bilmek istemiyorum.”

Fauna geri döndüğünde Suzy önünde bir fincan kahveyle iki büklüm oturuyordu.

“Günaydın,” dedi Fauna. Sonra da: “Günaydın dedim.”

“Ha, evet,” dedi Suzy. “Günaydın.”

“Bana bak!”

“Neden olmasın?” Suzy gözlerini kaldırdı.

“Gözlerini indirebilirsin artık,” dedi Fauna.

“Senin hiçbir şey bildiğin yok,” dedi Suzy.

“Tamam, hiçbir şey bildiğim yok. İşlerine ne zaman burnu-
mu soktum ki? Joe,” diye seslendi Fauna, “bana bir fincan kahve
getir!” Muşamba masa örtüsüne koyduğu teneke aspirin kutu-
sunu itti.

“Sağol.” Suzy üç aspirin alıp, kahveyle birlikte yuttu.

“Böcek toplamaya gitti,” dedi Fauna usulca.

“Oraya mı gittin?”

“Sokakta karşılaştık. İyi vakit geçirdiniz mi?”

Suzy başını kaldırıp ona baktı; gözleri öyle iri iri açılmıştı ki,
içi dışına çıkıyordu sanki. “Hamle yapmadı,” dedi nefes nefese.
“Kumullara gittik, ama hamle yapmadı.”

"Güzel konuştun mu peki?" diye sordu Fauna.

"Çok konuşmadı, ama güzel konuştu."

"Bu iyi."

"Belki delinin tekiyim Fauna, ama ona söyledim."

"Yok canım, deli değilsin sen."

"Ona her şeyi anlattım. Sormadı bile."

"Nelerden bahsetti?" diye sordu Fauna usulca.

"Çok eskiden, kendine çiçeklerden eş yapan bir adam varmış."

"Bu ne işine yarayacakmış ki?"

"Şey, bilmem. Ama Doc anlatırken ters gelmedi bana."

"Başka ne dedi?"

Suzy yavaşça konuştu. "Kumullarda daha çok ben konuştum. Ama sözümün bittiği zamanlarda, konuşmam için bir şeyler söyledi."

"Bunu herkesten daha iyi becerir o," dedi Fauna.

Suzy'nin gözleri heyecanla parlıyordu. "Neredeyse unuttuyordum," dedi. "Ben yıldız falına filan inanmam, ama akşam yemeğinde ne yedik, biliyor musun?"

"Şampanya mı içtiniz?"

"Balıkla yengeç!" dedi Suzy. "Ve kaçıp gitmedim."

"Eee?"

"Hani benim balık, onun da yengeç olduğunu söylemiştin ya, hatırlıyor musun?"

Fauna başını geriye çevirdi. "Burnum tıkanıp," dedi. "Üşütüm galiba."

"Bu bir alamet mi sence Fauna? Ne dersin?"

"Her şey alamettir," dedi Fauna. "Her şey."

Suzy'nin gözlerinde sevinç vardı. "Yemekten sonra konuşurken 'Yalnızım,' dedi."

"İşte bunu beklemezdim ondan," dedi Fauna. "Pis bir numara bu!"

"Hayır efendim," diye itiraz etti Suzy. "Öyle söylemedi. O lafı başkalarından da duymuştum. Doc sanki ağzından kaçırmış

gibi söyledi. Kendi lafına şaşırdı; sanki öyle diyeceğini bilmiyordu. Ne düşünüyorsun Fauna? Söylesene, ne düşünüyorsun?"

"Bence panoya yeni bir sarı yıldız yapıştıracağım."

"Eh, diyelim ki... faraziyeden zarar gelmez... diyelim ki onun yanına taşındım. O zaman... şey, buranın tam karşısında oturuyor olacağım. Eskiden burada çalıştığımı herkes biliyor olacak. Doc'ın canını sıkamaz mı bu?"

"Burada çalıştığını kendisi de biliyor, değil mi? Suzy, bana bir konuda söz vermelisin kızım. Herhangi bir şeyden kaçmaya kalkma sakın, çünkü kaçamazsın. Sen iyi bir insan olursan, kimse seni kötü duruma düşürmeye çalışmaz. Kaçan insan kaçaktır. Ve kaçaklar asla kurtulamaz."

"Peki ya Doc?" dedi Suzy.

"Bak, sen ona layık değilsen, o da sana layık değildir."

"Ona tuzak kurmak istemiyorum Fauna."

Fauna kendi kendine gülümsüyordu. "İnsanoğlu kendi kurduğu tuzağa düşen tek canlı türü olsa gerek. Suzy, sen öylece dur kızım. Hiçbir şey yapma. Bir şey yapmazsan, kimse Doc'ı tuzağa düşürdüğünü söyleyemez."

"Eh, aslında şey demedi...."

"Asla demezler zaten," dedi Fauna.

Suzy cılız sesle konuştu: "Nefes alamıyorum."

"Bu sabah bir kez bile küfür etmedin," dedi Fauna.

"Etmedim mi?"

"Sarı yıldızlarımdan bazıları birinci sınıf fahişelere ait," dedi Fauna. "Ama senin sarı yıldızını panoya yapıştırdığımda, fahişelik piyasası hiçbir şey kaybetmeyecek Suzy. Patron'un dediği gibi, kalçan fazla küçük ve memelerin fazla büyük senin."

"Doc'ı kafeslemeye çalıştığımı düşünsünler istemiyorum."

"Sen kafeslemiyorsun ki. O işi ben halledeceğim." Suzy'ye düşünceli bir tavırla baktı. "Bu gece kasaba dışına çık da kendine gel biraz."

"Nereye gideyim ki?"

“İstersen San Francisco’ya gidip benim için bir işi halleder-
bilirsin. Orada, bir kiralık kasada küçük bir paketim var. Sana
biraz para veririm. Üstüne başına bir şeyler almanı istiyorum,
bir de şapka. Güzel bir takım elbise al. Yıllarca kullanırsın. Bak!
Montgomery Sokağı’nda gezin; güzel görünen bayanların kıya-
fetlerine bak... kumaşına filan dikkat et, bilirsin. Oranın kadınla-
rı cin gibidir. Yarın geri gel.”

“Beni ayak altından çekmek mi istiyorsun?” dedi Suzy.

“Hı hı,” dedi Fauna. “Çaktın.”

“Neden?”

“Suzy, bu seni ilgilendirmez kızım. İki ve dörtte otobüs
var.”

“Dörttekine binerim.”

“Neden?”

“Şey, Doc’ın böcek toplamaya gittiğini söylemiştin. Hazır o
yokken, kaldığı yere biraz çeki düzen vereyim bari. Yıllardır te-
mizlenmemiş.”

“Küplere binebilir.”

“Ona güzel bir yahni yaparım, ağır ağır pişiririm,” dedi
Suzy. “Çok güzel yahni yaparım.” Masanın etrafından dolana-
rak yaklaştı.

“Ellerini üstümden çek!” dedi Fauna. “Haydi, git şimdi! Ve
beni yufka yürekli bir enayiye çeviren o sözü sakın söyleme bir
daha. En güzel kürklerim gitti!”

“‘Seni seviyorum’ dememi mi kast ediyorsun?”

“İşte o. Sakın söyleme.”

“Tamam,” dedi Suzy.

YAŞLI JINGLEBALLICKS

Doc toplama işini bitirip dört buçuk civarında geri döndü. Yüzden fazla kitonu kıvrılmasınlar diye küçük cam levhalara iple bağlamıştı ve toplama kovalarındaki deniz suyunda yüzlerce yılan yıldızı vardı.

Öldürmek bir deniz zooloğunun en hassas operasyonlarından biridir. Hayvanın canlı haline benzemesini istersiniz, ama bu olanaksızdır. Ölünce rengi değişir, tıpkı bizde olduğu gibi. Ayrıca hayvan şiddet yoluyla öldürülürse kasılır; yılan yıldızları ölürken kollarını bırakır.

Doc Batı Biyoloji'nin ön odasında, ahşap kovalarındaki deniz suyunun bir kısmını döktü. Sonra yılan yıldızlarını altı düz olan büyük bir cam kaba koydu ve üzerlerine biraz deniz suyu döktü. Küçük hayvanlar yılanı kollarıyla bir an çırpındıktan sonra sakinleştiler. Hiç kımıldamadan dinlenmeye başladıklarında, Doc kaba biraz tatlı su ekledi. Kollar huzursuzca kımıldandı. Doc bir süre bekledikten sonra biraz daha tatlı su ekledi. Tatlı su deniz hayvanları için zehirlidir, azar azar verildiğindeyse morfin etkisi gösterir. O küçük yaratıkları gevşetir, yatıştırır, uyutur ve sakince ölmelerini sağlar.

Doc oturup zehrin etkisini göstermesini bekledi. Bir terslik seziyordu. Ne olabilirdi acaba? Bir şey mi unutmuştu? Kendini iyi hissediyordu, sabahki hafif akşamdan kalmalık hali geçmiş-

ti. Tabii ya! Patron'un dükkânındaki bir kasa Bohemia bira. Biliñçaltı ona biralari anımsatmış olmalıydı. Pencereden dışarıya, bakkala baktı. Orada da bir terslik vardı. Sonunda tersliğin ne olduğunu gördü. Laboratuvarın pencereleri temizdi. Doc dönüp laboratuvara bakındı. Plakları raflarda düzgünce duruyorlardı, üst üste yığılmamışlardı. Yerler pırıl pırıldı ve bu koku... sabun kokusuydu.

Doc mutfağa geçti. Tabakları temizdi, tavalari fırçalanmıştı ve pırıl pırıldı. Gaz ocağının üstündeki tencereden nefis bir koku geliyordu. Doc tencerenin kapağını kaldırdı. Fokurdayan kahverengi et suyunda havuç ve soğan vardı ve ince, uzun bir kereviz parçası balık gibi yüzüyordu.

Doc masasına geri dönüp oturdu. Yatağı yapılmış, düzeltilmiş ve tersyüz edilmiş çarşaf temizdi. Doc yalnızlık hissine... sıcaklığa benzer derin bir kedere kapıldı birden. Yan yana dizilmiş ayakbaılarının burunları yatağın altından bakıyorlardı ona.

Zavallı çocuk, diye düşündü Doc. Ah o zavallı, lanet olası çocuk! Bana borç ödemeye mi çalışıyor acaba... kötü bir şey yapmamışımdır umarım. Tanrım, herhangi bir şeyi yanlış anlamamıştır umarım! Ne dedim ki? Bir şey yapmadığımı biliyorum, ama ne dedim? Suzy'yi hayatta incitmem. Tekrar etrafa bakındı. Temizlikten anladığı kesin, diye düşündü. Yahni de harika kokuyor. Cam kabın içine biraz daha tatlı su döktü. Yılan yıldızlarının kolları minik spirallere dönüşüyordu. Yeni zehir eklenince pek kımıldamadılar.

Temiz laboratuvar Doc'ın huzursuzlanıp kaygılanmasına yol açtı. Ve kendi içinde bir eksiklik vardı, bir şey yitmişti. Alt ses çıt çıkarmıyordu. Doc karanlık derinlikleri rahatlatıcı bulurdu her nedense. Plak rafına gitti: Bach olmazdı... hayır, Buxtehude olmazdı... Palestrina da olmazdı. Eli epeydir dinlenmemiş bir albüme gitti. Ne yaptığını bilmeden içini açtı. Sonra da gülümseyerek ilk plağı gramofon platformuna yerleştirdi: Mozart'ın *Don Giovanni*'si* Uvertür başlayınca Doc gülümsemeyi sürdürdü.

* Don Juan efsanesinden esinlenilmiş iki perdelik opera.

rerek mutfağa gitti ve yahniyi karıştırdı. "Don Giovanni," dedi. "Kendimi ona mı benzetiyorum? Hayır! Benzetmiyorum. Peki neden kendimi hem bu kadar iyi, hem bu kadar kötü hissediyorum?" Masasına baktı. Sarı kâğıtlar düzgünce toplanmıştı, kurşunkalemlerinse uçları açılmıştı. "Bir deneyeceğim sanırım." O sırada sundurma basamaklarını koşarak çıkan ayakların sesleri geldi ve içeri Yaşlı Jingleballicks daldı.

Yaşlı Jingleballicks hakkında yazmak deliliktir, ama bu noktada içeri girdiğine göre yazmak gerek. Yaşlı Jay ile zaman geçiren insanlar biraz şaşkına dönerlerdi, bilgelerse yaşadıklarına inanamazlardı bir süre sonra. Gerçek ismi gizli kalmalı, çünkü birçok bronz bağış plaketine yazılı.

Yaşlı Jay'e öyle büyük bir miras kalmıştı ki, zengin olduğunun farkında bile değildi. Herkesi kendi gibi sanıyordu. Bilim insanıydı, ama dahi mi yoksa deli mi olduğunu kimse bilmiyordu ve birçok eğitim kurumuna bağış yapması, birçok projeye sponsor olması ve birçok vakfın yönetim kurulunda yer alması sebebiyle kimse şüphelerini dillendirmeye cesaret edemiyordu. Etrafa milyonlar saçıyordu, ama otlakçılık yaptığı da oluyordu. Birçok akademik kurumdan onur unvanı almıştı, ama bu unvanların bağış beklentisiyle verildiğini ve Yaşlı Jay'in derslerle pek alakası olmadığı halde mezun edilen bir futbolcu gibi olduğunu içten içe ve hınçla düşünenler vardı.

Başının tepesi kelleşmeye yüz tutmuş, sarışın, tıknaz bir adamdı. Gözleri kuş gözleri gibi parlaktı ve her şey ilgisini çekti. Gerçekliğe öyle yakındı ki gerçekçilikle bağını tamamen yitirmişti. Doc onu bazen eğlenceli bulurdu, bazense adamın sonu gelmez miyopça hevesleri karşısında sabrı taşardı. Yaşlı Jingleballicks söyledikleri iyi duyulabilsin diye herkese bağırırdı.

"Telgrafımı aldın mı?" diye haykırdı.

"Hayır."

"Doğumgünün için geldim. Hep hatırlarım. Giordano Bruno'yu* yaktıkları gün."

"Doğumgünüm bugün değil," dedi Doc.

"Hangi gün peki?"

"Cuma."

"Ah! Eh, beklerim."

"Aralık'ta. Tek yatağım var."

"Tamam. Yerde yatarım." Adam mutfağa gitti, tencerenin kapağını kaldırdı ve yahni yemeye başladı... yiyecek parçalarını soğutmak için sallıyordu.

"Daha olmadı," dedi Doc; kendisinin de bağırarak konuştuğunu fark edince canı sıkıldı.

"Yeterince olmuş!" diye haykıran Yaşlı Jay karnını doyurmayı sürdürdü.

"Hitzler geldi," dedi Doc. "Seni Berkeley'nin çimenliğinde görmüşler; dizlerinin üstündeymişsin, topraktan solucan çıkarıyormuşsun dişlerinle."

Yaşlı Jay yarı pişmiş bir havuç parçasını yuttu. "Doğru değil!" diye bağırdı. "Baksana, bu yahni daha olmamış."

"Dedim ya."

"Ah! Eh, anlarsın ya, nar bülbüllerinin solucan avlamalarını seyrettim. O küçük dilenciler pençelerini toprağa epey geçiriyorlar. Çekme kuvvetini merak ettim. Ağzımda klempili ölçü aleti vardı. Sıradan bir gece solucanı altı yüz yirmi dört grama kadar direnebiliyor. Kırk sekiz solucan denedim. Düşünsene! Seksen beş gramlık bir kuş, altı yüz yirmi dört gram ağırlığı çekebiliyor; yani kendi ağırlığının yedi katından fazlasını. O kadar yemelerine şaşmamalı. Sırf beslenmek bile onları acıktırıyor. Nar bülbüllerini sever misin?"

"Çok değil," dedi Doc. "Akşam yemeğimin hepsini yiyecek misin?"

* İtalyan filozof, rahip, gökbilimci/astrolog ve okültist (1548-1600). Teolojik fikirleri yüzünden kâfir olarak görülmüş ve kazığa bağlanıp yakılmıştır.

“Galiba,” dedi Yaşlı Jingleballicks. “Ama daha olmamış. İçecek bir şeyler var mı?”

“Bira getireyim,” dedi Doc.

“Güzel! Çok getir.”

“Destek çıkmak istemez misin?”

“Biraz sıkışığım,” dedi Yaşlı Jay.

“Değilsin,” dedi Doc öfkeyle. “Beleşçisin sen. Elini cebine atınyorsun hiç. Askere giderken laboratuvarı sana emanet etmiştim; beni batırıyordun az daha. Müze camlarının hepsini sen çaldın demiyorum, ortadan kaybolmuşlar diyorum sadece. Numune kavanozlarını sen mi aldın?”

“Şey, evet,” dedi Yaşlı Jingleballicks. Sonra düşünceli bir tavırla ekledi: “Sen bir hayır derneği veya hayır kurumu olsaydın keşke.”

“Ne!”

“Ozaman sana bağış yapabilirdim,” dedi Yaşlı Jingleballicks.

“Eh, kurum değilim ben. Dolayısıyla ne yapıyorsun? Bira-ya iki dolar vermemek için şekilden şekle giriyorsun.” Doc’ın içinde umutsuzlukla neşe birden kafa kafaya çarpışınca, adam bezgince güldü. “Ah Tanrım,” dedi, “sen imkânsız bir şeysin! Gülünç bir fikirsin sadece.”

“Yahnin yanıyor,” dedi Yaşlı Jingleballicks.

Doc ocağa koşup tencereyi aldı. “Bütün suyunu bitirmişsin,” dedi hınçla. “Yanar tabii!”

“Tadı çok güzeldi,” dedi Yaşlı Jay.

Doc bakkala girince “Bir düzine bira ver bana,” dedi.

“Bohemiaları istemiyor musun?”

“Kesinlikle hayır!” dedi Doc. “Misafirim var...” Sonra aklına şeytani bir fikir geldi. “Çok ilginç bir adamdır,” dedi Doc. “Neden gelip bizimle içmiyorsun? Yaşlı... yani arkadaşım satrancı benden daha iyi açıklayabilir sana.”

“Neden olmasın?” dedi Patron. “Biraz sert bir şeyler de getiririm belki.”

“Neden olmasın?” dedi Doc.

Sokağın karşı tarafına geçerlerken Patron “Yarınki partiye gidiyor musun?” diye sordu.

“Tabii.”

“Seni severim Doc, ama seni anlamıyorum. Gerçek değilsin,” dedi Patron.

“Nasıl yani?”

“Eee, yaptığın her şey... eee, şu satranç gibisin. Seni hiç anlamıyorum.”

“Kimse kimse için gerçek değildir mi sanıyorsun?” dedi Doc. “Var olması imkânsız bir adamla tanışacaksın.”

“Öyle konuşma,” dedi Patron huzursuzca.

Basamakları çıkarlarken Yaşlı Jay bağırdı: “Size çok sevindirici bir haber getirdim. İnsanoğlunun soyu tükenecek!”

“Tanıştırayım, Joseph and Mary Rivas,” dedi Doc. “Joseph and Mary, bu da Yaşlı Jingleballicks.”

“Satrançta neden hile yapılamaz?” diye sordu Patron.

“Aaa, yapılabilir, yapılabilir! En azından rakibini yönlendirebilirsin. Aynı kapıya çıkar. Şimdi, nerede kalmıştım? Ah evet... büyük sürüngenlerden sonra sıra bize geldi; soyumuz tükenecek.”

“Güzel!” dedi Doc.

“Yani artık insanlar olmayacak mı?” dedi Patron.

“Evet genç adam. Son şakamızı kendimize yaptık. Biraları açın! İnsanoğlu kendini kurtaracağı derken kendini mahvetti.”

“Kim mahvoldu?” diye sordu Patron sertçe.

“Olympos’takiler gülüyordur,” dedi Yaşlı Jingleballicks. “Kıyamete değil gaz odasına gidiyoruz ve kendi gazımızı ürettiyoruz...”

“Makalem üstünde çalışmak istiyorum,” dedi Doc.

“Güzel! Yardım ederim,” dedi Yaşlı Jingleballicks.

“Ah Tanrım! *Hayır!*” dedi Doc.

“İnsanoğlu sorunlarını çözdü,” diye devam etti Yaşlı Jay.

"Yeryüzünü avcı hayvanlardan temizledi; sıcağı ve soğuşu kontrol altına aldı; bulaşıcı hastalıkları ortadan kaldırdı sayılır. İhtiyarlar yaşadıkça yaşıyor, gençler ölmüyor. En büyük savaşlar bile nüfus artışını dengeleyemiyor. Eskiden küçük bir ordu bile bir senede nüfusu yarı yarıya azaltırdı. Açlık, tifo, veba, verem güvenilir silahlardı. Bir mızrak ucunun sıyırması bile enefeksiyona ve ölüme yol açıyordu. Günümüzde savaşta yaralananların ölme oranı nedir, biliyor musunuz? Yüzde bir. Yüz yıl önce yüzde seksendi. Nüfus artıyor ve toprak verimliliği azalıyor. Öngörülebilir bir gelecekte, nüfusumuz öyle artacak ki bu gezegen bize yetmeyecek. Bizi ancak doğum kontrolü kurtarabilir ve insanoğlunun asla uygulamayacağı bir şey bu."

"Kar-deş!" dedi Patron. "Buna neden bu kadar seviniyorsun ki?"

"Kozmik bir şaka. Sağ kalmaya kafayı takmamız, neslimizin tükenmesinin yolunu açtı."

"Bu son söylediğinden hiçbir şey anlamadım," dedi Joseph and Mary.

Doc'ın elleri doluydu. Sol elinde küçük bir bardak viski, sağ elindeyse bir kutu bira tutuyordu. Önce birini, sonra diğerini yudumladı. "Bütün içgüdülerim bana bu konuya karışmamamı söylüyor," dedi, "bütün dürtülerimse karışmayı istememe yol açıyor."

"Güzel!" dedi Yaşlı Jay. "Viski mi o?"

"Old Tennis Shoes," dedi Joseph and Mary. "İster misin?"

"Belki birazdan."

"Tamam."

"Birazdan oldu," dedi Yaşlı Jingleballicks.

"Her konuda hile yapmak mümkün herhalde," dedi Patron. "Kandırıldığımı hissediyorum."

"Eh, dürtülerim kazandı," dedi Doc. "Bir şeyi unuttun Yaşlı Jingleballicks. Kendi yanlış hesapları yüzünden soyları tükenen canlı türleri oldu gerçekten, ama onlar pek esnek değildi. Mesele yaban sıçanları..."

“O çok özel bir durum,” dedi Yaşlı Jingleballicks.

“Bizimkinin de öyle olmadığını nereden biliyorsun? Yaban sıçanları, nüfuslarının besin kaynağını aşması durumunda ne yapıyorlar? Topluca denize girip intihar ediyorlar, ta ki besin ile nüfus arasında tekrar denge sağlanana dek.”

“Yaban sıçanlarını örnek vermeni yasaklıyorum,” dedi Yaşlı Jingleballicks. “Şu şişeyi uzatır mısın?”

“Yasaklıyormuş, hadi ordan!” dedi Doc. “Yaban sıçanlarının göç etmelerinin sebebi hastalık mı? Yoksa hafıza mı? Yoksa bütünün varlığını sürdürebilmesi için grubun bir kısmına dayatılan psikik bir tezahür mü?”

Yaşlı Jay bağırarak karşılık verdi: “Soyumuzun tükenmeyeceğini kabul etmem! Laf kalabalığı yapıyorsun.” Patron’a döndü. “Bu herifi dinleme. Şarlatanın teki.”

“Eminim öyledir,” dedi Joseph and Mary hayranlıkla.

Doc viski bardağını tabanca kabzası gibi tutarak, parmağını Yaşlı Jay’in kaşlarının arasına doğrulttu. “Hastalık mı dedin? Enfeksiyon? Neredeyse bittiler mi dedin? Peki söylesene, nörotik rahatsızlıklar artmadı mı? Ve tedavi edilebiliyorlar mı, yoksa tedavileri iyice yaygınlaşmalarına mı yol açıyor? Şimdi sen bekle! Sakın konuşmaya kalkma. Eşcinsellik eğiliminin de yaygınlaşması matematiksel olabilir mi sence? Ve insanoğlunun sorununun çözümü bu olabilir mi?”

Yaşlı Jingleballicks “Bunu kanıtlayamazsın,” diye haykırdı. “Boş laflar sadece... abartı. Oldu olacak, beni de nörotik eğilimlere sahip olmakla suçla bari!” Gözleri yaşarmıştı. “Dostum, düşünce dostum, gerçek dostum,” diye inledi.

“Öyle bir şeyi aklımdan bile geçirmem,” dedi Doc.

“Geçirmez misin?”

“Kesinlikle.”

“Yemeğe ne zaman başlayacaksın?” dedi Yaşlı Jingleballicks.

“Yemeğimi sen yedin ya,” dedi Doc.

“Aklıma iyi bir fikir geldi,” dedi Yaşlı Jay. “Sen yemeğe başlarken William and Mary bir şişe viski getirsin, ben de satranç tahtasını hazırlayayım.”

“William and Mary değil, Joseph and Mary.”

“Kim? Ah, sana oyunların en iyisini, insan zekâsının yüce icadını öğreteceğim dostum. Biraz renk katmak için küçük bir bahse tutuşalım mı?”

“Seni namussuz, düzenbaz ihtiyar seni!” diye bağırdı Doc.

“On dolar iyi mi Mary?”

Patron, Doc’tan özür dilercesine omuz silkti. “Öğrenmek için kesenin ağzını açmak gerek,” dedi.

“Yirmi beş yapalım,” dedi Yaşlı Jingleballicks. “Kefenin cebi yok ya.”

Doc bir kutu konserve somonla bir kutu makarnayı tavaya koyup karıştırdı. Üzerine hindistan cevizi rendeledi. Yanmış yahniyle dolu tencereyi soğusun diye lavaboya koydu üzüntüyle.

Hava kararınca Patron bakkala geri döndü ve Cacahuete’ye üçüncü bir şişe viski getirmesini söyledi. Üst kata çıkıp, hüzünlü ve görkemli bir Tehuano* şarkısı söyleyerek ileri geri dans eden ıslak sırtlıların arasına katıldı. “*Sandunga,*” diye şarkı söylüyorlardı, “*Sandunga mama mia...*”**

Doc’la Yaşlı Jay giderek kararan laboratuvarı üçüncü Old Tennis Shoes şişesine geçtiler sessizce.

“Yatakta yeterince oturdun,” dedi Doc. “Artık ben oturmak istiyorum.”

“Tamam. Yaşlandıkça beklentilerim azalıyor... ve kimse bir şey vermiyor bana, sözde dostlarım bile.”

“Bana bak! İlk akşam yemeğimi yiyip berbat ettin, ikincisini mideye indirdin, biramı içtin, viskiden iki bardak içtin, yatağıma kuruldun, iki gramofon plağı kırdın ve ayrıca dolmakalemi mi cebine attığını gördüm. Patron’u kandırıp yirmi beş dolarını

* Güneydoğu Meksika’daki Tehuantepec’in yerlilerine verilen isim.

** “La Sandunga”, Tehuantepec bölgesinin gayriresmî milli marşıdır.

almayı nasıl becerdiğini de bilmiyorum. Ona bazı durumlarda atın dümdüz üç kare sıçrayabileceğini söylememeliydin... dü-rüstçe değil bu."

"Biliyorum," dedi Yaşlı Jingleballicks. Yastığa sevgiyle, pat pat vurdu. "Haydi buraya uzan da rahatla. Sana içki getireyim. Şimdi kendini daha iyi hissediyor musun?"

"Ah, iyiyim," dedi Doc.

"Baksana, karşıdaki mekân hâlâ açık mıdır?"

Doc hiddetle doğruldu. "Oradan uzak dur!" dedi. "Sersem moruk! Yat zıbar."

"Neden gitmeyecekmişim? Fiyat uygunsa, neden kendimi kadınların güzelliğinden mahrum bırakayım ki? Tatlı seslerini duyabiliyorum ve beyaz, bingil bingil memelerinin inip kalktığını görüyorum..."

"Ah, kapa çeneni!" dedi Doc.

"Ne oldu sevgili dostum? Sen aşk için daha uzaklara gidip daha fazla para ödemekten geri durmazdın hatırladığım kadarıyla?"

"Cehenneme git," dedi Doc. "Ama cehenneme burada git."

YAKLAŞAN FIRTINA

Doc'la Yaşlı Jingleballicks ikisinin de anlamadığı bir konuda tartışırken, Fauna'nın ofis niyetine kullandığı yatak odasında oturan Mack'in bedeni rahat ama ruhu huzursuzdu. Elinde tuttuğu Venedik malı cam gonca vazoda viski vardı. Fauna'ya içini döküyor, yıllardır hayatına girmemiş bir probleminden bahsediyordu.

"Palas'ta eskiden partiler düzenlenmediğini ve kavga edilmediğini düşünme," dedi. "Gay'in vefat ettiğini öğrenince anısına öyle bir danslı parti düzenledik ki, Salinas Rodeosu'na* taş çıkartırdı. Gay görse gurur duyardı... içeri girebilseydi tabii."

"Yas tutanlardan üçünün ertesi gün Gay'in yanına gittiği söyleniyor," dedi Fauna.

"Kazalar olur, normal karşılamak gerek," dedi Mack mütevazılıkla. "O parti iyiydi. Ama bu seferki özel. Mesele sadece Doc'ın sadık arkadaşlarının sevgili dostlarına bağış yapmaları değil. Flophouse Palas'ta kutsal evlilik bağının da ilk adımı atılacak. Yalıçapkınları bir araya gelip didişecek. Ben ve çocuklar bu meseleyi çok önemsiyoruz."

"Ama kıyafetiniz yok," dedi Fauna.

* 1911'den beri Salinas Rodeo Alanı'nda düzenlenen California Rodeosu.

“Evet! Birilerinin standart belirlemesi gerektiğini düşünüyö-
ruz. Sadık dostlar serseri gibi görünürse, serseriler ne gibi gö-
rünür?”

Fauna başıyla onayladı. “Ne demek istediğini anlıyorum. Ne
kadar ileri gitmek istiyorsunuz... smokin?”

“Tanrım, hayır!” dedi Mack. “Pantolonla ceket aynı kumaş-
tan olsun yeter, bir de kravat mecburiyeti olmalı; açık renk pap-
yon da yasak olsun. Sonuçta ciddi meseleler söz konusu Fauna.”

Fauna kurşunkalemiyle kafa derisini kaşıdı.

Mack devam etti: “Eskisi kadar genç değilim. Artık kaç par-
tiyi kaldırabilirim bilmiyorum.”

“Hiçbirimiz gençleşmiyoruz,” dedi Fauna. Kurşunkale-
mi dişlerine tık tık vurdu. Kendisinin de bir sorunu vardı ve
Mack’ten tavsiye istemek niyetindeydi. Şimdi iki sorun çakışı-
verdi ve ikisinin de çözümü doğdu. Gözleri muzafferce parla-
yan Fauna “Buldum!” dedi.

“Lafı dolandırmadan anlat,” dedi Mack. “Bugün pek uyu-
madım.”

Fauna ayağa kalkıp, astroloji haritalarını göstermekte ve kız-
ların duruşlarını düzeltmekte kullandığı değneği buldu. Elinde
asası varken daha iyi konuşuyordu. “Buna içilir,” diyerek içki
koydu.

Mack gonca vazoyu boynundan tutup çevirerek içkisine bak-
tı. Kahverengi viski kırmızı cam yüzünden yeşil görünüyordu.

“Bir zamanlar çok zengin bir kraliçe vardı,” dedi Fauna. “Bir
ev kıyafetine gözünü kırpmadan iki yüz dolar verirdi. Öyle çok
bilezik takardı ki kollarını kaldıramazdı. Doğumgünü partisine
veya idam törenine filan gideceği zaman ne giyerdi, biliyor mu-
sun?”

“İşçi tulumu,” dedi Mack.

“Hayır, ama yaklaştın. Sütçü kız kıyafeti giyerdi. Bir ineği
yıkayıp getirirlerdi ve kraliçe altın bir tabureye oturup süt sa-
ğardı. Bir yaşlı kadın daha var. Kaymak tabakadan. Düzenlediği

partilere kimse giremiyor. O kadın başına eşarp bağlıyor. Yıllardır yapıyor bunu. Kalabalığa bakıp da eşarp göremezsen... bil ki o kadın orada değildir."

Gonca vazoyu dudaklarına götüren Mack'in eli titredi. "Düşündüğüm şeyi mi düşünüyorsun?"

"Maskeli balo!" diye haykırdı Fauna. "Dünyada iki çeşit insan maskeli balo düzenler... fazla parası olanlar ve hiç parası olmayanlar."

Mack içten içe gülümsedi. "Bir içki daha alabilir miyim?"

"Kendin al," dedi Fauna. "Maskeli balo düzenlenmesinin başka sebepleri de vardır. İnsanlar kendilerinden sıkılırlar. Maskeli balo sayesinde bir süreliğine başka biri olurlar."

Mack saygıyla konuştu. "Anlayamadığın bir şey olursa Mack'e sor derlerdi eskiden. Sen pabucumu dama attın Fauna. İdeal kadınsın sen. Tanrı'nın bir lütfusun."

"Beğendin mi?"

"Beğenmek ne kelime! Fauna, *Life* dergisi bu partiye davet edilmek için kışını bile verirdi."

"Bir tamamız olmalı."

"Nasıl yani?"

"Milletin kafasına eseni giymesine izin veremeyiz. Nasıl şeyler giyeceklerini bilemezsin. Partide fahişe kılıklılar ve çuval giymiş insanlar istemem."

"Haklısın galiba. Fikrin var mı peki?"

"'Peri Kraliçesi'nin Sarayında' nasıl?"

"Olmaz," dedi Mack. "Bir kere Joe Elegant'ın duygularını incitmeye hakkımız yok; ikincisi polisler..."

"Peki 'Pamuk Prenses'le Yedi Cüceler' nasıl?"

"Gözümde canlandırdım," dedi Mack. "İyi olur bence. Hayalimdeki cücelerin bazıları serseri gibi görünüyordu gerçi. Hazel'ı peri olarak hayal edemiyorum; ama büyük, iri, kocaman bir cüce olmak ona gayet yakışır bence."

"Bu temanın güzel tarafı bu," dedi Fauna. "Biraz serbestlik katıyor."

“Buna içelim mi?”

“Kesinlikle! Sen millete söylersin Mack, tamam mı? Cüce, prens veya prenses kılığında gelmeyenler giremez. Şu vazoyu düzgün tut.”

“Doc hariç ama,” dedi Mack.

“Baksana,” dedi Fauna, “beşe yedi bahse girerim ki Doc kravat takacak.”

EY MUHTEŞEM GÜN!

Sardalye Sokağı'ndaki iletişim sistemi büyü kadar gizemli ve ışık kadar hızlıdır. Fauna'yla Mack partinin maskeli balo olması- na cuma akşamı 9:11½'ta karar verdiler. 9:12'de büyü başlamıştı ve 9:30'da, haberi uykuda veya sarhoş ya da uzakta olmayan herkes almıştı artık. Uzun süredir erkeksiz olan fesat bir kadın "Kostümlü olup olmadıklarını nereden bileceksiniz?" dedi... Kendi berbat hayatı yüzünden böyle konuştuğu belliydi. Ama genel olarak haber şaşkınlık ve sevinçle karşılandı. Mack'in itibarı iyice arttı.

Bilet sahiplerini şunlar bekliyordu: Flophouse Palas'ta parti; şenlik havasında bir çekiliş; sokağın tarihinde görülmemiş öl- çüde heyecanlı bir nişan; üstüne üstlük bir de kostüm partisi! Bunların herhangi bir tanesi bile yeterli olurdu. Bir araya gelme- leriye, kutlamanın felakete dönüşmesi potansiyeli taşıyordu.

Fauna rahat bir nefes aldı, çünkü maskeli balo fikri en büyük sorununu çözmüştü. Suzy'nin belirli bir şekilde giyinmesini isti- yordu, ama Suzy dikkatli bir maymun olduğundan Fauna'nın tercihlerine direnirdi. Oysa artık Fauna'nın sözünü dinletmesi kolaydı. Pamuk Prenses'in gardırobuyla genç, güzel bir gelinin gardırobunun arasında pek az fark vardır.

* Lewis Carrol'ın *Aynanın İçinden* (1871) adlı kitabının birinci bölümündeki "Jabberwocky" adlı şiirden bir dize.

Fauna'nın iki tarafı da pek tanımadığı, onlarla çok yakın olmadığı halde ikisini evlendirmeyi kafaya takmasını tuhaf bulanlar çıkacaktır ve bu konuda da gayet haklı olacaklardır. Ama Fauna yaşadığı birçok deneyimden sonra, çoğu insanın birincisi ne istediğini bilmediğinden, ikincisi istediklerini nasıl elde edeceğini bilmediğinden ve üçüncüsü, istediklerini elde ettiğinin farkına varmadığından emindi artık.

Fauna sağlam kaanaatlere sahip olmakla kalmayıp, onların sorumluluğunu üstlenmeye gayet gönüllü olan nadir insanlardandı. Doc ile Suzy'nin birlikte olmaları gerektiğini biliyordu. Ve onlar bu mutluluğa kendi başlarına ulaşamayacak kadar şaşkın, düşüncesiz ya da utangaç olduklarından, Fauna bu işi onların yerine halletmeye hazırdı. Onu eleştirenler "Ya yanılıyorsa! Belki de bu ilişkinin başarılı olma şansı yoktur," diye haykıracaklar. Fauna bunu duysa şöyle yanıt verirdi: "Şimdiki halleri de çok iyi sayılmaz. Bakarsın işe yarar. Kaybedecek neleri var ki? Hem düşününce, herhangi bir insanın şansı ne kadardır ki? Doc kravat taktı, değil mi? Yanılıyorsam da bu benim suçumdur. Arada sırada kavga edecekler elbet. Kim etmez ki? Ama belki başka şeyler de yaşayacaklar. Herhangi bir insanın bunları yaşama şansı nedir?"

Ve insanların düşünüp taşındıktan sonra kendileri adına bizzat karar vermeye hakları olduğu söylene, Fauna şöyle karşılık verirdi: "Düşünen kim var ki? Ben düşünabiliyorum, çünkü dışarıdan bakıyorum."

Ve işgüzarlıkla suçlansa şöyle derdi: "Çok doğru! Hayatım boyunca işgüzarlık yaptım ben!" Fauna'yla tartışırsanız kazanamazdınız, çünkü önce size hak verip sonra da kendi bildiğini okurdu. Astrolojiyle ilgileniyordu, çünkü akıllı ve bilgili arkadaşlarının tavsiyesine kulak asmayan insanların, gezegenlerin... söylenene göre çok uzaklarda ve kendi halinde takılan gezegenlerin emirlerine körü körüne uyduklarını keşfetmişti. Doc astrolojiyi reddederdi, dolayısıyla çaktırmadan yönlendirilmesi

gerekliyordu. Fauna teşekkür beklemiyordu. Bundan çoktandır vazgeçmişti. Doc iç dünyasının karanlık sesini yorumlayamıyordu, oysa bu ses Fauna'nın kulaklarına çok yüksek geliyordu. Fauna onun yalnızlığının farkındaydı. Onunla birlikteyken, Doc'ın alt sesi diğer tüm sesleri bastırıyordu.

Fauna cumartesi sabahı, evdeki bütün kızların tüm giysilerini onun ofisine getirip yatağına bırakmalarını sağladı.

Mabel doğuştan yetenekli, usta bir fahişeydi. Mabel hangi dönemde, hangi rejim altında yaşarsa yaşasın, uyum sağlama dönemini geride bıraktıktan sonra tam da Sardalye Sokağı'nda yaptığı işi yapardı. Bunun kaderle ilgisi yoktu; kabiliyetle eğitimlerin karışımıydı daha çok. Mabel kulübede de doğsa, şatoda da doğsa fahişeliğe meylederdi.

Fauna'nın yatağının üstüne yığılmış güzel giysiler etkileiyordu. Kızlar o elbiselerden bazılarını giyip de postaneye gitmeye kalksalar, kendilerini kodeste bulabilirlerdi.

Mabel, Fauna'yı kenara çekip onunla baş başa konuştu. Odasının kapısı kapanınca "Ninem Avrupa'dan göçmüştü," dedi. Yazı masasının en alt çekmecesini açıp, hava geçirmeyecek şekilde seloteyle bantlanmış kahverengi bir kâğıt paket çıkardı. Paketi yırtarak açarken "Anneme ninemden kalmış, annemden de bana kaldı," dedi. "Hiçbirimizin ihtiyacı olmadı." Kat kat kâğıtları açtıktan sonra nihayet yatağına bir elbise serdi... bu bembeyaz keten gelinlikte beyaz çiçek nakışları vardı... dikiş iplikleri öyle inceydi ki, seçilmeleri güçtü. Gelinliğin üst kısmı daracıktı, eteğiye oldukça kabarıktı. Mabel bir kutuyu açtı ve gelinliğin yanına bir gümüş gelin tacı bıraktı. "O kız gelinliğe zarar vermez herhalde," dedi Mabel. "Söyle ona, üstüne bir şey dökmesin. Ben tacı parlatırım, biraz karardı... hakiki gümüş!"

Fauna'nın bir kez olsun dili tutuldu. Parmakları hafif ve hoş kumaşa dokundu. Kolay kolay ağlayacak kadınlardan değildi, ama bu gelinlik onu ağlatacaktı neredeyse. "Pamuk Prenses!" dedi nefes nefese. "Dikkatli olmazsam kendi sözlerime kanacağım. Mabel, siyah küpelerimi vereceğim sana."

“Bir şey istemem.”

“Siyah k pelerimi istersin!” dedi Mabel.

“İyi, tamam!” dedi Mabel.

“Suzy zorlanırsa bu gelinliğe sığar bence,” dedi Fauna.

“Olmadı korse kullanır.”

“Sen iyi bir kızsın. Seni de evlendirmemi ister misin?”

“Hiç istemem!” dedi Mabel. “Burayı seviyorum. Bu torbada duvak da var.”

“Duvak güzel durur mu bilmem, ama deneriz,” dedi Fauna.

“Aman, o kız hayatında duvak görmemiştir,” dedi Mabel.

İnsanlar maskeli baloda ne giyeceklerini düşünmeye harcadıkları çabayı, bu konuda gösterdikleri özeni ve yürüttükleri muhakemeyi uluslararası meseleler, siyaset, hatta kendi işleri konusunda sergileseler, dünya çok daha sorunsuz bir yer olurdu. Y zeyssel bakıldığında Sardalye Sokağı her zamankinden sessizdi, ama i ten içe kaynıyordu. Flophouse Palas’ın bir köşesinde 2. Whitey, k    Johnny Carriaga’ya iskambil kartı saklama sanatını özenle öğretiyordu. Johnny Carriaga piyango çekilişi için  d n   alınmıştı –daha doğrusu kiralanmıştı–; Alberto Carriaga en b y  k evladından faydalanılması karşılığında altmış iki sent, yani bir galon şarap parası almıştı. Johnny’nin Cupid kılığına girmesi, k ğit kanatlı ve yaylı, oklu ve sadaklı olması planlanmıştı. Sadak, piyango çıkacak bileti saklamak için eklenmişti. Piyangonun hileli olacağını sokaktaki neredeyse herkes bildiğinden, hile yapmayı alınlarının akıyla becermeleri onur meselesi haline gelmişti. Johnny’ye pek g venilmediğinden, sadağa vantuzlu oklar konmuştu.

2. Whitey, bir iskambil kartını tam piyango bileti boyutunda kesmişti. “şimdi tekrar dene Johnny,” dedi. “Hayır, kartın kenarını görebiliyorum. Bak! Avcunla kenarlardan böyle bastır. şimdi tekrar dene. İşte  yle! Bu iyiydi. şimdi kartı sadaktan  ıkarmanı görelim. Bir elinle yayı salla... şöyle... salla ki diğer eline baksınlar ve şöyle de...”

“Biliyorum,” dedi Johnny. “Ben Aşk Tanrısı Cupid'im ve masum kalpler için boncuk çekeceğim.”

“Tanrım! Çok güzel,” dedi Eddie. “Mack bu lafları nereden buluyor acaba?”

“Uyduruyor,” dedi 2. Whitey. “Şimdi sağ elinle oku kaldırırken, sol elinle bileti sadaktan çıkar. Dene.”

“Ben-Aşk-Tanrısı-Cupid'im,” diyen Johnny oku salladı.

“Bu iyi,” dedi 2. Whitey. “Ama biraz daha pratik yapman gerek. Sol eline bakma Johnny. Yaya bak. Şimdi, işte kâse. Bileti düşürmeden kartları karıştır. Haydi, pratik yap.”

“Otuz beş sent istiyorum,” dedi Johnny.

“Ne!”

“Otuz beş sent vermezseniz herkese söylerim.”

“Mack,” dedi 2. Whitey, “bu çocuk fiyatı artırdı.”

“Ver gitsin,” dedi Mack. “Ben sonra yazı tura oynarım onunla; çift ya da hiç.”

“Senin o çift turalı bozuklukla oynamam,” dedi Johnny.

“Zamane gençlerinin büyüklerine hiç saygısı yok gibi görünüyor,” dedi Eddie. “Benim pederle öyle konuşsam dayacağı yerdim.”

“Senin peder piyangoda hile yapmıyordu belki,” dedi Johnny.

“Bu çocuğa güven olmaz,” dedi 1. Whitey. “Kötü çocuklar nereye gider, biliyor musun Johnny?”

“Biliyorum tabii, oraya gittim,” dedi Johnny.

“Ona otuz beş sent ver,” dedi Mack.

Hepimizin içinde gizli özlemler yatar! Kırık bir burunla pis pis bakan gözlerin ardında kibar, soylu bir insan vardır belki; Joe Elegant'ın yapmacık tavırlarının, sembollerinin ve mitlerinin ardında bir erkeğin açlığı yatıyor olabilir. İnsan tek bir akşamlığına bile olsa istediği herhangi bir şey olabilse, ne olmak isterdi? Hangi sırrı açığa çıkardı?

Flophouse Palas'ta düzenlenecek piyango çekilişiyile nişan partisinin temasının seçilme sebeplerinden biri Hazel'dı. Hazel'a cüce denebilirdi kesinlikle. Ama masalı dinleyip sorular sorunca ve onu olabildiğince iyi anlayınca, Beyaz Atlı Prens olmayı seçti. Beyaz ipek kısa pantolon ve siyah kısa ceket giydiğini, sol elinin küçük bir kılıcın kabzasını okşadığını hayal etti.

Ona en güzel rolü, sevimli yaşlı Huysuz rolünü önerdiler. Ona Kokarca Sweet Pea rolünü önerdiler, ama Hazel hayalinden vazgeçmedi. Beyaz Atlı Prens olmakta diretti. Bundan daha küçük taleplerin arkadaşlıkları bitirdiği görülmüştür.

"Tamam," dedi Mack, "nasıl istersen. Kostüm konusunda sana yardım edecektim, ama artık benden paso. Beyaz Atlı Prens olacaksan tek başınasın Hazel."

"Çok da tın," dedi Hazel. "Yardımlını isteyen mi var sanki? Beyaz Atlı Prens olamadın diye hasetinden çatlıyorsun bence."

"Alakası yok," dedi Mack. "Ben ağaç kılığında gideceğim."

"Nasıl yani?"

"Masal ormanda geçiyor, değil mi?" dedi Mack. "Biraz anonimlik istiyorum. Ormana bakmaktan ağacı göremezsin ya."

Hazel gidip servinin dibine oturdu. Karamsardı ve korkuyordu, çünkü aklına fikir gelmiyordu hiç ve fikir bulmaya çalıştığında da fikirler çığlık çığlığa kaçıyorlardı. Ama kararlıydı. Beyaz Saray'ı hayal kırıklığına uğratamazdı. Başkanlığa mahkûm bir insan cüce kılığında gidemezdi. Ona yakışmazdı bu. Daha sonra, sabahleyin Bear Flag'in arka kapısına gidip Joe Elegant'tan yardım istedi.

Joe gülümsedi. "Sana yardım edeceğim," dedi fesatça.

Sokağın her yerinde sandıklar açılıyor ve naftalin kokusu sokağın ortasına kadar yayılıyordu. Ve sokağın her yerinde insanlar, masalı gardıroblarına uyacak şekilde değiştiriyorlardı. Sözsüz bir anlaşma gereği, kimse Pamuk Prenses olmayı planlamıyordu.

Batı Biyoloji'de Doc acı içinde uyandı; yerde yatmaktan her tarafı tutulmuştu. Bir an kımıldamadan yatıp, en çok acıyan yerini saptamaya çalıştı. Ona en çok acı veren şeylerden biri, Yaşlı Jingleballicks'i kendi yatağında yatmaya zorlamış olmasıydı. Bu fedakârlığın sebebi alkolden ve muhtemelen mazoşizmden kaynaklanan manyakça bir cömertlikti. Doc sızlayan dirseğinin üstünde doğrulup, mışıl mışıl uyuyan yaşlı piçe baktı... adamın parlak pembe başını hale gibi çevreleyen sarı saçına ve hafifçe, rahatça horlarken ağzından çıkan nefesin buharına baktı.

"Uyan!" diye bağırdı Doc hiddetle.

Solgun gözler titreşti. "Kahvaltıda ne var?" dedi Yaşlı Jay.

"Akşamdan kalma olacak kadar bile nezaketin yok mu?"

"Kesinlikle var," dedi Yaşlı Jay vakarla. "Bira içelim mi?"

"Başın ağrıyor mu?"

"Evet."

"Eklemlerin ağrıyor mu?"

"Evet."

"Düşük tansiyondan kaynaklanan depresyonun var mı?"

"Hem de çok şiddetli."

"Tamam öyleyse," dedi Doc. "Biraları sen al."

Solgun gözler umutsuzlukla devrildi. "Sen al, yarısının parasını ben vereyim."

"Hayır."

"Bak ne diyeceğim... sana borç vereyim."

"Hayır."

Yaşlı Jingleballicks'in gözleri kasvetliydi. "Pantolonumu ver," dedi ve pantolon cebinden çıkardığı bir çeyreklikle on senti uzattı.

"Hayır," dedi Doc.

"Tanrı aşkına! Ne istiyorsun?"

"İki dolar istiyorum."

"İki dolara altı şişe alınır yahu!"

"Aynen. Tuzağa düştün Yaşlı Jingleballicks ve bunu biliyorsun."

Yaşlı Jay pantolon ceplerini karıştırıp iki tane birer dolarlık banknot buldu. "Eğlence masrafı diye yazıp vergiden düşebilirim belki," dedi.

Doc pantolonuyla gömleğini giyip sokağın karşı tarafına gitti. Acele etmedi. Bir şişe birayı çabucak içtikten sonra ikincisini yudumlarken, Joseph and Mary'den günün haberini aldı.

Laboratuvara dönünce, geriye kalan dört soğuk şişeyi masaya koydu.

"Para üstü nerede?" diye sordu Yaşlı Jay.

"Para üstüyle içtim," dedi Doc. Kendini iyi hissetmeye başlamıştı. Yaşlı Jay'ın somurttuğunu gördü. "Seni cimri, yaşlı düzenbaz seni," dedi mutlulukla, "bir kez olsun tongaya bastın." Ve devam etti: "Seni anlayabilsem keşke. Milyonların vardır, ama hâlâ cimrisin, mırın kırın ediyorsun ve düzenbazlık peşindesin. Neden?"

"Bira ver lütfen. Ölüyorum," dedi Yaşlı Jinglebalicks.

"Öyleyse biraz daha öl," dedi Doc. "Ölmeni görmeye bayılıyorum!"

"Benim suçum değil," dedi Yaşlı Jay. "Bir ruh hali bu. Amerikan ruh hali denebilir. Vergi kanunları yepyeni bir insan türü yaratıyor... psikozdan çok psişe yaratıyor. İki üç nesil sonra tüm insanlar bizim gibi olur belki. Artık bira alabilir miyim?"

"Hayır."

"Parası olan adam 'Buna param yeter mi?' diye sormaz, 'Bunu vergiden düşebilir miyim?' diye sorar. Öğle yemeğine çıkan iki adam hesabı ödemek için kavga ederler, oysa ikisi de vergiden düşecektir... koca bir ulus, kanunları tarafından namussuzluğa teşvik ediliyor, çünkü dürüstlük cezalandırılıyor. Ama daha kötüsü de var. Bir şişe bira verirsen anlatırım."

"Önce anlat."

"Vergi kanunlarını ben yazmadım," dedi Yaşlı Jay titreyerek. "Elimizdeki tek yaratıcı şey birey, ama kanun bireylere para bağışlamama izin vermiyor. Ancak bir gruba, bir organizasyona

bağış yapabilirim... ve grupların şimdiye kadar yarattığı tek şey muhasebecilik. Bir bireyin benden bağış alabilmesi için grubun parçası olması, dolayısıyla da bireyselliğini ve yaratıcılığını yitirmesi gerek. Kanunu ben yazmadım. Cömertliği bastıran ve hayırseverliği kazançlı bir iş haline getiren kanundan nefret ediyorum. Şirketler boşa yaptıkları ödemeler yüzünden mali verimliliklerini kaybediyorlar. Bundan nefret ediyorum, ama yapıyorum. Mikroskoba ihtiyacın olduğunu biliyorum, ama sana veremem çünkü dört yüz dolarlık mikroskop vergilerle birlikte bana bin iki yüz dolara mal olur –eğer sana verirsem–, ama bir kuruluşa verirsem hiçbir maliyeti olmaz. Sen de yaratıcılığın sayesinde ödül kazansan, o paranın çoğu vergilere gider. Tanrı biliyor ya, vergilere karşı değilim! Ama paylaşmanın verdiği iç huzuru yerine kirli çıkarlar yüzünden hayırseverlik yapmaya sevk eden kanunlardan nefret ediyorum. Ve artık bana bira vermezsen, şeye mecbur kalacağım...”

“Al sana bira,” dedi Doc.

“Kahvaltıda ne var?”

“Tanrı bilir. Bu gece Flophouse Palas’ta maskeli balo düzenlenecekmiş. ‘Pamuk Prenses Ve Yedi Cüceler.’”

“Niye ki?”

“Bilmem.”

“Kırmızı cüce kılığında gideceğim,” dedi Yaşlı Jingleballicks.

“Ölen bir yıldız,” dedi Doc. “Şu saçının haline uyuyor aslında.”

Bira bitince, kahvaltıya gerek kalmadığına karar verdiler. Altı şişe bira daha almak için tekrar bakkala giden Doc birden cömertlik hissine kapılınca Bohemiaları da aldı.

“İşte bira diye buna derim,” dedi Yaşlı Jingleballicks. “Meksikalılar büyük ve soylu bir halktır. Güneş Piramidi ve bu bira... bu kadarını üretememiş uygarlıklar var. Dün gece makalenden bahsetmeye başlamıştın, ama aklın bir kıza gitti. O kıızı görmek isterim.”

“Makalemden bahsetmek istiyorum. Amacım kafadanbacaklıların duygusal tepkileri arasında paralellikler kurmak ve bu tepkilere eşlik eden patolojik değişimleri gözlemlemek. Ahtapotların vücut duvarları yarı saydamdır. Bu değişimleri gerçekleştikleri sırada gözlemlemek uygun ekipmanla mümkün olabilir. Bazen basit organizmalar daha karmaşık organizmaların anahtarını sunabilir bize. Örneğin erken bunamanın tamamen psikotik bir belirti olduğu düşünülüyordu, ta ki fiziksel semptomlar da gözlemlenene dek.”

“Neden makaleni yazmıyorsun?”

“Yazmaya korkuyorum galiba. Başlayınca bir tür dehşete kapılıyorum.”

“Başaramazsan ne kaybedersin ki?”

“Hiçbir şey.”

“Başarırsan ne kazanırsın?”

“Bilmem.”

Yaşlı Jingleballicks, Doc’ı müşfikçe süzdü. “Huysuzluğun geçecek kadar bira içtin mi?”

“Ben asla huysuz değilimdir.”

“Hadi ordan! Dün gece çok üstüme geldin. Duygularımı incittin.”

“Üzgünüm. Ne diyecektin?”

“Başlarsam bitirmeme izin verir misin?”

“Denerim.”

“Çocuk sahibi olmasa da bebekler hakkında her şeyi okumuş bir kadına benzetiyorum seni,” dedi Yaşlı Jay. “İçinde tatminsizlik var. Bence bir şeyi ihlal ettin veya kendinden esirgedin... sanki çok yiyip de hiç A vitamini almamış gibisin neredeyse. Aç değilsin, ama açlıktan ölüyorsun. Böyle düşünüyorum.”

“Hayatımda eksik olan bir şey düşünemiyorum. Özgürüm, rahat yaşıyorum ve sevdiğim işi yapıyorum. Atladığım bir şey var mı?”

“Eh, dün geceki bütün konuşmalarımızda konu dönüp dolaşıp Suzy diye bir kıza geldi...”

"Tanrı aşkına!" dedi Doc. "Suzy'nin ne olduğunu biliyor musun sen? Cahil, küçük bir sürtük o; bir orospu! Onu sırf Fauna istedi diye akşam yemeğine çıkardım. Ona duyduğum ilgi, yeni bir ahtapot türüne duyduğum ilgiden farklı değil. Sen hep lanet olası bir budalaydın Yaşlı Jingleballicks, ama lanet olası bir romantik budala olmadın asla."

"Romantizmden bahseden kim? Ben açlıktan bahsediyordum. Tamamen kendin olamayışının sebebi kendini başka birine tamamen vermemendir belki de."

"Bu lanet olası ezoterik saçmalıklardan gına geldi artık!" diye haykırdı Doc. "Seni neden dinliyorum bilmem."

"Öyleyse neden kızdığını bulmaya çalış," dedi Yaşlı Jay. "Ne?"

"Eh, doğru değilse inkâr edilmeye değer olmayan bir şeyi inkâr etmek için epey enerji harcamıyor musun?"

"Bazen delinin teki olduğunu düşünüyorum," dedi Doc.

"Ne yapacağım, biliyor musun?" dedi Yaşlı Jay. "Bir şişe viski satın alacağım."

"İnanmıyorum!" dedi Doc.

KUTSAL NEHİR ALFRED'İN AKTIĞI YER*

Hazel'in Flophouse** Palas'a ismini yıllar önce, çocuklar oraya ilk taşındığında verdiğini pek az kişi bilir. Bir eve sahip olmanın sevincini yaşayan Hazel bildiği bir şeyle bilmediği bir şeyi, bilenle bilinmeyeni, yalınla egzotiği birleştirerek bir isim türetti; sonra da bu isim eyaletin dört bir yanındaki bazı insanlar tarafından benimsendi. Ve yıllar geçtikçe Flophouse Palas isminin hakkını verdi. Çocukların barınağı ve ana üssü oldu. Ayrıca orada birtakım şaşırtıcı olaylar yaşandı.

Binanın kendisi etkileyici değildi... sekoya tahtasından ve kırık tuğladan yapılmaydı, çatısı katranlı kâğıtla kaplıydı, sekiz buçuk metre uzunluğunda ve dört metre yirmi beş santim genişliğindeydi, iki tane kare penceresi ve iki yanında birer kapısı vardı. Mack ile çocuklar bu sade, kutu gibi binaya bazı ilginç eşyaları, zekâlarının ve emeklerinin ve bazen de talihsizliklerinin ürünlerini taşımışlardı. Büyük dökme demir soba gayet iyi durumdaydı ve benzediği Kolezyum'dan daha dayanıklı gibiydi. Bir zamanlar bir köpeğin yuvası olan sarkaçlı duvar saatinin içi boştu artık... ve Eddie öldüğünde onun içinde gömülmek istiyordu. Çatı tamir edilmediği için bütün yataklar sayvanlıydı

* İngiliz Romantik şair Samuel Taylor Coleridge'in (1772-1834) "Kubilay Han" adlı şiirinin "...Kutsal Nehir Alph'ın aktığı yer / İnsanoğlunun ölçmediği mağaraların içinden..." dizelerinin parodisi.

** İng. Ucuz, döküntü otel ya da pansiyon.

ve Gay'in yatağına el sürülmüyordu... kumaş artıklarından dikilmiş yorganın kıvrık kenarı alttaki gri, çubuklu pazen çarşafı sergiliyordu. Gay'in *Yaşanmış Şaşırtıcı Çöl Öyküleri* kitabı bıraktığı yerde, elma kutusunun üstünde, 62. sayfası açık halde duruyordu; en değerli varlığı olan koleksiyon nesneleri, 1914 yapımı bir Willys-Knight otomobilin ayna dişlisiyle pinyonları, kutunun içine serilmiş bir siyah kadife kumaşın üstünde yatıyordu. Çocuklar Gay'in yatağının başucundaki rafa, içinde küçük bir çiçek demeti bulunan gösterişli bir içki bardağı koymuşlardı; çünkü Gay çiçeklere bayılırdı. Onları yerdi... özellikle de kırmızı gülleri, hardal çiçeklerini, yabani şalgam çiçeklerini ve bir cins dalyanın taçyapraklarını. Kimsenin Gay'in yatağına oturmasına ya da orada uyumasına izin verilmemişti. Çocuklar onun günün birinde geri dönebileceğini düşünüyorlardı; oysa öldüğü bildirilmişti ve asker sigortası ödenmişti.

Flophouse Palas'ta birçok kutlama yapılmıştı, ama bu seferki en büyüğü olacaktı. Binarun dış cephesi beyaza boyanmıştı. Yataklar bitleştirilmiş ve binarun içi çam dallarıyla kamariye şeklinde süslenmişti. Büyük soba bara dönüştürülmüştü, fırınsa buz parçalarıyla doluydu. Arka kapının önüne küçük bir sahne kurulmuştu; perde niyetine tuval örtüsü gerilmiş olan kapı sahne girişi olarak kullanılacaktı... çünkü o tarafta çekiliş yapılmasının yanı sıra bazı teatral efektler kullanılması planlanıyordu.

Ağaç dallarından oluşturulan orman Japon fenerleriyle süslenmişti ve demiryoluna inen yola da ip gerilip bir dizi fener asılmıştı. Çocuklar emeklerinin sonucundan hoşnuttular.

Manzaraya göz gezdiren Mack, oraya unutulmayacak bir isim verdi. "Tam bir peri diyarı,"* dedi.

Patron en iyi müzisyenleriyle, orijinal Espaldas Mojadas grubuyla katkıda bulunmuştu... iki gitar, su kabakları, kemik-

* Susan Shillinglaw'un iddiasına göre, Steinbeck Flophouse Palas'ta düzenlenecek kostüm partisinin hazırlıklarını anlatırken, ressam Salvador Dali'nin 2 Eylül 1941'de Monterey'deki Del Monte Otelinde düzenlediği renkli bağış partisinden esinlenmiş olabilir.

ler, kastanyetler, Haiti davulu ve son olarak, kayık büyüklüğünde bir Latin Amerika gitarı. Patron'un yeğeni Cacahuete Rivas, sonradan gruba trompetiyle katılması planlanmış olsa da, şimdi sahilde tek başına usulca solo egzersizi yapıyordu.

Sardalye Sokağı'nda akşam olduğunda, çocuklar yorgun ama hoşnuttular. Mack'i örnek alarak ağaç kılığına girmeyi kabul ettiler. Sonuçta onlar ev sahibiydi. Tek üzüntüleri Hazel'in aralarından ayrılmış olmasıydı. Hazel'in Beyaz Atlı Prens olma sevdası, arkadaşlarına duyduğu sevgiye baskın çıkmıştı. Joe Elegant'ın küçük yatak odasında dönüşüm geçiriyordu.

Mack "Beni gafil avladı," diye yirminci kez özür diledi. "Hazel tam bir serseri olduğundan, aslında duygusal biri olduğunu unutuyor insan. Biraz düşünsem onu ikna etmenin bir yolunu bulurdum aslında. Burada olup işleri berbat etmemesi tuhaf geliyor."

Maskeli balolara gelen konukların çekingen, huzursuz ve ayık olmaları ve parti eğlenceli hale gelmeden önce, yani bir saat kadar ortalıkta rahatsızca durmaları adettendir. Sardalye Sokağı bu konuda, parti başlatma konusunda bazı kültür merkezlerinin çok ilerisindedir. Parti gece 9'da başlayacaktı. Cacahuete Rivas trompetiyle "Whistle While You Work"ü* çalarak, partinin başladığını konuklara bildirecekti.

Sinyalden en az iki saat önce Geniş Ida'nın mekânında, Bear Flag'te ve bazı evlerde, hazırlık niyetine küçük partiler düzenlendi. Asıl parti gümbür gümbür başlayacaktı. Mack ile çocuklar sorumluluklarının altında öyle ezilmişlerdi ki, içkiden pek verim alamadılar elbette; yine de ilerleme kaydettiler ve sobanın arkasındaki alarm saatinin yelkovanını seyrettiler.

Bear Flag'te yerler süs malzemeleriyle kaplıydı. Pamuk Prenses'in nedimleri, San Luis Obispo'nun kuzeyindeki en ünlü

* Disney'nin *Pamuk Prenses Ve Yedi Cüceler* (1937), adlı animasyon filminden bir şarkı. Bestesi Frank Churchill'e, güftesi Larry Morey'ye aittir.

ve saygın fahişelerdendi. Bu hanımefendiler kırmızı, sarı ve yeşil, tiril tiril abiyeler giymişti ve herbiri elbisesine uyan kurdelelerle süslenmiş birer şişe viski taşıyacaktı. Fauna cadı kılığına girecekti. Kendi fikriydi bu. İhtiyacı olan tek kostüm süpürgeydi, ama sivri uçlu bir siyah şapkayla siyah bir alpaka kuşak dikmişti. Ama Fauna'nın bir sürprizi vardı. Büyük an geldiğinde siyah cüppesini üstünden atacak, süpürgeyi bırakıp eline asa alacak ve peri ninesine dönüşecekti.

Geniş Ida'nın mekânı cüce diyarına dönmüştü. Bara dolmuş olan sekiz Mutlu, dört Hapşırıklı, altı Salak ve on dokuz Huysuz "Harvest Moon"u coşkuyla, ahenkle söylüyorlardı.

Joseph and Mary, Dracula kılığına girmeyi seçmişti. *Pamuk Prenses'i* izlememişti, ama film filmdi sonuçta.

Batı Biyoloji'de, Doc'la Yaşlı Jinglebalicks tütün mozaik virüsü üstüne hararetle tartışmaktaydı. Birbirlerine ağızlarına geleni söylüyorlardı. Odanın ortasındaki kovanın içinde, Yaşlı Jay'in aldığı bir kasa şampanyadan geriye kalan altı şişe, buz parçalarının arasında duruyordu.

Doc'la Yaşlı Jay partiyi tamamen unutmuşlardı. Öyle yüksek sesle bağıryorlardı ki, Cacahuete'in trompetinin görev çağrısını duymadılar. Sardalye Sokağı'nın genç ve güzel kızları fener ışığında Flophouse Palas'a doğru neşeyle yürürken, Yaşlı Jay'le Doc birbirlerine bağırmayı sürdürmekteydi.

Doc birden sesini alçaltınca bağırması kadar oldu. "Buralardan gideceğim galiba," dedi. "Her şeyi denedim, olmadı."

"Saçmalama!" dedi Yaşlı Jay. "Sen büyük bir kariyerin eşliğindesin genç adam."

"Şan şöhret ne umurumda olur ki?"

"Nereden biliyorsun? Şan şöhret sahibi olmadın ki hiç," dedi Yaşlı Jay.

"Beni vazgeçirmeye çalışma Yaşlı Jingle."

"Çalışmam. Senden çok var zaten. Akşam yemeği yapmadığının farkında mısın?"

“Bir kilo hamburger eti aldım; ben daha tavaya koymadan çiğ çiğ mideye indirdin.”

“Kendini aç bırakmamalısın genç dostum,” dedi Yaşlı Jingleballicks.

Eddie basamakları koşarak çıkıp kapıyı açtı. “Doc!” diye haykırdı. “Hadisene yahu! Piyango başladı! Çekiliş yapacaklar!”

Doc buzların arasından bir şişe aldı. “Silahlan Yaşlı Jingleballicks. İleri!”

Yaşlı Jay’in yokuşu çıkmasına yardım etmek zorunda kaldılar.

Çekiliş onlar gelene kadar ertelenmişti. Cüceler, hayvanlar, canavarlar perdeye dönük halde, yarım daire şeklinde duruyorlardı.

“Hepimiz buradayız galiba,” dedi Mack. Perdenin ardına baktı. “İyi misin Johnny?”

“Elim ayağım buz kesti yahu,” dedi Johnny.

Tam o anda Hazel sahneye adım attı; çenesini kaldırmıştı, gözleri vakarla parlıyordu ve gururla yürüyordu. Joe Elegant insanlıktan intikam almak için bütün gün çalışmıştı ve sonuç Hazel’dı. Hazel’in kostümü, üzerine kırmızı ve siyah kupalar, karolar, maçalar ve sinekler dikilmiş, gri bir paçalı dondan ibaretti temelde. Asker ayakkabılarının burunları sarı ponponluydu. Boynunda Elizabeth dönemi tarzı bir mukavva yaka, başında ise beyaz devekuşu tüylü bir Tapınak Şövalyesi şapkası vardı. Belindeki kemerde uzun bir kın asılıydı. Sağ elinde bir süvari kılıcını gururla, selam verircesine dimdik tutuyordu.

Joe Elegant intikam konusunda tek bir alana odaklanmıştı. Hazel’in paçalı donunun arka tarafına, kırmızılı mavili bir hedef tahtası resmi çizilmişti.

Hazel’in görünüşü nefes kesiciydi. Etrafa bakınıyordu. Her şeyin yolunda olduğunu biliyordu... bunu sessizlikten anlıyordu. Kılıcın ucunu ustaca yere dayadı ve ellerini kabzanın üstünde çaprazlama kavuşturdu. Soluğu kesildi.

“Ben,” dedi boğuk sesle, “ben Beyaz Atlı Prens'im.” Seyirciler onun yanaklarına allık sürüldüğünü ve kirpiklerine kalem çekildiğini görebiliyorlardı artık. “Ben genç kız... kızları korurum,” diye bildirdi. Sonra da başını gururla yana çevirip, hak ettiğini bildiği alkışları ve tezahüratları bekledi.

Mack'in gözleri yaşarmıştı. “Gayet iyiydin Hazel, bebeğim,” dedi. “Kimse daha iyisini yapamazdı. Sana kim yardım etti?”

“Joe Elegant,” dedi Hazel. “Ne iyi adam!”

Mack'in çaktırmadan verdiği işareti gören 2. Whitey yaklaştı. “Müdahale edeyim mi?”

“Hemen,” dedi Mack. “Şunu güzelce bir tekmele, canını çıkar.”

Onlar fısıldaşırken Hazel gururla yaklaştı. “Bay Joe Elegant saygılarını sunuyor,” dedi. “Gelemediği için özür diliyor; bir iş için kasabadan ayrılması gerekiyormuş. Bakalım... hepsi bu muydu? Evet, hepsi bu.”

“Kendisine geri döndüğünde teşekkür ederiz,” dedi Mack sert bir ifadeyle.

Konuklar Hazel'a üzgün gözlerle bakıyorlardı ve kimse gül-müyordu. Mack'in öne çıkmış çenesini ve sıkılı yumruklarını gö-rünce gülme arzuları geçmişti.

Geniş Ida “Hadisene,” diye homurdandı.

Mack kendini toplayıp sahneye çıktı ve konuklara döndü.

“Sevgili hemşehrilerim,” dedi, “burada, Sardalye Sokağı'nda dünyanın en iyi arkadaşı oturuyor. Yıllarca onun dostluğunun keyfini sürdük, ama karşılığında hiçbir şey vermedik. Şimdi bu adamın işini yapmak için bir alete ihtiyacı var. Dolayısıyla ben ve çocuklar, Doc'a mikroskop almak için Flophouse Palas'ı piyango-ya koymaktan memnuniyet duyuyoruz. Üç yüz seksen dolar topladık. Perde!”

“Mack! Delisin sen!” diye haykırdı Doc.

“Kapa çeneni!” dedi Mack. “Perde.”

Örtü yana çekilince, alüminyum korse giymiş ve kâğıttan yapılma bir çift mavi kanat takmış Johnny Carriaga ortaya çık-

ti. Johnny yayını kaldırdı. "Ben-Cupid-Aşk-Tanrısı'yım!" diye bağırdı. Sonra, piyangoyu kazanacak bilet avcundan kayıp tit-reşerek yere düştü. Johnny biletin peşinden koşarken "Masum-kalpler-için-boncuk-çekeceğim," diye haykırdı. Bileti kaptığı gibi Mack'e döndü. "Şimdi ne yapacağım?" diye sordu.

Mack pes etti. "Aman, boşver!" Sonra da "Çektiğin bilet bu mu Cupid?" diye bağırdı.

"Bir sürü biletin arasından çektim." Johnny kâseye yaklaşmamıştı oysa.

"Versene şunu piç kurusu," dedi Mack usulca. "Arkadaşlar," dedi, "gözlerim beni yanıltıyor mu? Bu *ne* büyük sürpriz! Vay ki vay! Millet, Flophouse Palas'ın yeni sahibinin Doc olduğunu bildirmekten büyük memnuniyet duyuyorum."

Doc ayılmaya başlamıştı. Mack'e yaklaştı. "Delisin sen!" dedi.

"Tilki gibiyimdir," dedi Mack.

"Sahibinin sen olduğunu kimden öğrendin? Ben söylemedim."

"Ne demek istiyorsun Doc?"

"Chong bir tek bana söyledi sanıyordum. Böyle bir şey yapmandan korkuyordu."

"Dışarı çıkalım," dedi Mack.

Fenerlerin altında karşılıklı durdular. Doc şampanyanın mantarını çıkarıp şişeyi Mack'e uzattı; Mack şişeyi ağzına dayayıp parlak köpüklü içkiden içti.

"Ne diyordun Doc?" dedi usulca.

"Chong çocuklarla senin bir eviniz olsun istiyordu. Evi senin üstüne geçirdi, on yıllık vergisini de peşin ödedi."

"Eee, bize niye söylemedi ki?"

"Evin sahibi olduğunu bilersen ipotek etnenden veya satmandan, evsiz kalmanızdan korkuyordu."

Mack sarsılmıştı. "Doc," dedi, "bana bir iyilik yapar mısın? Çocuklara söyleme sakın."

“Olur, söylemem.”

“Söz mü?”

“Söz! İçsene.”

Mack birden güldü. “Doc,” dedi, “çocuklarla ben burayı bize kiralamanı istesek?”

“Elbette kiralırım Mack.”

“Umarım asla öğrenmezler. Canlı canlı derimi yüzerler yoksa,” dedi Mack.

“Piyango meselesini unutsak daha kolay olmaz mı?”

“Hayır efendim!” dedi Mack. “Chong haklıydı. Çocuklara güvenmiyorum; parasız kaldılar mı evin satılmasını isterler. Kendime güvenmiyorum.”

Yaşlı Jingleballicks’in ziyareti Doc’ın bünyesini epey zorlamıştı. Düzensiz yemek yemiş, az uyumuş, duygusallaşmış ve bol bol alkol tüketmişti. Hoş bir salınma halindeyken, bu piyango meselesi yüzünden, ayıklığa az da olsa benzeyen bir hale geçmişti. İçinde değil dört bir yanında rüyamsı, gerçekdışı bir sis asılıydı. Palas’a girince, titreşen fener ışıklarının aydınlattığı cüceleri, canavarları ve tuhaf kılıklı Hazel’ı gördü. Hiçbiri tatlı gerçekliğe ait gibi görünmüyordu. Müzik sağır ediciydi. Yaşlı Jay solgun bir sarışını acı çekercesine karnına bastırarak dans etmekteydi... bu iğrenç görüntü diğer her şey kadar gerçekdışıydı.

Abartılı partilere alışık olmayan herkes, bu partiyi görünce apışıp kalabilirdi. Rumba müziği eşliğinde vals yapan Eddie kollarının arasında görünmez bir partneri tutar gibiydi. Yerde 2. Whitey ile boğuşan Geniş Ida devasa pembe külodunu sergiliyor ve etraflarında dans zinciri oluşturmuş cücelerle hayvanlar çılgınca turluyordu. Johnny Carriaga ortalıkta koşturuyordu. Bir kutunun üstüne çıkıp rastgele ok atmaya başladı, ama masum kalplere değil. Lastik uçlu oklardan biri Bayan Alfred Wong’un kürek kemiklerinin arasına saplandı. Sonra Johnny kanadıyla bir feneri düşürünce üç cüce alev aldı ve ancak bir kâse punçla söndürülebildi.

Mack'le Doc kendilerini dans zincirinde buldular. Doc odanın yavaşça dönmeye, sonra da dalgalı denizdeki büyük bir geminin güvertesi gibi yükselip alçalmaya başladığını gördü. Müzik bangır bangır, çın çın çalıyordu. Hazel kılıcıyla sobaya vurarak ritim tuttu, ta ki dikkatle nişan alan Johnny onun arkasına çizilmiş hedef tahtasını on ikiden vurana dek. Hazel yerinden sıçrayıp sobanın üstüne düşünce, buz parçaları dört bir yana saçıldı. Konuklardan birinin eli duvar saatinin içinde sıkışmıştı. Flophouse Palas'ın dışarısı, pişirilen ekmek gibi kabarıp sönüyordu sanki.

Doc ellerini Mack'in kulağına yaklaştırp boru şekline getirdi. "Fauna'yla kızlar nerede?" diye bağırdı.

"Sonra," diye haykırdı Mack.

"Ne?"

"Sonra gelecekler," diyen Mack ekledi: "Burası yanıp kül olmadan önce gelseler iyi olur."

"Ne?"

"Boşver," diye bağırdı Mack.

Bu noktada 1. Whitey ite kaka Mack'in yanına gelip "Mack, geliyorlar," diye haykırdı.

Espaldas Mojadas'a koşan Mack onlara ellerini kaldırdı. Johnny son okunu Latin Amerika gitarına nişanladı ve gitarın perdesine sapladı.

"Kesin!" diye bağırdı Mack.

Müzik kesilince odaya sessizlik çöktü. Sonra en tuhaf kısım gerçekleşmeye başladı.

Tatlı, boğuk, çok hafif bir trompet sesi duyuldu; o çılgın enstrüman *Lohengrin*'in* "Düğün Marşı"nı fısıldarcasına çalıyordu ve Doc kulak kabartırken, o pirinç çalgı minörlere daldı, kısa bir ritim tutturdı ve *bluesa* geçerek inlemeye başladı. Dansçılar hiç kımıldamıyorlardı, dona kalmış gibiydiler. Doc müziğin kaynağını buldu... odanın köşesinde duran Cacahuete Rivas

* Richard Wagner'ın romantik operası (1850).

trompetinin ağzına ıslak sünger tıkayarak enstrümanın sesini boğuklaştırmıştı.

Sonra bu rüyada, üzerine boya saçılmış perde açıldı ve süpürgeye binmiş olan cadı Fauna kapıdan geçti.

Tanrım! diye düşündü Doc. *Bunları kimseye anlatmak zorunda kalmam umarım. Yoksa tımarhaneye kapatırlar beni!*

"Son derece mutluluk verici bir vesileyle toplandık," diye bağırdı Fauna. Etrafa bakındı. "Doc, buraya gel."

Sersemlemiş olan Doc, Fauna'ya yaklaştı.

Bear Flag'ten dört kız kapıdan geçtiler; cart renkli kıyafetler giymişlerdi. Kapının birer yanında, karşılıklı ikişer ikişer durdular ve kurdeleli viski şişelerini kaldırarak kapının üstünde bir kemer oluşturdular.

Fauna süpürgesinden inip siyah cüppesini çıkararak, gümüş işlemeli dar elbisesini sergiledi. Ucunda altın yıldız bulunan gümüş bir asa elinde mucizevi bir şekilde belirdi. Fauna kaçmaya hazırlanırcasına parmak uçlarında yükselerek poz verdi. "Ben sizin peri ninenizim," diye bağırdı. "Size Pamuk Prenses'i, gelini takdim ediyorum!"

Sonra kapı eşiğinde Suzy belirdi; üstündeki gelinlik onu tamamen değiştirmişti. Başındaki gümüş tacın uçlarından duvak sarkıyordu. Güzel, genç ve heyecanlı görünüyordu. Dudakları aralıktı.

Fauna "Doc, gel de eşini al!" diye bağırdı.

Doc uyanmak için başını salladı. Bu bir rüyaydı, delilikti, taç, duvak, bekaret. "Neler oluyor yahu?"

Bazen iki insan birbirlerinin düşüncelerini okuyabilir. Suzy, Doc'ın aklını okudu veya düşüncelerini yüz ifadesinden anladı. Utandı ve boynundan yukarı yayılan kızarıklık yanaklarını kararttı. Gözlerini kapadı.

Doc'ın zihni, Suzy'nin acısını fark etti. Dünyası topaç gibi dönüyordu. Kendi sesinin "Peri Nine, eşimi... kabul... ediyorum," dediğini işitti.

Suzy gözlerini açıp Doc'ın gözlerine baktı. Sonra çenesini sıkı ve gözleri vahşileşti; tatlı ağzı sertleşip çizgiye dönüştü. Taçla duvağı çıkardı ve bir an baktıktan sonra onları bir elma kutusunun üstüne yavaşça bıraktı.

Çılgın trompet "Düğün Marşı"nu samba ritmiyle çalmaya başlayınca bir gitar ona eşlik etti.

"Beni dinleyin serseriler," dedi Suzy, müziği bastırmak için sesini yükselterek, "evsiz barksız ayyaşın tekiyle yeraltı su kanalında yaşayıp iyi bir eş olabilirim. Sarı bir köpekle evlenip ona iyi davranabilirim. Ama Tanrı aşkına! Doc'la olmaz!" Birden dönüp odadan dışarı fırladı.

Fauna onun peşinden koştu. Arka tarafta yol yoktu. Ayağı kayan Suzy yokuştan yuvarlanınca, Fauna onun peşinden yuvarlandı. Demiryolunda kendilerini topladılar.

"Seni lanet olası, gösteriş budalasısı sürtük!" dedi Fauna hınçla. "'Doc'la olmaz' da ne demek?"

"Onu seviyorum," dedi Suzy.

AH, VAH VAH VAH!*

Şoka giren insanların en sık verdiği tepkilerden biri atalettir. Bir araba kazasından sonra, bir adam haykırarak kıvranırken diğeri sessizce oturup donuk gözlerle boşluğa bakıyorsa, ağır yaralı olan kişi sessiz olandır genellikle. Bir topluluk da şoka girebilir. Sardalye Sokağı şoktaydı. İnsanlar içlerine kapanmışlardı, kapılarını kapalı tutuyorlardı ve birbirlerini ziyaret etmiyorlardı. Herkes kendini suçlu hissediyordu, partiyi planlamamış olanlar bile. Olanları görmüş olmak yeterliydi.

Mack ile çocuklar kötü kaderlerine yaşıyorlardı. Doc'a iyilik etmeye üçüncü kez çalışmışlardı ve üçüncü kez başarısız olmuşlardı. Kendilerini suçluyorlardı ister istemez.

Geniş Ida sinirli ve ketum bir hal almıştı. O kaslı kadının içten içe suçluluk ve hiddet duyduğunu bilen müşteriler korkudan sessizce içiyorlardı.

Fauna kaybolmuş bir av köpeği gibi üzgündü. Hayatı boyunca birçok büyük plan kurmuştu ve bazılarında başarısız olsa da, daha öncekilerin hiçbiri felaketle sonuçlanmamıştı.

Patron bile kendisine yabancı bir duyguyu anlık olarak, belli belirsiz hissediyordu. Şimdiye kadar suçu koşullara ve düşman-

* Şair Ezra Pound'un "Song in the Manner of Houseman" adlı şiirinden bir dize: "Ah, vah vah vah, vesaire..."

lara atarak suçluluk hissinden kurtulmayı başarabilmişti, oysa şimdi suçlayıcı parmağı komedi filmlerinden çıkma bir tabanca gibi bükülmüş ve kendi kalbine doğrultulmuştu. Hissettiği acı ilginçti, ama sonuçta acıydı. Etrafındaki herkese iyi ve düşünceli davranmaya başladı... ve kendisini tanıyanlar bu tavrını ürkütücü buldular. Bir kaplanın gülümseyişi hiç de rahatlatıcı değildir.

Doc'a gelince, o öyle derin bir yeniden yapılanmadan geçiyordu ki, bunun farkında değildi. Bir kuyumcunun masasında parçalarına ayrılan bir kol saati gibiydi... Bütün mücevherleri, zemberekleri ve denge yayları yeniden bir araya getirilmeye hazır halde masanın üstünde yatıyordu. İnsanoğlunun acıya ve can sıkıntısına karşı başvurabileceği birçok yol vardır ve bunların en etkililerinden biri öfkedir.

Doc, Yaşlı Jingleballicks'le bağıra çağıra kavga ediyor, ona defolup gitmesini ve bir daha asla gelmemesini söylüyordu. Doc nakliyat arabacısıyla hizmet kalitesinin düşüklüğü yüzünden kavga ediyordu, oysa aldığı hizmet on yıldır aynıydı. Sonunda insanlara çalıştığını, Sardalye Sokağı'ndan veya başka herhangi bir yerden kimseyi görmek istemediğini söyledi. Sarı yazı kâğıtlarının başına oturduğunda, yanında Suzy'nin açtığı kalemler düzgünce sıralanmış halde dururken, kasvetli gözlerinde şok vardı.

Suzy sokağın dağılmasının hem müsebbibi, hem de kurbanıydı. Sorunların karakteri geliştirdiği söylenemez, çünkü karakteri yok etmeleri de aynı sıklıkla görülür. Ama bazı hayallerle iç içe geçmiş bazı karakter özellikleri ateşe maruz kalırlarsa, bazen... bazen...

Golden Poppy'nin garsonu ve müdürü Ella sabahın onunda sanki vakit geceyarısıymış gibi yorgundu. Hep yorgundu. Bunu kabullenmekle kalmayıp, herkesin öyle olduğunu düşünüyordu. Ağrımayan ayaklar, sızlamayan bir bel, iyi huylu bir aşçı hayal edemiyordu. Kahvaltı vaktinde, sıra sıra dizilmiş yemek yiyen insanları görünce iştahı kaçıyordu ve bir daha da geri gelmiyor-

du. Saat on civarında, içerisi tenhalaşınca restoranda temizlik yapıyor, tezgâh taburelerinin altındaki kırıntıları süpürüyordu.

Joe Blaikey sabah kahvesini içmek için geldi.

"Taze yapıyorum. Beklemek ister misin?" dedi Ella.

"Tabii," dedi Joe. "Baksana Ella, Cumartesi gecesi Sardalye Sokağı'nda olanları duydun mu?"

"Yo. Ne oldu ki?"

"Bilmem. Parti vardı. Gideyim dedim. Gittiğimde parti bitmişti. Kimse ondan bahsetmek istemiyor."

"Duymadım," dedi Ella. "Kavga mı çıktı dersin?"

"Yok canım. Kavga çıksa söylerlerdi. Kavgaya bayılırlar. Herkes utanıyor sanki. Bir şey duyarsan söyle, olur mu?"

"Tamam. Kahve hazır sayılır Joe."

İçeriye Suzy girdi; San Francisco'dan aldığı gri, balık sırtı desenli, tüvit takım elbisesini giymişti... oldukça bakımlı ve şık görünüyordu. Bir tabureye oturdu.

"Selam," dedi polis.

"Selam," dedi Suzy. "Bir fincan kahve."

"Şimdi geliyor. Baksana, kıyafetin hoş," dedi Ella.

"Frisco,"* dedi Suzy.

"Kasabadan ayrılıyor musun?"

"Hayır," dedi Suzy. "Kalıyorum."

"Geçen gece sokakta ne oldu?" dedi Joe.

Suzy omuz silkti.

"Sen de söylemeyeceksin ha?"

"Evet."

"Hayatımda böyle tuhaf şey görmedim," dedi Joe. "Normalde anlatmaya can atarlar. Suzy, cinayet filan işlendiyse söyle. Baş tanık diye bir şey duydun mu hiç?"

"Cinayet işlenmedi," dedi Suzy. Sonra da "Senin adın Ella, değil mi?" dedi.

"Şimdiye kadar evet."

* San Francisco.

"Hep çalıştığını söylemiştin, hatırlıyor musun?"

"Evet, öyle," dedi Ella.

"Beni bir denesen? Birkaç hafta seyret. Baktın işi kıvırmıyorum, sinemaya filan gidersin."

"Sen yanlış yere gelmişsin kardeş. Bu mekân garson tutacak kadar para kazandırmıyor."

"Boğaz tokluğuna çalışırım; çok yemem zaten."

Joe Blaikey bakışlarını kaçırdı. Pür dikkat kesildiği zamanlarda böyle yapardı.

"Senin asıl niyetin ne kardeş?"

"Asıl niyetim filan yok. İş istiyorum, çalışmak istiyorum."

Joe başını yavaşça Suzy'ye çevirdi. "Gerçeği söylesen iyi olur..." dedi.

"Olur, söyleyeyim," dedi Suzy. "Kendime çeki düzen vereceğim ve bunu yapmak için kaçıp gidecek değilim."

"Bu kararı vermenin sebebi nedir?"

"O seni ilgilendirmez. Kanuna aykırı bir şey mi?"

"Öyle ender görülen bir şey ki, kanuna aykırı olması gerekir," dedi Joe.

"Haydi Ella," diye yalvardı Suzy, "yardım et bana."

"Ne dersin Joe?" diye sordu Ella.

Joe, Suzy'nin yüzünü inceledi. Kızın boyalı saçına düşünceli gözlerle baktı bir an. "Saçını uzatıyor musun?" dedi.

"Hı hı."

"Ona yardım et Ella," dedi adam.

Ella gülümsemeye çalıştı bitkince. "Bu kılıkla mı?"

"Gidip üstümü değiştiririm. On beş dakika filan sürer. Aşçılık da yapabilirim Ella. Kızartmalarda iyiyimdir."

"Git üstünü değiştir," dedi Ella.

Joe Blaikey sokakta Suzy'nin geri dönmesini bekledi. Kızın yanına gitti. "Ella'yı sinirlendirme sakın," dedi usulca.

"Sinirlendirmem."

"Heyecanlı görünüyorsun."

"Joe," dedi Suzy, "paraya ihtiyacım olursa sana gelmemi söylemiştin, hatırlıyor musun?"

"Burada kalıcısın sanıyordum."

"Kalıcıyım. Bana borç verebilir misin diye merak ediyordum."

"Ne kadar?"

"Yirmi beş dolar."

"Nerede kalacaksın?"

"Sana haber veririm."

"Daha önce de çocuklara borç verdiğim oldu," dedi Joe. "Kaybedeceğim ne var ki?"

"Paranı geri alacaksın."

"Alacağını biliyorum," dedi Joe.

Bear Flag'le bakkalın arasında uzanan boş arazideki ebeğümecilerin arasında yıllardır yatan buhar kazanı, Hediondo Konserve Fabrikası'nın ilk buhar kazanıydı; Hediondo ise Monterey'in ilk konserve fabrikasıydı. Sardalyelerin domates suyu veya yağ ile birlikte teneke kutuya çiğ halde konmaları ve kutunun ağzı kapatıldıktan sonra kazan buharıyla ısıtılmaları halinde, uzun süre bozulmadan kalabildikleri keşfedildiğinde Monterey'de yeni bir sanayi oluşmuştu. Hediondo küçük bir sermayeyle kuruldu ve alanında öncü olarak başta başarı kazansa da, sonradan unutulup gitti. Hediondo'da pişirme buharı elde etmekte kullanılan ilk kazan mühendis, itfaiyeci ve başkan William Randolph'un gurur duyduğu icadıydı. Kazanın gövdesini neredeyse bedavaya almıştı. Bu gövde, Pajaro Valley and Coast Demiryolu Şirketi'nin bir lokomotifinin ön kısmıydı aslında. Bu lokomotif bir gece, hasarlı ray yüzünden demir iskeletli köprüden uçup, çamur dolu bir çukura altı metre kadar saplanmıştı. Demiryolu şirketi lokomotifin tekerlekleriyle vanalarını, düdüğüyle çanını almış, silindirik şeklindeki büyük gövdesini ise diklemesine durduğu çamurun içinde bırakmıştı.

William Randolph lokomotifini bulup Monterey'e, yeni Hedio-
ondo Konserve Fabrikası'na götürmüş ve etrafına beton duvar
özdürmüştü. Lokomotif konserve balıkları pişirmekte kullanı-
lan düşük basınçlı buhar üretmişti yıllarca ve arada sırada pat-
layan boruları yenilenmişti.

1932'de, konserve fabrikası giderek büyürken ve işler yolun-
dayken, eski buhar kazanı nakliye masrafından kurtulmak için
boş araziye bırakılmıştı nihayet. Yaşlı Bay Randolph hâlâ hayat-
taydı ve emekliye ayrılmış olsa da ziyankârlıktan hâlâ nefret edi-
yordu. Boruları söküp, geride sadece beş metre boyundaki ve iki
metre enindeki büyük silindiri bırakmıştı. Silindirinin duman ba-
cası hâlâ yerinde duruyordu ve boyuyla eni yarımşarmetre olan,
menteşeleri paslı kazan kapısı hâlâ açılıp kapanabiliyordu.

Buhar kazanında geçici olarak ikamet eden birçok insan
olmuştu, ama oranın ilk kalıcı sakinleri Sam Malloy ile eşiydi.
Ellerini kullanmakta becerikli olan Bay Malloy geride kalan bo-
ruları söktükten sonra, ufak tefek tadilatla içeriyi daha konforlu
hale getirmişti.

Buhar kazanında yaşamamanın avantajlarının yanı sıra deza-
vantajları da vardır. Bazı insanlar kazan kapısından emekle-
yerek geçmek istemiyorlardı. Zeminin yuvarlaklığı hem yürü-
meyi, hem de mobilya koymayı zorlaştırıyordu. Rahatsız edici
üçüncü şeyse ışıksızlıktı.

Buhar kazanının avantajları şöyle sıralanabilir: Kesinlikle
yağmur geçirmez; şirin bir mekândır; ayrıca havadardır. Dam-
periyle kazan kapısını ayarlayarak, istediğiniz kadar esinti elde
edebilirsiniz.

Soğuk kış günlerini göz önünde bulunduran Bay Malloy, kü-
çük bir tuğla şömine inşa etmişti. Buhar kazanı bütün bu avan-
tajlarının yanı sıra rüzgar geçirmezdi, ateşe ve depreme daya-
nıklıydı, hatta bombaya bile dayanıklıydı neredeyse. Suyunun,
elektriğinin ve iç tesisatının olmaması bütün bu avantajların ya-
nında devde kulak kalıyordu.

Kimileri, özellikle de Carmellılar, Suzy'nin buhar kazanında yaşamayı seçmesinin sembolik bir rahme dönüş olduğunu söylüyorlar ve bu doğruysa bile, bu rahme dönüşte ekonomik faktörlerin etkili olduğu da doğrudur. Suzy, Golden Poppy'de bedavaya karnını doyuruyor ve buhar kazanında bedavaya kalıyordu.

Suzy, Joe Blaikey'nin borç verdiği parayı alıp Pacific Grove'daki Holman's Bonmarşesi'ne gitti. Bir çekiç, bir testere, muhtelif çiviler, iki kontrplak levha, bir kutu uçuk mavi badanaıyla fırça, bir tüp Duco Cement yapıştırıcı, bir çift mavi çiçek desenli pembe yazlık perdesi, üç çarşaf, iki yastık kılıfı, iki havlu ve bir el bezi, bir çaydanlık, iki tane tabaklı fincan ve bir kutu poşet çay satın aldı. Joe's Eskici Dükkânı'ndan ikinci el bir asker karyolasıyla şilte, kâseyle testi ve lazımlık, iki asker battaniyesi, küçük bir ayna ve bir gaz lambası satın aldı. Suzy bütün parasını bunlara harcamış olmasına karşın, Golden Puppy'de çalışmaya başladıktan bir hafta sonra, Joe'ya olan borcunun iki dolar yirmi beş sentini bahşişlerden biriktirdiği parayla ödedi.

Sokak sakinleri buhar kazanında olup bitenleri görmüyormuş, gecenin köründe gelen çekiç seslerini duymuyormuş gibi yapıyorlardı utandıklarından. Merak duysalar da görgülü davranıyorlardı.

Doğuştan meraklı olan Fauna on gün dayandıktan sonra, bir salı gecesinin geç bir vaktinde oraya gitti; Bear Flag müşterisi yokluğu yüzünden kapalıydı. Fauna buhar kazanının kazan kapısında küçük bir ateş ışığının parladığını Hazırlık Odası'nın penceresinden görmüştü. Ateşin çam kokulu dumanı aylakça kıvrılarak yükseliyordu. Fauna ön kapıdan sessizce çıkıp, ebeğümecilerin arasından yukarı çıktı.

"Suzy," diye seslendi usulca.

"Kimsin?"

"Benim, Fauna."

"Ne istiyorsun?"

"İyi misin diye bakmaya geldim."

“İyiylim.”

Fauna diz çöküp başını kazan kapısından içeri uzattı. İçerisi tamamen değişmişti. Uçuk maviye boyanmış kavisli duvarlara Duco Cement’la perdeler yapıştırılmıştı. Burası hoş bir kadın dairesiydi. Suzy küçük şöminenin ışığında yatağında oturuyordu. Aynasını, kâsesini ve testisini koymak için bir tuvalet masası yapmıştı ve bu masanın yanında, acı bakla ve gelincik dolu bir meyve kavanozu duruyordu.

“Çok güzel olmuş,” dedi Fauna. “Beni içeri davet etmeyecek misin?”

“Gel, ama dikkat et de kapıda sıkışıp kalmayasın.”

“Elini uzatır mısın?”

Suzy elini uzatıp Fauna’yı çekerek, onun kazan kapısından geçmesine yardım etti. “Gel,” dedi, “yatağa otur. Çok yakında sandalye alacağım.”

“Sana duvar halısı örebiliriz,” dedi Fauna. “Güzel durur.”

“Hayır,” dedi Suzy. “Kendim yapmak istiyorum. Bir fincan çay ister misin?”

Dalgınca “Olur,” diyen Fauna “Kızmadığına emin misin?” diye sordu.

“Kızmadım. İlk kez kendi evim oldu.”

“Eh, burayı gayet güzelleştirmişsin,” dedi Fauna. “İhtiyacın olan şeyleri ödünç verebilirim sana. Bear Flag’in banyosunu kullanabilirsin.”

“Golden Poppy’de duş var,” dedi Suzy.

“Bana bak,” dedi Fauna. “Beni yere serdin işte, pençelerimi de çektim. Çizmelerinle ezme beni.”

“Ezmiyorum.”

“Bu çay nefis. Sana bir şey söylemeliyim Suzy. Duymak istesen de, istemesen de umurumda değil. Yanıldığım zamanlar çok oldu, ama bu konuda yanlış yapıyorsun. Doc’ın üstüne gitme. Erkekler buna sinirlenir.”

“Neden bahsediyorsun?”

“Şey, buraya yerleşmenden. Doc ne zaman penceresinden baksa seni görüyordur.” Fauna kızın sinirlenip bağırmasını bekledi, ama öyle bir şey olmadı.

Suzy kendi ellerine baktı. “Tırnaklarım gerçekten güzel,” dedi. “Poppy’deyken ellerim sürekli suyun içinde olduğundan, onlara losyon sürüyorum. Böylece yumuşak kalıyorlar. Fauna, bana kaçma demiştin ve kaçmadım. Yerin dibine girmek geldi içimden, ama yapmadım çünkü haklı olduğunu düşünüyorum. Ne yaparsam burada, herkesin gözü önünde yapmalıyım.”

“Ben öyle demedim ki.”

“Zorlama!” dedi Suzy. “Doc’la ilgili öyle demiştin. Şimdi sana bir şey diyeceğim ve tek bir kez diyeceğim; istersen bunu sokaktaki herkese söyleyebilirsin; böylece başka kimseye söylememe gerek kalmaz. Doc’ı unut. Doc’ın benimle ilgisi yok. O karşıma çıktı ve onun ayarında değildim.... ona layık değildim. Bir daha asla öyle bir şey yaşamam herhalde, ama yaşarsam da –hayatıma bir erkek girerse– hem içimle hem dışımla, hem başkalarının yanında hem de özel hayatımızda ona kesinlikle layık olacağım; ama en önemlisi kendimi layık hissedeceğim. Anladın mı?”

“Düzgün konuş,” dedi Fauna.

“Düzgün konuşuyorum,” dedi Suzy. “Söylediklerimi anladın mı?”

“Sen sadece...”

“Sakın bana birini ayarlamaya çalışma,” dedi Suzy. “Söylediklerimi anladın mı?”

“Aman Suzy, anlamaz olur muyum kız! Ama arkadaşlarının yardımını niye istemediğini anlamıyorum.”

“Çünkü o zaman ben başarmış olmam. O zaman işe yaradığın teki olurum.”

“Joe Blaikey’den borç almışsın.”

“Alırım, o polis sonuçta. Bana borç verebileceğini söylemişti. Arkadaşım değil o, bir polis. Ona borcumu ödedikten sonra arkadaşım olur belki.”

“Kendini fazla zorluyorsun.”

“Ya ne yapacaktım? Bacak keseceksen bu işi muzla yapamazsın.”

“Sen asla fahişe olmadın Suzy. En azından, o işte iyi değildin.”

“Eski halimi de biliyorum, ileride ne olacağımı da.”

“Doc?” diye sordu Fauna.

“O defter kapandı diyorum sana! Bunu kalın kafana sok... o defter kapandı!”

“Eh, artık gitsem iyi olacak,” dedi Fauna mutsuzca. Fincanı küçük tuvalet masasına bıraktıktan sonra kazan kapısına doğru emeklemeye başladı. “Arkadan iter misin Suzy?”

Suzy, Fauna’yı sosismişçesine iterek kapıdan geçirdi. Sonra da “Fauna!” diye seslendi.

Fauna başını kapıdan içeri uzattı.

“Hayatımda sahip olduğum en iyi arkadaşsın sen. Sert davranıyorsam, sertliğim sana değil kendime aslında. Herkese kızıp dururdum. Meğer asıl kendime kızıyormuşum. Kendimle arkadaş olabilirsem, kimseye sorun getirmeden birileriyle arkadaş olabilirim belki.”

“Ya Doc kapına gelip yalvarırsa?” dedi Fauna.

“Erkek avcısı değilim ben,” dedi Suzy. “Emekleyerek gelirse kabul etmem onu. Bana iyi gelmez. Ama ileride hoşlandığım bir erkek çıkarsa ve bu adam ortaya bir şeyler koyarsa, benim de ortaya koyacak bir şeylerim olacak.”

“Seni özlüyorum Suzy.”

“Düzelince geri geleceğim. Seni seviyorum.”

“Ah, sus!” dedi Fauna. Ve kazan kapısını sertçe kapadı.

BİR BAŞKAN DOĞUYOR

Suçluluk duygusu, iç karartıcı icatlarımızın en çapraşık, en komik ve en acı verici olanıdır. Kökeni kabilenin potansiyel olarak tehlikeli bireyleri dengesizleştirmek için uyguladığı grup baskısında mı yatar? Psişenin dokusuna yerleştirilerek, atıcı kanalı olmayan bezler tarafından mı sulanıp beslenir? Suçluluk duygusu bir insanın kendisini algılamayan dünyada ilgi çekmek için attığı çığlık mıdır, yoksa mesele acının nihai insan hazzı olması mıdır? Kökeni ne olursa olsun, bu duyguyu yaşarken çiftleşen kediler gibi çığlık atarız, ayın altındaki kurtlar gibi uluruz, küçümsemenin nefis dikenleriyle kendimizi kırbaçlarız ve genellikle ondan gayet keyif alırız.

Suçluluk duygusunun verdiği haz ve tutkular konusunda, Hazel başarılı olması en az muhtemel kişi seçilmeliydi. Suçluluk duygusu bencilce bir hobidir ve Hazel onu yaşayacak kadar öz farkındalığa sahip olmamıştı hiç. Geçip giden treni seyreden bir oğlan çocuğu gibi seyrediyordu hayatı... açık ağızla, hızlı ve hafif soluklarla, hoşnutlukla ve hayretle, biraz da kafa karışıklığıyla.

Hazel bir baltaya sap olamamıştı hiç. Mack bir keresinde Hazel'in eğitim durumunu şöyle açıklamıştı: "Dört sene gramer okulunda, dört sene de ıslahevinde okudu... ve ikisinden de hiçbir şey öğrenmedi."

Anlarsınız ya, ahlaksızlığın ve suçun müfredat dışı olmadığı bir yer olan islahevinin Hazel'in üstündeki etkisi, dördüncü sınıfın etkisinden fazla olmamıştı. Hazel islahevinden çıktığında, oraya girdiği zamanki masumiyetinden bir şey kaybetmemişti. Hazel kötü bir insan olabilecek kadar dikkatli değildi. Mack ile çocuklarla ve Doc'la arkadaş olmasa başına neler gelirdi kimbilir. Hazel, Mack'in dünyanın en büyük insanı olduğunu düşünüyordu; Doc'ı ise insan olarak görmüyordu. Zaman zaman Doc'a dua ettiği oluyordu.

Ama Hazel değişmekteydi. Olup bitenlere çaktırmadan dikkat etmeye başlamıştı. Belki de bu değişim Fauna'nın Hazel'in yıldız falına bakmasıyla başlamıştı. Hazel baştaki itirazından sonra o faldan hiç bahsetmemişti, ki başlı başına şüphe uyandırmalıydı bu.

Hazel ABD Başkanı olmak istemiyordu. Kaçış yolu olsa kaçardı, ama yıldız falı bütün kapıları kapamıştı. Bir insan kapana kısılmışsa ve seçme şansı yoksa, kapanın içini dekore etmeye girişir. Başkanlığa mahkûm olan Hazel da başka çaresi olmadığından kaderine razı oldu. Bir insan sorumluluk basamaklarını çıkarak epey yükselebilir.

Hazel başkanlık yapacağı zamana hazırlanmaya başladı. *Time* dergisinin bütün sayılarını okudu, sonra da başa dönüp tekrar okudu. Okuduklarına epey kafa yorduktan sonra, saçmalık olduklarına karar verdi... ki Hazel'in sorununun akılsızlık değil dikkatsizlik olduğunun kanıtıydı bu.

Bir Dünya Almanacağı satın alıp başkanların hayatlarını okudu ve İngilizler denizcilerimizi zorla askere alsalar veya "Elli Dörde Kırk" meselesi* tekrar patlak verse ne yapacağını merak etti.

Görevini kabullenmişti ve bu hasta ediyordu onu. Bazı sabahlar uyandığında, bütün bunların sadece kötü bir rüya olduğunu düşünerek mutlu oluyordu. Sonra ayak parmaklarını

* On dokuzuncu yüzyılda ABD ile Britanya Kanadası arasında, Oregon bölgesi hakkında yaşanan sınır anlaşmazlığı.

sayınca, kaderiyle vazifesini tekrar kabulleniyordu. En kötüsü yalnızlıktı. Bu konuyu kimseyle konuşamıyordu. Sıradan deneyimlerin ötesine geçmişti. Mack'le kavga etmeye çalışmasının sebebi öfke değildi. Arkadaşlarına karşı gelmesinin, cüce olmayı reddetmesinin, Beyaz Atlı Prens olmakta diretmesinin sebebi kibir değildi. Onurlu makamı onu aşıyordu. Kendi geleceğini hayal kırıklığına uğratamazdı.

Normalde çocuklardan biri Hazel'ın ıstıraplı yüzünü, bitkinliğini, acılı ve soylu yüz ifadesini fark ederdi ve ona iki çorba kaşığı Epsom tuzu verirdi. Ama artık bütün erkeklerle kadınların ruhları sınamadan geçiyordu ve yorgun bir ruh etrafına pek bakmaz.

Hazel maskeli baloda olanları öğrenme çabalarından sonuç alamadı. Gayet vakur ve güzel göründüğünü, sonra da kıyamet koptuğunu hatırlıyordu. Flophouse Palas'ın onlarca yılın etkisine ve baskısına maruz kalan ruhu yenilmişti; çekiç darbelerine dayanan, ama darbeler kesildiğinde tuzla buz olan granit misali parçalanmıştı.

Hayatın şiddetli soğuk algınlığından daha kötü olmadığını düşünen Mack ölümcül bir hastalığa yakalanmış gibiydi... gözlerinin ferisi sönmüş ve yiğit ruhunun süngüsü düşmüştü. Mack bile bu hale geldiyse, diğer çocukların halini varın siz düşünün... tehlikeli bir sahile vurmuş denizanaları gibiydiler.

Hazel "Ne oldu?" diye sorunca herkes bakışlarını kaçırıyor ve kimse açıklama yapacak gücü bulamıyordu. Hazel o gece her zamankinden fazla içtiklerini ve hâlâ kendilerine gelemediklerini düşündü günlerce, ama zamanla tekrar içmeye başlamaları gerekirdi ve başlamadılar. Hazel arkadaşları için korkmaya başladı.

Servinin dibine oturdu ve bu meseleye odaklanmakla kalmayıp, onu enine boyuna düşündü. Muazzam bir zamandı bu ve bir tek Hazel kalkıp da o parlak olta yemine uzanacak güce sahipti. Ayağa kalkıp da kot pantolonunu toz topraktan temizlediğinde, değişimi tamamlanmıştı. Masum Hazel, Dünyadan

Habersiz Hazel, Salak Hazel değildi artık. Sorumluluğunun ağırlığını taşımak için omuzlarını kaldırmıştı ve gözleri gücün dingin güzelliğiyle parılıyordu.

Palas loştu, küflüydü ve hüzünlüydü. Çocuklar yataklarında cansızca, perişan halde yatıyorlardı. Mack tepedeki sayvanına bakmaktaydı; en kötü durumda olan oydu, çünkü gözlerinde ifade yoktu. Yanıp kavrulmamıştı, azar azar tükeniyordu.

Mack yatağının kenarına usulca oturan Hazel'ı tekmelemedi bile; ayakkabılarını çıkarmamıştı oysa.

"Mack, Mack, canım," dedi Hazel, "üstündeki ölü toprağın-
dan kurtulmalısın artık."

Mack karşılık vermedi, ama gözlerini kapadı ve akıttığı iki gözyaşı damlası kuruyana dek asılı kaldı.

"Mack, seni eşek sudan gelene kadar dövmemi ister misin?" dedi Hazel şefkatle.

Mack başını yavaşça iki yana salladı.

Hazel pes etmedi. Gözünü karartıp en büyük kozunu oynadı. "Doc'a gittim," dedi. "Elinde kurşunkalemle öylece oturuyor. Hiçbir şey yazmamış. Hiçbir şey yapmamış. Hiçbir şey düşünmemiş. Kaldır kışını Mack; Doc'ın bize ihtiyacı var."

Mack kasvetli bir sesle konuştu. "Pantolonunun bacağında çamur arılarının yuva yapmasına ne kadar ihtiyacı varsa, bize de o kadar ihtiyacı var onun. Beni suçlama Hazel. Mücadele edecek gücüm kalmadı. Tükendim."

"Ne oldu Mack?"

Mack'ın sesi cansızdı. "Doc'ın evini alt üst ettiğimiz, ona kazık attığımız zamanlar oldu; ama bunlar önemsiz şeylerdi."

"Önemsiz şeyler derken?"

"Eh, bir şeyler kırdığımız oluyordu... bardaklara, plaklara, tabaklara, kitaplara filan zarar veriyorduk. Ama bu sefer Doc'ı karnundan bıçakladık resmen. Birini teşvik edeyim derken perişan edince, özgüven namına bir şey kalmıyor insanda." Mack iç geçirerek dönüp yüzünü kollarıyla örttü.

“Pes etmeye hakkın yok,” dedi Hazel.

“Ne istersem yapmaya hakkım var.”

“Hah şöyle!”

“Hiçbir şey yapmamaya da,” dedi Mack.

“Bak, Doc’ın La Jolla’ya gitmesi gerek, biliyorsun. Bahar gelgitleri yüzünden önümüzdeki hafta gitmesi gerek. Yeni mikroskobu geldiğinde elinde ahtapotlar olacak ve makalesini yazacak. Ona yardım etmeliyiz Mack.”

“Fauna bir ara Ölüm Öpücüğü Kelly diye bir orta siklet boksörün menajerliğini yaptığını söyledi. Bu bana cuk oturuyor... Ölüm Öpücüğü Mack. Dokunduğum her şey yaprak gibi soluyor.”

“Kalk!”

“Kalkmayacağım,” dedi Mack.

“Kalk dedim!”

Mack karşılık vermedi bile.

Hazel dışarı çıkıp etrafa bakındı. Yabani otların arasında yatan kırık bir katran fıçısına doğru yürüdü ve meşe fıçının kıvrık tahtalarından birini söktü. Geri dönüp Mack’in yatağının yanında durdu.

Mesafeyi hesaplayıp tahtayı kaldırdı. Mack’in başına öyle sert vurdu ki, darbeyi indirirken pantolonunun arkası yırtıldı. Hazel durumun ciddiyetini ancak o zaman kavradı, çünkü Mack kımıldamamıştı bile. İnlemekle yetinmişti.

Hazel paniğe kapılmamaya çalışırken kaderini anımsadı... Washington uğruna kendini feda edecek, midye yemek zorunda kalacaktı. “Tamam Mack,” dedi usulca. “Bu işi benim halletmem gerekecek.”

Dönüp sessizce, vakarla kapıdan çıktı.

Mack dirseğinin üstünde doğruldu. “O deli piçin ne dediğini duydunuz mu? Aman, neyse! Benden fazla çuvallayacak değil ya. Anacığım, yatağını hazırla çabuk, çünkü can çekiyorum ve yatmak istiyorum.”

“Yatıyorsun zaten,” dedi 2. Whitey.

YÜCELİĞE GİDEN DİKENLİ YOL

İnsanlar yön değiştirdiklerinde, yolculuklarının yarısını başlarını geriye çevirip arkalarına bakarak geçirmemeleri nadirdir. Hazel yeni bir yol seçmişti veya seçmeye zorlanmıştı. "Bu işi benim halletmem gerekecek," demişti. İş kolay gibi görünmüştü. Ama Hazel siyah servinin koruyucu dallarının altında otururken "işin" ne olduğunu, kiminle ilgili olduğunu bilmediğini itiraf etmek zorundaydı. Eski salak halini, insanların onu umursayıp düşündüğü ve sevdiği zamanları özlemle düşünüyordu. Bütün bunların bedelini dalga geçilmeyi kabullenmekle ödemişti elbette; ama o günler çok güzeldi, insanın içini ısıtan günlerdi.

Doc çok eskiden "Yanımda oturman hoşuma gidiyor Hazel," demişti. "Kuyusun sen... tam bir kuyusun. İnsan sana en büyük sırlarını söyleyebilir. Ne duyarsın, ne de hatırlarsın. Duysan veya hatırlasan bile fark etmez, çünkü dikkat etmezsin. Hatta kuyudan bile daha iyisin sen, çünkü dinliyorsun... ama duymuyorsun. Kefaret ödetmeyen bir rahipsin sen, yorum yapmayan bir analistsin."

Hazel'in sorumluluk sahibi olmasından önceki güzel günlerdi onlar. Ama sorumluluk muhakemeyi, yollar arasında seçim yapmayı gerektirirdi ve bunun için düşünmek gerekmiyor muydu? Hazel düşünmeye koyuldu, ama bunu gizli gizli yaptı. Kimse bilmiyordu. Hazel yaptığı şeyden utanıyordu biraz. Eski

güzel günlerde siyah servinin dibine oturur, başını koluna yaslar ve bir dakika geçmeden uykuya daldı. Yeni Hazel ise kollarını dizlerine dolayıp, geleceğe kederle bakıyordu. Zihni bir karınca aslanının krater şeklindeki kaygan tuzağından çıkmaya çabalayan bir karınca gibi tırmanıyor ve gerisingeri kayıyordu. Plan yapmalıydı, karar vermeliydi, seçimde bulunmalıydı. Gözüne uyku girmiyordu. Kaşınmıyordu bile. İşi halletmeliydi. Ama iş neydi? Çözümü nasıl bulduğunu asla bilemedi. Alnını dizlerine dayayarak uykuya dalmışken, kasları darbe yemişçesine kasıldılar ansızın. Düşme hissine kapıldı... ve önünde uzanan yolu gördü. Onurlu bir yol değildi bu, ama Hazel'in tek yoluydu. Bu yol hıyanetti neredeyse.

Hazel'in hoş bir sosyal adetin soru sormak ama yanıtı dinlememek olduğunu hatırlarsınız. İnsanlar bunu bekliyorlardı, bunun olacağına inanıyorlardı. *Diyelim ki*, diye düşündü Hazel, *soru sordum ve yanıtı dinledim, ama çaktırmadan*. Sinsiceydi bu; ama Hazel'in niyeti iyiydi, hedefiyse kesinlikle arzu edilirdi.

Hazel dinlemekle kalmayıp hatırlayacaktı da ve bütün yanıtları bir araya getirecekti. Belki o zaman doğru dürüst düşünüp işi halledebilirdi. Tek bir soru yeter, diye düşündü. Belki iki.

Hazel harcadığı çaba yüzünden bitkin düşmüştü. Arkasına yaslanıp başını koluna dayadı ve iyi bir iş başarmanın huzuruyla mışıl mışıl uyudu.

HAZEL'İN ARAYIŞI

Yolculuktan ihtiyatla dönen Joe Elegant, her an bir yenisine çıkmaya hazırdı. Hazel'in kostümü yüzünden misilleme yapılmasını bekliyordu, ama misilleme yapan olmadı. Buna minnettar kalan Joe Elegant, Bear Flag'te üç akşam üst üste *popover* çörek yaptı... üstelik kızlar ne yediklerinin farkında bile değildiler. Joe Elegant olup bitenleri sormak istiyordu, ama sormaya korkuyordu. Dolayısıyla, Bear Flag'in arkasındaki küçük kulübesinde otururken, Hazel'in ziyaretine gelmesine sevindi.

"Gel otur," dedi. "Sana bir dilim kek getireyim."

O gidince Hazel, ressam Henri'nin duvarlarda asılı eserlerini inceledi... bunlardan biri tavuk tüyü dönemindendi, diğeriye daha sonraki fındık kabuğu döneminden. Hazel üzerinde Joe Elegant'ın portatif daktilosu duran kumar masasına da baktı. Masanın üstünde düzgünce istiflenmiş müsveddeler duruyordu; bu yeşil kâğıtlara yeşil daktilo harfleriyle yazılmıştı. Daktiloya da kâğıt yerleştirilmişti. Kâğıttaki yazı şöyle başlıyordu: "Sevgili Anthony West. Yaptığın şey çok hoştu..."*

Joe, Hazel'a bir parça kekle bir bardak süt getirdi ve Hazel'ın karnını doyurmasını iri ve yaşlı gözleriyle, çaktırmadan seyretti.

"Nasıl karşıladılar?" diye sordu.

* Steinbeck, *Cennetin Doğusu* romanına ağır eleştiriler yönelten İngiliz yazar Anthony West'i (1914-87) iğneliyor.

“Neyi?”

“Neyi olacak, kostümünü?”

“Gayet iyi. Millet cidden şaşırdı.”

“Şaşırmışlardır eminim. Mack bir şey dedi mi?”

“Gayet iyiydin dedi. Ağlayacaktı neredeyse.”

Joe Elegant sessizce, hin hin gülümsedi.

Hazel “Baksana, Doc’ın sorunu ne sence?” diye sordu dalgınca.

Profesyonel bir tavırla bacak bacak üstüne atan Joe’nun parmakları yeşil yazılı yeşil kâğıtların üstünde gezindi. “Mesele hem bütün, hem parça, hem de parçanın bütün olması,” dedi.

“Ne dedin?”

“Hem bir sürü şey, hem de tek bir şey. Doc onu çekiştiren libidosuyla vicdanının arasında kaldı. Onun miti deniz, rüzgâr ve gelgit; Doc hayvan toplayarak kendini bu mitle ilişkilendiriyor. Hazinelerini laboratuvarına götürüyor. Onları saklamak istiyor, belki de başlarına ejderha Fafnir’i* nöbetçi dikmek istiyor.”

Hazel “Onları satıyor,” diyecekti az kalsın, ama o zaman dinlediğini belli etmiş olurdu. “Fafnir diye bir kız tanıyordum,” dedi. “Bertha Fafnir. Üçüncü sınıfta. Şükran günlerinde karatahtaya hindi resimleri çizerdi. Kolalı iç etekliği hışırdardı.”

Joe Elegant sözünün kesilmesi karşısında hafifçe kaşlarını çattı. “Miti damıtırsan sembole ulaşırsın,” diye devam etti. “Sembol, Doc’ın yazmak istediği makale; ama bu da kendi içinde saf değil ve damıtılması gerek. Neden? Çünkü başka bir şeyin yerine geçiyor, işte bu yüzden. Doc’ın sembolü sahte. Makalesini işte bu yüzden yazamıyor. Hüsrana uğruyor! Yanlış yolu seçti. O yüzden de çözümü yanlış yerde arıyor. ‘Mikroskoba ihtiyacım var,’ diyor. ‘Bahar gelgitleri için La Jolla’ya gitmem gerek,’ diyor. La Jolla’ya gitmeyecek. Makalesini asla yazmayacak.”

* Wagner’ın *Der Ring des Nibelungen* adlı opera dörtlemesindeki, altın hazinesini koruyan ejderha.

“Neden?”

“Yanlış sembol. Mite, denize geri dönmeliyiz. Deniz Doc’ın annesi. Doc’ın annesi ölü, ama yaşıyor. Doc annesinin rahmin-den aldığı hazineleri korumaya çalışıyor. Anlıyor musun?”

“Tabii ki,” dedi Hazel ilgisizce.

“Onun sevgiye ihtiyacı var. Anlayışa ihtiyacı var,” dedi Joe Elegant.

“Kimin yok ki?” diye sordu Hazel.

“İzin verse ona yardım edebilirdim bence.”

“Suzy’den hoşlanıyor gibi geldi bana,” dedi Hazel.

Joe hoşnutsuzluğunu gizlemeye gerek görmeden dudaklarını birbirine bastırdı. “Bu da bir başka yanlış yol, yeni bir hüsrana olur sadece.”

“İnsanlar farklı farklı şeyler ister,” dedi Hazel.

“Aman ne orijinal laf!” dedi Joe Elegant.

Joe Elegant’ın kulübesinden mutfığa ve Hazırlık Odası’na birkaç adımda gidiliyordu. Hazırlık Odası’nda ayaklarını yukarı dikmiş oturan Becky mektup okuyordu. “Mektup Arkadaşları” derneğine üye olan Becky dünyanın dört bir yanından insanlarla yazışıyor durmadan. Elindeki pirinç kâğıdı mektup Japonya’dan gönderilmişti. “Sevgili Mektup Arkadaşım,” diye başlıyordu, “ben var almak mektubunu. Altın Eyalet nasıl. Japon kızlar yapmak saçlarını siz gibi, ama boyamamak. Arkadaşım, Mitzi Mitzuki düşünmek Batılı gibi. Sen var göndermek küçük kapta çift basınçlı hidrojen peroksit.”

“Selam!” dedi Hazel.

Becky mektubunu bıraktı. “Japonya’ya gittin mi hiç?”

“Hayır.”

“Ben de. Mack nasıl?”

“İyi. Baksana Becky, Doc’ın sorunu ne sence?”

“Aşk,” dedi Becky. “Doc aşk acısı çekiyor. Çekmiyorsa bile çekmeli. Öyle hoş bir adam.”

“Sersemlemiş gibi bir hali var.”

“Normaldir. Zavallı adam! Ben olsam gidip soğuk elimi onun alnına koyardım ve derdim ki, ‘Doc...’”

Fauna’nın odasının kapısı açıldı. “Sesler duydum gibi geldi. Selam Hazel. Diğer kızlar yok mu? Becky hasta.”

“Sana bir şey sormaya geldim,” dedi Hazel.

“Eee, içeri gelsene. Otur. İçki ister misin? Özel bir mesele mi? Kapıyı kapatayım.”

Hazel “Evet,” diyerek soruları toptan yanıtladı.

İçki içince gözünün ferî yerine geldi. “Doc’ın sorunu ne sence?”

“Eskiden olsa böyle demezdim,” dedi Fauna, “ama Doc o kravatu takınca... ve sonra, geçen gece...”

“Eh, sarhoştı,” dedi Hazel. “Sarhoş adam her şeyi söyler.”

“Hayır, söylemez,” dedi Fauna.

“Mesele Suzy mi sence?”

“Evet efendim! O kız delinin teki olmasa Doc’la birlikte La Jolla’ya gidip ona yardım edebilirdi. Ama nerde? Evinde oturacakmış.”

“Doc makalesini yazmaya çalışıyor.”

“Kendini iyice saldı,” dedi Fauna. “Makalesini düşünmüyordur bile bence.”

“Hiçbir şeyi düşünmüyor ki.”

“Ben de onu diyorum ya. Suzy’yi düşünüp durmasa, makalesini düşününeye başlayabilir. En azından benim fikrim bu.”

“Sence Suzy, La Jolla’ya gitse...?”

“Bence evet. Ama gitmiyor.”

“Doc onu yanına almaz ki,” dedi Hazel.

“Herkes bu kadar salak olmasa Doc’ın iznine gerek kalmayacak,” dedi Fauna. “Sonumuz ne olacak bilmem. Bir içki daha ister misin?”

“İçmem,” dedi Hazel, “biriyle görüşmem gerek.”

Hazel bakkala girdiğinde Joseph and Mary'nin de mektup okuyor olması sadece tesadüftü. Joseph and Mary okurken bir yandan da İspanyolca küfrediyordu. Mektup James Petrillo'dandı* ve gayet açık bir dille yazılmıştı. Mektupta yazılı tehditler gerçekleştirilebilirse, müzisyenler sendikası ABD devletinin yapamadığını yapıp, ıslak sırtlıların ülkeye girmesini engelleyebilirmiş gibi görünüyordu. Patron iki arada bir derede kalmıştı. Normalde bükemediği bileği öperdi. Ama Petrillo ona bu seçeneği tanımıyordu. Joseph and Mary'nin aklı suikast fikrine kaydı.

Hazel "Nasılsın?" dedi.

"Berbat!" dedi Patron.

"Kimse kendini pek iyi hissetmiyor," dedi Hazel. "Doc da yumruğu yiyince sersemlemiş boksör misali öylece oturuyor karşıda. Onun sorunu ne sence?"

"Tanrıbilir!" dedi Patron. "Benim kendisorunlarım var. Tuhaf şey," dedi, "biliyor musun, dün gece geç vakitte Monterey'den eve dönerken, boş arazide bir gölge gördüm. Buhar kazanının yanına, sokak lambasının aydınlattığı kısma doğru gidiyordu ve yemin ederim ki o gizli gizli yürüyen kişi Doc'tı."

"Hayır!" dedi Hazel.

"Ben evet diyorum." Sebzelere ve üst üste konmuş konserve kutularına göz gezdiren Patron karton figüre, salıncakta sallanan Coca Cola kızına odaklandı. "Biliyor musun?" dedi düşünceli bir tavırla. "Partiden önce sorsan, Suzy için orospunun teki derdim. Sonra her şeyi bırakıp buhar kazanına taşındı. Sonra da, şey... Doc onda bir şeyler görmüş anlaşılan. O kızla şansımı denesem mi diye düşünüyorum."

"Yapamazsın," dedi Hazel. "Doc'a ait o."

"Hadi ordan," dedi Patron, "kadınlar kimseye ait değildir. Penceresinin altına gidip ıslık çalabilirim."

* James Caesar Petrillo (1892-1984), 1940'tan 1958'e dek Amerikan Müzisyenler Federasyonu'nun başkanlığını yapmış bir işçi lideriydi.

“Penceresi yok ki,” dedi Hazel.

Patron gülümsedi. Petrillo’ya duyduğu öfke geçiyordu. “Evet efendim!” dedi. “Atladığım şeyler olabilir.”

“Ondan uzak dur,” dedi Hazel.

Joseph and Mary gözlerini indirince Kızılderili’ye benzedi bir an. Sonra tekrar gülümsedi. “Nasıl istersen,” dedi usulca. “Duyduğuma göre iş bulmuş.”

Golden Poppy şöyleydi: uzundu, dardı ve yüksek tavanlıydı; zemini küçük, sekizgen fayanslarla kaplıydı; siyah ahşap tezgâhı ve küçük, yuvarlak tabureleri vardı; tezgâhın üstünde çeşitli nesneler sıra halinde duruyordu... müzik kutusu jetonları, kâğıt peçetelik, tuz, biber, şeker, hardal, ketçap; arka kapının açıldığı mutfakta pencere ve servis rafı vardı; yazarkasa ön taraftaydı, sigara makinesi kapının yanındaydı; tezgâhın arkasındaki uzun aynanın önünde kahve makinesi, ocak, ekmek kızartma makineleri, üzeri örtülü keklerle pastalar, üst üste konmuş kahvaltılık, donutlar, çorba konserveleri ve çorba ısıtıcı, boksör kartları, sinema broşürleri, otobüs tarifi duruyordu.

Golden Poppy için yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Güzel kahveye ve berbat, tatsız yiyeceklere adanmış, kasvetli, iç karartıcı bir mekândı. Monterey’de mantar gibi biten, ekose masa örtülü, duvarları tiyatro afişleriyle süslü, alçak tavanlı, boş şişelere mum dikilen o küçük, eğlenceli ve soğuk mekanlarla boy ölçüşmezdi.

Golden Poppy boy ölçüşmeye çalışmıyordu zaten. Onu yeni mekânlara yeğleyen birçok kişi vardı... soğuk ve nemli donut, sinirli yahni eti ve konserve çorba seven müşteriler. Bu müşteriler duvarlardaki balık ağlarını ve mönüdeki esprileri şüpheyile karşılıyorlardı. Onlara göre yemek hafife alınmayacak kadar gerekli ve ciddi, kutsal bir işti.

Mekân yediyle sekiz buçuk arasındaki kahvaltı vaktinde, on bir buçukla bir buçuk arasındaki öğle yemeği vaktinde ve al-

tıyla sekiz arasındaki akşam yemeği vaktinde dolu oluyordu. Bu saatlerin arasındaysa kahveciler, sandviççiler ve donutçular geliyordu. Mekân geceleri iki vakitte kalabalık oluyordu: dokuz buçukta ve on bir buçukta, yani sinemadan çıkış saatlerinde. Golden Poppy* saat yarımında taçyapraklarını kapıyordu, cumartesi geceleri hariç; cumartesileri içkiciler geldiği için, ikiye kadar açık kalıyordu.

Suzy'nin Golden Poppy'ye gelmesinin Ella üstünde tuhaf ama öngörülür bir etkisi oldu. Ella yorgunluğunu ve çektiği acıları yıllarca azimle görmezden gelmişti. Kendine ne kadar berbat halde olduğunu fark etme izni verse, kendi boğazını keserdi.

Suzy yardım etmekle kalmayıp mekânı devraldı: satıcılarla şakalaştı, tost makinesinin başında ısıklık çaldı ve Bay Garrigas'ın kereviz kremalı çorba sevdiğini hatırladığı gibi, adamın adını da hatırladı.

Ella ilk gün Suzy'yi seyretti; ona evine gidip de iki saat uzanmasını tavsiye eden kızı tersledi. Sonra zamanla yumuşadı. Korkunç yorgunluğunun, sızlayan bacaklarının ve karın ağrısının farkına vardı giderek. Ella bitkin bir kadın olduğunu kabullendi sonunda. Eve gidip bir saat uzanmak başta günahken lükse, en sonunda da bağımlılığa dönüştü.

Suzy'nin dokuz buçuk kalabalığından sonra "Evine git de bu gece güzelce uyu," demesi gayet doğal geliyordu artık. Suzy mekânı tek başına idare edebilmekle kalmayıp hazırcevaplığıyla ve profesyonelce neşesiyle müşteri çekiyordu.

Saat gecenin on bir buçuğu olduğunda, Suzy dört sürahiye taze kahveyle doldurmuştu bile; ayrıca buzlukta kasap kâğıdıyla sarmalanmış hamburger köfteleri duruyordu, domatesler dilimlenmişti ve sandviç ekmekleri ocağın altındaki çekmecedeydi. On bir buçukta, sinemadan çıkan müşteriler akın etti.

Suzy sekiz kolluymuş gibi çalışıyordu: kulüp sandviçler, eritme peynirli sandviçler, çizburgerler ve kahve, kahve, kahve!

* Sarı Gelincik.

Çingirdayıp duran yazarkasanın çekmecesinin lastik astarındaki bozukluklar, memelerin arasında ayakta durur gibiydiler.

"Cumartesi çıkalım mı?"

"Tabii! Çok isterim."

"Çıkıyoruz yani?"

"Kocam da gelebilir mi?"

"Evli misin?"

"Seninle çıkarsam evli kalamam."

"Güzel kızsın."

"Sen de fena sayılmazsın. Al, para üstün."

"Kalsın."

"Sağol. Çizburger geliyor. Pardon, tunalı sandviç seksen altı sent."

Suzy siparişlerin arasındaki saniyelerde, fazladan üç eliyle bulaşıkları mutfağa götürüp sabunlu suyla yıkıyor, duruluyor ve kuruluyordu.

"Hey! Bay Gelthain, şemsiyenizi unuttunuz!"

"Sahi ya. Sağolasın." Böylece Suzy bir çeyreklik daha bahşiş alıyordu ve çeyrekliği üstünde "Joe" yazan, teneke kutudan bozma bir kumbaraya atıyordu.

Suzy her sabah kahve içmeye gelen Joe Blaikey'nin önüne bir avuç gümüş para bırakarak borcunu azar azar ödüyordu. Ufak meblağların birleşince büyük paralara dönüşmesi şaşırtıcıydı.

On ikiye beş kala içeri giren Hazel duvar dibine giderek bir taburenin boşalmasını bekledi.

"Selam Hazel. Ne alırsın?"

"Bir fincan kahve."

"Kahven benden olsun Hazel. Nasılsın?"

"İyiyim."

Müşteri sayısı giderek azaldı ve sonunda hepsi gitti. Suzy hızlı elleriyle Golden Poppy'yi yatağa yatırdı: ızgarayı ovaladı, tezgâhı sildi, ketçap şişelerinin boyunlarını temizledi.

Başını kaldırıp bakınca, Hazel'ın temizlik yaptığını gördü.

“Baksana, ne yapıyorsun yahu?”

“Nasılsa ikimiz de aynı tarafa gideceğiz diye düşündüm. Seninle birlikte yürürüm.”

“Neden olmasın?” dedi Suzy. “Kitaplarımı taşıyabilirsin.”

“Ne?”

“Şakaydı sadece.”

“Ha ha!” dedi Hazel ciddiyetini bozmadan.

Alvarado Sokağı'nda yürüdüler; kaldırımı neon ışıklarıyla aydınlatan barlar hariç, sokaktaki bütün dükkânlar kapalıydı. Presidio'ya varınca durup dirseklerini demir parmaklığın üstüne koyarak, körfezin siyah sularındaki balıkçı teknelerine baktılar. Raylardan ve ordu deposunun önünden geçip, Sardalye Sokağı'na yukarı ucundan girdiler. Sonunda Hazel konuştu: “Hoş kızsın.”

“Ne dedin?”

“Baksana, Doc'ın sorunu ne sence?”

“Ne bileyim?”

“Ona kızgın mısın?”

“Sen kendi işine baksan nasıl olur?”

“Merak etme,” dedi Hazel hemen. “Akıllı değilim ben. Bunu herkes bilir.”

“Bunun işlerime burnunu sokmamanla ne ilgisi var?”

“Kimse bana dikkat etmez,” dedi Hazel. Bunu övgüyle söylemişti. “Doc karşımdakini dinlemediğimi söylüyor. Bundan hoşlanıyor.”

Bir süre sessizce yürüdüler. Sonra Hazel çekinerek konuştu: “Benim için yapmadığı şey kalmadı. Bir keresinde benim için karakter tanıklığı yaptı, ki bende karakterden eser yoktur. Bir keresinde ayağını kaybediyordum az daha, ama Doc toz serpince yara iyileşti.”

Suzy karşılık vermedi. Kaldırımında yürürken çıkardıkları ayak sesleri, تنها konserve fabrikalarının demir ön cephelerinden yankılanıyordu.

"Doc'ın başı dertte," dedi Hazel.

Ayak sesleri sokağın dört bir yanına yayılıyordu.

"Başı dertte olan herkes Doc'a gider. Ama şimdi onun başı dertteyken kimse ona gitmiyor."

Adımlar, adımlar, adımlar.

"Ona yardım etmeliyim," dedi Hazel. "Ama akıllı değilim."

"Ne yapmamı istiyorsun ki?" dedi Suzy.

"Şey, gidip onunla barışsan olmaz mı?"

"Olmaz."

"Başın dertte olsa sana yardım ederdi."

"Başım dertte değil. Hem onun başının dertte olduğunu nereden biliyorsun?"

"Sana söylüyorum. Ondan hoşlanıyorsun sanıyordum."

"Evet, ondan hoşlanıyorum. Başı cidden dertte olsa, mesela hastalansa veya bacağına kırsa, ona çorba götürürdüm herhalde."

"Öyle deme! Bacağına kırarsa bahar gelgitlerine gidemez," dedi Hazel.

"Eh, bacağına kırmadı sonuçta."

Geniş Ida'nın mekânının önünden geçtiler. "Bira ister misin?" diye sordu Hazel.

"Hayır, sağol." Sonra Suzy dedi ki: "Palas'a gitmiyor musun?"

"Hayır," dedi Hazel, "biriyle görüşmem gerek."

"Küçükken babamla anneme bir kültablası yapmıştım..." dedi Suzy.

"Beğendiler mi?"

"Kültablasına ihtiyaçları yoktu."

"Sigara içmiyor muydular?"

"Evet," dedi Suzy. "İyi geceler."

Hazel biraz daha böyle giderse yığılıp kalacaktı. Hayatında bir konu üstünde iki dakikadan fazla düşünmemişti hiç. Dört

saattir odaklanmak onu zorluyordu şimdi. Üstelik işi daha bitmemişti. İki ziyarette daha bulunması gerekiyordu; sonra siyah servinin dibine çekilip, edindiği bulguları gözden geçirecekti. Şimdiye kadar hiçbir yerde ışık görememişti. Zihninde canlanan görüntüler, döndürüldükçe renk ve şekil değiştiren çocuk kaleydoskopları gibiydi. Hazel'a beyninde hafif bir uğultu varmış gibi geliyordu.

O gece kediler cirit atıyordu. Başlarını ve omuzlarını eğerek sürünen iri erkek kediler, başka erkek kedileri arıyorlardı. Dişi kedilerse tatlı bir masumiyetle tüylerini yalıyorlardı; başlarına gelmesini umdukları şeyin muhtemelen gerçekleşeceğinden habersizdiler. Hopkins Deniz İstasyonu'nun* civarındaki kayalıklarda, deniz aslanları seslerini tazı gibi titreterek havlıyordu. Gümüşü konserve fabrikaları, sokak lambalarının ışığında sessizdi. Ve sahilde bir yerden, "Memphis Blues"u** çalan Cacahue te Rivas'ın trompetinin kederli sesi geliyordu hafifçe.

Hazel bir an durup gizli geceye hayranlıkla baktı. Yukarıya, Suzy'nin gittiği buhar kazanına bakınca, sokak lambasının ışığında hareket eden birini gördü. O kişinin şeklini ve duruşunu Patron'a benzetti. Bu mesele Hazel'ı hiç ilgilendirmezdi bir bakıma. Basamakları çıkıp Batı Biyoloji'nin kapısını çaldı.

Yatağında oturan Doc, deniz hayvanı toplamakta kullandığı araçlara bakıyordu: ağlara, kovalara ve kavanozlara, formaldehite ve Epsom tuzlarına ve mentole, lastik çizmelerle lastik eldivenlere, cam levhalarla sicimlere. Masasında duran yeni, küçük portatif akvaryumun minik bir pompası ve iki kuru pille çalışan bir motoru vardı. Doc deniz suyunda yükselen beyaz hava kabcıklarının oluşturduğu sisi somurtarak seyretmekteydi.

* Batı Yakası'nın en eski deniz araştırmaları fakültesi. Steinbeck 1923'te Hopkins'te yaz okulunda okumuştur.

** Kendine "Blues'un Babası" diyen William Christopher Handy'nin 1912'de piyasaya sürülen şarkısı. Afrikalı-Amerikalı müziğinin popülerlik kazanmasında büyük rol oynamıştır.

“Gelsene,” dedi Hazel’a. “Seni gördüğüme sevindim.”

“Vakit geçsin diye geldim sırf,” dedi Hazel.

“İyi. Sevindim. İnsan kendi kendine konuşunca kendini sa-lak gibi hissediyor, ama mahremiyet de gerek bir yandan. Sen mükemmel çözümsün Hazel.”

“Baksana Doc, şimdi aklıma geldi. Ass-astro-fizik nedir?”

“Söylememi istemiyorsun aslında, değil mi?”

“Çok değil. Merak ettim sadece. O bölümü yazdım da.”

Doc ürperdi. “Bunu duymak istediğimi sanmıyorum,” dedi.

“Sana içki getirdim, bir litre.”

“Çok iyisin. Bana eşlik eder misin?”

“Tabii,” dedi Hazel. “La Jolla’ya ciddi gidiyorsun ha?”

“Eh, gitmem gerekecek galiba. Çözmeye çalıştığım mesele-lerden biri bu. O kadar bahsettim.”

“Gitmeyeceğini düşünen bir sürü kişi var.”

“Eh, gitmek zorunda olmamın sebeplerinden biri de bu ya.”

“İstemiyor musun?”

“Bilmiyorum,” dedi Doc usulca.

Yataktan kalkıp kuru pilin telini çekti. “Boşa elektrik harca-manın anlamı yok,” dedi. “Kendimi parçalarım ayırdım, arka bahçede bir Model T Ford arabayı parçalarcasına. Parçaları dört bir yana koydum. Niye çalışmadığını hâlâ bilmiyorum. Parçaları birleştirebilir miyim, onu bile bilmiyorum.”

“Yardım edebilirim,” dedi Hazel. “Model T’lerden anlarım.”

“Belki insanlardan da anlıyorsundur,” dedi Doc.

Utanan Hazel kendi ayaklarına baktı. İlk kez herhangi bir şeyi bilmekle suçlanıyordu.

Doc kıkırdadı: “İşte benim iyi Hazel’ım!”

“Baksana Doc, senin sorunun ne sence?” Hazel kendi cesare-tine afallasa da soruyu sorabilmişti. Ve Doc soruyu makul bul-muş gibiydi.

“Tanrı bilir,” dedi. “Muğlak bir kendimi mazur gösterme ça-bası olsa gerek. Bilime bir katkı olsun istedim. Belki de çocu-

ğum olmadığı için. Şu an katkıda bulunsam bile, pek önemli bir katkı olmayacak sanki. Belki de kendimi bir şeye inandırdım ve şimdi onu yapmam gerekiyor.”

Hazel söylenenleri anlamaya çalıştı. “Mack kendisi ve Fauna adına özür diliyor. Çok hastalandı.”

“Üzülmesin,” dedi Doc. “Her şeyi berbat eden kişi benim.”

“Suzy’yi alacak mıydın yani?”

“Sanırım. O zamandan beri düşünüyorum. İki günlüğüne kendimi farklı hissettim, hayatımda hiç olmadığı kadar iyi hissettim. Eğitim durumumuzu, deneyimlerimizi, geçmişlerimizi değerlendirdim; hatta akraba çıkmamız ihtimalini bile düşündüm. Hayatımda tanıdığım en kötü insanlardan bazıları, bu saydığım konularda dört dörtlüktüler. Eh, işte mesele bu. Söyleyince daha da netleşti. Şansımı teptim galiba.”

“Neden bir daha denemiyorsun Doc?”

“Nasıl?”

“Neden bir çubuk şeker veya bir demet karanfil çiçeği filan alıp Suzy’nin kapısını çalmıyorsun?”

“Sil baştan yapayım ha? Biraz salakça geliyor.”

“Eh, kadın kadındır,” dedi Hazel.

“Haklı olabilirsin. Suzy’yle görüştün mü?”

“Hı hı. O buhar kazanının içini çok güzel yapmış. Golden Poppy’de çalışıyor.”

“Nasılmış? Ne dedi?”

Hazel bölük pörçük anılarını yokladı tekrar. Kızın sert tavrını hatırladı. “Çocukken anne babasına kültablası yapmış...” Hazel devam etmedi, çünkü söylediği söz gülünç gelmişti.

“Eee, ne olmuş yani?”

“Kültablasına ihtiyaçları yokmuş,” dedi Hazel.

“Bunu sana o mu söyledi?”

“Hı hı.”

“İçelim.”

“Yapamam Doc. Bir tane daha... yani biriyle görüşmem gerek.”

“Gecenin bu vaktinde?”

“Hı hı.” Sonra Hazel itiraf etti. “Bana iyi davrandın Doc. Sana kötülük yapmam.”

“Tabii ki yapmazsın.”

“Ama yaptım.”

“Ne!”

“Karşımdakini dinlemediğim için beni sevdiğini söyledin ya hep, hatırlıyor musun?”

“Elbette hatırlıyorum.”

Hazel’ın gözlerinde çekingenlik ve utanç vardı. “Dinledim,” dedi.

“Sorun değil.”

“Doc...”

“Evet?”

“Joseph and Mary buhar kazanının civarında takılıyor.”

Hazel kendini bu kadar yorgun hissetmemişti hiç. Zihnine alışık olmadığı numaralar yaptırmıştı ve korktuğu başına gelmişti. Hiçbir şey elde edememişti. Ona yön gösterecek bir tür ışık bulma umuduyla yola çıkmıştı. Eline geçen şeyse Henri’nin fındık kabuklu tablolarını anımsatıyordu. Uzun uzun uyumak, hatta belki de kendini artık yabancı hissettiği bu dünyaya bir daha asla uyanmamak istiyordu. Her şeyi yüzüne gözüne bulaştırmıştı. Washington’da da bu kadar çuvalayıp çuvallamayacağını merak etti.

Bitkin adımlarla boş araziden geçip yokuşu çıkarak Flophouse Palas’a gitti. Karanlıkta usulca yatağa girmek ve başarısızlığını uykuyla gizlemek istiyordu.

Mack ile çocuklar onu bekliyordlardı.

“Neredeydin yahu?” dedi Mack. “Her yerde seni aradık.”

“Etrafta geziniyordum sadece,” dedi Hazel cansızca.

Mack inleyerek hareket etti. “Tanrım! Kafamı çatlattın,” dedi. “Az daha öldürecektin yahu.”

"Yapmamalıydım," dedi Hazel. "Başına masaj yapmamı ister misin?"

"Aman, istemem! Ne haltlar karıştırdın? Henny Penny'nin* dediği gibi, ne zaman plan yapsan kuyruğuma gökyüzü düşüyor."

2. Whitey "Kiminle konuştun?" diye sordu.

"Herkesle. Etrafta geziniyordum sadece."

"Eee, kimlerle konuştun?"

"Ah, Joe Elegant'la, Fauna'yla, Suzy ile, Doc'la."

"Suzy ile mi görüştün?" diye sordu Mack sertçe.

"Tabii. Kahve içmek için Poppy'ye gittim."

"Beyimiz kahveye para vermeye başlamış!"

"Suzy ısmarladı," dedi Hazel.

"Eee, ne dedi peki?"

"Üçüncü sınıftayken kültablası yapmış."

"Ah, Tanrım!" dedi Mack. "Doc'la ilgili bir şey söyledi mi?"

"Hı hı, söyledi galiba."

"Galiba!"

"Ters davranacaksan soru sorma bana. Yoksa *ben* de ters davranırım."

Acı çeken Mack ağırlığını diğer kalçasına verdi.

Hazel düşmanlarla çevrili olduğu hissine kapıldı. "Ben gideyim," dedi perişanca.

"Bekle! Suzy, Doc'la ilgili ne dedi?"

"Dedi ki, onunla bir alakası olsun istemiyormuş, şey dışında... neyse, ben gidiyorum."

"Ne dışında?"

"Doc hastalanırsa veya bacağını kırarsa, ancak o zaman Doc'la ilgilenirmiş."

* Henny Penny bir İngiliz masalıdır. "Gökyüzü Düşüyor" ve "Küçük Tavuk" diğer isimleri arasındadır. Masalın bir versiyonunda, başına meşe palamudu düşen Henny Penny "gökyüzünün düştüğüne" ve bunu krala haber vermesi gerektiğine inanır.

Mack başını salladı. "Bazen senin gibi düşünmeye zorluyorsun beni. Ulu Tanrım! Tek başına dışarı çıkmaya izin vermemeliydim."

"Bir zararın dokunmadı."

"Bahse girerim ki iyiliğin de dokunmamıştır. Bahse girerim ki şu an biyolojik saldırı yapmayı düşünüyorsun... Doc'ı nasıl hasta edeceğini düşünüyorsun."

"Yorgunum," dedi Hazel. "Tek istediğim yatağa gitmek."

"Seni durduran mı var?"

Hazel giysilerini bile çıkarmadan yatağa yattı, ama uyumadı; en azından Salinas'ta şafak ağır ağır sökene dek. Beyni yorgundu ve taşıdığı sorumluluk onu palan kolanı takarak ve mahmuzlayarak, at gibi sürmekteydi.

UZAKTAN GELEN DAVUL SESİ

Hazel gittikten sonra Doc uzun süre oturdu. Göğsünde duygu fırtınası kopuyordu ve boğazı kuruydu. Üst zihni ona bakıyordu... yöntemli ve titiz olmaya koşullanmış bir bilim insanıydı, eğitilmiş bir düşünürdü. Ölçemediği, tadamadığı, duyamadığı ya da göremediği hiçbir şeyi kabullenemezdi. Doc bilim kanunlarını benimsemişti ve onlara uymak istiyordu. Bu kanunları çiğnemek günah olmakla kalmayıp tehlikeliydi de, çünkü anarşiye yol açardı. Doc korkuyordu ve üşüyordu.

Orta zihni, onun huzursuzluğu karşısında sevinç çığlıkları atıyordu. "Dedim sana! Kendini kandırıyorsun dedim yıllarca. Hadi bakayım, hadi analize geri dön de göreyim seni!"

İç organlarındaki kısık sesli zihin de meşguldü; acı çekiyordu, ama bu acının gerekli ve iyi olduğunu söylüyordu şarkısında.

Orta zihninin istediği oldu. *Duruma bir bakalım*, diye düşündü Doc. *Ortada işi gücü olan bir adam var. Kız... o ne peki? Diyelim ki o kızla ilişkiye girmem her açıdan iyi olacak. Yine de hayırlı olmaz. O kızla benim başarılı bir ilişki yürütmemize imkân yok... mümkün değil. Hem cahil, hem de üstüne üstlük çok asabi. Cehaletin verdiği özgüvene sahip. Araştırmadan kesin kanaat sahibi oluyor; sırf kendiyle değil, herkesle ilgili konularda. İki ayda iffet budalasına dönüşür. Özgürlüğünden eser kalır mı o zaman? Kötü bir oyuncuyla tenis maçı yapmak*

gibi olur. Bu saçmalığa son verelim! Boşver. Onu elde edemezsin, ki zaten istemiyorsun da.

“Elde etmesen de *olmaz*,” diye bağırdı orta zihin. “Ne olursa olsun, o kız hayatında artık. Kendi nabzını tut, küt küt atan kalbini dinle. Neden? Buhar kazanının demir kapısının kapan-
dığını duydun da ondan. Bunun ne anlama geldiğini daha düşünmedin bile, ama için acıyor çünkü o sesi duydun ve vakit sabahın körü, üçü çeyrek geçiyor.

Alt zihin “Kötü bir durum yok,” dedi. “Her şey tek bir şeyin parçası... iyi ve kötü. İlişkilerinde iyi ve kötü taraflar olmayan –birbirlerine ne kadar yakın olurlarsa olsunlar– herhangi bir erkekle kadın tanıyor musun? Bırak dışarı çıkayım! Yoksa Tanrı şahidimdir ki içten içe pençelerim, hayatın boyunca parçalarım seni! Bırak dışarı çıkayım diyorum! Bunu hissediyor musun, bu kırmızı yanma hissini? Buna hiddet denir. Onu dışarı bırakacak musun, yoksa burada irinlenip seni hasta edecek ve delirtecek mi? Saate bak. O demir kapıyı duydun.”

Doc kol saatine baktı... 3:17. “Vay orospu çocuğu!” dedi yüksek sesle. Işığını kapatıp pencereye gitti ve dışarıya, sokak lambasının aydınlattığı boş araziye baktı. Sonra sokak kapısını açıp basamakları usulca indi. Sokağın karşı tarafına geçti ve geniş bir gölgenin içinde gizlenerek yürüdü.

Büyük bir paslı borunun üstünde oturan Patron bir yapbozu birleştirmeye çalışıyordu. Bütün parçalar önündeydi ve hiçbiri birbirine uymuyor gibiydi. Kendisi genç, yakışıklı, güzel giyinen, para kazanan bir adamdı. Suzy ise meteliğe kurşun atan, buhar kazanında yaşayan, boğaz tokluğuna çalışan bir kızdı. Patron da bazı yöntemler biliyordu ve bunlara bilimsel olmasalar da güveniyordu, çünkü işine yaramışlardı. Dil dökerdiniz, sözler verirdiniz, tekliflerde bulunurdunuz ve bir yandan da güç kullanma ihtimalini hep akılda tutardınız. Kadınlara karşı biraz güç kullanmak gerekir. Patron sağ elinin parmak eklemelerinin şiştiğini hissediyordu. Bu kız zırdeliydi. Patron’un dök-

tüğü dillere kulak asmamıştı ve adam zor kullanmaya kalkınca da demir kapıyı öyle sert kapamıştı ki, Patron'un parmaklarının kopmasına ramak kalmıştı. O dört parmağın da tırnağı düşecekti. Pis orospu! Böyle hınçlı düşüncelere dalmış olan Patron, Doc'ın yaklaştığını duymadı.

Doc, Patron'u çizgili gömleğinin yakasından tuttuğu gibi çekip ayağa kaldırdı. Refleksleri harekete geçen Patron, Doc'ın ayaklarını tekmeledi. Birlikte yere düşüp ebeğümecilerin arasındayuvrandılar. Joseph and Mary, Doc'ın kasığına diziyle vurmaya çalışıyordu; Doc ise zarif ve güçlü parmaklarıyla onun boğazını sıkıyordu. Patron, Doc'ın baş parmaklarının onun adem elmasının altındaki çukuru aradığını hissetti. Adamın beyaz yüzünü tırmalayınca, Doc parmaklarını bastırdı. Patron'un gözlerinin önünde dönen parlak ışıklar belirdi ve beyni kızardı. İki saniye sonra toraksının çökeceğini ve öleceğini biliyordu. Buna tanık olmuşluğu vardı. Bunu bildiğinden gevşedi; kan ter içindeyken ve dehşete kapılmış haldeyken, baş parmakların baskısının geçtiğini hissetti.

Kımıldamadan yatan Patron'un bulanık zihni olasılıkları hesapladı... tekrar kasığa mı vurmalıydı, yoksa çeneye kafa mı atmalıydı? Ama ıskalarsa o korkunç baş parmaklar tekrar bastıracaktı. Dermansızdı ve korkuyordu... konuşmaya bile korkuyordu, yanlış bir laf ederse o baş parmaklar tekrar boyun çukurunu aramaya başlar diye. "Doc," diye fısıldadı. "Pes ediyorum. Beni yendin."

"Bir daha o kızın yanına yaklaşırsan boğazını parçalarım," diye fısıldadı Doc.

"Yaklaşmam. Yemin ediyorum ki yaklaşmam."

Patron bakkalda, yedi vatlık ışıktay, bir içki şişesinin mantarını ezilmiş parmaklarıyla çıkarmaya çalıştı; ama sonra şişeyi Doc'a vermek zorunda kaldı.

Doc hiddetten sonraki mide bulantısını yaşıyordu... ve kendini salak gibi hissediyordu. Bir yudum viski içtikten sonra şişe-

yi tezgâhın üstünden uzattı. Joseph and Mary içtikten sonra öksüre tıksıra iki büklüm oldu. Doc tezgâhın arkasına koşup onun sırtına pat pat vurmak zorunda kaldı. Joseph and Mary tekrar konuşabildiğinde Doc'a hayretle baktı.

"Anlayamıyorum," dedi. "O numarayı nereden öğrendin? Neden öğrendin? Beni öldürebilirdin."

"Öldürmek istedim galiba," dedi Doc. "İstemiş olmalıyım." Utançla güldü. "Suzy'ye asılıyorsun sandım."

"Asıldım," dedi Joseph and Mary. "Tanrım, ona bu kadar düşkün olduğunu bilmiyordum Doc."

"Değilim," dedi Doc. "İçki versene."

"Gözün kararmıştı," dedi Joseph and Mary. "Şimdi sakın ol. O kız beni reddetti. Hatta o kapıyı öyle bir kapadı ki, parmaklarının kopuyordu yahu. Beni rakip olarak görmene gerek yok Doc. O kız senin."

"Beni görmek bile istemiyor," dedi Doc.

"Sahi mi? *Sorunu* neymiş ki?"

"Kimbilir?"

Dirseklerini tezgâha dayayıp bakiştılar.

"Aklıma bir şey gelmiyor," dedi Joseph and Mary. "Ne yapacaksın peki?"

Doc gülümsedi. "Hazel, Suzy'ye çiçek ve çubuk şeker götürmemi söyledi."

"Bu iyi bir fikir olabilir. O kızı çözemiyorum." İhtiyatla ufak bir yudum viski içen Patron, içki boynunun morarmış kısmından akarken yüzünü buruşturdu. "Delinin teki herhalde," dedi. "Deliyse, erkeğin de delice şeyler yapması gerek. O kızı boşveremez misin peki?"

"Defalarca denedim."

"Olmadı mı?"

"Hem de hiç. Biliyorum, aptallık bu, ama elimde değil."

"Senin gibi adamlar tanımıştım. Yapacak bir şey yok herhalde." Patron'un bakışları sertleşti. "Bir şey hatırladım," dedi. "Bu gece o lanet olası kazan kapısının aralığından onunla ko-

nuşurken dedi ki, 'Beni her şeyimle sevecek bir adam bulursam balıklama atlarım,' dedi. Ben de 'Peki ya Doc?' dedim. 'Yok canım!' dedi. 'O ne domuzdur o, dilimlenmiş domuz pastırması gibidir.'"

"Haklı galiba," dedi Doc.

"Ben öyle düşünmedim. Baksana Doc, boğazımı sıktağında karşı koymaya devam etsem... şey, beni öldürür müydün?"

"Sanırım. Ben bile inanmakta zorluk çekiyorum, ama öldürdüm herhalde. Daha önce hiç öyle bir şey yapmamıştım. Neden sordun?"

"Şey, ben sadece düşündüm ki... elleriyle cinayet işleyebilecek bir adamın dilimleri çok da ince olmasa gerek. Şişeyi bitirelim Doc, sonra da sana yardım edeyim."

"Hangi konuda?"

"Çiçekler," dedi Joseph and Mary. "Şafağa bir saat var. Yurardaki Lighthouse Caddesi'nin ön bahçeleri çiçek dolu."

KÜVET BANYOSU

Joe Elegant, Bear Flag'te sadece aşçılık yapıyordu, korumalık yapmıyordu; dolayısıyla gecenin geç saatlerinde hizmetlerine ihtiyaç duyulmazdı hiç. Erken yattı ve saatinin alarmini dörde kurdu. Böylece her sabah daktilosunun başına geçip de yeşil kâğıtlara yeşil harflerle yazacak üç dört saati oluyordu.

Kitabı iyi gidiyordu. Kahramanı doğduğunda şoka girmişti ve bir daha asla sakinleşmemişti. Ağzına bir sembolün şamarını yemediği zamanlarda, bir mit ayaklarını tekmeleyerek onu yere seriyordu. Kitap çeşitli ruh hallerini, gizemli duvar kâğıtlarıyla kaplı rutubetli odaları, donuk kokuları, boşa çıkan hayalleri içeri-yordu. *Oedipus'un Pi Kökü*'nde, tımarhanelik olmayan tek bir karakter bile yoktu. Marquis de Sade, kahramanın yaşlı teyzelerinin yanında melek gibi kalırdı. Müsveddeyi oluşturan yeşil sayfalar yığını yaklaşık sekiz santim yüksekliğe ulaşmıştı ve Joe Elegant arka kapağa konacak fotoğrafını planlamaya başlamıştı: yakası açık olacaktı, hafifçe ve alaycı bir ifadeyle gülümseyecekti, önünde gevşek duran elinin orta parmağında kapağı açık bir zehir yüzüğü olacaktı. Hangi eleştirmenlere hangi sebepten güvenilebileceğini biliyordu. Yazdı: "Azolla bitkisiyle dolu bir havuz. Berrak gölcüğün ortasında ölü bir balık karın üstü salınıyor..."

Joe Elegant iç geçirip arkasına yaslandı ve karnını kaşıdı. Esnedi, Bear Flag'ın mutfağına gitti ve kahve yapmaya başladı. Kahve olurken dışarı çıkınca muhteşem bir sabahla karşılaştı. Gökyüzünde kanat çırpıp pelikanlar morina avlamaya gidiyorlardı ve körfezin üstünde küçük, pembe kâğıt mendilleri andıran bulutlar asılıydı. Joe buhar kazanının kapısının önündeki çiçekleri görünce, incelemek için yaklaştı... lalelerden, gül gonzalarından, fulyalardan ve zambaklardan oluşan dev bir buket vardı orada. Buketi herhangi birisinin bıraktığı düşünülebilirdi, çiçeklerin sapları bir müze kavanozunun içinde olmasaydı.

Joe Elegant'ın hayatı nişan ve piyango partisinden sonra tehlikeye girmemişti, ama Sardalye Sokağı sakinlerinden pek dostça bir tavır da görmemişti. Bear Flag'e gidip haberi verdi ve Fauna'ya tepsiyile kahve ve kızarmış hamur tatlısı servisi yaparken ona da söyledi. Saat sekizde haber Flophouse Palas'a yayıldı; La Ida'daki erkenci adamlar haberi öğrenirken viski kokteyllerini yudumladılar.

En rahat koltuklar Hazırlık Odası'ndaydı; buranın pencereleri boş araziye bakıyordu. Mack orada, perde arkasında Fauna'nın kızarmış hamur tatlılarını yiyordu. Kızlar da oradaydılar; en güzel kimonolarını giymişlerdi. Becky'nin ayaklarında devede kuşu tüylü terlikleri vardı. Saat sekiz buçukta seyirciler buhar kazanının kapısının gıcırdadığını duyunca birbirlerini susturdular.

Emekleyerek başını kazan kapısından çıkaran Suzy'nin burnu dev bukete çarptı. Çiçeklere uzun bir an boyunca bakakaldıktan sonra elini uzatıp onları içeri çekti. Demir kapı ardından kapandı.

Dokuzda tekrar beliren Suzy hızlı adımlarla Monterey'e doğru yürüdü. Dokuz buçukta geri döndü. Buhar kazanına girdi ve bavulunu iterek çıktı hemen. Seyircilerin canı sıkıldı, ama yalnızca bir anlığına. Suzy basamakları çıkıp Bear Flag'ın zilini çal-

di. Fauna kapıyı açmadan önce kızları odalarına kovaladı; Mack de arka kapıdan çıktı.

“Banyonu kullanabileceğimi söylemiştin,” dedi Suzy.

“Buyur,” dedi Fauna.

Bir saat sonra, su sesi kesilince Fauna banyo kapısını çaldı.

“Biraz parfüm ister misin canım?”

“Sağol,” dedi Suzy.

Birkaç dakika sonra çıktığında tertemiz ve ıslıl ıslıldı.

“Kahve ister misin?” diye sordu Fauna.

“İsterdim,” dedi Suzy. “Ama gitmeliyim. Banyo için teşekkürler. Küvet banyosu gibisi yok.”

Fauna onun emekleyerek buhar kazanına girmesini perde arkasından seyretti.

Fauna ofisinde bir mesaj çiziktirdi ve Joe Elegant’a verip Batı Biyoloji’ye gönderdi. Mesaj şuydu: “Bugün çalışmayacak.”

IL N'Y A PAS DE MOUCHES SUR LA GRANDMÈRE*

Doc en güzel giysilerini yatağına serdi. Rengi atmış haki pantolonda soluk asit lekeleri vardı, beyaz gömlek eskiyip sararmıştı ve Doc eski tüvit ceketinin dirseklerinin aşınmış olduğunu ilk kez fark etti. Sonny Boy's'taki akşam yemeğinde taktığı kravat lekeliydi. Bavulunun dibinde siyah bir subay kravatı buldu. Hayatında ilk kez giysilerinden memnun kalmadı. Bunu ciddiye almak salakçaydı, ama Doc'ın ciddiye aldığı kesindi. Bir süre oturup gardırobunu ve hayatını gözden geçirdi; ikisini de gülünç buldu. Korkması da bir o kadar gülünçtü.

Çıngıraklı yılanlarla konuşmaya başladı; onu dinlemek için çatallı dillerini çıkardılar.

"Bir budalaya bakıyorsunuz," dedi. "Ben mantıklı bir adamım, göreceli olarak zeki bir adamım... IQ'um yüz seksen iki, Chicago Üniversitesi'nde okudum ve master yaptım. Uzmanlık alanımda iyiyim, başka bazı alanlarda da cahil sayılmam. Bu adama bakın!" dedi. "Buhar kazanında yaşayan bir kıza çıkma teklif etmek üzere. Ona yarım kilo kutu çikolata aldı. Bu adam korkudan taş kesilmiş durumda. Neden? Nedenini söyleyeyim. Kızın onu beğenmemesinden korkuyor. O kızdan ödü kopuyor. Bunun komik olduğunu biliyor, ama gülemiyor."

* Fr. "Ninenin üstünde sinek yok."

Yılanlar ona ters ters bakar gibiydiler.

Doc devam etti: "Şöyle söyleyeyim: yapabileceğim hiçbir şey yok. Bacağı kesilen birinin, yitirdiği bacağını hatırladığını söylerler. Eh, ben de bu kızı hatırlıyorum. O olmayınca eksik oluyorum. O olmayınca yaşamıyorum. O yanımdayken, hayatımda hiç olmadığım kadar canlıydım; sırf hoş davrandığı zamanlarda değil üstelik. Tartıştığımız zamanlarda bile bütündüm. O zamanlar bunun önemini anlamamıştım, ama artık anlıyorum. Aptal değilim. Onu geri kazanırsam bir sürü berbat şey yaşayacağımı biliyorum. Keşke onu hiç görmeseydim diyeceğim tekrar tekrar. Ama başarısız olursam asla bütün bir adam olamayacağımı da biliyorum. Gri bir dünyada yarım hayat süreceğim ve yitirdiğim sevgilimi hayatının sonuna dek, her saat hatırlayacağım. Sizler düşünceli sürüngenlersiniz; 'Neden beklemiyor-sun ki? İleriye bak! Denizde daha iyi balıklar var!' diyeceksiniz. Ama dışarıdan bakıyorsunuz. Size şunu söyleyeyim ki, benim için daha iyi balık yok, hatta denizde başka balık yok. Bu balık olmazsa deniz ıssızlaşır. Bunu kafanıza sokun!"

Soyunup duş aldı ve cildi kızarıp acıyana kadar sabunlandı. Diş etleri kanayana kadar dişlerini fırçaladı. Formalin ellerini yıpratırsa da, soluk tırnaklarını ovalamayı sürdürdü ve fazla uzamış saçlarını fırçayla taradı; öyle sinekkaydı bir tıraş oldu ki, yüzü cayır cayır yandı. Sonunda hazırды artık... ama gitmeyi ertelemek için yapacak iş arıyordu hâlâ.

Midesi kasıldığından kesik kesik soluyordu. *Büyük bir yudum viski içmeliyim, diye düşündü. Ama o zaman Suzy kokusunu nefesimden alır ve niye içtiğimi anlar. O da korkuyor mudur acaba? Asla belli etmezler. Kadınlar böyle şeyleri erkeklerden daha iyi gizler. Ah Tanrım, ne büyük bir budalayım ben! Böyle gidemem. Sesim titrer yoksa. Ah seni küçük... hayır, bunu yapma. Suzy'yi ezerek cesaret toplayamazsın. Sen ona gidiyorsun, o sana gelmiyor. Neden kendime "sen" diye hitap ediyorum ki? "Ben"den korkuyor muyum yoksa?*

Ne yapacağını buldu birden. Plaklarına gidip *Art of the Fugue*'u buldu. Bach'ın yüceliğinden bile cesaret alamazsam, diye düşündü, hiç uğraşınama gerek yok. Bach bir dünya kurarken, içini insanlarla doldururken, kendi dünyasını düzenlerken ve sonunda onunla savaşıp yok edilirken, Doc kımıldamadan oturdu. Ve müzik durduğunda, sözünün ortasında can veren bir insan misali durduğunda, Doc cesaretini geri kazanmıştı artık. "Bach vahşice direndi," dedi. "Yenilmedi o. Yaşasaydı imkânsız mücadelesini sürdürürdü."

Doc kendi kendine haykırdı: "Bana biraz zaman ver! Düşünmek istiyorum. Bach'ta olup da bende olmayan, açlığını çektiğim şey ne? Ve yiğitlik, ruhun büyük sanatı değil midir? İnsanoğlunun en soylu niteliği yiğitlik değil midir?" Sustu ve birden için için ağlamaya başladı sanki. "Neden daha önce bilemedim?" diye sordu. "O kadar hayranlık duyduğum şeyi görünce tanımadım. Bach'ın yeteneği, ailesi ve dostları vardı. Herkesin bir şeyleri vardır. Suzy'nin nesi var peki? Cesaretinden başka hiçbir şeyi yok dünyada. Atom bombalarıyla silahlanmış dünyaya sapanla saldırıyor ve Tanrı biliyor ya kazanacak! Kazanmazsa, daha fazla yaşamının anlamı yok."

"Kazanmaktan kastım ne peki?" diye sordu Doc kendine. "Biliyorum. Yenilmezsen kazanırsın."

Sonra Suzy'ye kötü davrandığı için kendine çattı. "Ne yaptığımı biliyorum. Yenilgiyle karşı karşıyayım ve Suzy'nin cesaretinden güç alıyorum. Bununla açıkça yüzleşeyim, lütfen! Kendimi kurtarmak için Suzy'ye ihtiyacım var. Ancak Suzy ile birlikteyken bütün olabilirim."

Kalktı; kendini aptal hissetmiyordu artık ve hedefi komik değildi. "Hoşçakalın," dedi çingiraklı yılanlara. "Bana şans dileyin!" Şeker kutusunu alıp, Batı Biyoloji'nin basamaklarını fütursuzca ve hızlı adımlarla indi. Sokağın karşı tarafına geçerken, görünebildiği bütün pencerelerden izlendiğini biliyordu ve umurunda değildi bu. Görünmeyen seyircilerine el salladı.

Boş araziye girip ebegümecilerin arasından geçerken *Demir kapı nasıl çalınır acaba?* diye düşündü. Durup yerdeki sekiz santimlik, paslı bir çiviye aldı ve buhar kazanına neredeyse neşeyle gidip demir duvara hafifçe, davul çalarcasına vurdu. Kazan kapısı biraz aralıktı.

Suzy'nin sesinde metalik bir çınlama vardı. "Kim o?"

"Ben," dedi Doc. "Veya benim... öyle birisi işte."

Kazan kapısı açıldı ve Suzy dışarı baktı. "Çiçekler için teşekkürler," dedi.

"Sana bir armağan daha getirdim."

Suzy onun elindeki şeker kutusuna baktı. Emekleme pozisyonunda olduğundan, başını kaldırmak zorunda kalmıştı. Doc kızın yüzünde şüphe ve kararsızlık mı olduğunu, yoksa bu ifadenin duruşu yüzünden kaslarının kasılmasından mı kaynaklandığını anlayamadı.

"Şeker?" diye sordu kız.

"Evet."

"Ben şeker sevmem..." diye söze başladı Suzy, ama sonra Fauna'nın sözleri dört bir yandan hızlı hızlı yumruklamaya giriştiler. "Neyse," dedi kız. "Teşekkürler."

Doc soğukkanlılığını yitirmeye başlıyordu. Suzy başını indirmişti ve Doc'ın dizlerinden yukarısını göremiyordu artık. Doc fütursuzluğu denedi bir kez daha, ama kendini pek başarılı bulmadı. "Ziyaretine geldim," dedi. "Beni içeri davet etmeyecek misin?"

"Girebilir misin ki?"

"Deneyebilirim."

"İçeride çok yer yok."

Doc suskun kaldı.

"Aman, neyse, gel hadi!" dedi Suzy. Geri geri giderek içeri girdi.

Doc emekleme pozisyonuna geçti. Şeker kutusunu içeri attıktan sonra sürünerek kazan kapısından geçti. *Kendini rezil etmeden*

bu işi başaran bir adamın artık başka hiçbir şeyden korkmasına gerek kalmaz, diye düşünerek eğlenirken, tam o anda pantolon paçası kapıya takıldı. Doc bir ayağı hariç tamamen içeri girmişti ve kendini kurtaramıyordu. "Takıldım," dedi.

"Dur," dedi Suzy. Doc'ın üstüne oturup, pantolon paçasını kapının köşesinden kurtardı. "Pantolonunu yırtmışsın galiba," dedi, geri geri giderek Doc'ın omuzlarının üstünden geçerken. "Dikebilirim belki."

Doc'ın gözleri içerinin loşluğuna alışmaya başlıyordu. Bacadan ve kazan kapısından ışık giriyordu biraz.

"Başta etrafı görmek zor oluyor," dedi Suzy. "Lambam var. Bekle, yakayım."

"Gerek yok," dedi Doc. Artık etrafı görebiliyordu ve içerisinin perdelerle, boyalı duvarlarla, üstünde ayna ve şişeler duran el yapımı tuvalet masasıyla eve benzetilmeye çalışıldığını görünce içi acıdı. *Tanrım, insanoğlu ne cesur bir varlık!* diye düşündü. Sonra Suzy, adamın içinde giderek uyanan merhameti yok etti.

"Poppy'nin müdavimi olan bir kaynakçı var. İlk fırsatta ne yapacak, biliyor musun? Kaynak makinesini getirip yanlara pencere açacak."

Suzy'nin sesi hevesliydi. "Pencerelere küçük çerçeveler takacağım ve saksı içinde kırmızı sardunyalar getireceğim," dedi. "O zaman dışarıyı da boyamam gerekecek tabii; beyaza boyamayı düşünüyorum, kenarlar da yeşil olacak. Ön tarafa bir de çardak yaparım belki. Gül yetiştirmekten anlarım."

Sonra sustu. Buhar kazanının içine kontrollülük ve resmiyet yayıldı.

Burası buhar kazanı filan değil. Suzy burayı eve dönüştürmeyi *her nasılsa başarmış,* diye düşündü Doc hayretle. "Burası harika olmuş," dedi.

"Teşekkürler."

Doc aklından geçeni söyledi. "Gerçek bir yuva."

"Konforlu," dedi Suzy. "Kendime ait bir odam olmamıştı hiç."*

"Eh, artık var."

"Bazen burada oturup düşünüyorum; çıkmak istemezsem, beni çıkarmak için bomba kullanmaları gerekir diye düşünüyorum."

Doc cesaretini topladı. "Suzy, olanlar için üzgünüm."

"O konuda konuşmak istemiyorum. Senin hiç suçun yoktu."

"Vardı."

"Ben öyle düşünmüyorum," dedi Suzy kendinden emin bir şekilde.

"Ne gerekiyorsa yapmaya hazırım..."

"Bak Doc," dedi kız, "madem bunları konuşmakta ısrarlısın, biraz burnunu sürteyim bari. Senin suçun yoktu, ama bana iyi bir ders oldu kesinlikle. Kendimi bir güzel azarladım ve konu kapandı. Senin yapabileceğin bir şey yok. Hiçbir şeye ihtiyacım yok benim. Bana acıyanlar boşa zaman harcıyorlar. Hayatımda ilk kez bu kadar iyi yaşıyorum. Anladın mı? Eh, bunu sakın unutma! Ne senin, ne de kimsenin yapabileceği bir şey yok, çünkü ben her şeyi kendi başıma yapıyorum. Bunu kafana sokabilirsen mesele yok. Yoksa toz ol."

"Kendini beğenmiş budalanın tekiydim!" dedi Doc.

Sonra buhar kazanına sessizlik çöktü. Suzy, Doc'ın burnunu yeterince sürttüğüne karar verince sessizliği bozdu.

"Biliyor musun?" dedi neşeyle. "Lisede gece kursu var, daktilo öğretiyorlar. Kursu yazıldım. Gelecek cumartesi ödünç daktilo alacağım. Öğrenebilirim."

"Bence de öğrenebilirsin. Hatta makalemi daktiloya çekersin belki."

"Yazacak mısın yani?"

* Virginia Woolf'un çığır açıcı makalesi *Kendine Ait Bir Oda*'ya (1929) ironik ve metaforik bir gönderme. Woolf bu makalede, bir kadın yazarın başarılı olabilmesi için, içinde çalışabileceği bir mekâna ve kendini geçindirecek kadar paraya ihtiyacı olduğunu öne sürer.

"Mecburum Suzy. O makale her şeyim. O olmazsa bir hiçim. Cumartesi bahar gelgitleri için La Jolla'ya gideceğim. Halimden memnunum. Ya sen?"

"Neden memnun olmayayım ki?" diye sordu Suzy. "Kimse-
nin suratına tekme yediğini görmekten hoşlanmam." Resmiyeti
pike gibi üstüne çekti. "Güzel bir fincan çay yapayım mı sana?
Sterno ocağım var."

"Olur."

Artık durumu kontrol altına almış olan Suzy yaktığı ocağa
küçük çaydanlığını koyarken rahatça konuştu.

"Poppy'de iyi bahşiş alıyorum," dedi. "Joe Blaikey'ye bor-
cumu iki haftada ödedim. Ella bir haftalığına tatile çıkmayı dü-
şünüyor. Hayatında hiç tatile çıkmamış. Ben o mekânı kolayca
idare ederim lan. 'Lan' dediğim için pardon. Artık pek ağzımı
bozmuyorum."

"İyi gidiyorsun," dedi Doc. "Bir erkekte neler aradığını, bur-
numu sürtmeden söyleyebilir misin? İşime yarayabilir... başka
bir zaman."

"Çay hazır," dedi Suzy. Buharı tüten fincanı Doc'a uzattı.
"Biraz bekle de soğusun," dedi. "Şeker tuvalet masasındaki fin-
canda."

Doc çayını karıştırırken Suzy "Beni baştan çıkarmaya çalıştı-
ğını düşünmesem cevap verirdim," dedi.

"Baştan çıkarmaya çalıştığımı sanmıyorum."

"Tamam öyleyse. İstediğim erkek dünyanın hiçbir yerinde
yoktur belki, ama istediğime göre öyle biri var bence. Tamamen
dürüst bir erkek istiyorum. Gerçek bir erkek olmasını istiyorum,
hatta belki de sert bir erkek, ama içini görebileceğim bir pencere
de istiyorum. Başka her yerde yumruklarını konuşturabilir, ama
benim yanımda değil. Ve bana çok ihtiyacı olmalı. Ben olmaz-
sam hiçbir şeyi olmamalı. Ve ben ona çok şey vereceğim!"

"Sertlik kısmı hariç beni tarif ettin az çok," dedi Doc.

"Kendini karıştırma! Bana söylediğin şeye kulak asmayacak
kadar aptaldım. Sen sahip olduğun şeyleri seviyorsun. Bana

açıkça söyledin. Onlardan aldığın keyfi bozarım ben. Akıllanmam epey uzun sürdü, ama kesinlikle akıllandım.”

“Söylediğim şey doğru değildi belki de.”

“Doğruydu, yüzünden belliydi.”

Doc yenildiğini hissetti. Kızın sesinde öfke yoktu, kabulleniş vardı sadece, bir de altta yatan bir heyecan. Evet, neredeyse neşeyle karışık bir heyecan.

“Sesin mutlu çıkıyor Suzy,” dedi.

“Mutluyum,” dedi Suzy. “Ve bunu kime borçluyum, biliyor musun?”

“Kime?”

“Fauna’ya! O muhteşem kadına! Gururlu olmamı sağladı ve daha önce gururlu olmamıştım hiç.”

“Bunu nasıl yaptı?” diye sordu Doc. “Benim de biraz gurura ihtiyacım var.”

“‘Dünyada Suzy gibisi yok,’ dedi bana, bunu tekrarlattı ve Suzy’nin iyi bir şey olduğunu söyledi. Sahiden de öyle! Artık bu konuyu kapatalım ha?”

“Tamam,” dedi Doc. “Gitsem iyi olacak.”

“Hı hı,” dedi Suzy, “ben de işe gitmeliyim. Baksana, o gece gittiğimiz yerde yaşayan bir adamdan bahsetmiştin, hatırlıyor musun?”

“Kâhini mi diyorsun? Hatırlıyorum tabii; ne olmuş ki ona?”

“Joe Blaikey onu tutuklamak zorunda kaldı.”

“Neden?”

“Hırsızlıktan. Adam Safeway mağazasında hırsızlık yapmış. Joe istemeye istemeye tutukladı.”

“Elimden bir şey gelir mi diye bakarım. Hoşçakal Suzy.”

“Kızgın değil misin?”

“Hayır Suzy, ama üzgünüm.”

“Ben de. Ama insan her şeye sahip olamıyor işte. Güle güle Doc. Umarım La Jolla’da her şey yolunda gider.”

Doc sokağın karşı tarafına geçerken, kimsenin seyretmediğini umdu bu kez. Laboratuvara girince yatağına gidip uzan-

dı. İçindeki hasret onu hasta ediyordu. Düşünemiyordu. Kesin olan tek bir şey vardı: La Jolla'ya gitmesi şarttı. Bunu yapmazsa ölecekti; çünkü içinde inanacağı, hatta savunacağı bir şey kalmayacaktı artık. Gözlerini sımsıkı yumup, retinalarında yüzen parlak ışık noktalarına baktı.

Sundurmasından ayak sesleri gelince yılanlar hafifçe vızıldadı.

Hazel kapıyı açıp içeri baktı. Doc'ın yüz ifadesine görünce umutları söndü.

"Olmadı mı?" diye sordu.

"Olmadı," dedi Doc.

"Başka bir yol olmalı."

"Yok," dedi Doc.

"Yapabileceğim bir şey var mı?"

"Hayır. Aslında var, evet. Joe Blaikey'yi tanıyor musun?"

"Polisi mi? Elbette."

"Eh, kumullarda bir adamı tutuklamış. Joe'ya söyle, o adam ilgimi çekiyor. Söyle ona iyi davransın. İlk fırsatta onu görmeye gideceğim. Joe'ya söyle, o adam zararsızdır." Doc yan dönüp elini cebine soktu. "Al, iki dolar. Joe'dan izin alıp o adamla görüş ve bunu ver... hayır, Safeway'e uğrayıp beş altı tane fındıklı çikolata al ve kâhine götür; para üstünü de ona ver."

"Kâhin mi?"

"Adamın adı bu," dedi Doc bitkinlikle.

"Hemen gidiyorum," dedi Hazel gururla. Koşar adım çıktı.

Doc tekrar rahat rahat üzölmeye hazırlanırken kapı çaldı.

"Gel," diye seslendi.

Karşılık gelmedi, kapı tekrar çalındı sadece ve yılanlar vahşice vızıldamaya başladılar.

"Ah Tanrım!" dedi Doc. "Költür turuna çıkmış öğrenciler değildir umarım."

Uzun bir ödemeli telgraf gelmişti. Telgraf şöyleydi:

EUREKA! BU YUNANCA SÖZLÜK BULDUM ANLAMINA GELİR. ARTIK KURUMSALSIN. CALIFORNIA TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜNDE KAFADANBACAKLI ARAŞTIRMALARI BÖLÜMÜ AÇTIRDIM. BÖLÜMÜN BAŞINDA SEN VARSIN. YILDA ALTI BİNDOLAR ARTI MASRAFLAR. AHTAPOTLARININ ÜSTÜNDE ÇALIŞMAYA BAŞLA. SENE SONUNDA CALIFORNIA BİLİMLER AKADEMİSİNDE MAKALENİ OKUMANI AYARLIYORUM. TEBRİKLER. BU TELGRAFİN PARASINI ÖDEMEK ZORUNDA KALINCA SÖYLEDİKLERİNİ DUYABİLMEK İSTERDİM.

Doc telgrafı yatağın üstüne bıraktı. “Orospu çocuğu,” dedi.

LAMA SABACHTHANI?*

Monterey hapishanesindeki çelik karyolalı yatağın ucunda oturan Hazel, kâhine ilgiyle bakıyordu.

“Şu Baby Ruthlardan birini açsana,” dedi. “Doc’ın arkadaşısıysan, başına kötü bir şey gelmez.”

“Onu tanımıyorum,” dedi kâhin.

“O seni tanıyor ama. Şanslısın.”

“Doktor tanıdığım yok benim.”

“Bildiğin doktorlardan değil o. Böceklerin filan doktoru.”

“Ha evet, hatırladım. Akşam yemeği ikram etmişim ona.”

“O da sana fındıklı çikolata veriyor işte.”

“Onları yemem herhalde.”

“Neden yahu?”

“Arkadaşım Doc’a söyle, açgözlülüğümün kurbanı oldum ben. Fındıklı çikolataya bayılırım. Birer birer çalışıyordum; böylece vicdanım çok rahatsız olmuyordu. Ama dün canım çok çekti. Üç tane çaldım. Safeway’in müdürü birer birer çaldığımı biliyormuş. Göz yumuyormuş. Ama ben üç tane birden çalınca göz yumamamış. Onu suçlamıyorum. Bir dahaki sefere ne yapardım kimbilir? Canım başka bir şey çekebilirdi. Bu fındıklı çikolataları yemeyerek, sadece koklayarak cezalandıracağım kendimi.”

* Matta 27:46’dan: “Ve İsa dokuzuncu saat civarında “Eli, Eli, lama sabachthani?”, yani “Tanrım, Tanrım, beni niye terk ettin?” diye bağırdı.

"Bence aklından zorun var senin!" dedi Hazel.

"Sanırım. Karşılaştırma yapma imkânım olmadığından, başka insanların ne hissettiğini bilmiyorum."

"Doc gibi konuşuyorsun biraz," dedi Hazel. "Ne dediğini hiç anlamıyorum."

"Doc nasıl?"

"Çok iyi değil. Sorunları var."

"Evet, bunu fark etmiştim. Şimdi hatırlıyorum. Yalnızlığına kefen gibi sarınmıştı. Onun için kaygılanmıştım."

"Tanrım, ciddi onun gibi konuşuyorsun! Onunki kadın meselesi."

"Bu kaçınılmazdı. Bir erkek üşüyorsa sıcaklık arar. Yalnızlığının tek bir devası vardır. Neden o kadını elde etmiyor peki?"

"Kadın onu istemiyor ki; şart koşuyor."

"Anlıyorum. Bazen öyle yaparlar."

"Kimler?"

"Kadınlar. Şart koşuyordan kastın ne?"

Hazel kâhine sakın, delici bakışlarla baktı. Bu adam Doc gibi konuşuyordu. Yardımcı olabilirdi belki. Ama bu düşünce beraberinde ihtiyatlılığı getirdi.

"Sana bir şey sormak istiyorum," dedi Hazel.

"Ne?"

"Şey, bu söyleyeceklerimin hiçbiri doğru değil. Bir çeşit şey... nasıl derler..."

"Farazi bir soru mu?"

"Galiba."

"Diyelim ki başı dertte olan bir adam var."

"Evet?"

"Şey, çözüm bulamıyor. Ama belki de bilmediği bir arkadaşı var."

"Yani sen," dedi kâhin.

"Hayır, ben değil! Başka biri. Adını unuttum." Hazel çabucak devam etti: "Şey, diyelim ki bu adamın başı dertte ve kurtul-

masının tek bir yolu var, ama yapamıyor. Arkadaşı onun yerine yapmalı mı sence?”

“Kesinlikle.”

“Çok acı çekse bile mi?”

“Kesinlikle.”

“İşe yaramayabilecek olsa da mı?”

“Kesinlikle. Doc’ın durumunu bilmiyorum, ama senin ne yapman gerektiğini biliyorum. Onu seviyorsan, ona yardım etmek için ne gerekiyorsa yapmalısın... ne gerekiyorsa. Hatta acısını dindirmek imkânsızsa onu öldürmelisin. En yüce ve en korkunç dostluk görevidir bu. Anladığım kadarıyla şiddete başvurman gerekiyor. Önce bunun işe yarayıp yaramayacağından emin olmalısın; ikincisi, cezalandırılacağını bilmelisin. Başarılı olsan bile arkadaşın seninle bir daha asla konuşmayacaktır muhtemelen. Bu epey sevgi gerektirir... hatta belki de en büyük sevgiyi. Onu o kadar sevip sevmediğinden emin ol.”

Hazel nefesini tuttu: “Öyle bir adam yok yahu. Fara... saçma sapan bir şey işte, bir çeşit bulmaca.”

“Onu o kadar seviyorsun galiba,” dedi kâhin.

Yüceliğin bir insana nasıl geldiğini kimse bilmez. O kişinin karanlığında yatıyor, uyuyor olabilir veya ona uzaydan gelen yanan partiküller gibi saplanabilir. Ama yücelik hakkında şunlar bilinmektedir: ona hayat veren ve harekete geçiren şey ihtiyaçtır; asla acısız gelmez; insanı hem değiştirir, hem ıslah eder, hem de yükseltir... o kişi basitliğe geri dönemez bir daha.

Hazel siyah servinin dibinde, yerde kıvranıyor dişlerini sıkarak hafifçe inliyordu. Gece ilerledikçe ve batan ay yerini karanlığa bıraktıkça Hazel öyle derin bir umutsuzluğa kapıldı ki, yüceliğinin verdiği ıstırap yüzünden, tıpkı Diğerleri gibi terk edildiğini hissederek haykırdı.

Mücadele saatler sürdü ve Hazel ancak sabahın üçü civarında yatıştı. ABD başkanlığı gibi yozlaştırıcı bir makamı nasıl

kabullendiyse, durumunu da kabullendi. Sakindi, çünkü kaçış yoktu. Onu görüp de güzel bulmamak için duygusuz olmak gerekirdi.

Hazel seçtiği aleti yerden aldı... beyzbol sopasıydı bu. Hazel servinin kara gölgesinden, gece rengi bir kedi gibi usulca çıktı.

Üç dakika geçmeden geri döndü. Ağacın dibine yüzükoyun uzanıp ağladı.

KÜÇÜK BÖLÜM

Herkes gibi Doktor Horace Dormody de gece telefon edilmesinden nefret ederdi; ama Doc arkadaşı olduğundan, telefondaki telaşlı sesin çağrısına uydu. Laboratuvarı önce Doc'ın beyaz yüzüne, sonra da sağ koluna baktı.

"Kırıldığı kesin. Kırığın ne kadar kötü olduğunu bilmiyorum. Arabama kadar gidebilir misin? Röntgen çekmek istiyorum."

Daha sonra dedi ki: "İşte bu kadar. Temiz iş oldu; zamanla iyileşir. Şimdi, uydurduğun şu öyküyü bir daha anlat bakayım."

"Uyuyordum," dedi Doc. "Aklıma gelen tek açıklama şu: dönerken kolum duvarla yatağın arasında sıkışıp kalmış olmalı."

"Kavga etmedin mi yani?"

"Dedim ya, uyuyordum. Neden sırtıyorsun? Komik olan ne?"

"Dediğin gibi olsun," dedi Doktor Horace. "Beni ilgilendirmez... o herif buraya gelmediği sürece. Kırığın üstündeki doku ezilmiş. Sopayla vurulmuş gibi görünüyor."

"Böyle de olmaz ki!" diye haykırdı Doc. "Yarın bahar gelgitleri için La Jolla'ya gitmem gerek."

"Kayaları devirip altlarına mı bakacaksın?"

"Elbette."

"Bir dene," dedi Doktor Horace. "Alçılı kısım terlemeye başladı mı?"

"Evet," dedi Doc moralsizce.

SAÇMALIK (2) VEYA PACİFİC GROVE KELEBEK FESTİVALİ

İşler gerçekten sarpa sarınca, bazı insanlar kendilerinden kötü durumdakilere bakarak avunmak ister. Bu işe yarar gibi görünmektedir, nasıl işe yaradığını anlamak güç olsa da. Kendi derdinizi bir başkasının derdiyle kıyaslırsınız ve sizinki daha önemsizse kendinizi daha iyi hissedersiniz.

Sardalye Sokağı'ndaki duruma umutsuzluk verici denebilirdi. Ama Pacific Grove kasabasının sorununu ele alırsanız, Mason Derneği'nin ışıklarının sabaha kadar yanmasının ve belediyeden kurtulunması gerektiğinin konuşulmasının sebebini anlarsınız. Ortadaki mesele önemsiz değildi. Bütün kasabayı ilgilendiriyordu. Kelebekler gelmemişti.

Pacific Grove mutluluk veren, hayal gücünü çalıştıran ve gençleri eğiten, sevindirici bir doğa rastlantısından faydalanmaktaydı.

Belirli bir bahar gününde, turuncumsu kral kelebekleri bulutsu sürüler halinde, çiçekler gibi titreşerek, yüksekten uçarak Monterey Körfezi'nin üstünden geçer ve Pacific Grove civarındaki çam ormanına konarak görkemli hac yolculuklarını tamamlar.* Kelebekler nereye gittiklerini tam olarak bilir. Milyon-

* Aslında kral kelebekleri, Pacific Grove'daki çam ve okaliptüs ormanlarına Ekim'de göç eder.

larcası bazı çam ağaçlarına konar... her seferinde aynı ağaçlara. Bu ağaçların yoğun reçinesini emip sarhoş olurlar. İlk gelenler sarhoş olunca ağaçlardan düşer ve yeri altın sarısı bir halı gibi kaplayıp, bacaklarını sarhoşlukla sallar ve kelebeksi kutlama çılgınlıkları atar; bu arada dallardaki yerlerini milyonlarca susamış kelebek alır. Kelebekler bir hafta boyunca böyle alem yaptıktan sonra içmeyi keser ve uçup gider, ama sürüler halinde değil: pazar sabahı tek tek veya çiftler halinde giderler.

Pacific Grove elindekinin değerini uzun süre bilmedi. Sonra kasaba sakinleri, kelebekleri görmeye gelen turist sayısının giderek arttığını fark ettiler. Turistin olduğu yerde para vardır ve paranın göz göre göre gitmesine izin vermek günahtır. Pacific Grove'a talih kuşu vurmuştu. Üstelik kelebekler bedavaydı. Dolayısıyla Büyük Kelebek Festivali düzenlenmeye başlandı ve festivalin olduğu yerde tarih gösterisi de vardır mutlaka.

Başta içki sorunu yaşandı. Pacific Grove'da içki bulunmaz. Alkol içeriği yüksek toniklerin o eyalette en çok satıldığı yerdir, ama kasabada içki yoktur. Ziyaretçi kelebeklerin sarhoş olmaya gelmeleri biraz adaletsizlik gibi görünüyordu, ama kasaba halkı bu sorunu çözdü: önce onu görmezden gelerek, sonra da hararetle inkâr ederek. Kelebek şenliği tarih gösterisinde bütün mesele açıklanır: Bir zamanlar bir kelebek prenses vardı (Bayan Graves bunları şarkı söyleyerek anlatır) ve bir gün uçarken yolunu kaybetti. Bir grup Kızılderili (kahverengi uzun paçalı don giyen vatandaşlar), onu her nasılsa yakaladılar. Nasıl yakaladıklarını unuttum. Her neyse, prensesin kulları onu arayıp buldular ve milyonlarcası onu kurtarmaya geldi. (Sırt üstü yatıp bacaklarını sallamalarının sebebi kraliçelerini selamlamaktır.) Böylece mesele gayet güzel açıklanmış olur. Tarih gösterisi beyzbol sahasında yapılır ve turistler çam kozalağından platine dek akla gelebilecek her türlü malzemeden yapılmış kelebekler satın alabilir. Kasabalılar bu konuda çok iyidir. Hatta Pacific Grove'un reklamlardaki sembolü kral kelebeğidir.

Kasabanın tarihi boyunca, kelebeklerin gelmediği tek bir zaman oldu. Sanırım 1914'te gelmediler; o zaman paniğe kapılan kasabalılar çift renkli yüzbinlerce kâğıt kelebek basıp dört bir yana saçmak zorunda kaldılar. Belediye artık akıllandı; öyle bir trajedinin tekrar yaşanması ihtimalini göz önünde bulundurarak, çok sayıda kâğıt kral keleşini elinde tutuyor.

Şimdi keleşlerin gelmesine birkaç gün kaldı. Tarih gösterisinin hazırlıkları yapılıyor aylardır; Kızılderililer eğitildi, prens taytını naftalin toplarının arasından çıkardı, prenses ise kolortur soprano sesiyle sahnede şarkı söylemeye hazırlanıyor.

Gerçekleşen şey belki de bir alametti. Keleşlerin gelmesine iki gün kala, Bayan Graves sesini kaybetti. Hoş bir genç kadındı, çok güzeldi ve çok yorgundu. Yerinde kim olsa yorulurdu; dördüncü sınıf öğretmenliği yapıyordu. Spreyler ve iğneler işe yaramadı. Bayan Graves'in boğazının kasılmasının ve keskin cıyaklamalardan başka ses çıkaramamasının sebebi psikosomatik baskıydı belki de. Gözleri çaresizlikten fıldır fıldır dönüyordu.

Günler geçip gitti ve keleşler gelmedi. Pacific Grove sakinleri başta paniğe, ardından da gözlerini kör eden bir öfkeye kapıldı ve suçlayacak birilerini aradı: belediye beceriksizdi. Değişim vakti gelmişti. Muhasebe defterlerinde hile yapan dükkân sahipleri, belediye başkanını suçladı. Sinemaya gidenlerin sayısı azalmıştı. Bunun için de belediye meclisi suçlandı. Halk homurdanmaya, sonra da gürlemeye başladı: "O namussuzlar azledilsin!"

Yüz kilometre ötede bulunan King City'deki bir otelde yangın çıkınca, üstünde pardösüyle ve yanında bir sarışınla otelden fırlayan kişi kimdi tahmin edin? Pacific Grove'un belediye başkanı Cristy istifa etme zahmetine bile girmede. Kasabayı terk etti ve bunu yaptığı iyi oldu. Kasabalılar onu katrana bulayıp üstüne kuştüyü yapıştırmaktan bahsediyorlardı. Adam bunu duymuş olmalıydı. Kasabalılar Büyük Amerikan Kroketi Savaşı'ndan beri ilk kez bu kadar öfkeliydi.

Dinciler bütün bunların işlenen günahlar yüzünden gerçekleştiğini ayrıntıya inmeden söyledi. Kinikler meclisin tamamının, polis şefinin ve su işleri müdürünün azledilmesini istedi. Daha akli başında vatandaşlarsa asıl sorumluyu, yani Roosevelt-Truman sosyalizmini suçladı. Ve kelebekler hâlâ gelmedi.

Sonra birinci sınıfta skandal koptu. William Taylor eve geldiğinde, pastel boyaları Kinsey raporunun* şömiziyle sarmalanmış haldeydi. Sorular karşısında paniğe kapılan çocuk, şömizi öğretmeni Bayan Bucke'den aldığını söyledi. Sorguya çekilen kadının babasının 1918'de Eugene V. Debs'in** serbest bırakılması için imza attığı ortaya çıktı.

Ve Bayan Graves'in sesi çatlak çıkmaya devam etti.

Ve kelebekler hâlâ gelmedi.

Yani gördüğünüz gibi, Sardalye Sokağı'ndaki sorunlar düşündüğünüz kadar korkunç değildi.

* Indiana Üniversitesi'nde çalışan bir biyolog olan ve bu üniversitenin Seks Araştırmaları Enstitüsü'nü kuran Alfred C. Kinsey (1894-1956), *Erkeklerin Cinsel Davranışları* (1948) ve *Kadınların Cinsel Davranışları* (1953) adlı araştırma kitaplarını yayımladı.

** Dört kez başkan adayı olan Sosyalist Parti üyesi Eugene V. Debs (1855-1926), Ohio'daki Canton'da savaş karşıtı bir konuşma yaptığı için 1918'de Casusluk Yasası uyarınca, halkı ordu aleyhine kışkırtmak suçundan on yıl hapse mahkûm edildi; ama 25 Aralık 1919'da, Başkan Warren G. Harding'in cezasını azaltmasıyla serbest bırakıldı.

TATLI PERŞEMBE'YE GERİ DÖNÜŞ

Baharda yine bir Tatlı Perşembe günü geldi. Yaza doğru sıçrayan güneş, sarı gelinciklerin kapalı taçyapraklarını gevşetti. Daha vakit öğle olmadan, Fort Ord civarındaki tarlalardaki mavi acıbaklaların baharatsı kokusu etrafa yayıldı.

Her türden çingiraklı yılan için güzel bir gündü. Bahar çılginlığına kapılan bir Amerikan tavşanı, Mart Tavşanı* gibi delirerek merasim alanındaki tüfek poligonuna girdi ve iki bölüğün neşeyle ateş açtığını görünce bir kumulun arkasına saklanıp kurtuldu. O Amerikan tavşanının yaşadığı bir anlık heyecan hükümete sekiz yüz doksan dolara mal oldu ve birçok askeri eğlendirdi.

Bayan Graves heyecandan nefes nefese uyandı. Yarımşar ton ilerleyerek bir gam deneyince, sesinin geri geldiğini ve dünyada her şeyin yolunda olduğunu anladı. Haklıydı da. Saat on birde körfezin üstünden sürüler halinde gelen milyonlarca kral keleş beği çam ağaçlarına konup, onların yoğun ve tatlı sıvısını içerek sarhoş oldu. İtfaiye binasında olağanüstü toplantı yapan keleş komitesi, peri taçlarını ve kahverengi uzun paçalı Kızılderili donlarını depodan çıkardı. Pacific Grove'un geçici belediye başkanının yazdığı bildiri, o akşamki gazetede yayımlandı.

* İngiliz yazar ve matematikçi Charles L. Dodgson'ın (1832-98) *Alice Harikalar Diyarında* (1865) adlı kitabının yedinci bölümünden bir karakter.

Bahar gelgitlerine hazırlanan deniz o sabah epey çekilmişti ve deniz yosunları sıcak güneşin altında kuruduğundan, milyonlarca sinek beslenmeye gelmişti.

İnsanlar kendilerini iyi hissediyorlardı. Yargıç Albertson, Saffeway müdürünün tavsiyesini dikkate alarak kâhini serbest bıraktı.

Apandisit ameliyatı yapan Doktor Horace Dormaty maskesinin ardından gelen ıslıksı sesiyle anesteziye siyasi bir espri yaptı, ama Doc'ın kolunun kırıldığından bahsetmedi. Bir hastanın sorunları ne kadar komik olursa olsun, Doktor Horace'ın gözünde kutsaldı. Ama arada sırada kendi kendine, gizlice kıkırdadığı oluyordu ister istemez.

Doc'ın kolunun kırıldığı haberi nasıl yayıldı? Kimbilir? Fauna kızarmış hamur tatlısı yerken öğrendi. Alice, Mabel ve Becky portakal suyu içerken öğrendiler. Patron, Cacahuete'den öğrendi; delikanlı daha sonra sahile koşup "Sweet Georgie Brown"un nakaratını üç kez peş peşe, yüksek sesle, altı kez perde değiştirerek çaldı.

Geniş Ida haberi duyduğunda Old Crow şişelerini Pine Canyon viskiyle dolduruyordu.

Haberi erken öğrenen Mack ile çocuklara yapacak iş çıktı.

Suzy o sabah Poppy'yi açtı. Kahvaltı yapmak için tezgâha doluşan insanlar miskin miskin kahve içiyordu. Suzy, Doc'ın kolunun kırıldığını ancak öğleye doğru öğrendi. O zaman da bir şey yapamadı çünkü Ella o gün gelmemişti. Ama Suzy haberi öğrenince, kendisiyle konuşan müşterilerle tepeden boş boş bakmaya başladı tuhaf bir şekilde. Bay MacMinimin'e Bay Gross dedi, Bay Gross'a ise "sen" diye hitap etti ve adamın yumurtalarını az pişirip, midesinin bulanmasına yol açtı.

Doc'ı ilk ziyaret eden kişi Mack oldu. Ayakkabılarını giymemişti bile. Hâlâ tam sertleşmemiş olan yeni alçıya göz gezdirdi ve Doc'ın aklına gelen tek açıklamayı... yani kolunun yatakla duvarın arasına sıkıştığı açıklamasını dinledi.

“Ne yapacaksın?” diye sordu Mack.

“Bilmiyorum. Güneye gitmem şart, şart!”

Mack tam bir teklifte bulunacakken, aklına bir fikir gelince

“Bir çaresi bulunur belki,” dedi. Flophouse Palas’a koştu.

Oraya varıp da Hazel’in yatağına gidince, yatağın bozulmuş olduğunu gördü.

“Yatmamış,” dedi 1. Whitey.

“Eee, buna ne diyorsun?” dedi Mack hayranlıkla. “Vay sevimli orospu çocuğu vay!”

Mack dışarı çıkıp servi ağacına gitti; alçak dalların altından emekleyerek geçip, Hazel’ı yatağın altından yavru köpek çıkarırcasına çekerek çıkardı ve Flophouse Palas’a yarı sürükleyerek götürdü.

Hazel alt üst olmuş haldeydi. “Mecburdum,” dedi umutsuzca.

“Suzy’yi gören var mı?” diye sordu Mack.

“Sabah erkenden işe gittiğini gördüm,” dedi Eddie.

“Eh, ona haberi versen iyi olur. Başkası duymasın ama,” dedi Mack. “Eee Hazel, nasıl yaptın?”

“Bana kızdınız mı?”

“Yok canım,” dedi Mack. “Suzy’nin nasıl tepki vereceğini bilmiyoruz tabii, ama olumlu bir adım.” İki Whitey’ye döndü. “Dikkat ettiyseniz, Hazel Doc’ın bacağını kırmadı. Akıllılık etti. Doc yürüyebilir, ama çalışamaz. Sen, Whitey,” dedi 2. Whitey’ye, “Doc’ın yanında olmanı istiyorum. Onu La Jolla’ya arabayla götürmek isteyen olursa müdahale et. Beyzbol sopası nerede?”

“Körfeze attım,” dedi Hazel.

“Beyzbol sopasıydı demek! Whitey, bir metrelik gaz borusu getir.”

Hazel yığılıp kaldı. Onun yatağının kenarına oturan Mack, Hazel’in yanan alnına ıslak bezler bastırdı.

Hazel konuşmaya çabaladı. “Mack,” dedi, “yapamam. Yıldızlar, hatta polisler mecbursun deseler bile umurumda değil; yapamam. Cesaretim yok.”

“Ne diyorsun? Yaptın ya işte.”

"Onu demiyorum. Fauna'ya söyle, ABD başkanı olacak başka birini bulsun."

Mack ona hayretle tepeden baktı. "Vay anasını," dedi. "Unuttun sanmıştım."

"Aalıştırma yaptım," dedi Hazel üzüntüyle. "Kimseyi hayal kırıklığına uğratmak istemem Mack, ama o işte iyi değilim. Beni başkan yapmalarını engellemeye çalış, olur mu Mack? Lütfen? N'olur?"

Mack'in gözleri şefkatle yaşardı. "Seni sevimli piç," dedi. "Seni zavallı minik tavşan. Merak etme. Kimse seni zorlamaz. Sen iyi şeyler yaptın. Senden başka kimse cesaret edemedi."

"Mesele midye değil," dedi Hazel. "Midye yiyebilirim. Gerekirse kirli çorap bile yerim. Ama... o iş fazla büyük, altından kalkamam. Koca ülkeyi batırırım."

"Sen öylece yat Hazel, bebeğim," dedi Mack. "Mack her şeyi halledecek. Kimse senin kadar cesur değil. Whitey," dedi 1. Whitey'ye, "sen Hazel'ın yanında otur ve başını filan okşa. Ben dönene kadar yataktan kalkmasın sakın." Mack telaşla dışarı çıktı.

Mack "Bir şeyler yapman gerek, hem de hemen," dedi Fauna'ya. "Ya Hazel'ın aklına başka bir soylu fikir gelirse... bu sefer cinayet işleyebilir yahu."

"Hı hı," dedi Fauna, "olabilir gerçekten. Biraz düşünmeme izin ver. Ona güzel bir maymun kafası versem, hoşuna gider mi sence?"

"Bayılır," dedi Mack. "Buna ihtiyacı var."

Fauna yıldız haritasını Hazel'ın gözlerine doğru kaldırdı. "Herkes hata yapabilir," dedi. "Haritanın üstünde sinek pisliği varmış meğer. Satürn'ün yeri farklıymış."

"Sırf kendimi iyi hissedeyim diye öyle demediğini nereden bileyim?" diye sordu Hazel şüpheyle.

"Kaç ayak parmağın var?"

“Saymıştım ya... dokuz.”

“Tekrar say.”

Hazel ayakkabılarını çıkardı. “Önceki gibi görünüyor,” dedi.

“Bak, şu serçe parmağın altta kalmış. Hazel, ben sinek pisliği yüzünden hata yaptım, ama sen de ayak parmaklarını yanlış saymışsın yahu! On tane ayak parmağın var. Biri altta kalmış.”

Rahatlayıp sevinen Hazel yavaşça gülümsedi. Sonra yüzünde tekrar kaygının gölgesi belirdi bir an. “Benim yerime kimi başkan yaparlar sence?”

“Kimbilir?” dedi Fauna.

“Eh, işini iyi yapsa iyi olur,” dedi Hazel tehditkârca. Sonra da gevşeyip iyice rahatladı. “Küçük bir gölgem var, benimle eve girip çıkan,” diye şarkı söyledi.

Fauna yıldız haritasını dürüp evine gitti.

Öğleden hemen önce postacı, yokuşu çıkıp Flophouse Palas’a gitti alışılmadık bir şekilde.

“Size koca bir sandık getirdim,” dedi. “Ama buraya halatla çekip çıkaracak değilim. Aşağı inin de onu alın.”

“Geldi!” diye haykırdı Mack. “Tanrı’ya şükür.”

Hazel, 1. Whitey ve Mack büyük ahşap sandığı kan ter içinde yokuş yukarı çıkarmaya çabalarırken, Eddie geldi.

“Suzy geldi!” diye haykırdı. “Birlikte geldik. Her an gidecekmiş gibi bir hali vardı. Şimdi Doc’ın yanında.”

“Bize yardım etsene,” dedi Mack. “Suzy nasıl görünüyor?”

“Ateş topu gibi,” dedi Eddie.

Palas’a taşıdıkları sandığa Mack el baltasıyla saldırdı.

“İşte oldu,” dedi kapak açılınca.

“Suzy, Doc’ın yanında. Baksana, bu sandıkta ne var?”

“Bakın!” dedi Mack. O ve çocuklar aletin yirmi santimlik, büyük, siyah, tüp şeklindeki gövdesine ve onun yanında duran merceklerle tripoda baktılar.

“Lanet olası katologtaki en büyüğüydü,” dedi Mack gururla. “Tanrım, Doc çok sevinecek! Eddie, bize olanları anlat ve hiçbir şeyi atlama.”

Ne gündü ama! Salinas Lisesi’nin* gurur verici renkleriyle, mor ve altın sarısıyla bezeli bir gündü. Gökyüzünde, üç yüz elli metre yükseklikte bir bebek melekler birliği, üzerinde N-E-Ş-E sözcüğü yanıp sönen pembe bir bulutu havada tutuyordu. Kanadı kırık bir martı “Neşe! Neşe!” diye haykırarak havalandı.

Suzy koşarken Eddie’yle karşılaştı. Eddie’nin sorduğu havadan sudan sorulara evet ve hayır diye karşılık verse de, onun sözlerini duymadığı gibi varlığının bile farkında değildi.

Batı Biyoloji’nin basamaklarını çıkarken, elinde pervaz tahtasıyla kapıda nöbet tutan 1. Whitey’yi görmedi. Suzy gelince 1. Whitey’nin nöbet tutmasına gerek kalmadı, ama adam yine de konuşulacakları duymak için yerinde kaldı.

Suzy basamakları çıkınca nefes nefes kalmış, utangaç bir kıza dönüştü ve herkes bilir ki, utangaç bir genç kız kadar yenilmez ve ölümcül bir şey yoktur. Nefesini toplamak için duraksadıktan sonra kapıyı çalıp içeri girdi ve kapıyı ardından kapamayı unuttu... 2. Whitey’nin işine geldi bu.

Yatağında kös kös oturan Doc, yerdeki toplama aletlerine bakıyordu.

“Kolun kırılmış diye duydum,” dedi Suzy şefkatle. “Yapabileceğim bir şey var mı diye bakmaya geldim.”

Doc’ın yüzünde sevinç belirdi bir an, ama sonra tekrar kasvele büründü. “Bunun yüzünden bahar gelgitlerine gidemeyeceğim,” dedi, beyaz alçıya bakarak. “Ne yapacağımı bilmiyorum.”

“Çok acıyor mu?” diye sordu Suzy.

“Biraz. Ağrısı artar diye tahmin ediyorum.”

“Seninle birlikte La Jolla’ya giderim.”

“Yirmi beş-elli kiloluk kayaları devirebilecek misin?”

* Steinbeck’in 1918’de mezun olduğu okul.

“Çıtkırıldım değilim,” dedi Suzy.

“Araba kullanmayı biliyor musun?”

“Elbette,” dedi Suzy.

“Yapamazsın ki,” dedi Doc. Sonra birden, içinin derinliklerinden bir haykırış yükseldi: “Tabii ki yapabilirsin! Sana ihtiyacım var Suzy. Benimle gelmene ihtiyacım var. İşim çok zor ve neredeyse aciz durumdayım.”

“Sen ne yapacağımı, ne arayacağımı söyle yeter.”

“Olur, söylerim. Hem tamamen aciz sayılmam. Sol elimi kullanabiliyorum.”

“Tamam öyleyse,” dedi Suzy. “Ne zaman başlıyoruz?”

“Bu gece gitmem gerek. Arabayla hiç durmadan gidersek sabah yedi on sekizdeki gelgite yetişebiliriz. Başarabilir misin?”

“Evet,” dedi Suzy. “Bana ihtiyacın varsa.”

“Sana kesinlikle ihtiyacım var. Sensiz yapamam. Ama yorulursun yavrum.”

“Kimin umurunda?” dedi Suzy.

“Sana bir şey sormak istiyorum,” dedi Doc. “Yaşlı Jinglebals, California Teknoloji Enstitüsü’nde benim için vakıf açmış.”

“Neden olmasın?”

“Orada çalışmam şart değil.”

“İyi.”

“Reddetsem mi diye düşünüyorum.”

“Neden reddetmiyorsun?”

“Bütün o muhteşem ekipmanları düşünüyorum.”

“İyi,” dedi Suzy.

“Kimsenin emrinde çalışmak istemiyorum.”

“Reddet öyleyse.”

“Ama makalemi Bilim Akademisi’nde okumam için davet geldi.”

“Oku o zaman.”

“Makaleyi yazabilir miyim, onu bile bilmiyorum. Ne yapsam Suzy?”

“Ne yapmak istiyorsun?”

“Bilmiyorum.”

“Bunda ne terslik var? Baksana Doc, halletmem gereken bazı işler var. İki saatimi filan alır. Çok mu geç olur?”

“Akşam yola çıksak yeter.”

“İşlerim biter bitmez gelirim.”

“Suzy, seni seviyorum,” dedi Doc.

Suzy kapıya doğru gidiyordu. Birden dönüp Doc’a baktı. Kaşları dümdüzdü, dudaklarını bastırmıştı. Sonra yavaşça nefes aldı, dudakları dolgunlaştı, ağız kenarları kıvrıldı ve gözleri inanılmaz bir heyecanla parladı.

“Kardeş,” dedi Suzy, “kendine bir kız buldun!”

HEPİMİZ KRALLAR KADAR MUTLU OLMALIYIZ EMİNİM*

Flophouse Palas'ta, dik sırtlı bir sandalyede oturan Suzy'nin etrafı çocuklarla çevriliydi. Son derece odaklanmış görünüyordu. Ayakları iki tuğlanın üstündeydi ve elinde bir fıçı kasnağı tutuyordu. Önünde dik tutulan tahta panele tebeşirle "kontakt anahtarı", "hız göstergesi", "yağ göstergesi" ve "yakıt göstergesi" yazılmıştı. Sağında, yerde duran bir elma kutusunun içinden bir silme bezinin sapı çıkmıştı.

"Tekrar dene," dedi Mack. "Anahtarı çevir ve sağ ayağınla marşa bas."

Suzy ayağını yerdeki, tebeşirle çizilmiş noktaya bastı.

"Vor vor vor," dedi Hazel sevinçle.

"Debriyaja bas."

Suzy sol ayağını bir tuğlanın üstüne koydu.

"Şimdi vites değiştir."

Suzy silme bezi sapını birinci vites konumuna getirdi.

"Gaza yavaşça basarken, vitesi iyice oturt. Şimdi öne it. Gaz ver. Şimdi geriye çek. Aferin, işte öyle. Şimdi tekrar yap."

* İskoç yazar Robert Louis Stevenson'ın (1850-94) "Mutlu Düşünce" adlı şiirinden: "Dünya öyle çok şeyle dolu ki, / Hepimiz krallar kadar mutlu olmalıyız eminim."

Bir buçuk saat sonra Suzy, dik sırtlı sandalyede iki yüz kırk kilometre kat etmişti.

"Becerirsin," dedi Mack. "Acele etme. Kimseye çarpmadan kasabadan çıkıp üç kilometre uzaklaşabilirsen, Doc'a gerçeği söyleyebilirsin. O kadar gittikten sonra geri dönmek istemez. Sana ne yapacağını söyler. Ben arabayı çalıştırıp evin önüne getiririm."

"Sizler iyi insanlarsınız," dedi Suzy.

"Hazel onca zahmete girip de Doc'ın kolunu... şey, pardon... yani biz Doc'ın iyiliğini istiyoruz. Hadi, vites egzersizi yap yine!"

Akşam da gündüz kadar muhteşemdi. Batan güneş, körfezin üstündeki küçük beyaz bulutları pembeye boyadı ve deniz kıyısındaki kayalıklara, yuvalarına geri dönen ağırbaşlı pelikanları aydınlattı. Konserve fabrikalarının metal duvarları yumuşak, değerli platindenmiş gibi göründü.

Doc'ın külüstür arabası Batı Biyoloji'nin önündeydi; arka koltuğu kovalarla, tencerelerle, ağlarla ve küskülerle doluydu. Sardalye Sokağı'nın bütün sakinleri gelmişti. Patron kaldırıma Old Tennis Shoe şişeleri koymuştu. Fauna'nın saçı, batan güneşin ışığında parlıyordu. Kızlar Suzy'ye çabucak, hafifçe sarılıyorlardı. Duygusallaşan Becky ağlıyordu.

Joe Elegant kulübesinin kapısından baktı. Kitabı yayımlanınca Roma'ya gitmesi gerekeceğini düşündü.

Doc elindeki listeye bakarak, tüm aletlerin arabaya yüklenip yüklenmediğini kontrol etti.

Sadece Mack ile çocuklar eksikti. Onlar da tripodla uzun siyah tüpü taşıyarak, yokuştan inerek geliyorlardı. Raylardan ve boş araziden geçip, tripodlu otomobilin yanına bıraktılar.

Mack genzini temizledi. "Arkadaşlar," dedi, "bu aleti kendim ve çocuklar adına Doc'a armağan etmekten haz duyuyorum."

Doc armağana baktı... ayı kucığına getirebilecek kadar güçlü teleskoba. Ağzı açık kaldı. Sonra gülmek istedi ve kendini tuttu.

"Beğendin mi?" dedi Mack.

"Çok güzel."

"Lanet olası katalogtaki en büyüğüydü," dedi Mack.

Doc boğuk sesle konuştu. "Sağolun," dedi. Duraksadı. "Sonuçta ha aşağı ha yukarı bakmışsın, fark etmez herhalde... önemli olan bakmak."

"Sen zahmet etme; biz arabaya koyarız," dedi Mack. "Şu şişelerden birini versenize. Doc'a içelim!" diye haykırdı ve Suzy'ye fısıldadı: "Anahtarı çevir. Şimdi marşa bas."

Eski motor gürledi. Doc bir şişeden içki içiyordu.

"Vites değişti," dedi Mack. "Hadi, vites."

Suzy söyleneni yaptı.

Eski araba kararlılıkla kaldırımı çıktı, Batı Biyoloji'nin basamaklarına sürtündü, hafifçe yalpalayarak sokağa girdi ve arka koltuğundaki nesneler düşerken, ağır ağır ve sallanarak uzaklaştı.

Doc koltuğunda dönüp geriye baktı. Batan güneş onun gülün yüzünü, neşeli ve hevesli yüzünü aydınlattı. Sol eliyle direksiyonu tutuyordu.

Sardalye Sokağı sakinleri, külüstür arabanın arkasından baktı. Güneşin battığı anda araba dönüp bir deponun ardında gözden kayboldu.

"Suzy'nin sarı yıldızını bu gece panoya yapıştırsam mı?" dedi Fauna. "Senin neyin var Mack?"

"Ahlaksızlığın çehresi öyle korkunçtur ki,* hepimiz krallar kadar mutlu olmalıyız eminim," dedi Mack. Kolunu Hazel'in omuzlarına attı. "Sen müthiş bir başkan olurdun bence," dedi.

* Alexander Pope'un "İnsana Dair Deneme" adlı şiirinden: ""Ahlaksızlığın çehresi öyle korkunçtur ki / Onu görmek, ondan nefret etmeye yeter."

"Bir insan kapana kısılmışsa ve seçme şansı yoksa, kapanın içini dekore etmeye girişir."

Beş parasız bir halde şehirden şehire sürüklenirken hayata tek başına tutunmaya çalışan Suzy ile Dünya Savaşı'nın bitiminde askerden döndükten sonra bilim adamı olmak için uğraşan Doc'un yolları Sardalye Sokağı'nda kesişir. Balıkçıları, serserileri, göçmenleri, sevimli dolandırıcıları ve sıra dışı polisiyle sahici hayatın samimi bir resmi olan bu sokakta ilişkiler de tutkuyla yaşanır. Konumları birbirinden farklı bu insanların arzuları, duyarlılıkları, birlikte sevgi ve dayanışma ruhuyla var olma çabalarına, "Berbat Çarşamba" ile "Bekleme Günü Cuma" arasında, kırılğan bir aşkın etkileyici öyküsü eklenir.

Neredeyse her eseri başyapıt sayılan ve dünya edebiyatına katkılarından dolayı 1962 yılında Nobel Edebiyat Ödülü ile onurlandırılan John Steinbeck'in *Tatlı Perşembe*'de incelikli anlatımıyla yansıttığı Sardalye Sokağı, roman sanatının ve dünya edebiyatının en özel kahramanlarından biridir.

ISBN: 978-975-570-643-6

9 789755 706436

18 TL

🐦 selyayincilik 📖 selyayin 📱 selyayincilik

www.selyayincilik.com